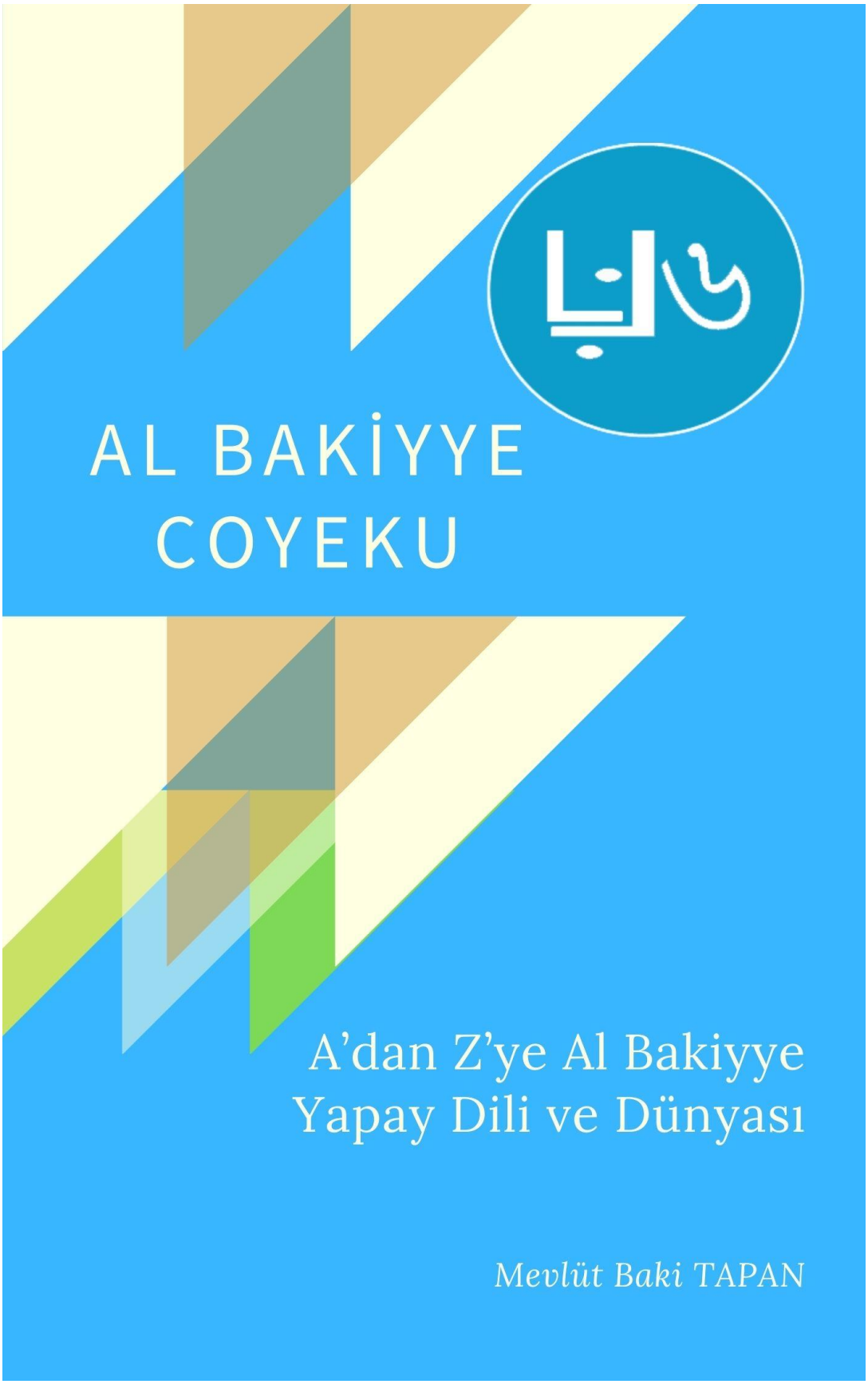
AL BAKİYYE
COYEKU
A'dan Z'ye Al Bakiyye
Yapay Dili ve Dünyası
Mevlüt Baki TAPAN

Al Bakiyye Coyeku

A’dan Z’ye Her Yönüyle Al Bakiyye Yapay Dili ve Dünyası

MEVLÜT BAKİ TAPAN

Dilbilgisi ● İmla ● Edebiyat ● Mitoloji ● Yazılım Dili ● Sözlük

Copyright © 2022

Yazar&Editör : Mevlüt Baki TAPAN
Yayınevi : Yapaydil.net
Resmi Site : www.albakiyye.rastgelelik.com
Sponsor : Rastgelelik Arama Motoru & Hemen Tasarım Web Site Çözümleri

Seri No : 02
Cilt No : I
Sürüm No : 0.1
Sûreti : I
Set Adı : Âlemiye
Külliyatı : Al Bakiyye

Yayın Tarihi : 02.02.2022
İlk Yazım : Kasım 2021
ISBN No :
Tür : Eğitsel Öğreti, Dilbilim
Telif Hakkı : Mevlüt Baki TAPAN
Dili : TÜRKÇE – (Al Bakiyye)

Önsöz

"*al Bakiyye Coyeku*" adlı bu eser, dil ve kültür başta olmak üzere burç-takvim, mitoloji, dilbilgisi vb. her açıdan al Bakiyye yapay dilini ele almakta ve önemli bir kaynak olmayı amaçlamaktadır. Türkçe dilinde hazırlanmış ve baştan sona al Bakiyye yapay dili ve alemine dair her konuyu içermektedir. Al Bakiyye yapay dilinin 2. Sürüm resmi öğretim kitabıdır.

İlgili bu eser, al Bakiyye Öğretim Külliyatının Âlemiye setinin "*Coyeku-ibakiyye*" serisidir ve 1. Sürümdür.

İçindekiler

Kısaltmalar 15
Giriş 16
1. Temel Bilgiler 19
1.1. Kitap Hakkında 19
1.1.1. İşleyiş ve Yazım-Anlatım Süreci 19
1.2. Tanımlar ve Diller 19
1.2.1. Yapay Dil Nedir? 19
1.2.2. Yapay Dilcilik Nedir? 20
1.2.3. Alfabeler 20
1.2.4. Dil Aileleri 20
1.2.5. Yapay Diller 21
1.3. Al Bakiyye Dili Hakkında Temel Bilgiler 22
1.3.1. Gelişim Süreci ve Evresi 23
1.3.2. Tarihçe 25
1.3.3. Temel Özellikleri 26
1.3.4. Temel Amaçlar 28
1.3.5. Köken ve Yapı Bilgisi 28
1.3.6. Al Bakiyye Topluluğu 28
1.3.7. Dilin İsimlendirilmesi 28
2. Dilbilgisi 30
2.1. Modlar 30
2.1.1. Mod Nedir? 30
2.1.2. Standart Mod 30
2.1.3. Klasik Mod 30
2.1.4. Basit Mod (EbuKip - İdicaz) 31
2.1.5. Sanatsal Mod 32
2.2. Sesletim 33
2.3. Alfabe ve Yazı Sistemleri 33
2.3.1. Standart el Hûray-ibakiyye Alfabesi 35
2.3.2. Klasik Al Bakiyye Alfabesi 36

2.3.3. Arabî Alfabesi 39
2.3.4. Göktürk Alfabesi 39
2.3.5. Kullanılabilir Bazı Alfabe ve Ses Karşılıkları 40
2.4. İdicaz ve İmge – Simge Seti 42
2.4.1. 11 Temel İmge, Simge ve İkon Kullanma Kriteri 42
2.4.2. İdicaz Standart İmge Seti 43
2.5. İsimler 44
2.5.1. Dişilik – Erillik / Cinsiyet Belirtme 44
2.5.2. Birleşik İsimler 44
2.5.3. Çoğul İsimler 44
2.5.4. İsmin Halleri (Adın Yağdayen) 44
2.5.5. 7 Temelli İsmin Hâlleri Ek Form Tablosu 50
2.6. Artikeller ve Nesneler 50
2.6.1. Artikeller 50
2.7. Sıfatlar 53
2.7.1. Sıfat Derecelendirmesi 53
2.7.2. Olwan Yapısı 53
2.7.3. Sıfat Ürün (-sıgag) Sıfat + İsim Yapısı 54
2.7.4. Vericilik (-baver) Yapısı 54
2.7.5. Abartı Yapısı (-ip) 54
2.7.6. Kio Yapısı (Relatif) 54
2.7.7. Ortaç – Partisip Yapısı 55
2.7.8. İşaret Sıfatları 55
2.8. Edatlar 56
2.9. Yaş Belirtme, Yaş – Ad Sorma ve Yanıtlama 58
2.10. Sayılar 58
2.10.1. Klasik Yazı Sistemi Rakamları 58
2.10.2. Standart ve Diğer Modlarda Rakamlar 58
2.10.3. Sıralı Sayılar (Sayınggêân) 59
2.11. Saatler 59
2.12. Günler, Aylar ve Haftalar 60
2.12.1. Temel Kavram ve Adlandırmalar 60
2.12.2. Miladi ve Genel Yaygın Takvimde Gün ve Ay Adları 60

2.12.3. Al Bakiyye Takvimi Gün ve Ay İsimleri 61
2.12.4. Günün Bölümleri 61
2.13. Mevsimler 62
2.14. Hava Durumu 62
2.15. Ülke – Milliyet 63
2.15.1. Ulus Adlandırması ve Türetme Kuralı 63
2.15.2. Ülke – Ulus – Dil Adlandırmaları ve Türetek Ekleri 63
2.15.3. Bazı Ülke, Dil ve Ulusların Adlandırılması 65
2.15.4. Memleket, Ülke ve Milliyet Sorma – Yanıtlama 65
2.16. Renkler 66
2.16. 1. Genel Renk Adları 66
2.17. Kıtalar 68
2.18. Yabancı Sözcükler ve Yazımları 68
2.19. Soru Adılları 69
2.20. Zarflar 70
2.20.1. Mekân Zarfları 70
2.20.2. Zaman Zarfları 70
2.21. Ünlemler 71
2.22. Zamirler 72
2.22.1. Belgisiz Zamirler 72
2.22.2. Şahıs Zamirleri 72
2.22.3. Şahıs Takdimi 72
2.23. Fiiller 74
2.23.1. Yardımcı Fiiller 74
2.23.2. Fiil Çekim, Ek ve Fiil Halleri Tablosu 75
2.23.3. İsmi Fiil Yapma (Fiilleştirme) 79
2.23.4. Modal Fiiller 79
2.23.5. Fiil Mastarları 79
2.23.6. Dönüşlü Fiiller 80
2.23.7. Düzenli ve Düzensiz Fiiller 80
2.23.8. Ayrılabilen Fiiller 80
2.23.9. Ön Ekli Fiiller 80
2.24. Nedensellik Yapıları 81

2.25. Bağlaçlar 82
2.25.1. Bağlaç Kalıpları 83
2.26. Yapı ve Formlar 84
2.26.1. Edilgen Çatı (man-zeş) 85
2.26.2. Emir Kip Yapısı 86
2.26.3. Var Yapısı (gibs) 86
2.26.4. Sahiplik Yapısı (sahap-menç) 86
2.26.5. Hiç Yapısı (jo) 86
2.26.6. Belki Yapısı 87
2.26.7. Hakkında Yapısı (wû) 87
2.26.8. İhtiyaç Yapısı (Vam) 87
2.26.9. Hoşlanmak – Nefret Etmek Yapısı (Hoş - Xınc) 87
2.26.10. Alû Yapısı 88
2.26.11. Keşke Yapısı (ay) 88
2.26.12. İlgi Duyma Yapısı (İlig) 89
2.26.13. İle – Ve Yapısı 89
2.26.14. Sıklık Yapısı (Ves) 89
2.26.15. Ümit Etmek/Ummak Yapısı (um) 90
2.26.16. İkili Fiil Yapısı 90
2.26.17. Sanmak-Düşünmek Yapısı 91
2.26.18. Ki – Öyle Yapısı (kio) 91
2.26.19. Çünkü Yapısı (jor - çün) 91
2.26.20. Olup Olmadığını Yapısı (kuhi) 91
2.26.21. Rağmen Yapısı (obwohl, ow) 91
2.26.22. Soru Yapısı (mu) 92
2.26.23. Taşıt Yapısı (vaslam) 92
2.26.24. Olumsuzluk Yapısı (değel, nar, ñâ, bi, jıg, anti, gayřiy...) 93
2.26.25. Alışkanlık Yapısı 94
2.27. Cümle ve Cümle Yapıları 94
2.27.1. Olumlu – Olumsuz ve Soru Cümleleri 94
2.27.2. İsim Cümlesi 95
2.27.3. Fiil Cümlesi 95
2.27.4. Yan Cümle 95

2.27.4. Relatif Cümle 95
2.27.5. Devrik Cümle 97
2.27.6. Şart – Koşul Cümlesi 97
2.27.7. Tanım Cümlesi 97
2.27.8. Karşılaştırma Cümlesi 97
2.27.9. Nesnel Yargı Bildiren Cümle 98
2.27.10. Öznel Yargı Bildiren Cümle 98
2.27.11. Benzetme Cümlesi 98
2.27.12. Dolaylı Cümle 98
2.28. Aile Üyeleri ve Kavramları 99
2.29. Söz Dizilimi 100
3. Sözcük Türetimi ve Türetek Tablosu 101
3.1. Yeni Sözcük Oluşturma ve Ekleme 101
3.1.1. Yeni Sözcük Oluşturma Kuralı 101
3.1.2. Yeni Sözcük Türetme Yöntemleri 102
3.2. Türetek Tablosu 104
4. İfade – Anlatım ve Örnekler 125
4.1. Anlatım Türleri 125
4.1.1. Cümlede Yorumlama 125
4.1.2. Sözce 125
4.1.3. Açıklamalık 125
4.1.4. Devriye 125
4.1.5. Şiirsellik 125
4.2. Temel Sözcük ve Cümle Örnekleri 127
4.3. Ansiklopedik Bilgi Cümle Örnekleri 129
4.4. Günlük Aktiviteler 130
4.5. Mekanlar 131
4.5.1. Adres Tarifi 131
4.5.2. Evin Bölümleri ve Ev-Konaklama Sözcükleri 131
4.6. Meslekler 132
4.6.1. Fiil / İsim – Ek Yönetemi 133
4.6.2. Diğer Dillerden Alıntılama 133
5. Etkinlik ve Etkileşim 134

5.1. Salamlaşma ve Karşılama 134
5.2. Hâl Hatır Sorma ve Veda 134
5.3. Günlük Aktiviteler 135
5.4. Günlük – Geçmiş – Gelecek ve Planlama Etkinliklerinde Fiil ve Cümle Yapısı 135
5.4.1. Günlük Rutin Etkinlikler 135
5.4.2. Geçmiş Etkinlikler 136
5.4.3. Gelecek ve Planlama Etkinlikleri 136
6. Yazım Kuralları ve Noktalama 138
6.1. Noktalama İşaretleri 138
6.2. Genel Yazım Kuralları 138
6.3. Yazım Tarzları 139
6.3.1. E-Posta (Mail) Yazma 139
7. Sözcük ve Köken Bilgisi 142
7.1. Yeni Sözcük Türetme ve Ekleme 142
7.1.1. Temel Kurallar 143
7.2. Yeni Sözcük Türetme Yöntemleri 143
8. Harf Kodlama Sistemi 144
9. Edebî Tür ve Edebiyatı 145
9.1. Genel Bilgilendirme 145
9.2. Edebî Türler 145
9.3. Damlahatnâme 146
9.3.1. Özellikleri 146
9.3.2. Sözcük Anlamı 146
9.3.3. Temel Gaye 146
9.3.4. Yazım 147
9.3.5. Kademeleri 147
9.3.6. Anahat Kademeleri 147
9.3.7. Kurallar 147
9.3.8. Damlahatnâme Edebi Türünün Oluşum Süreci 148
9.4. Damlahatnâme Edebî Türü Anlatım Türleri 148
9.4.1. Otag 148
9.4.1.1. *Özellikleri* 148
9.4.1.2. *Amaç ve Yazım* 148

9.4.2. Tevil 149
9.4.3. Sözce 149
9.4.4. Şerh-i Hal 149
9.4.5. Devriye 150
9.4.6. Dipçe 150
9.4.7. Usûlihat 150
9.4.8. Yazın 152
9.4.9. Damla 153
9.5. Damlahatnâme Kademeleri 154
9.5.1. A-Kapak 154
9.5.2. B-Önsayfa 155
9.5.3. C-Künye Sayfası 155
9.5.4. Ç-İthafet 156
9.5.5. D-Epigraf 156
9.5.6. E-Önsöz 156
9.5.7. F-Yazarca 157
9.5.8. G-Giriş 157
9.5.9. Ğ-Başlangıç 158
9.5.10. H-Epilog 158
9.5.11. I-Ana Karakterler 159
9.5.12. İ-Apandis/Ek-Notlar 159
9.5.13. J-Sözlükçe 159
9.5.14. K-İlave Kaynaklar 160
9.5.15. L-Teşekkür 160
9.5.16. M-Yazar 160
9.5.17. N-Sürümce 161
9.5.18. O-Arka Kapak 162
9.6. Damlahatnâme Anahat 162
9.6.1. Kavram 162
9.6.2. Söz 162
9.6.3. Cümle 162
9.6.4. Paragraf 162
9.6.5. Parça 162

9.6.6. Kısım 163
9.6.7. Bölüm 163
9.6.8. Aşama 164
9.6.7. Levha 164
9.6.8. Sûret 165
9.6.9. Seri (Dizi) 166
9.6.10. Lem'a 166
9.6.11. Set 166
9.6.12. Külliyat 166
9.7. Lisan-u Damlahatnâme 166
9.7.1. Kişi Konuşmaları 166
9.7.2. Haber, İleti ve E-posta vb. Yazımı 166
9.7.3. Anlatım Konuşmaları 167
9.7.4. Özel Vurgulu Sözler 167
9.7.5. Gözlem ve Sezgiler 167
9.7.6. Diyaloglar 167
9.8. Damlahatnâme Özellikleri 168
9.9. Damlahatnâme Farkları 169
9.9.1. Türleri 169
9.9.2. Öğeleri 169
9.10. Damlahatnâme Kuralları 170
9.10.1. Yazım Kuralları 170
9.10.2. Anlatım Kuralları ve Türleri 172
9.10.3. Biçem Kuralları (Ölçüm) 172
9.11. Kavramsal Bağ 173
9.12. Damlahatnâme Süslemeleri 174
9.13. Şükran Güncesi 178
10. Takvim ve Burçlar 179
10.1. Al Bakiyye Takvimi Özellikleri 179
10.2. Al Bakiyye Takviminde Burçlar 181
10.2.1. Gün Özellikleri 181
10.2.2. Ay Özellikleri 181
10.2.3. 13 Yıl Özelliği 182

10.2.4. 13 Döngü Özelliği 182
10.2.5. 13 Asrın Özelliği 183
10.2.6. 13 Çağ Kişi Özelliği 183
10.2.7. Ayın Evreleri 183
10.2.8. Burç Adlandırması 184
10.2.9. Uğur - Şans - Müjde ve Bereket Zamanı 185
10.2.10. Burç Simgelendirmesi 185
10.3. Al Bakiyye Takvimi Başlangıç Noktası 185
10.4. Örnek Takvim Tablosu 186
11. Yazılım Dili – Alp 189
11.1. ALP Nedir? 189
11.2. ALP Elementleri ve Etiketler 189
11.3. Parametreler 189
11.4. Biçimlendirmeler 191
11.5. Tasarım-Stil Değer ve Komutları 191
11.6. Tekli Etiketler 192
11.7. Değer Atama ve Yazdırma 192
11.8. Değişkenler 192
11.9. Booleans Değerler 193
11.10. Operatörler 193
11.11. Koşul İfadeleri 194
11.11.1. Ef - Us (Şayet) 194
11.11.2. Olunç (Vaka-Dava) 194
11.12. Del (Dilek - İstek) 194
11.13. Döngüler 195
11.14. Olay - Komut 195
11.15. Fonksiyonlar 196
11.16. Element Alma 196
11.17. Diğer Yazılım Dillerini Kullanma 196
12. Mitoloji 198
12.1. Saramasuhan 198
13. Kültür ve Felsefe 199
13.1. Al Bakiyye Dilinin Temel Felsefesi 199

14. Materyaller 200
15. Sözlük ve Tablolar 201
15.1. Türetek Tablosu 201
15.2. Örnek Cümle ve İfadeler 208
16. Ek Kaynak ve Bağlantılar 219
16.1. Temel Kaynaklar 219
16.2. Diğer Kaynaklar 221
16.3. Dış Bağlantılar 222
Teşekkürler 224
Yazar 225

Kısaltmalar

DE : Deutsch (Almanca)

EN : English (İngilizce)

TR : Türkçe

BK : Al Bakiyye

Nom : Nomuli

Vb. : Ve Benzeri

Vs. : Ve saire

USW. : Ve Benzeri (Almanca)

Etc. : Ve Benzeri (İngilizce)

Qab : al Bakiyye Dil Kodu

Giriş

Dil, diğer tabiriyle lisan insanlar arasındaki anlaşmayı sağlayan doğal iletişim aracıdır. Kendisine has kural ve yapıları bulunmaktadır. Konuşanlarına bağlı canlı varlığını sürdürebilmektedir. Temeli tarihin bilinmeyen dönemlerine dayanır. Dilin ilk yazıya döküldüğünün ispatı Sümer Medeniyetine dayanmaktadır. Türkçede "Dil, Lisan" olarak tabir edilirken, İngilizcesi "*Language*", Almancası da "*Sprache*" olarak ifade edilmektedir.

Dil, sosyal ve canlı bir varlıktır. Dahası milli bir varlık olup, fertlerin üstünde bir ulusu ilgilendirmektedir. Yeryüzünde her ulus neredeyse kendi dilini konuşmaktadır; Alman dili, Türk dili, İngiliz dili vb. Bütün ulusun duygu ve düşüncelerinin yegâne hazinesidir. Ulusu ayakta tutan, bireyleri birbirine bağlayan, sosyal hayatı düzenleyen ve devam ettiren, milli şuuru besleyen canlı varlıktır.

Dil, kültürün nesilden nesile aktarılmasında büyük rol oynayan ilk temel unsurudur. Kültürel unsur olarak dil, temel olarak konuşma, yazı, ağız, şive, lehçe ve argo ile jargon gibi öğeler içermektedir. Kültür ise, asırlarca oluşmuş yaşam biçiminin kodlarını içine alan hafıza gibidir.

Dil ve Kültür İlişkisi

- Dil ve kültür birbirini tamamlayan ayrılmaz bir bütündür.
- Kültür ile dil, bir ulusun en önemli ortak ürünüdür.
- Bireyi oluşturan en önemli unsurların başında dil ve kültür gelir.
- Ulusun var olmasında, ayakta kalabilmesinde dil ve kültür büyük paya sahiptir.
- Kültür ve dil, geçmiş ile gelecek arasında köprü görevi üstlenmiştir.
- Dil ve Kültür, toplumun bakış açısını ve yaşam tarzını yansıtmaktadır.

Lehçe (Dialect – Dialekt): Bir dilin, tarihî gelişim sürecinde, bilinen dönemlerden önce o dilden ayrılmış ve farklı biçimde gelişmiş kollarına lehçe denir. Başka deyişle lehçe, bir dilin çok uzun

zaman önce, yazılı metinlerle izlenemeyen karanlık dönemlerinde kendisinden ayrılan ve ayrıldığı dilden hem ses hem biçim olarak ayrılıklar içeren koludur.

Almanca (Deutsch): [Der Dialekt] Alemannik (Alemannisch), Alman Standart Almancası (Deutsch), Avusturya Almancası, İsviçre Almancası, Bavyera Almancası, Eski Yüksek Almanca.

İngilizce (English): [dialect,] Amerikan İngilizcesi, British (İngiliz) İngilizcesi, Avustralya İngilizcesi.

Türkçe: [Lehçe] Yakutça, Çuvaşça.

Al Bakiyye: [Eşvek] Hûrayca

Dilin Zenginlik Ölçütleri

Bir dilin zenginliğini ölçümlemede birkaç unsur göz önünde bulundurulmaktadır. Yalnızca kelime sayısıyla bir dilin zenginliği ölçülemez. Bir dilin temelde zenginliğini belirleyen ölçütler şunlardır;

- Sözcük hazinesinin zenginliği,
- Kavram ve mana zenginliği,
- Yazılı en eski kaynaklara sahip olma,
- Geniş coğrafyada konuşulması,
- Atasözü, Deyim, Mani ve Mecaz kullanımı,
- Kelime Türetilebilirliği,
- Doğayı, evreni, insanı, bilimsel ve sanatsal kavramları kendi özgü yapısıyla anlatabilirliği,
- Sözcüklere özel anlamlar yüklenebilirliği,
- Eş anlam, mecaz anlam ve zıt anlam kavramlarının çeşitliliği,
- Diğer dillerle olan etkileşimini özgünleştirerek bünyesinde kullanması…

Bir dil, ne kadar çok sözcüğe sahipse ve etkin biçimde kullanılıyorsa o denli zenginlik ifade eder. Ancak yalnızca bu husus gözünde bulundurulmamalıdır. Kavram ve mana çeşitliliği ile yazım tarzı da dikkate alınmalıdır. Hatta lehçe ve şive, ağız çeşitliliği de dilin zenginliğidir. Dilin yazı ve konuşma dili olarak ayrımı söz konusudur ki bir dilde birliği, anlaşmayı sağlamak

için yazıda kullanılan ortak dile yazı dili denilmektedir. >İnsanların günlük yaşamda iletişim maksatlı kullandıkları dile de konuşma dili denilmektedir.<

"*İngilizce ve Almanca, Türkçeden ve Al Bakiyye dilinden çok daha zengindir."* Diye iddia ve öngörü söz konusu olabilir. Ancak bunların tümü genellikle konuşan kişi sayısı veya kelime haznesi olarak dikkate alınmıştır, üstelik bazı uzmanlar birçok yazılı ispat ve kaynak var olmasına rağmen bu iddiasında ısrar etmektedir.

Almanca ve İngilizce, Türkçe gibi sondan eklemeli dillerden veya Al Bakiyye gibi sondan/baştan/ dönüşümlü ekleme özelliği olan lisanlardan değildir, keza Hint-Avrupa dillerinin tümünde benzer özellikler ve belirteçlik durumu söz konusudur. Almancada "*Der, die, das,"* İngilizcede ise "*the*" belirteç (Artikel) sözcükleri vardır. Türkçede ise belirteç (Artikel) yapısı bulunmaz. Al Bakiyye'de ise cinsiyet ayrımı oluşturmayan belirteç (Artikel) yapısı bulunur.

Yazar: __ "*Bu eserimizde sizlerle temel anlatı dili Türkçe olmak üzere Al Bakiyye dilini irdelercesine anlatacak ve öğrenimine katkıda bulunacağız. Her bir satırı, her bir sözcük ve harfi özenle ve özel bir amaçla yazılanmıştır*."

Anlatıcı: __ "*Ey Okur, bu eser özenle size Türkçe dilinde Al Bakiyye öğretmek, dilsel kültürünüzü aydınlığa kavuşturmak için önemli bir vesile, Türkçemiz için de büyük bir kaynak olması amacıyla kaleme alınmıştır. Al Bakiyye dili ve dünyasına dair kapsamlı her konu ve çalışmayı içerecek şekilde oluşturulmuştur."*

1. Temel Bilgiler

1.1. Kitap Hakkında

Bu kitap baştan sona al Bakiyye yapay dilini ve ona ait dünyayı keşfetmeniz, öğrenmeniz ve Türkçe dilinde kapsamlı bir kaynak olmasını sağlamak amacıyla kaleme alınmıştır. Genel itibarıyla aşağıdaki temel konulara odaklanılmıştır.

- Genel Bilgilendirme, Yapay Dilcilik ve Yapay Diller,
- Dilbilgisi
- Etkinlik ve Etkileşim
- Yazım Kuralları ve Noktalama
- Sözcük ve Köken Bilgisi
- Edebiyat
- Takvim ve Burçlar
- Yazılım Dili
- Kültür – Felsefe ve Mitoloji
- Sözlük

Kitap genel standartlara uygun olarak yazılmaya çalışılsa da al Bakiyye edebi türünden yapısal örnekler içermektedir.

1.1.1. İşleyiş ve Yazım-Anlatım Süreci

Kitap temel bilgi bakımından yapay dilciliğe ve yapay dillere kavramsal olarak değinmekte ve akabinde al Bakiyye dilini etraflıca ele almaktadır. Diğer doğal ve yapay diller ile karşılaştırmalı olarak al Bakiyye dilini inceleyip, sözlük kısmında detaylı rehber sunmaktadır.

1.2. Tanımlar ve Diller

1.2.1. Yapay Dil Nedir?

Yapay dil, bildiğimiz Almanca, İngilizce, Türkçe ve Arapça gibi doğal dillerin aksine kaynağı bilinen ve belli bir amaç ekseninde geliştirilen dillerdir. Bu dillerin yapımcı ve geliştiricisini

bilmemiz mümkündür. Ayrıca bir veya birkaç kişi, komisyon yahut topluluk tarafından geliştirilir.

1.2.2. Yapay Dilcilik Nedir?

Yapay dilcilik, yapay dil geliştirme, tanıtma ve bu maksat ekseninde birtakım çalışmalar yürütmeyi ifade eder. Yeni bir yapay dil yapma-geliştirme, mevcut bir yapay dil üzerine öğretim ve tanıtım çalışmaları yürütme, sözlük hazırlama, çeviri etkinlikleri vb. kapsamlı oluşum ve faaliyeti içerir. Belli bir zaman içerisinde dilbilgisi kuralları tarihin akışına göre şekillenmez. Kurucusu veya geliştiricileri tarafından önceden planlı olarak kurgulanıp, hazırlanır. İnsanlarca gündelik hayat içerisinde kabuller ve yönelimler ile harmanlanmamıştır. Tamamen insan eliyle planlı olarak oluşturulur.1

1.2.2.1. Dünyada Yapay Dilcilik

Dünyada yapay dilciliği devam ettiren bir dernek var: LCS (The Language Creation Society). Conlang.org platform bünyesinde yapay dilciliği desteklemekte ve çeşitli yapay dilcilerin toplanmasını sağlamaktadır.

1.2.2.2. Ülkemizde Yapay Dilcilik

Ülkemizde ise yapay dilciliği destekleyen "*Yapay Dil Geliştirme ve Tanıtma Topluluğu*" bunu üstlenmiştir. Dünya çapında faaliyet gösteren LCS'nin sunduğu birçok faaliyet ve olanağı Türkçe diline kazandırmayı başarmıştır.

1.2.3. Alfabeler

Dünyada yüzlerce alfabe ve yazı sistemi mevcut. En yaygın kullanılan alfabe ise Latin alfabesidir. Türkçenin de resmi alfabesi olarak kabul edilen Türk alfabesinin harf kökeni Latin harfleridir. Yapay dillerin birçoğu kendi özel alfabe ve yazı sistemlerini de geliştirmektedir.

Bazı Alfabe ve Yazı Sistemleri: Arap, Latin, Çin, Japon, Kiril, Hint, Talegu, Sümer-Çivi, Göktürk, Al Bakiyye, Klingon, Elf, Salsay, Toki Pona vb.

1.2.4. Dil Aileleri

Hint-Avrupa Dil Ailesi: Dünyanın en büyük dil ailesi olup, yüzlerce dil ve lehçeyi içermektedir. Yaklaşık 2,5 milyardan fazla kişinin anadilidir. Avrupa, Amerika, Okyanusya ve Batı Asya

1 Mevlüt Baki Tapan, *Yapay Dil Nedir?,* Erişim: 30.10.2021, https://www.yapaydil.net/yapay-dil-nedir/

bölgelerinin en çok konuşulan dilleri Hint-Avrupa dilleridir. <Günümüzde 20 dilden 12'si Hint-Avrupa dilidir.> İngilizce, Almanca, Hintçe, İspanyolca, Portekizce, Rusça, Fransızca, Marati, İtalyanca, Urduca gibi diller bu dil grubunun başlıca dilleridir.

Hint-İran Dilleri: Farsça, Pakça, Nepal Dilleri.

Slav Dilleri: Rusça, Bulgarca, Lehçe, Çekçe, Baltık Diller.

Roman Dilleri: Latinceden türemiş diller (İtalyanca, İspanyolca, Fransızca, Portekizce, Romence vb.)

Cermen Dilleri: Almanca, İngilizce, Felemenkçe, İsveççe, Norveççe vb.

Diğer Hint-Avrupa Dilleri: Yunanca, Keltçe, Arnavutça, Litvanca…

Hami-Sami Dilleri: Ortadoğu, Kuzey Afrika gibi bölgelerde konuşulan ortalama 250 dilden oluşan dil ailesidir. İki ayrı gruba ayrılmış haldedir; Hami ve Sami dilleri.

Hami Dilleri: Eski Mısır Dili, Kuş, Dili, Libya-Berberi Dili, Çad Dili.

Sami Dilleri: Arapça, İbranice (Kenanca), Habeşi dili, Akatca.

Bantu Dilleri: Orta ve Güney Afrika'da kabilelerce konuşulan 400'ü aşkın dilden meydana gelen dil ailesidir. Lingalaca, Lubaca, Kongoca, Svahili, Pölce, Susuca, Gurca, Akanca gibi diller bantu dillerindendir.

Çin-Tibet Dilleri: Çin (sin) ve Tibet-Burma dilleri olarak adlandırılmakta olup, 300 Doğu Asya dilinden oluşmaktadır. Çince, Tibetçe, Dzongka, Birmanca, Vietnamca ve Kemerce bu dillerdendir.

Ural-Altay Dilleri: Köken olarak aynı kaynaktan çıkmış ama zamanla çok büyük farklılıklarla ayrılmış dil kollarından oluşan dil ailesidir. Ural kolunu, Fince, Macarca, Ugorca, Permce, Samoyed dilleri oluştururken, Altay dil grubunu ise Türkçe, Moğolca, Mançu-Tunguz dilleri, Japonca ve Korece oluşturmaktadır. Altay kolunun en büyük dili Türkçedir.2

1.2.5. Yapay Diller

Yapay dil tarihin en eski çağlarına uzanmaktadır. İlk kapsamlı yapay dil ise Osmanlı Devletinde "Baleybelen" adlı yapay dildir. Dünyanın ortak dili olması için geliştirilen Esperanto da bugün

2 Mevlüt Baki Tapan, Dilimce, 30.10.2021.

en fazla konuşanı olan yapay dillerin başında geliyor. Artık film ve romanlar için yapay dil geliştirilmekte.

1.2.5.1. Bazı Yapay Diller

- ❖ Al Bakiyye
- ❖ Esperanto
- ❖ Volapük
- ❖ Ro
- ❖ Urupi
- ❖ Kiliki
- ❖ Glosa
- ❖ Logan
- ❖ Nomuli
- ❖ Salsay
- ❖ Toki Pona
- ❖ Klingon
- ❖ Ayeri
- ❖ İdo
- ❖ Elf-Sindarin

1.3. Al Bakiyye Dili Hakkında Temel Bilgiler

Al Bakiyye yapay dili, temel yapısı Ural-Altay dil ailesinden olan ancak birçok dilden esinlenilmiş ve çeşitli özgünleştirme yapısıyla geliştirilmiş yapay dildir.

Kelime Anlamı: "*Ebedi ve ölümsüzlüğe ait dil*" demektir.

"*Ebedi, ölümsüz, sonsuz, bitmeyen özgürlüğe ait dil*" anlamına gelir. Doğrudan Türkçe diline tercüme edilecek olursa "*Bilinen ebedi-sonsuz özgürlüğe ait olan*" ve ayrıca "*Ölümsüz-Sonsuz Ülkesi*" şeklinde ifade edilebilir.

Al Bakiyye yapay dilinde tüm isimlerin artikeli vardır. Bu artikeller cinsiyete göre değil, taşıdığı manaya ve kullanım yapısına göre kullanılır. Bilinen ve önem arz eden bir ismi nitelendirmek için "***El, Al***" artikelleri kullanılır. "***Al Bakiyye***" kelimesindeki "***Al***" artikeli bilinen, özel bir niteliğe sahip olduğunu belirtmek amacıyla kullanılır. "***Baki***" "sonsuz, tükenmeyen ve asla sekteye uğramayan özgürlük, azatlık" demektir. "***-iyye***" eki ise "***aitlik***" ifade eder. Bir kişi, kurum, topluk, görüş vb. unsurlara aitliği belirtir.

Yazım ve anlatım konusunda diğer dillerin aksine belli bir kısıtlama bulunmaz. İsteyen istediği yazı sistemi ve alfabe ile yazabilir ve özgürce cümle dizilimi yapabilir. Standart bir dilin ötesinde farklı yapılara, modlara ve kullanımlara sahiptir. Yazarın dili özgürce kullanmasına imkan verecek şekilde tasarlanmıştır. Her yapı ve kural birden fazla seçeneğe ve alternatif yönteme sahiptir. 250 dolayında temel ekten ve 200 civarı kökten oluşan yapıya sahiptir. Yeni bir sözcük türetmek ve oluşturmak oldukça kolaydır. Bu yüzden al Bakiyye sözlüğünde bulunmayan her sözcük için herkes kolayca sözcük türetebilir. Tüm sözcükler için karşılık otomatik ekler yardımıyla oluşturulabilmektedir.

1.3.1. Gelişim Süreci ve Evresi

Dil gibi yaşayan varlıklar zaman içerisinde konuşanlar ve o dilde eserler kaleme alanlar tarafından evrilmekte ve gelişmektedir. Al Bakiyye dili de bu kapsamda zaman içerisinde birtakım değişimlere uğramış ve gelişim göstermiştir.

1.3.1.1. İlk Sürüm

İlk geliştirilen sürümde "*Hüsnü Hatti*" yani "*güzel yazılı*" mantığı ön planda idi ve temel çekirdeği Türkçe, Altay dilleri ve Anadolu şiveleri olan ama yazım olarak ise kendisine tamamen özgü bir tarzı tarzı bulunan dildi. Klasik al bakiyye alfabe ve yazım sisteminin ilk temellerini oluşturuyordu.

1.3.1.2. Sürüm 2

Birçok kez yeni harf eklemeleri, değişiklikler, sesletimde güncellemeler yapılmış, tüm bilgisayarlarda kolayca yazılıp, görüntülenebilecek harfler ve yazı sistemi için standart oluşturulmuştu. Yazım ve sesletim tam olarak oturmuştu. İlk sözcük listelemesi ve sözlüğü de bu sürümde oluşturuldu. İlk tanıtım ve öğretim materyalleri kitapçık olarak bu sürümde sunuldu. Sonrasında küçük düzeltme ve ek bilgilerle geliştirildi.

1.3.1.3. Sürüm 3

Dilbilgisi kuralları, yazım, sözcük yapısı tamamen şekillenmiş ve Türkçe, Altay dilleri ile tamamen bütünleştirilmişti. Yazımda yaşanılan birtakım zorluklar, takipçilerin beyanları doğrultusunda yeni bir gelişim ve güncelleme yapıldı. Al Bakiyye yapay dilinin ilk şivesi bu sürümle oluşturuldu ve Latin harfleriyle yazılmaya başlandı. Al Bakiyyetün Eşvek (Al Bakiyye

Şivesi) kullanım ve öğrenime sunuldu. Sözcük olarak ise Osmanlıca, Türkçe gibi dillerin birçok sözcüğü dahil edilebilmiş ve yüzlerce sözcük kullanılabilir hal almıştı.

1.3.1.4. Sürüm 4

Latin harf sistemiyle yazımda birçok ses kaybı ve ne yazık ki, yazımdaki estetik düşmüştü. Bu durumun estetikliği, pratikliği ve özgünlüğü açısından yeniden ele alınması gerekmekteydi. Sözcük sayısı fazla ama kolaylık, özgünlük ve estetiklik açısından çok uygun değildi. Şive ve Klasik Al Bakiyye yeniden ele alınıp, Al Bakiyye yapay dilinin ilk lehçesi olan Hûrayca oluşturuldu. Hûrayca, "Özgürlük için, özgürlüğe göre" anlamlarına geliyordu. Latin harflerinden derlenen ve Al Bakiyye ses yapısına uygun yeni bir alfabe geliştirildi. Al Bakiyyetünhüer (Al Bakiyye Özgür) lehçesi ile sözcük, dil bilgisi ve mantık yeniden şekillendi. Al Bakiyye dili, 2. evreye giriyordu. Türkçe ve Osmanlıca sözcüklerden arındırılan, sadece temel fiillerden oluşan bir yapı temel çekirdeğe oturtuldu. Zaman yapıları da kendisine özgü bir yapıya büründürüldü. Klasik Al Bakiyye'den birçok alanda birtakım farklılıklar görüldü. Tıpkı Türkiye Türkçesi ile Kazakistan Kazak Türkçesi gibi farklı alfabe, söylem, sesletim ve sözcük yapıları söz konusu olmuştu.

Hûrayca, yeni bir yapay dil mantığında Al Bakiyye dilinin bir lehçesi olarak yayınlandı. Düzenleme, yeni sözcük eklemeleri devam etti. Toplam sözcük sayısı ise 2000'i geçmişti.

1.3.1.5. Sürüm 5

Klasik Al Bakiyye ve Hûrayca birleştirilip, çekirdeğinde sadece temel fiillerden türetilen bir yapıya büründürüldü. Sonra Klasik al Bakiyye'nin temel yapısı, Hûrayca'nın özgün ve türetime uygunluğu bir bütün halini aldı. Artık fiil kökünden türetilebilir bir dil ortadaydı. Temel kaide ve kuralları en basit haliyle ortaya konululdu. Daha sonra Latin harflerine geçilip, Hûrayca standart alfabesi oluşturuldu. Yeniden sözcükler ve ekler kurgulandı.

1.3.1.6. Sürüm 6

Alfabe ve yazım şartı kaldırıldı. Tamamen özgürlüğe yönelik bir yapı benimsendi ve Artık Standart Al Bakiyye'nin köklü temelleri atıldı. Temel çekirdek kök fiil yapısı ve 200 civarı temel ön – son ek yapısı ile kerkes kendi sözcüğünü oluşturabilecekti. Birçok sözcük geliştiricisi tarafından türetilip, Ulu Sözlüğe eklendi. 3000'i aşkın özgün ve Al Bakiyye diline has sözcük türetilmişti. Ayrıca Osmanlı – Arap haflerinden, Göktürk harflerinden, Latin ve Klasik Al Bakiyye harflerinden birer tane özel sesletime ve yazıma uygun alfabe oluşturuldu. Toplam 4

alfabe oluşturulup, standart kabul edildi. İsteyen istediği yazı sistemi ve alfabe ile Al Bakiyye dilini yazabilme olanağı sunuldu. Temel sözcüklere ek, yazarın da kendi sözcüklerini kolayca türetebileceği bir yapı oluşturuldu. "Türetek" adı verilen bir sistem ve tablo yayınlandı.

1.3.1.7. Sürüm 7 – Kararlı Beta

Öğretim ve tanıtım kitabı bu sürümle beraber son halini aldı ve 2. Sürüm olarak yayınlandı. Sözcük sayısı 6000'i buldu. Ulu Sözlük, resmi Al Bakiyye sözlüğü olarak ele alındı. Türkçe, Almanca, İngilizce, Arapça, Esperanto ve Farsça karşılıklar ile beraber Al Bakiyye sözcükleri verildi. Sözcüklere ek olarak ekler, yapılar, form ve zaman formları, örnek cümle ve ifadeler bu sözcükte ayrı sekme olarak sunuldu.

1.3.1.8. Sürüm 8 – Kararlı Standart

Artık Standart Al Bakiyye dili kemale ermiş sayılırdı. Sözlük, sözcük türetim, yapı, dil bilgisi ve ayrıca zamanlama vb. tüm unsurlar kendisine özgü bir yapıya sahipti. Materyaller de oluşturulmuştu. Sonra kendisine özgü başlatılan takvim ve zamanlama sistemi de bu sürümle beraber tamamlandı. Daha sonra Al Bakiyye takvimi de yayınlandı. 4 Standart alfabede birçok cümle, metin çevirileri yapıldı. Web site ve bloglar açılıp, yayınlar paylaşıldı.

1.3.1.9. Sürüm 9 – Son Geçerli Gelişmiş, Kemale Ermiş Standart

Standart al Bakiyye'nin kemale erdirildikten sonra parçalı tüm unsurlarının bütünleştirildiği, parçalı modların derlenip, toplam 4 mod ilavesi ile sunulduğu sürümdür. Kararlı Standart'tan hiç bir farklı veya çıkarımı bulunmaz. Yalnızca yeni sözcük ekleri ve oluşumuna bir de 4 ilave mod dahil edilmiştir.

1.3.2. Tarihçe

İlk olarak farklı isim ve yapılarla 2000'li yılların başında geliştirilmeye başlandı. Ancak sadece defter üzerinde ve amatör yapıdaydı. 2005 yılında ise 19 özgün kelime ve 4 ek ile ilk amatör ve temel hali oluşturuldu. 2019 yılında ise yeniden ele alınıp, "***Hüsnû Hatti Bakiyye***" adıyla sanal/dijital ortamda yayınlandı. Akabinde şivesi, Lehçesi ve standart yapısı geliştirildi.

Al Bakiyye dili ilk geliştirilmeye başlandığı andan buyana katı kural ve kısıtlamalardan uzak durmaya çalışılmış bir dil oldu. Dil, büyük ölçüde tamamlandığında bazı eksiklikler hissedildi. Bu eksiklikler Şive, Lehçe vb. yöntemlerle giderilmeye çalışıldı. Bazı öğrenciler, yazı sisteminin her platformda etkin kullanılamadığını ve hızlı yazımı, okumayı engellediğini ifade etti. Herkes

tarafından okunabilen ve yazılabilen bir yapıya bürünmüş yeni bir şive doğdu. Ondan türeyen bir de lehçe doğdu. Sözcüklerin büyük çoğunluğu Türkçe ve Altay kökenli dillerdendi. İlave olarak Arapça ve Farsça yapılara da yer verilmişti. Ancak geliştiricisi yeni bir karar ile "Türetim Ekleri ve Kök Yapı" özelliğini geliştirip dile dahil etti. Al Bakiyye dilini şive, klasik ve lehçesi ile yeniden derleyip kök yapı üzerine türetim eklerinden oluşan bir yapılı dile dönüştürdü. Bu sayede 200 civarı temel ve özgün kök üzerine 250 civarı türetim ekinden ortaya çıkan binlerce sözcük kendiliğinden türemeye başladı. Artık herkes kendi sözcüğünü kolayca türetebilecek yapıya kavuşturuldu.

Alfabe, cümle dizilim, sözcük kullanım tamamen özgürleştirildi ve kısıtlamaya tabi tutulmadı.Öğrenimi kolaylaştırmak, eserleri belli bir standarta oturmak amacıyla da 4 alfabe ve 1 simge seti standart olarak kabul edildi.

Şu an (2021) en güncel yapısı Standart Al Bakiyye Dili olarak adlandırılmaktadır ve güncel öğretim-tanıtım kaynağı "***A'fin Z'e al Bakiyye Betikelçolbaş***" isimli kitaptan sonra şu an okumakta olunan "***al Bakiyye Coyeku***" (Al Bakiyye Alemi) adlı kitaptır.

1.3.3. Temel Özellikleri

- Yazımı yapılan yazı sistemi ve alfabe kurallarına göre yazılır. Latin harfleri kullanılan bir alfabe ile yazılacaksa soldan yazılmalıdır. Ayrıca kendisine özgü standart alfabesi bulunduğu için geliştiricisi bu alfabe ile yazılmasını tavsiye ediyor.
- Özgür cümle dizilimi vardır.
- Temel kök veya bir sözcükten daha fazla sözcük türetilebilir ve bunu dili konuşan, yazan herkes kolayca yapabilir.
- Birleşen ve birleşmeyen yardımcı fiilleri bulunur; "*ist, -dır/-dıy, war*".
- Sözcük ve isimlerde cinsiyet ayrımı yoktur.
- Tüm isimler artikellerle kullanılır. Kullanılması anlamın bütünlüğü ve kavramı pekiştirmek için önemlidir. Fakat artikel kullanımı zorunlu değildir.
- Ayrıca yaratıcıya mahsuz şahıs zamiri vardır; "*Hay*".
- Birçok dilde olduğu gibi "olumlu, olumsuz, ünlem ve soru" cümle yapısı vardır.

- Zaman ve kip ayrımı mevcuttur.
- Sondan, baştan ve ortadan eklemeli sözcük yapısına sahiptir.
- Tüm seslerin harf/damga olarak karşılığı bulunur.
- Çok sayıda eş anlamlı kelime barındırır. Ayrıca herkes kendi sözcüğünü de türetebilir. Bu yapıya uygun geliştirilmiştir. "*Türetek*" adlı türetim tablosundan faydalanabilirsiniz. Bu sebeple sözlüğü hiç bir zaman tamamlanamaz. Geliştiricisi tarafından yayınlanan "***Standart Ulu Sözlük***" içerisinde yer alan sözcüklere ek olarak yer almayan ama yazarlarca oluşturulan yüzlerce sözcük de olabilir.
- Diğer birçok dilde olmayan yapılara ve modlara sahiptir.
- Kendisine özgü edebi türü, anlatım türleri, özgür ifade ve cümle dizilim mantığı bulunur.
- Özel takvim, burç, mitoloji, yazılım dili ve harf kodlama sistemi mevcuttur.
  - **Alfabe Harf Dizesi:** ᒍ Ḷ Б C Ċ Ↄ ᗝ ᗝ' ፐ 웃 Э ʌ Ƒ ⅁ Γ ϑ'' G Ğ ҥ Ђ ᑕ で I ᛚ ..ᛚ Ĵ ⅃ ◅ Ø Ɉ ɤ M ๒ Ɲ Й O ⟩ Ō̈ Π Ḻ ኔ Ӌ ৰ Ӭ ≾ ᒐ ﮬ β ≾. ¥ ᘐ ᘐ' ᘐ'' v 9 Ш ও ৭ ⋚ X ⫰ λ @ ↓ ፆ Ʒŧ Ҕ
  - **Mitolojisi:** Birçok mitolojiden faydalanıp, ek olarak yeni birtakım felsefi, dini unsurları da içerisine alan özel bir mitoloji oluşturulmuştur. Geliştiricisi edebiyatında bu mitolojiye özel yer vereceğini belirtmiştir.
  - **Edebi Tür**: Al Bakiyye diline has bir de edebi tür geliştirilmiştir; "Damlahatname", İlk örneklerini Türkçe dilinde veren geliştirici yazar, ilerleyen zamanlarda bu edebi türü tamamen yapay diline özegü hale getirmiştir.
  - **Özel Edilgen – Pasif Yapı:** Kendisine özgü 2 farklı pasif-edilgen yapı mevcuttur.
  - **Özel Anlatım Türleri:** Kendisine has "*Tevil (yorumlama), Sözî (sözce), Şerx-iolunç (açıklamalık), Gezung (devriye), Usûlîhat (şiirsellik)*" gibi çeşitli anlatım türleri bulunur.

1.3.4. Temel Amaçlar

Al Bakiyye yapay dilinin temel amacı yazar, konuşmacı ve yazın üreticilerine yazım ve anlatım konusunda özgürlük kazandırmaktır. Dilin belli kural ve kısıtlamalarına takılmadan istediğimiz şekilde duygu ve düşüncelerimizi ifade etmemizi sağlar.

1.3.5. Köken ve Yapı Bilgisi

Sözcük ve eklerin temel kökeni özgünce oluşturulan 200'lük kök sistemine bağlıdır. Ancak büyük ölçüde Türkçe, Arapça, Farsça, Uygurca, Göktürkçe, Moğolca, Hintçe, Almanca, Yunanca, Latince ve İngilizce sözcüklerden ve yapılardan da esinlenilmiştir. Ayrıca Esperanto, Volapük, Toki Pona, Ro ve Urupi dillerinden de düşük seviyede esinlenilmiştir.

Altay ve Ural dillerine yakın mantıkta geliştirildiği için özellikle Türkçe kök fiiller birebir alınarak işlenmiş, Türetekler ile bütünleştirilmiştir.

1.3.6. Al Bakiyye Topluluğu

Al Bakiyye dili kısa sürede dünya çapında duyulmayı ve beğenilmeyi başarmıştır. Henüz Esperanto, Volapük gibi eski tarihlerde geliştirilmiş dille kadar popüler ve bilinir olmasa da belli bir topluluk elde etmeyi başarmıştır. Birçok sosyal medya grup ve sayfası, canlı sohbet kanalları ve forum portallarında destek görmüştür. Ülkemizde özellikle Türkçe dil kaynağı ile sunulmasına rağmen Türkiye'de çok az sayıda takipçi ve ilgilisi bulunmaktadır. Çoğunlukla Amerika, Hindistan, Almanya ve Uzak Doğu ülkelerinde ilgi gösterilmektedir.

Al Bakiyye dilinin tanıtılmasında en önemli katkıyı Rastgelelik Arama Motoru ve Yapay Dil Topluluğu yapmaktadır.

1.3.7. Dilin İsimlendirilmesi

Türkçe, İngilizce, Almanca fark etmeksizin tümünde "Al Bakiyye" şeklinde adlandırılabilir. Bazı dillerde artikel sesletimi "**al**" yerine "**el**" şeklinde görülebilir. Örnek: "*el Bakiyye*" (Tarkça).

İngilizcede "*al Bakish*", Almancada "*al Bakisch*" şeklinde de görülebilir. Geliştiricisinin tercih ettiği adlandırma ve kullanım ***"Al Bakiyye***" şeklindedir.

1.3.7.1. 4 Standart Alfabede ve Diğer Bazı Alfabelerde Yazımı

Al Bakiyye (Al Tamğa-ibakiyye):

Latin (Al Hûray-ibakiyye):

Al Bakiyye

Arabî (Al Arabî-ibakiyye):

ال باكييه

Göktürk (Al Orhun-ibakiyye):

Nomuli: ყ ϱ⩮Ȧ

2. Dilbilgisi

2.1. Modlar

Al Bakiyye dili, birçok dilin aksine çeşitli modlar üzerine kuruludur. 8. Sürüme kadar 2 mod bulunmakta idi. Son güncel 9. Sürüm ile artık 4 mod aktif kullanılmaktadır; ***Standart Mod, Klasik Mod, Basit (EbiKip-İdicaz) Mod, Sanatsal Mod***.

2.1.1. Mod Nedir?

Mod, aynı kural ve yapıların çeşitlendirilip belli bir moda göre tasarlanması demektir. Bir söylem veya ifadenin farklı şekillerde ortaya konulmasını ifade eder. 4 farklı mod mevcuttur.

2.1.2. Standart Mod

Standart mod, al Bakiyye dilinin en yaygın kullanılan modudur. "**Özne + Yükle + Nesne**" şeklinde net formlar, ekler ve yapılar kullanılır.Yapım ekleri, çekim ekleri ve şahıslar kullanılmaktadır.

Örnek Cümle: Ben seninle eve geliyorum. (EN: I come to the house with you.)

- **Al Bakiyye (Standart Mod)**: Min war gela zu lâ Barq mit sinin.

Bu mod en genel geçer standart kural ve cümle dizilim formudur. En yaygın kullanılan ve sık karşılaşılan mod Standart Moddur.

2.1.3. Klasik Mod

Klasik mod, Klasik Al Bakiyye sürümünden kalan moddur. Öznenin kullanılmadığ ama fiille bitişik şahıs ekine dönüştüğü formudur. Cümleler büyük ölçüde "*Fiil*" ile başar ve fiiler eklemlenerek dizilim gösterir. "**Fiil+diğer ekler+şahıs eki**" şeklindedir. Genelde yazım veya pratik konuşmada tercih edilir.

Örnek Cümle: Ben seninle eve geliyorum. (EN: I come to the house with you.)

- **Al Bakiyye Standart Mod** : Min war gela zu lâ Barq mit sinin.
- **Al Bakiyye Klasik Mod** : Gelamin Barqa sinlen.

Bu modda ek ve ayrı yapı yarine sondan eklemeli bitişik formlar kullanılır.

2.1.4. Basit Mod (EbuKip - İdicaz)

Özellikle işitme engelli kişilerce kullanılabilecek, konuşmada pratikliği tercih edecek kişilerin kullanabileceği moddur. Yalın, basit bir yapıya sahiptir. "*Özne+Fiil+Nesne*" şeklinde forma sahiptir. Ek ve çekim bulunmaz. Zaman anlatımı fiile gelen eklerle değil, ilaveten kullanılan zaman sözcükleri ile yapılır.

Örnek Cümle: Ben seninle eve geliyorum. (EN: I come to the house with you.)

- **Al Bakiyye Standart Mod** : Min war gela zu lâ Barq mit sinin.
- **Al Bakiyye Klasik Mod** : Gelamin Barqa sinlen.
- **Al Bakiyye Basit Mod** : Mi gel Barq mit si.

Diğer modlardan en belirgin farkı ise şahıs zamirleri kısaltma formunda kullanılır.

Türkçe	**Standart Mod**	**Basit Mod**
Yaratıcı	Hay	Hay
Ben	Min	Mi
Sen	Sin	Si
O	Ol	O
Biz	Miz	Mis
Siz	Siz	Sis
Onlar	Ollar	Os

Örnek Cümle 2: Yarın annem ve babam uçakla İstanbul'a gelecekler.

- **Al Bakiyye Standart Mod** : Erteki minin Ana or Ata werden geltaç mit lâ Uçvaslam zu ya İstanbul.

- **Al Bakiyye Klasik Mod** : Lâ Ata or Ana minin geltaçollar erteki lâ Uçvaslamlen İstanbul'a.
- **Al Bakiyye Basit Mod** : Minin Ana – Ata gel wit Uçvaslam zu İstanbul.

2.1.4.5. İdicaz ve Basit Mod

Basit mod'un çok sık kullandığı yazım ve anlatım yöntemi İdicaz'dır. İdicaz, simgeli anlatım demektir. Özel damga, simge, ikon ve emojilerden oluşan İdicaz seti kullanılarak anlatım yapılır. (İlerleyen konularda daha fazla bilgi verilmiştir.)

2.1.5. Sanatsal Mod

Çoğunlukla yazın alanında tercih edilen moddur. Sözcüklerin birleik ve ahenkli yapısından faydalanılır. Sıfarlarda genelde artikelli veya bitişik formlar kullanılır. İsim artikelleri ise ayrı değil, isimle bitişik kullanılır. Cümlelere daha çok yardımcı fiille başlanılır veya yardımcı fiil isim cümlelerinde fiille bitişiktir.

Örnek Cümle: Ben seninle o güzel eve geliyorum. (EN: I come to the nice house with you.)

- **Al Bakiyye Standart Mod** : Min war gela zu lâ Barq mit sinin.
- **Al Bakiyye Klasik Mod** : Gelamin Barqa sinlen.
- **Al Bakiyye Basit Mod** : Mi gel Barq mit si.
- **Al Bakiyye Sanatsal Mod** : War gelamin zu eb Barqelhüsnû sinlen.

Modlar al Bakiyye dilinin daha zengin ve özgür kullanılmasını sağlar. İstediğiniz modu tercih edip kullanabilirsiniz. Bir cümlede standart, diğer cümlede basit veya birden fazla mod kullanabilirsiniz. Modlar arası karma yöntemi geliştiricisi pek tavsiye etmiyor ancak bu da mümkündür. Birbirlerinin özelliklerinden faydalanarak karma bir anlatım da sağlayabilirsiniz. Tüm yöntemlerde anlam ve ifade değişmez, anlatılmak istenen net biçimde aktarılır.

2.2.Sesletim

Al Bakiyye dilinde 12 ünlü ses mevcuttur. Bunların 5'i temel seslidir; "***a, e, ı, o, u***". Diğer sesliler ise noktalı olarak inceltim için kullanılır; "***â, ê, î, i, ü, û***".

Sessiz harfler içerisinde keskin ve kalın sesler mevcuttur; "***h, k, q, ğ***".

	Ön	**Orta**	**Arka**
Kapalı	İ i:		u u:
Orta	e:		
Açık		a a:	

	Düz		**Yuvarlak**	
ÜNLÜLER	**Geniş**	**Dar**	**Geniş**	**Dar**
Kalın	a	ı	o	u
İnce	e, ê	i, î	ö	ü
Kalın-İnce	â			û

	Sert		**Yumuşak**	
ÜNSÜZLER	**Süreksiz**	**Sürekli**	**Süreksiz**	**Sürekli**
Dudak	p	f	b	m, v, w
Diş	ç, t	s, ş	c, d	j, n, ñ, z
Damak	k, q		g	ğ, l, r, ř, y
Gırtlak	ǵ	h, x		

Bu sesler için uygun harf ve damgalardan oluşan tüm alfabe ve yazım sistemleri ile yazılabilir.

2.3.Alfabe ve Yazı Sistemleri

Belli bir alfabe kuralı bulunmaz. İsteyen istediği alfabe ile al Bakiyye dilini yazabilir. Öğretim ve temel yapıları kolayca kayda alabilmek adına 4 alfabe standart olarak kabul edilmiştir. En yaykın kullanılan alfabe ise "**Standart Hûray-ibakiyye**" olarak adlandırılan Latin kökenli alfabedir.

- **Al Tamğa-ibakiyye (Al Bakiyye Alfabesi):** Tamamen kendisine özgü sistem ve damgalardan oluşan, kendisine özgü sesletim ve yazım formu bulunan alfabedir.
- **Al Hûray-ibakiyye (Latin Kökenli):** Latin harflerinden özel olarak derlenmiş ve sesletimi geliştirilmiş alfabedir.

- **Al Arabî-ibakiyye (Arap Kökenli):** Arap harflerine dayalı Osmanlı Türkçesine özgü kullanılan alfabedir. Birkaç ek Arabî harf ilavesiyle kullanılmaktadır.
- **Al Orhun-ibakiyye (Göktürk-Runik-Orhun Kökenli):** Eski Türk ulusuna özgü Göktürk harfleri ve Runik harfleri dikkate alınarak oluşturulmuş alfabedir.

Bu dört alfabe sistemi Al Bakiyye dili için standart kabul edilmiştir. Ancak dileyen istediği alfabe ve yazı sistemini kullanabilir. Bu alfabe ve yazı sistemlerinin dışında Gürcü, Ermeni, Kiril, Hint vb. türdeki diğer yazı sistemleri de kullanılabilir.

2.3.1. Standart el Hûray-ibakiyye Alfabesi

Standart Al Bakiyye dili alfabesi soldan sağa doğru yazılır. Toplam **39 adet** harften oluşmaktadır.

Temel Harfler: A B C D E F G H X I J K L M N O P R S T U V W Y Z
Ek Harfler: Ê Ç Ğ Ǧ İ Î Ñ Ö Ř Ş Ü Û

BÜYÜK	**Küçük**	**Okunuş**	**BÜYÜK**	**Küçük**
A	a	A	M	m
Â	â	e a	N	n
B	b	B e	Ñ	ñ
C	c	C e	O	o
Ç	ç	Ç e	Ö	ö
D	d	D e	P	p
E	e	E	R	r
Ê	ê	Ê	Ř	ř
F	f	E f	S	s
G	g	G e	Ş	ş
Ğ	ğ	Ğ e	T	t
Ǧ	ǧ	Ǧ a	U	u
H	h	H ey	Ü	ü
X	x	H ay	Û	û
I	ı	I	V	v

İ	i	İ	W	v
Î	î	İ y	Y	y
J	j	J ey	Z	z
K	k	K ey		
Q	q	Q ul		
L	l	E l		

2.3.2. Klasik Al Bakiyye Alfabesi

Klasik Al Bakiyye (Al Tamğa-ibakiyye) alfbesinde 3 farklı hat (yazım sistemi) bulunur. Bunlar; Bilgisayar hattı, El Hattı ve Figûrat hattıdır. Toplam **65 (damga)** simgeden ibarettir. Figûrat hattı dışındaki hiçbir harf birbiri ile birleşmez ve soldan sağa doğru yazılır. Ancak Figûrat hattında süsleme, zarifleştirme sanatı söz konusudur ve bu yüzden yukarıdan aşağıya, soldan sağa doğru yazım yapılabilir ve harflerin birbirleriyle birleşimi mümkündür. Üç hat içinde temel kaide soldan sağa okunmasıdır. Sağdan sola yazım ve okuma anlaşılmayı zorlaştıracağı için uygun değildir.

El Hattı ve Figûrat Hattı için harflerin yapısı benzerdir. Ancak Bilgisayar Hattında tüm harfler benzersizdir.

Al Bakiyye Alfabesi Bilgisayar Hattı Harf Dizesi:

↲ Ļ Б C Ċ Ɔ Ш Ш' Ɏ 웃 Э Λ Ƒ ɔ Γ ϑ'' G Ğ Ƕ Ъ Ꞇ ꞇ I ↾ ..↾ Ĵ ⅃ ⊲ Ø ȷ ɤ M ƅ Ɲ Й O ≻ Ö Π Ḻ ꝛ
Ꙡ ɋ Ӭ ≾ ݪ ݭ β ≾. Ұ Ꝺ Ꝺ' Ꝺ'' v ୨ Щ ও ٩ ⋞ X ⤓ λ @ ↓ ʕ ℨŧ

El ve Figûrat hattında Bilgisayar hattından farklı olan harfler:

El-Figûr	**PC**	**El-Figûr**	**PC**	**El-Figûr**	**PC**	**El-Figûr**	**PC**
با	Ļ	حا	Ꞇ	ي	ও	ʢ	≾

ط	ഥ	ح	て	م	ρ	ʢ	≾.
ظ	ഥ'	خ	で	لل	Ɲ	ئو	൭
ف	ஒ	ما	ƅ	در	ঀ	⧫	웃

Al Bakiyye Harfleri ve Okunuşları:

♪	**Ḷ**	**Б**	**C**	**Ċ**	**Ɔ**	**ഥ**	**ഥ'**	**ϒ**	**웃**	**Э**	**Λ**	**Ƒ**	**ൗ**	**Γ**	**ϑ’’**	**G**
Aa	Bu	Bi	Ci	Çi	Di	Dıy	Zıy	Te	Tay	E	Ae	Ef	Fa	Ge	Gaf	Ğe
a	b	b	c	ç	d	ḍ	ž	t	ţ	ě	æ	f	f	g	ɠ	ğ
Ğ	**њ**	**Ъ**	て	で	**I**	**ᛚ**	**..ᛚ**	**Ĵ**	**ـا**	**⊲**	**Ø**	**J**	**ɤ**	**M**	**ƅ**	**Ɲ**
Ğa	He	Hû	Hay	Ha	Ay	I	İy	Jey	Key	Kal	Kul	El	Lam	Em	Men	En
Ğ	h	h	h	kh	I	ı - i	i	j	k	q	ḵ	l	l	m	m	n
Й	**O**	**⟩**	**Ȫ**	**П**	**Ḻ**	**ર**	**મ**	**ঀ**	**Ӭ**	**≾**	**ڵ**	**ᑕᵕ**	**β**	**≾.**	**¥**	
Nû	O	Ol	Ö	Pi	Pa	Er	Ray	Riy	â	Es	Say	Sin	SS	Eş	Şay	
ň	o	o	ö	p	p	r	r	ȑ	â	s	š	s	ß	ş	ş	
൭	**൭’**	**൭’’**	**vˑ**	**9**	**Щ**	**ঙ**	**ɋ**	**⋜**	**X**	**⤓**	**λ**	**@**	**↓**	**ρ**	**Ʒŧ**	

U	Ü	Û	Vi	Vav	Wah	Ya	Yut	Zed	Aks	Nang	Nanç	Et	Ok	Mı	İst
u	ü	û	v	v	w	y	ÿ	z	x			@	q	m	st

Al Bakiyye harfleri sesletim odaklıdır. Birçok sesin karşılığı vardır. Örneğin "**Ɲ**" harfi, "En" olarak okunur. Latin harflerinde "n" harfine denk gelir. Fakat işlev olarak daha fazlasına sahiptir. "Enulu" (en büyük) yazılacağı zaman "e" ile başlamaz, "**EN**" sesi olduğu için sadece "**Ɲ**" harfi yazılır. Aynı şekilde "**ul**" sesi de "**ᛉ**" harfi ile verilir. Bu durumda "Enulu" sözcüğünün Al Bakiyye alfabesiyle yazımı; "**Ɲᛉᘐ**" şeklindedir.

Klasik Al Bakiyye Yazım Kuralları

- Soldan sağa doğru yazılır ve bilgisayar hattında harfler birleşmez.
- *"Ki* edatı ve *-un, -en, -an, -on, -in"* gibi ek ve sesletimler için özel karakterler mevcuttur. Bu ek ve sesletimlerde bu işaret ve harfler kullanılmalıdır.
    - Ki : Ƕ
    - -en, -an, -in, -ın : ‟
    - -on, -un, -ön, -ün: ”
- Tüm harfler kendine özgü sesletim ve kullanım özelliğine sahiptir ve bu sesletime uygun kullanılırlar. Örnek;
    - Arayba (Araba) : ᘔIĻ ("**ᘔ**" harfi Latin alpabe sistemlerinde "r" harfine karşılık gelmesine rağmen "er", "ar" sesletimi olduğu için "Arayba" kelimesinde baştaki "a" yazılmaz ve ("**ᘔ**" harfi ile başlar.
- Yardımcı fiil olan "*ist*" için **"ᘓᵵ",** "*war*" için "**ᘓᘔ**" ve "*-dır*" için de "**ᘓ**" kullanılır.
- Çoğu kez "*ünlü*" harfler yazılmaz, sessiz harflerin özgü sesletimlerine göre kullanılırlar. Özgü sesletim olmadığı alanlarda ünlülerin yazılması uygundur.
- Sözcüğün en son sesindeki ünlüler daima yazılmalıdır.

2.3.3. Arabî Alfabesi

Şekil 1: Osmanlıca Harfler3

2.3.4. Göktürk Alfabesi

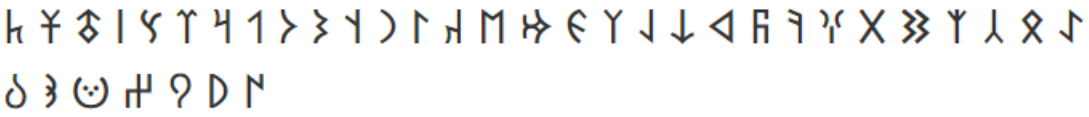

3 Görsel: "*Otoman Alphabet*", Türk Edebiyatı, Time: 26.10.2020, https://www.turkedebiyati.org/osmanlica_arap_alfabesi.html

2.3.5. Kullanılabilir Bazı Alfabe ve Ses Karşılıkları

Latin	Arap	Göktürk	Bakiyye	Kiril	Yunan	Sanskrit
A	ا	𐰀	𐰀	А	A	अ
Â	ا	𐰀	𐰀 - ᴧ	А	A	आ
B	ب	𐰉 - 𐰊	Ḷ - Б	Б	B - β	ब
C	ج	𐰋	C	Ц		च
Ç	چ	𐰌	Ċ	Ч		छ
D	د	𐰍	Ɔ - Ⱁ	Д	δ - Δ	ड
E	ه	𐰀	𐰀	Е - Э	E	ए
Ê	ئه	𐰀	Э - Ӭ	Е - Э	Ê	ए
F	ف	𐰁	Ƒ - ᘐ	Ф	Ф	फ़
G	ق - ك	𐰇	Г - ϑ”	Г	Г	ग
Ğ	گ	𐰈	G	Ғ	Г	घ
Ǵ	غ	𐰈	Ǧ	Ғ	Г	ङ
H	ح	𐰉	Ҥ - Ъ -	Х	X	ह
X	خ	𐰊	ᴛ - ᴛ	Х	X	ह

Û	او	𐰋	ϑ”	Y		ऊ
V	و	𐰉	ⱱ - ϑ	В		व
W	ع	𐰊	Ш	У		औ
Y	ى	𐰋 - 𐰏	Ѡ - ϑ	Ы	Y - υ	य
Z	ز	𐰌	Ⱁ’ - ⱷ	Ж - З	Z - ζ	ज़

I	اي	ᛚ	ᛚ	И	H	इ
İ	اي	ᛚ	..ᛚ	И	I - Y	ई
Î	اي	ᛚ	..ᛚ	И	Y	ई
J	ژ	ʎ	Ĵ	Ю		ज
K	ك	ꞁ	ـلـ	К	K	क
Q	ق	ɧ	⊲ - Ø - ↓	Қ		ख
L	ل - لا	ɺ - Υ	J - ɤ	Л	Λ - λ	ळ - ल
M	م	⇸	M	М	M - μ	म
N	ن	ɦ	Ɲ	Н	N	ण
Ñ	ڭ	)	Й - ⫰ - λ	Ң	N	ञ
O	او	›	O - ›	О	O - Ω	ओ
Ö	او	ᚨ	Ö	Ө		औ
P	پ	1	Π - Ḻ	П	Π - Ψ	प
R	ر	ϒ	Ꝛ - Ӈ	Р	P	र
Ř	ر	ч	ɋ	Р	P	ऋ
S	ص - ث - س	| - ᛉ	ٹ - س - β - ≾	С	Σ	स
Ş	ش	Ɏ	≾. - Ұ	Ш - Щ		ष
T	ط - ت	ħ - ⛢	Ƭ - 웃	Т		त
U	او	›	ᘓ	Y	υ	उ
Ü	او	ᚨ	ᘓ'	Y		ऊ

2.4. İdicaz ve İmge – Simge Seti

İdicaz, simge ile ifade etmek demektir. Al Bakiyye dilinde kısıtlama olmadığı için Toki Pona veya Salsay gibi minimalist dillerden farklıdır ve isteyen istediği karakter, imge ve ikon sistemini kullanabilir. İdicaz, birden fazla anlama gelen minik seslerle oluşmuş damga sözcüğünü ifade eder. Belli simgeler, birden fazla anlama gelmektedir. 14 temel kritere göre simge ve emoji oluşumu mümkündür. Özellikle Salsay ve Toki Pona'dan faydalanılıp esinlenilerek temel kriterler ve simge seti oluşturulmuştur.

- Toki Pona ve Salsay isimleri ve simgeleri doğrudan alınmış ancak anlam ve kullanım özellikleri değiştirilmiştir.
- Simge kullanımı kişinin kendi tercihine bırakılmıştır.

İdicaz, Basit Mod ile kullanılır. Bir cümleyi tek bir sesletim, sözcük ile ifade edebilmeye yardımcıdır.

Örnek Cümle: Seni Seviyorum. (EN: I love you)

- Al Bakiyye Standart Mod : Min war seva sin.
- Al Bakiyye Basit Mod : Mi sev sin.
- İdicaz'lı Basit Mod : ♥ (Pilin)

2.4.1. 11 Temel İmge, Simge ve İkon Kullanma Kriteri

1. Sevgi, aşk, iyilik, pozitif enerji hissediren kavram ve ifadeler için oval, yumuşak imgeler kullanılır.
2. Sert, keskin, katı ve disiplin içeren kavram ve ifadeler için keskin çizgiler ve kareler kullanılır.
3. Kötü, çirkin, olumsuz enerji hissi veren kavram ve ifadeler için zıt keskin çizgiler kullanılır.
4. Yer ve mekanlar için kare – dikdörtgen imgeler kullanılır.
5. Birleşik cümle, kelime ve ekler için birbirlerinin kök imgeleri birleştirilebilir.
6. İmgelerin şekilleri değişik tarzda olabilir. Ancak isimlendirmeleri sabittir. Değiştirilemez.
7. İdicaz sözcükler için ikon, emoji, harf, simge vb. kullanılabilir.
8. Yalnızca basit mod usulüne göre kullanım yapılmalıdır.
9. Birden fazla imge bitişik veya ayrı olarak kullanılabilir. Bu durumda söylem bitişik veya ayrı yazılabilir.

10. 1 tane standart olarak idicaz seti oluşturulmuştur. Bunu kullanmak veya farklı set tercih etmek konuşmacı ve yazar iradesindedir.
11. Toki Pona, Salsay vb. diğer minimalist dil imgelerini, Bing, Google vb. emoji ve karakter setlerini kullanabilirsiniz. Ancak adlandırmalar al Bakiyye temel idicaz sözcüklerine göre olmalı ve kriterlere uymalıdır.

2.4.2. İdicaz Standart İmge Seti

İmge - Karakter	Sözcük/Adlandırma	Karşılıklar
♥	Pilin	Aşk, sevgi, sevmek, iyi hissetmek, güzellik, kalp, mutluluk, beğenmek, hayrak kalmak...
X	Yo	Hayır, değil, olmaz, zıttı, yapmamak...

2.5. İsimler

Not: Latin kökenli tüm alfabelerde tüm artikel alan isimlerin ilk harfi büyük yazılır. Diğer alfabelerde böyle bir kural geçerli değildir.

2 tür isim vardır; Özel isim ve Cins isim. Bunların tekil, çoğul, çekimli ve çekimsiz yapıları vardır. Al Bakiyyede tüm isimler artikellerle kullanılabilecek ve fiil görevi üstlenebilecek yapıdadır. Yazar ve anlatıcı anlatım tarzına uygun artikel seçebilir. İsimler diğer yapay diller gibi belli harf veya eklerle bitecek diye bir kaide yoktur. Çeşitli yöntem ve özelliklerle çok sayıda isim barındırmaktadır.

2.5.1. Dişilik – Erillik / Cinsiyet Belirtme

Cinsiyet ayrımı bulunmaz. İsimlerin cinsiyeti 3 şekilde belirtilebilir;

- Sıfatlarla,
- Özel isimlerle,
- Eklerle: Dişilere “e”, “çe” or “che” getirilir.

Müdür: Zaysan, Zaysane / **Kral**: Han- Hançe

İsim cümlelerinde yardımcı fiiller: “İst” ve **“dır”.**

2.5.2. Birleşik İsimler

İki ayrı isim ek almadan birleştirilir; Çocukevi: *Balabarq* / Bilgisayar: Bilkusaygaç

2.5.3. Çoğul İsimler

Çoğul yapma ekleri:

1. **-ler, -lar** **:** Adamlar (İnsanlar)
2. **–at** **:** Algazgırat (Hayvanlar topluluğu)
3. **–gêân** **:** Adamîgêân (İnsanlar) Bir nesil-soy devamcılarını daha çok belirtir ama normal isimler için de kullanılabilir.
    1. Türkgêân (Türkler)
    2. Cermengêân (Almanlar)
4. **–eyn** **:** Çarağayn (Ayakkabılar) Daha çok çift olan isimler için kullanılır.
5. **-en, -in** **:** Barqen - Evler

2.5.4. İsmin Halleri (Adın Yağdayen)

Yalın Hal	-	Ya Barq	Ev
Belirtme (i)	iy, siy, riy	Barqiy	Evi
Yönelme (e) Aynı ünlü olursa araya “ğ” gelir.	a – e (ğa)	Ya Barqa	Eve
Bulunma (de)	fi	Ya Barqfi	Evde
Ayrılma (den)	fin / fik	Ya Barqfin	Evden
İlgi (in/ın)	ın - in	Ya Barqın	Evin

İlgi - nın	řiy	Ya Řiybarq	Evin
Vasıta (yla)	len - lan	Ya Barqlan	Ev ile
Dişil	e, -çe	Mutetmene. Ulça	Bayan Öğretmen. Kız evlat
Çoğul	ler, -lar, -en,	Mutetmenler, Mutetmenen	Öğretmenler
Çoğul	gêân	Mutetmengêân	Öğretmen Nesilleri, Öğretmen oğulları
Çoğul Topluluk	at	Algazgırat	Hayvanlar topluluğu
Çoğul Çift	eyn	Çarağayn	Ayakkabılar (Çift)
Soy-Kök	î	Mutetmenî, Çomraî, Türkî, Tüğükî	Öğretmen soyundan, Tahta-Kereste, Türk soyu, Tarihî
Kavuşma Sıfat	up	Barqup, kutup, Bilkuup, Başarup	Evli,mutlu, Bilgili, Başarılı
Ait Olma	ânê	Mutetmenânê, Okulânê, Minânê, Bargânê, Uçmağânê	Öğretmene ait-dahil, Okula ait, Bana ait (Benimki), Evinki, Cennetinki
Bir Yere Ait Olma	yal	Cermenyal, Erzurumyal,	Almanyalı, Erzurum'lu
Yer-Aitliği	iyye	Mutetmeniyye, Türkiyye, Cermeniyye	Öğretmene ait yer, Türk'e ait yer, Alman'a ait yer
Yaşanılan Yer Aitliği	astan	Mutetmenastan, Tatarastan, Türkastan	Öğretmenin yaşadığı yer. Tatarların yaşadığı yer, Türkün yaşadığı yer.

Mekân Aitliği	ya	Mutetmenya, Umsurya, Cermenya	Öğretmen ülkesi, Ütopya (Hayali Ülke) Alman ülkesi
Toprak Parçası Aitliği	land	Mutetland, Cermenland	Öğretmen yurdu, Alman yurdu
Yer-Mekân: Bulunma	yut	Imrazyut, Kobruyut, Baryut	Hastane, Depo, Barınak
Yer-Mekân: İşlenme	hane	Mutethane, Betikhane	Dershane-Okul, Kütüphane
Eylem Yeri	tay	Çamratay, Savaştay, Azıtay, Bağtay, Oruçtay	Orman, Savaş meydanı, Şeytan çağırma yuvası, Balo, İftar Ziyafeti
Olumsuzluk: İstenmeme	Ñâ	Ñâmutetmen, Ñâmenler, Ñâhoş, Ñâsev, Ñâçuk!	İstenmeyen öğretmen, İstenmeyen insanlar, hoşlanılmayan, sevilmeyen, Çıkma!
Olumsuzluk: Eksiklik	jıg	Mutetmenjıg, Araybajıg, Kutjıg	Öğretmensiz, Arabasız, Mutsuz
Olumsuz: Ters Eylem	bi	Bimutet	Öğretmesiz, Biuğma, Bihoş
Olumsuz: Karşıt-Zıt	anti-	Antimutetmen, Antiislam	Öğretmen karşıtı, İslam karşıtı
Dışında Olma	gayřiy	Gayřiymutetmen, Gayřiyhegget, Gayřiyislamdekmen	Öğretmen dışında, Gerçek dışı
Yanlış-Hata	yan	Yanmutet, Yanunert	Hatalı öğretmek, Yanlış anlamak
Harici Olma	haricen	Haricenmutetmen, Haricenbetik	Öğretmen harici, Kitap harici

Dışı Olma	İm	İmtormu, İmtöre	Hayat dışı, Yasa dışı
Korku	gorbi	Yürgügorbi, Uçgorbi, Elsegorbi	Yükseklik korkusu, Uçma korkusu, Sosyal fobi
Kab-Çanta	ğa	Parayğa, Yaznançğa, Betikğa, Malğa	Cüzdan, Kalemlik, Kitaplık, Poşet
Eylem Yapan	men	Mutetmen, Kulutmen	Öğretmen, Köle
Eylemsel Nitelik	mend	Mutetmend, Savaşmend	Öğretme kabiliyeti olan kişi, Eli silah tutan kişi
Eylem Uzmanı	kâr	Mutetkâr, Yapıtkâr	Öğretim uzmanı-usta öğretici, Sanatkar
Eylemci	ğan	Mutetğan, okuğan	Öğreten, okuyan
Yapımcı	ar, er	Muteter, Yazar	Öğretici, Yazar
Uğraşıcı	jı	Mutetkjı, Satjı	Öğretici, Satıcı
Erişken-Uzman	can	Bilcan, Wetcan, Tancan	Bilge-bilgin, Yetkin, Tanık
İlgililik	dar	Mutetdar, Kökençdar, Gökelemdar	Öğretmekle ilgilenen, Etimoloji iele ilgilenen, Astronomi ile ilgilenen
Dileyen:	enşa	Enşamin, Enşaallah	Ben dilerim, Allah diler
Dileyen:	meşa	Meşamiz, Meşailteber	Dilersem, Vali dilerse
Fazla Meyil	gend	Çıkgend, Girişgend, Konaşgend	Çıkmaya meyilli, Girişken, Konuşkan

Kusursuzluk	Sûbhaynû	Sûbhaynûmutetmen, Sûbhaynûbarq, Sûbhaynûadam	Kusursuz öğretmen, kusursuz ev, kusursuz adam
Usul-Tarz	alâ	Alâmutetmen, Alâtürk	Öğretmen tarzı, Türk usulü
Eylemsel Zaman	gâh	Mutetgâh, sehergâh	Ders vakti, Seher vakti
İşleme Zamanı	leyn	Mutetleyn, Okşayleyn,	Öğretim vakti, Akşam vakti
Sürdürme-Devam	ber	Berokşay, berbetik	Akşamın devamı, kitabın devamı
Sıralama	ng	Bereng, Keyeng	Birinci, İkinci
Felsefi Bilimsel	nç	Kökenç, İnanç, Günenç, Ukumenç, Ağınç, Gizlenç	Etimoloji, İnanç, Kronoloji, İdeoloji, Psikoloji, Elektrik, Mahremiyet
Uysal-Uygun	jıl	Barqjıl, Adamjıl	Evcil, İnsancıl
Kavramsal-Bilim	sal, sel	Barqsal, Tilsel, Ketsel, Doğelemsel, Sayızsal	Evsel, Dilsel, Kimyasal, Fizik, Matematik
İzm-Felsefi Düşünce	wûs	Atamalwûs, Elselwûs, Sofiwûs, Türkwûs, İslamwûs	Kapitalizm, Sosyalizm, sofizm, Türkçülük, İslamcılık
Yöntemsel Bilim	iyat	Mutetmeniyat, İslamiyat, Eseriyat, Adamiyat, Türkiyat	Öğretmenlik adabı, İlahiyat, Eser ilmi, Biyoloji, Türkoloji
Soyut Bilim	taj	Anıztaj, Elseltaj, İgetaj,	Mitoloji, Sosyoloji, Ruh Bilimi

Somut Bilim	elem	Gökelem, Yerelem, Tıpelem	Astroloji-Astronomi, Arkeoloji, Tıp
Araç-Gereç	gaç, geç	Süzgeç, Barıngaç, Yatgaç, Bilkusaygaç,	Süzgeç, Pansiyon, Yatak, Bilgisayar
Kılıf-Alet-Parça	lok, luk	Başlok, Sulok, Damğaluk, Sözlök	Başlık, Suluk, Alfabe, Sözlük
Parça-Küçültme	cux	Mutetmencux, Sözcux, Taşcux	Stajyer, Sözcük, Çakıl
Üvey-El Gariplik	laç	Analaç, Atalaç, Ağalaç, Balalaç, Ullaç	Üveyanne, üveybaba, üveyabi, üveyçocuk, üvey evlat
Yavru	zade	Asgırzade, Kapgırzate, Mehmetzade, Çomrazade	Aslan yavrusu, kaplan yavrusu, Mehmet'in oğlu, Ağaç fidanı
Yandaş-Fanatik	daş	Mutetmendaş, Yurtdaş, Cermendaş, Fenerbahçedaş	Öğretmen sever, Yurt sever, Alman hayranı, Fenerbahçe hayrafı-fanatiği
Benzeşmek	gil	Mutetmengil, Algazgırgil	Öğretmenleşmek, Hayvanlaşma
Benzeş-Yansı-Savunucu	dek	Türkdek, İslamdek, Baladek, Akdek, Atamaldek, Elseldek, Sofidek, Nurdek, Hırdek, Vızdek	Türkçü, İslamcı, Çocuksu, Beyazımsı, Kapitalist, Sosyalist, Sofi, Işıltı, Hırıltı, Vızıltı

2.5.5. 7 Temelli İsmin Hâlleri Ek Form Tablosu

Kök İsim: Çomra (Ağaç)

	Ön Artikel	**Son Artikel**	**Artikelsiz**	**Edat + Artikel**	**Relatif**	**Olwan**
Yalın	Lâ Çomra	Çomraiy	Çomra		Ol kio Çomra	Ol olwan Çomra
Belirme (i)	Lâ Çomrasiy	Çomrariy, Çomrasiy, Çomraiy	Çomraiy			
Yönelme (e)	Lâ Çomrağa	Çomraıya	Çomrağa	Zu lâ Çomra / Tu lâ Çomra	Çomra kio foran.	Foran olwan Çomra
Bulunma (fi)	Lâ Çomrafi	Çomraiyfi	Çomrafi	in Çomra, Efi Çomra	Çomra kio zeşbol	Zeşbol olwan Çomra
Ayrılma (fin)	Lâ Çomrafin	Çomraiyfin	Çomrafin		Çomra kio goldir	Goldir olwan Çomra
İlgi (nın, řiy)	Lâ Řiyçomra / Lâ Çomranın	Řiyçomraiy Çomraiynın	Çomranın / Řiyçomra			
Vasıta (len)	Lâ Çomralen	Çomraiylen	Çomralen	Mit lâ Çomra / Wit lâ Çomra	Çomra kio vaslam	Vaslam olwan Çomra

2.6. Artikeller ve Nesneler

Artikel, Türk dillerinde bulunmayan, Almanca ve İngilizce gibi dillerde bulunan yapıdır. Al Bakiyye yapay dili gibi Al Bakiyye yapay dilinde de artikel mevcuttur. Cinsiyet değil, işlev ve yapı nitelendirmesi için kullanılır.

2.6.1. Artikeller

Artikel	**Örnek**	**Türkçe**	**Açıklama ve Özellik**
Ya - Ye	Ya Adam	Bilinen, tanınan insan	Bilinen, tanınan herkesçe tanınabilen isimleri betimler.

Lâ - Lê	Lâ Adam, Lê Elem	Bilinmeyen, herhangi bir insan	Tanınmayan, herhangi, sıradan isimleri betimler
El - Al	El Adam	Önemli, bahsedilen insan	Bilinen ve özel olan, önem arz eden, kendisine özgü yapısı ile bilinir olan isimleri betimler.
Ey - Ay	Ey Adam	Vugulanılan, tanıtılmak istenen, eylemin asıl mucidi olduğu belirtilmek istenen insan	Ululaştırılan, dikkat çekilen, tanıtılmaya çalışılan, vurgulanan isimleri betimler.
Ol	Ol Adam	Bilinmeyen, sadece duyulan ve olduğu bile meçhul olan insan	Bilinmeyen, görülmeyen ve sadece duyulan veya okunulan isimleri betimler.
iy / -riy / -siy	Adamıy	Nesnel yapıya sahip olan belirli insan	Herhangi belirli bir ismi ve onun nesnel halini betimler. Mana olarak daha çok "ya-ye" artikeli gibi olup, diğer artikellerden farklı olarak isimlerin sonunda ve bitişik kullanılır.
Lil	Lil Türkña	Ulus belirtme artikeli	Ulus isimlerinde yalnızca kullanılan artikeldir.

"-iy, -siy veya -riy" hariç diğer artikeller isimlerle birleşmezler.

Artikellerin değişimi yoktur. Sabit yapıdadır ve zaman vb. etkilemez.

Örnek : Hekim, bana bir şifa bul. Derdime derman olan ilacı ver.

Al Bakiyye **:** Ya Sağuman, bol mine ber lê İmgung! Ber mine sağung olwan Emgi!

Vurgulama Tonlama: Bazı özel isimlerde ünsüz çiftlemesi olacak şekilde de artikel dönüşümü yapılabilir. El-Al artikellerinde kullanılabilir;

Rab: El Rab = Er Rab

Barq: El Barq = Eb Barq

***Not:** Bu yöntemle artikel kullanımı için ismin ünsüz harf ile başlaması gerekir. Ünlü harf ile başlayan isimlerde bu yöntem kullanılmaz.

Belirsiz Artikeller: *"Bir, bazı, kimi…"* vb. belgisiz sıfatlar belirsiz artikellerdir.

TR: Bir kedi

EN: a cad

DE: eine Katze

BK: Ber Pisi (**БƧ ПƧI**)

Nesneler, 2 şekilde kullanılır; Belirli ve belirsiz. Her ikisini de artikel durumu belirler. Artikel kullanılmayıp "*sayı, sıfat*" vb. kullanıldığında belirsiz olur. Artikelin özelliğine göre belirli-belirsiz yapı kazanır.

Belirtili Nesne: Min wurde okuerti ya Betik. (Kitabı okudum.)
Min werde görtaç Betikiy. (Kitabı göreceğim.)

Belirtisiz Nesne: Min wurde okuerti ber Betik. (Kitap okudum.)
Min werde görtaç ol Betik. (Kitap göreceğim.)

2.7. Sıfatlar

Al Bakiyye yapay dili sıfat bakımından da oldukça zengin ve ek seçenekler sunan bir dildir. 4 temel yapı ile sıfatlar kullanılabilir. Ayrıca farklı yapılarla da sıfat nitelendirmesi yapılabilmektedir.

1. **İsim önü** **:** Now Barq (Yeni ev)
2. **İsim sonu** **:** Barq-ınow (Yeni ev)
3. **Artikelli bütünleşik** **:** Barqelnow (Yeni ev)
4. **Sıfat-İsim bütünleşik:** nowanbarq (Yeni ev)

Sıfat Örnek Tablosu:

Sıfat: Önde Ayrı	Now Barq, ulu Adam	İsim öncesi ayrı yazılan sıfat yapısıdır.
Sıfat: Sonda Bitişik	Barq-ınow, Arayba-iak	İsimle bütün tamlamalı sıfat yapısıdır.
Sıfat: Artikelli - Bütünleşik	Barqelnow, Ulçaelhüsnû	İsimle artikelli tamlama yapılmış sıfat yapısıdır.
Sıfat: Beikütün	Nowanbarq, Batunadam	Sıfat-İsim birleşim halinde sıfat yapımıdır.

2.7.1. Sıfat Derecelendirmesi

Birçok dilde olduğu gibi al bakiyye dilinde de sıfat derecelendirmesi bulunur. Bir sıfatın yalın haline getirilen ekler ile "*daha*" ve "*en*" anlamları kazandırılır.

- Yalın : now (Yeni)
- Kıyas : now**rak** (Daha yeni) – Sıfatın sonuna "**-rak**" eki getirilir.
- Üstünlük : **En**now (En yeni) - Sıfatın başına "**en-**" eki getirilir.
- Çokluk : **Mol**now (Çok yeni) Sıfatın başına "**mol-**" eki getirilir.

Daha büyük ev : ulurak Barq / or: Barq-ıulurak

En büyük kitap : enulu Barq / or: Barq-ıenulu

2.7.2. Olwan Yapısı

İsmin temel niteliğini belirten durum ve özelliklerin işlendiği, sıfat görevini bütünsel olarak işlediği formdur. İsmi direk nitelendirmek yerine özelliğini vurgulamak amacıyla kullanılır. Ayrıca birden fazla sıfat veya niteliksel cümle içerek anlatımlarda kullanılır.

*Yalnızca ismin sıfatsal özelliklerini belirten anlatımlarda kullanılmalıdır. Olwan yapısı 9. Sürüm güncellemesi ile Basit ve Sanatsal Modda farklı kullanım kazanmıştır.

2.7.2.1. Klasik ve Standart Mod Olwan Yapısı

Yapı: artikel + sıfat ve özellikler + "olwan" + isim

Ya gızıl olwan Barq **:** Kırmızı olan ev.
Ya molulu Bab or tüsup olwan Barq: Kapısı çok büyük ve renkli olan ev.

2.7.2.2. Basit ve Sanatsal Mod Olwan Yapısı

Yapı: artikel + isim + "olwan" + sıfatlar

Klasik-Standart Mod : Ya gızıl olwan Barq (Kırmızı olan ev.)
Basit ve Sanatsal Mod : Ya Barq olwan gızıl. (Kırmızı olan ev.)

2.7.3. Sıfat Ürün (-sıgag) Sıfat + İsim Yapısı

Temel sıfatlardan isim ve ilgili sıfatın ürününü betimlemeye yardımcı sıfat-isim oluşturma formudur.

Form: Sıfat + -sıgag eki

Yastık : Yassıgag (Yas + sıgag)
Tanıdık : Tansıgag (Tan + sıgag)
Fıstık : Fıssıgag (Fıs + sıgag)

2.7.4. Vericilik (-baver) Yapısı

Sıfat halinin vericilik durumunu ifade eden formdur.

Ağobaver : Acı verici
Tereşbaber : Zahmet verici
Kutunçbaver : Mutluluk verici

2.7.5. Abartı Yapısı (-ip)

Sıfatın abartılma, abartılmış halini belirten formdur.

İpağo : Apacı
İphüsnû : Güpgüzel
İpwi : Hıp hızlıca

2.7.6. Kio Yapısı (Relatif)

Relatif yapı ile sıfatsal durum belirten formdur. Yan cümle olarak temel cümle veya sözcük yazılır. Sıfatsal nitelik belirtilir.

TR: Tonguç'un yaptığı hatayı düzeltmeliyiz.

BK: Min mus tüzeta lâ Yanalga **kio** el Tonguç wurde yaperti ol.

2.7.7. Ortaç – Partisip Yapısı

"*Yapılan, alınan, bakacak, sevecek, gören, görülesi*" vb. birçok fiil, isim, sıfat formunun sıfat halinde kullanıldığı yapılardır. Sıfat-Fiil ve Sıfat özelliği gösterir. Büyük oranda "***Sıfat – Fiil***" formundadır. Temel sıfat formu olarak kullanıldıkları gibi yaygın olarak birleşik halde kullanılırlar.

Düşünen Adam: "*Düşünmek*" fiili + "*Adam*" isim sözcüğü birleştirilir; ***Aylabman***

Düşünmek: aylab
Adam: Adam/Man

Kızarmış Tavuk: "*kızarmak*" fiili + "*tavuk*" isim sözcüğü birleştirilir; ***Paistavgır***

Kızarmak: pais
Tavuk: Tavgır

Kızaran, Kızarmış, Kızarık vb. durumları da aynı sözcük genellikle karşılar. Ancak özellikle belirtek, vurgulamak isteniliyorsa bu durumda fiil yapısına o formların da eklenmesi gerekir.
Misal: Kızarmış Tavuk (***Paismiştavgır***).

Dün seni gören adam: al Bakiyye dilinde bir cümle birden fazla yapı ve yöntem ile anlatılabilmektedir. "*Dün seni gören adam*." Cümlesi birçok farklı yapı ile anlatılabilir. Ortaç olarak ise "görmek" fiiline odaklanılmalıdır.

Ortaç genel dizilimi: artikel + *sıfat, nesne, zaman vb. diğer öğeler* + fiil+öznel isim.

Türkçe Cümle **:** Seninle kutsal günde tanışan adam geliyor.
Relatif (Kio) Yapısı ile: Ya Adam war gela **kio** wurde tanerti mit sin efi ol Cudang.
Ortaç Yapısı ile **:** Ya mit sin efi ol Cudang **Tanman** war gela.

2.7.8. İşaret Sıfatları

"**Hangi**" sorusu sorulduğunda cevabı işaret eden sıfatlardır. "Bu, şu, o…" vb. işaret sıfatları bulunur. "*Bu, şu, o…*" vb. işaret sıfatları bulunur.

Bu, Şu, O	Bu, Şu, Ol
Öteki, Beriki, Diğeri	Teyku
Bunlar, Şunlar, Onlar	Bugêân, Şugêân, Olgêân
Böyle, Öyle, Onun Gibi	Nança, Belece, dem, oldek

Örnek : Bu bir arabadır. (Bu ist ber Vaslam / Bu ber Vaslamdır. / Bu Vaslam)

2.8. Edatlar

Al Bakiyye dilinde edat kullanı için belli bir kısıtlama veya katı kural bulunmuyor. Yazar ve anlatıcının tercihine bağlı olarak kullanılabilmektedir. **Tek kural ise başta kullanılan edatların birleşmiyor, sonda kullanılanların ise bitişik kullanılıyor olmasıdır**.

Başta	**Sonda**	**Türkçe**
Zu - Tu	e, a, ya, ye	e, a
Bay	-	tarafından, yanında
Mit, Wit	-len	ile, birlikte
	-dinbeřiy	-den beri
Un	-usru	-ın üzerinde
	-beren	-ın ötesinde, berisinde
Nûyar, Uparfi	-çip	-ın yanında, bitişiğinde
Efi, in	-içru	-ın içinde, içerisinde
Unter	-altru	-ın altında
	-onru	-ın önünde
Doru		-e doğru
Anşıtat		-nın yerine
Evvel		-den önce
Manay		-nın etrafında
Sureb		-nın süresince, boyunca
Haricen		-ın dışında
Obwohl		-e karşın
Konti		-nın karşılığında
Abşay	-ja	-e göre
Garşın		-e rağmen
Keymen	-dek	-nın gibi

za, mert		için
diçe		-ım diye
	-kal	-e kadar
Ander		-den başka
Darum		-dan dolayı
Deshalb		-nın yüzünden
	dinaxır	-den sonra

Örnekler:

TR: Al Bakiyye yapay dili Mevlüt Baki Tapan tarafından özgürlük için oluşturulmuş Esperanto, Toki Pona, Ro, Urupi, Elf, Sindarin, Klingon ve Na'vi gibi yapay dildir. Yaşamı boyunca da geliştirecektir.

BK: Al Bakiyye Suntil kio wurde zeşvais **bay** Mevlüt Baki Tapan **jun** Hûr ist ber Suntil **keymen** Esperanto, Toki Pona, Ro, Urupi, Elf, Sindarin, Klingon or Na'vi. **Sureb** lâ Tormu werde ol geleştaç olıy.

EN: Al Bakiyye artificial language is an artificial language created by Mevlüt Baki Tapan for freedom, such as Esperanto, Toki Pona, Ro, Urupi, Elf, Sindarin, Klingon and Na'vi. He will develop it throughout his life.

2.9. Yaş Belirtme, Yaş – Ad Sorma ve Yanıtlama

Ad ve yaş sorma doğrudan soru yapımı gibidir. Cümle olmadan adıllar ile yapılır.

Adın ne? : **Ad Nû** veya **Nû Ad**
Yaşın Kaç? : **Uli Nic** veya **Nic Uli?**
Benim adım Atilla **: Min Ad** ist Atilla**. / Mi Ad Atilla**
Benim yaşım 23 **: Min Uli** ist 23**. / Mi Uli 23**

2.10. Sayılar

Tüm yazı sistemlerinde sayılar aynı şekilde adlandırılır.

2.10.1. Klasik Yazı Sistemi Rakamları

\	:	·:	·⁚·	⁘	Δ	※	V	∇	۞
Ber	**Key**	**Oc / Uc**	**Terte**	**Base**	**Alte**	**Yede**	**Sekey**	**Dıkul**	**On**
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
★	⊠	Ø	□	æ	Z	.	~	Å	ÅʘO
Keyok	**Ucok**	**Terteok**	**Baseok**	**Alteok**	**Yedeok**	**Sekeyok**	**Dıkulok**	**Yüz**	**Bin**
20	30	40	50	60	70	80	90	100	1000

2.10.2. Standart ve Diğer Modlarda Rakamlar

10 - 20 arası: On+sayı (Onuc, Onkey, Onber...)
20, 30, 40 … katları: Sayı+ok (Keyok, ucok, terteok ...)

Sayı	Al Bakiyye	Türkçe	Sayı	Al Bakiyye	Türkçe
1	Ber	Bir	11	Onber	Onbir
2	Key	İki	12	Onkey	Oniki
3	Uc	Üç	13	Onuc	Onüç
4	Terte	Dört	14	Onterte	Ondört
5	Başe	Beş	15	Onbase	Onbeş
6	Alte	Altı	30	Ucok	Otuz

7	Yede	Yedi	40	Terteok	Kırk
8	Sekey	Sekiz	50	Baseok	Elli
9	Dıkul	Dokuz	60	Alteok	Altmış
10	On	On	20	Keyok	Yirmi
70	Yedeok	Yetmiş	21	Keyokber	Yirmibir
80	Sekeyok	Seksen	22	Keyokkey	Yirmiiki
90	Dıkulok	Doksan	33	Ucokuc	Otuzüç
100	Yüz	Yüz	45	Terteokbase	Kırkbeş
1000	Bin	Bin	0	Esfer	Sıfır
10.000	Onbin	On bin			

Standart olarak Arap kökenli, günümüzde tüm dünya ve Latin harfleriyle yazılan dillerde kullanılan rakamlar Al Bakiyye dilinde de kullanılmaktadır. *(Misal: 1, 2, 3, 4, 5…)* Ancak yazı ve alfabe sisteminde olduğu gibi sayı-rakam sisteminde de özgürlük söz konusudur. Yazar, konuşmacı ve anlatıcı istediği rakam sistemi ile sayısal değerlendirme ve belirtme yapabilir, kullanabilir.

Örnek bazı rakam sistemler: *Gujarati, Khmerce, Malayalam, Roman, Urdu, Doğu Arap, Tibetçe, Çince* vb.

2.10.3. Sıralı Sayılar (Sayınggêân)

Sıralı sayılarda sayının sonuna "***ng***" veya "***eng***" getirilir.

Türkçe	**Al Bakiyye**	**Türkçe**	**Al Bakiyye**
Birinci	Bereng	Yüzüncü	Yüzeng
İkinci	Keyeng	Ellinci	Başokeng
Üçüncü	Uceng	İlk	For
Dördüncü	Terteng	İlkinci	Foreng
Beşinci	Başeng	Son	Qraj
Onuncu	Oneng	Sonuncu	Qrajeng

2.11. Saatler

Saat, "***Oğur***" demektir. Hiçbir yardımcı fiil kullanılmaz.

Saat Sorma : Oğur Nic - Saat kaç?
Cevap Verme : Oğur ber. - Saat 1.00
An : An, Oğ
Saat : Ağur
Dakika : Oğrayık
Saniye : Oğurdak
Salise : Oğurçak

Saatlerde yarım, geçe, çevrek vb. ifadeler pek kullanılmaz. Doğrudan saat, sayısal değerle belirtilir.

2.12. Günler, Aylar ve Haftalar

Al Bakiyye yapay dili, kendisine özgü bir takvim ve zamanlama sistemine sahiptir. Buna karşın miladi ve diğer takvimlerle de uyumlu kullanılabilmektedir. Miladi dışındaki diğer takvimlerde doğrudan ilgili takvimin özgün adlandırması kullanılır. Örneğin Hicri takvimde ay isimleri Arapça "*Recep, Şaban, Ramazan*" şeklinde devam eder ve adlandırılır.

2.12.1. Temel Kavram ve Adlandırmalar

Gün : Gün (Öğlen 12 öncesi), Dang, Kün (Öğlen 12 sonrası)
Ay : Ay
Yıl : Jıl, Siney
Hafta : Wik
Bugün : Budang, Bugün, Butun
Dün : Tün, Tito
Yarın : Erteki, Taç
Hafta Sonu: Wiksonru, Ucwik, Akabwik

2.12.2. Miladi ve Genel Yaygın Takvimde Gün ve Ay Adları

Türkçe	İngilizce	Al Bakiyye
Pazartesi	Monday	Başgün
Salı	Tuesday	Dergün
Çarşamba	Wednesday	Olgün
Perşembe	Thursday	Oltaygün
Cuma	Friday	Ulugün
Cumartesi	Saturday	Kıyavgün
Pazar	Sunday	Iyıkgün

Al Bakiyye	Türkçe
Akpan	Ocak
Tuluğan	Şubat

Açar	Mart
Kırçan	Nisan
Terteçan	Mayıs

Tozaran	Haziran
Bozaran	Temmuz
Kırkar	Ağustos
Budan	Eylül

Bulğan	Ekim
Kırlaş	Kasım
Çağan	Aralık

2.12.3. Al Bakiyye Takvimi Gün ve Ay İsimleri

Önceki Çağ : (F.) Forfang
Sonraki Çağ : (S.) Sonfang
Oluşum Zamanı : (T.) Türuan

2.12.3.1. Gün Adları

- **Cudang** (Aynı fikirde olma günü)
- **Bedang** (Akademik çalışma günü)
- **Bodang** (Şefkat Gösterme Günü)
- **Hudang** (Selamlama Günü)
- **Fedang** (Sadece yılın son 13. ayının 29. günü içindir.)
- **Durnungfe** (Sadece 13 yılda bir 13. ayın son 30. gününe verilen bayram günüdür.)
- **Dobağ For** (Sadece 13 yılda bir 13. ayın son 31. gününe verilen gündür.)
- **Dobağ Zırr** (Sadece 13 yılda bir 13. ayın son 32. gününe verilen gündür.)

2.12.3.2. Aylar

3. Akay
4. Buzay
5. Foray
6. Cay
7. Tulay
8. Kıray
9. Buday
10. Çağay
11. Naray
12. Maray
13. Alay
14. Canay
15. Zıray

2.12.3.3. Yıllar

1. Wolgır (Kurt Yılı)
2. Aljapgır (Kızıl Sincap Yılı)
3. Asgır (Aslan Yılı)
4. Asörengır (Yeraltı Canavarı Yılı)
5. Balwızgır (Bal Arısı Yılı)
6. Bauçgır (Baykuş Yılı)
7. Behgır (Deve Yılı)
8. Bekgır (Kelebek Yılı)
9. Börgır (Tahtakurusu Böceği Yılı)
10. Caggır (Solucan Yılı)
11. Cargır (Tilki Yılı)
12. Caruçgır (Yarasa Yılı)
13. Çabakkır (Balık Yılı)

2.12.4. Günün Bölümleri

Türkçe	**Al Bakiyye**
Sabah	Ayılgâh

Öğle	Êvlengâh
Gece	Yatkugâh
Gündüz	Güngâh
Alacakaranlık	Tangâh
Altın Saati	Hacugâh
Gün Batımı	Kündab
Gün Doğumu	Dıysık, Güntuv
Kerahat Vakti	Sirgâh
Kuşluk Zamanı	Forayılgâh
Mavi Saat	Gökgâh
Şafak	Tan

2.13. Mevsimler

İlkbahar : Cay
Kış : Ayaz
Sonbahar : Güz
Yaz : Yaz

2.14. Hava Durumu

Türkçe	**Al Bakiyye**
Güneş	Kün
Güneşli	Künup
Yağmur	Muru
Yağmurlu	Murup
Kar	Lapu

Karlı	Lapup
Hafif Yağmur	Lajazmuru
Bulut	Awan
Rüzgâr	Yel
Rüzgârlı	Yelup

Fırtına	Famung
Sıcak-Soğuk	İssî - Buzzî
Gökkuşağı	Alkım
Rutubetli	Cibiung

Hava bugün güzel : el Kalıg ist hüsnü budang.
Hava bugün yağmurlu : el Kalıg ist Murup.

Al Bakiyyede hava durumu belirtirken büyük oranda "*Hava*" sözcüğünün karşılığı olan "*Kalığ*" kullanılır.

Hava nasıl? : Kalığ Nûçik?
Hava güzel, hava soğuk : Kalığ ist Ey, Kalığ ist Buzzî

2.15. Ülke – Milliyet

Ülke, ulus ve devlet isimlerinde temel kaide ilgili ülke insanlarının kendilerine hitap ettiği isimlendirmedir. Bazı ulus, dil ve ülke isimleri ise bölgesel şartlara göre adlandırılmıştır. Dil ve ülke adı, ulus adına getirilen ekler ile gerçekleştirilir. Bu yüzden ilgili ulusun kendisini adlandırdığı sözcükler aynı zamanda Al Bakiyyede kullanılır. Sözlüğe kabul edilen ülke, ulus ve dil adları dışındakiler aşağıdaki tabloya ve ülke-ulus türet kuralına göre işlenir.

Not: Alman, İngiliz, Türk gibi sözlükte kabul gören formlara ek olarak bu uluslar için aynı zamanda temel ülke-ulus-dil oluşturma kuralı da uygulanabilir.

2.15.1. Ulus Adlandırması ve Türetme Kuralı

Al Bakiyyede ulus isimleri doğrudan ulusun kendi dilinde kendini ifade ettiği gibidir. Fakat bu durum bazı benzer sözcük ve ulus isimleriyle karışıklık oluşturabileceği için ulus isimleri her daim **"-Ña"** harfi ile bitmelidir. Ayrıca özel bir nitelendirme atfetmek için de artikel kullanılmalıdır. Ulus isimleri kök haliyle kullanılacaksa ulus artikeli "**Lil**" kullanılmalıdır. Ulus adının başında ayrı veya bitişik kullanılabilir. Ayrıca mevcut isim artikelleri ile de kullanılabilir. Örnek; *"el Türk**ña**", "**Lil** Doyç**ña**" ...*

> **Not:** İlgili ulus dilindeki ulus adı, sesletim ve yazım olarak "*Al Bakiyye*" ya uyarlanmalıdır.
>
> **Örnek:** Almanlar kendi dilleri Almancada kendilerini "*Deutsch*" olarak adlandırırlar. Al Bakiyyeda "*Cermen*" olarak nitelendirildiği gibi, Ulus yapma kuralına göre de adlandırma sağlanmaktadır. Almanca kökenli "*Deutsch*" sözcüğü, doğrudan alınmaz, sadece okunuşu alınıp, Al Bakiyye'ye uyarlanır. Bu durumda ise ***"Lil Doyçña"*** şeklinde olur. (Lil + Ulusun okunuş biçimi + ña)

2.15.2. Ülke – Ulus – Dil Adlandırmaları ve Türetek Ekleri

Öncelikle ulus adı belirlenmelidir. **Ulus**: Alman (Lil Doyçña)

Nitelik	**Ek**	**Al Bakiyye**	**Türkçe**
Ulus Oluşturma	-ña	Lil Doyçña	Alman
Ülke Oluşturma	-ya	Doyçya	Almanya
Yurt Belirtme	-land	Doyçland	Alman Yurdu
Ulusundan Belirtme	-î /- ñaî	Doyçî / Doyçñaî	Alman Ulusundan
Diyar Belirtme	-astan	Doyçastan	Alman Diyarı
Aidiyet, Memleket	-yal	Doyçyal	Almanyalı
Dil Belirtme	-ce, -ca	Doyçca	Almanca
Dil Belirtme	Til-i..ña.	Til-idoyçña	Alman Dili

Alman Ulusu için ayrıca sözlükte kabul gören yapı:

Alman : Cermen
Alman Ülkesi : Cermenya
Alman Yurdu : Cermenland
Alman Ulusundan : Cermenî

Alman Diyarı	: Cermenistan	Alman Dili	: Til-icermen
Almanyalı	: Cermenyal		

2.15.3. Bazı Ülke, Dil ve Ulusların Adlandırılması

Türkçe	**Ulus**	**Dil**	**Ülke**
Rus, Rusça, Rusya	Urusña	Urusca	Urusya
Kanadalı, Kanadaca, Kanada	Kanadyan, Kanadña	İngilizce	Kanadya
Çinli, Çince, Çin	Zongwenyal, Zongwenña	Zongwence	Zongwenya
Arap, Arapça, Arabistan	Êrabiña	Êrabica	Êrabiastan
Hint, Hintçe, Hindistan	Bhartiña	Bhartice	Bhartiastan
İngiliz, İngilizce, İngiltere	İngılışña	İngılışca	İngılışya
Türk, Türkçe, Türkiye	Türkña	Türkçe	Türkiye
İspanyol, İspanyolca, İspanya	Espanyolña	Espenyolca	Espanyolya
Fars, Farsça, İran	Fariña	Farsice	Farsiya
Tatar, Tatarca, Tataristan	Tatarña	Tatarca	Tatarastan
Çek, Çekçe, Çek Cumhuriyeti	Çeskoña	Çeskoca	Çeskoya
İtalyan, İtalyanca, İtalya	İtalyanoña	İtalyanoca	İtalyanoya

2.15.4. Memleket, Ülke ve Milliyet Sorma – Yanıtlama

Nerelisin? : Nûrayfin sin?
Memleketin neresi? : Nûray ya Yurt řiysin?
Hangi millettensin? : Kangı lâ Ulus řiysin?

2.16. Renkler

2.16. 1. Genel Renk Adları

Al Bakiyye	**Türkçe**
Garay	Siyah
Gızıl	Kırmızı
Yeşel	Yeşil
Gövez	Lacivert
Akalgök	Eflatun
Garaygızıl	Bordo

Küren	Bordo
Turkuvaz	Turkuaz
Göğerte	Mor
Ak	Beyaz
Gök	Mavi
Boz, Çal	Gri
Sazrenge	Bej

Yağaz, Konur	Kahverengi
Turunç	Turuncu
Al	Pembe
Sayrıy	Sarı
Alaca	Rengârenk

2.16.1.1. Basit – Sanatsal Mod Renkler Kural ve Tablosu

Birçok dilde olduğu gibi renklerin al Bakiyye dilinde de karşılıkları bulunuyor. Genel renk adlandırmaları Türkçe kökenli sözcük ve renk adlarından alınmış veya türetilmiştir. Fakat günümüzde çok sayıda renk ve dijital alanda kullanılan renklendirmeler var. Bunların adlandırmalarını bilindik dilbilimin aksine farklı bir yapı ile adlandırma kuralına gidilmiştir. Son güncelleme ve basit mod kapsamında artık genel renklere ilaveten diğer tüm renk adlandırmaları "***Heksadesimal***" koduna göre yapılmaktadır.
Burada temel amaç tüm renklerin birebir ve asıl yapısını belirleyebilmek ve uluslarası geçerliği sağlamaktır.

Okunuş: al Bakiyye harflerinin ve rakamlarının okunuşuna göre okuma yapılır.
Örnek: #CC3333 (ci ci Ucokuc-Ucocuc)

Mavi
#0000ff
Elektrik çivit rengi
#6600ff
Menekşe rengi
#8b00ff
Elektrik yeşili (X11 yeşil)
#00ff00
Elektrik mor rengi
#bf00ff
Pembe
#0ffc0c
Soytarı
#3fff00
Galibarda (parlak mor)
#ff00ff
Açık yeşil
#66ff00
Koyu mavi
#0000c8
Açık yeşil
#7fff00
Kırmızı
#ff0000
İlkbahar tomurcuğu rengi
#a7fc00
Kırmızı
#ff2400
Lime rengi
#bfff00
Elektrik lime rengi
#ccff00
Sıcak Magenta
#ff00cc
Açık yeşil sarı
#dfff00
Koyu magenta
#cd00cc
Yeşil-sarı
#adff2f
Sarı
#ffff00
Alev kırmızısı
#ff4d00
Enternasyonal turuncu
#ff4f00
Vurgun pembe
#fc0fc0
Ihlamur yeşili
#32cd32
İlkbahar yeşili
#00ff7f
Alev turuncusu
#ff6600
Limoni
#fde910

Malakit rengi
#0bda51
Altuni sarı
#ffdf00
Okul otobüsü sarısı
#ffd800
Altunî
#ffd700
Holivod kırmızısı
#f400a1
Kelly yeşili
#00a500
Ultra pembe
#ff6fff
Galibarda
#ff0090
UNECE kehribar rengi
#ff7e00
Turuncu
#ff7f00
Nar rengi
#f34723
Mandalina rengi
#ffcc00
Koyu mavi
#00008b
Koyu pastel yeşil
#03c03c
Koyu pembe
#ff1493
Gül rengi
#ff007f
Kabak rengi
#ff7518
Pers gülü
#fe28a2
Kehribar rengi
#ffbf00
Mercan Kırmızısı
#ff4040
Altuni gelincik rengi
#fcc200
Ayrık sarı
#ffba00
Galibarda
#ef0090
Lacivert
#120a8f
Donuk turuncu
#ffa000
Koyu karmen pembesi
#ef3038
Turuncu
#ffa500
Mor
#660099

Açık galibarda
#ff77ff
İslam yeşil
#009900
Siğil otu
#df73ff
Armut rengi
#d1e231
Pers mavisi
#1c39bb
Mandalina rengi
#f28500
Koyu mandalina
#ffa812
Lacivert
#000080
Alizarin rengi
#e32636
Koyu kırmızı
#dc143c
İslam yeşili
#009000
Turumcumsu sarı
#ef9b0f
Menekşe-patlıcan rengi
#991199
Yanık turuncu
#cc5500
Tenné
#cd5700
Maun rengi
#c04000
Horozibiği rengi
#e52b50
Çivit rengi
#4b0082
Safran rengi
#f4c430
Turuncumsu sarı
#e49b0f
Gök mavisi
#007fff
Karmen rengi pembe
#eb4c42
Havuç rengi
#ed9121
Kırmızı-menekşe
#c71585
Gül rengi pembe
#ff66cc
Ofis yeşili
#008000
Kiraz rengi pembe
#ec3b83
Kraliyet mavisi
#4169e1

2.17. Kıtalar

Kıta/Anakara: Anugaray
Kara parçası: Garay

Al Bakiyye dilinde kıta/kara parçaları yön, coğrafi özellik veya üzerinde yaşayan toplum kültürüne göre isimlendirilir.

Al Bakiyye	**Açıklama/Anlam**	**Türkçesi**
Anugaray-ibatsık	Gün Batan Kıtası	Avrupa
Anugaray-idıysık	Gün Doğan Kıtası	Asya
Anugaray-imid	Orta Kıta	Afrika
Usamerriylak	Üst Amerikan Anakarası	K. Amerika
Asamerriylak	Alt Amerikan Anakarası	G. Amerika
Anugaray-iküney	Güney Kıtası	Okyanusya/Avustralya
Usbuzcuk	Kuzey-üst buz ülkesi	Grönland
Asbuzya	Güney/aşağı buz ülkesi	Antarktika / Güney Kutbu
Usbuzya	Kuzey - yukarı kutup bölgesi	Kuzey Kutbu

2.18. Yabancı Sözcükler ve Yazımları

Latin harfleri ile yazılan dillerden geçen yabancı sözcükler esas dilinde yazıldığı gibi kullanılır. Arap, Japon, Hint, Çin gibi alfabe ile yazılan dillerde ise okunduğu şekilleri ile yazılır.

Örnekler

Latin: Nasa, Coca Cola, Jena, Julai vb.
Arabî: BKda, Selamaleykum...

2.19. Soru Adılları

Al Bakiyye	**Türkçe**
Nû	Ne
Nû An	Ne zaman
Nûray	Nere
Nûrayfi	Nerede
Nûrayfik	Nereden
Nûrayii	Neresi
Nûrayga	Nereye

Nûrayyal	Nereli
Nûkal	Ne kadar
Nûmauc	Neden olmasın
Nûçik	Nasıl
Nûsin	Nasıl
Kangı	Hangi
Kon	Kim
Nûden, Nûjun, Wayel	Neden, Niçin

Soru adıl cümlelerinde yardımcı fiil kullanılmasına gerek yoktur. (S. Adılı + İsim) Direk isim kullanılır. Sonrasında isim değil de cümle getirilirse o durumda yardımcı fiil kullanılır.

Örnek: Adın ne, nereden geliyorsun?
Nû Ad ŕiysin? , Nûrayfik war sin gelŕiy?

2.20. Zarflar

2.20.1. Mekân Zarfları

Yön ve durum belirtme halinde "*-ray*" eki sözcüğe getirilir.

Al Bakiyye	**Türkçe**
Buray	Burası
Oray	Orası
Şuray	Şurası
İçrey	İçeri

Duray	Dışarı
Usray	Üst
Yukray	Yukarı
Asray	Aşağı
Sağ/Rap	Sağ

Sol/Rup	Sol
Ötray	Öte
Oppoz	Karşı

Sizin eviniz nerede? = Nûrayfi lâ Barq ŕiysiz?

TR: Bu yoldan aşağıya gel. Sonra sağa dön ve orada bir market var. Onun karşışındaki ev bizim evimizdir.

BK: Gelasřiy bu yolfin. Basa durn tu rap or gibs ber Kiřîneşhane orayfi. El Barq olwan oppoz řiyol ist Barq řiymiz.

2.20.1.1. Mekan İsim Ekleri – Türetek

Bazı isimlere "*Türetek*" getirilerek mekansal nitelik kazandırılabilmektedir.

Yer-Aitliği	-iyye	Mutetmeniyye, Türkiyye	Öğretmene ait yer, Türk'e ait yer
Yaşanılan Yer Aitliği	-astan	Mutetmenastan, Türkastan	Öğretmenin yaşadığı yer. Türkün yaşadığı yer.
Mekân Aitliği	-ya	Mutetmenya, Umsurya	Öğretmen ülkesi, Ütopya (Hayali Ülke)
Toprak Parçası Aitliği	-land	Mutetland, Cermenland	Öğretmen yurdu, Alman yurdu
Yer-Mekân-Bulunma	-yut	Imrazyut, Kobruyut, Baryut	Hastane, Depo, Barınak
Yer-Mekân-İşlenme	-hane	Mutethane, Betikhane	Dershane-Okul, Kütüphane

*Detay ve daha fazlası "*Türetek*" tablosunda yer almaktadır.

2.20.2. Zaman Zarfları

Al Bakiyye dilinde de diğer birçok dildeki gibi zaman belirten zarf sözcükleri mevcuttur.

Al Bakiyye	**Türkçe**
Nû Aan / Nû An	Ne zaman
Nû kal aan	Ne kadar Zaman
Nickez	Kaç kez
Yaku	Yakında
Sonru	Ondan sonra
İmdi	Şu anda, Şimdi
Tün	Dün

Gün/Dang	Bugün
İmdikal	Şimdiye kadar
Ves	Sık sık/Sıkça
Ber Kez	Bir kez
Kayçak	Bazen, Ara Sıra
Er Çör	Her sefer
Êvle	Öğlen
Sonru	Sonra

Tünkal	Düne kadar
Turukku	Daima
Lenge	Uzun zaman
Nudıy	Nadir
Er Dang	Her gün
Er wik	Her hafta

2.21. Ünlemler

Türkçe	**Al Bakiyye**
Vah vah!	Vah vah!
Eyvah!	Eyvah!
Ee..!	Ee..!
Yapma be!	Nûyap be!
Yok be!	oo..!
Yok artık!	Wauw
Tüh!	İğy

Vah be!	Vah be!
Vay be!	Vay be!
Vay canına!	Vaycani
Wouw!	Wouw!
Oops!	Ops!
Ah!	Ah!
Hey!	Hey!
Bre!	Eri!

Hişt!	-
Hah!	Hah!
Hay Allah!	Hay Allah!
Aman!	Aman!
İmdat!	Emyar!, Viratay!
Hadi be!	Êyâlla be!

Not: Diğer Türkçe, İngilizce ve Almanca vb. dillerden ünlem alınması ve kullanılmasında bir sakınca bulunmaz. Özgürce duygu ve ünlem durumunun ifade edilmesi al Bakiyye dilinde mümkündür.

2.22. Zamirler

2.22.1. Belgisiz Zamirler

AlBakiyye	**Türkçe**
Man	
Berriy	Herhangi birisi
Konhe	Kimse, hiç kimse
Jarkal	Herkes

Erkangı	Herhangi
Haması	Hepsi
Ber şay	Bir şey
ber nic	Bir kaç
Beraz	Biraz
Berçox	Birçok

Özi	Kendisi
Teyku	Öteki, beriki
Berriyki	Beriki
Özge	Diğeri, diğerki
Kon	Herhangi bir kimse

2.22.2. Şahıs Zamirleri

2.22.2.1. Zamirlerin İsim Halleri

Türkçe	**Yalın**	**-ı Hali**	**-e Hali**	**-de Hali**	**-den Hali**	**-ın Hali**
Tanrı	Hay	Hayı	Haya	Hayfi	Hayfin	Hayın
Ben	Min	Mini	Mine	Minfi	Minfin	Minin
Sen	Sin	Sini	Sine	Sinfi	Sinfin	Sinin
O	Ol	Olı	Ola	Olfi	Olfin	Olın
Biz	Miz	Mizi	Mize	Mizfi	Mizfin	Mizin
Siz	Siz	Sizi	Size	Sizfi	Sizfin	Sizin
Onlar	Ollar	Olları	Ollara	Ollarfi	Ollarfin	Olların
Sizler	Sizler	Sizleri	Sizlere	Sizlerfi	Sizlerfin	Sizlerin
Kendi	Özi	Özi	Öze	Özfi	Özfin	Özin

Örnekler Sözcük ve Cümleler

Türkçe	**Al Bakiyye**
Dünyam	Minin Yertenç
Ülkeniz	Sizin Ülke
Paramız	Mizin Paray

Sen benim hayatımsın.	Sin ist minin Tarmu.
Seninle evimizi inşa edeceğiz.	Miz werde Barqkurtaç mit sin.
Benimki, Seninki	Mininki, Sininki

2.22.3. Şahıs Takdimi

Kişi, kendini takdim edeceğinde belli bir standart yapılara ve kurallara göre takdimde bulunabilir. Şahıs takdiminde isim, özellik, statü ve sıfatlarla bitimlemeler kullanılır.

Örnek : *Benim adım Uygar, 23 yaşındayım. Erzurum'da doğdum ve Erzurumluyum. Öğretmenim. Siyah saçlı, uzun boylu ve zayıf birisiyim.*

Al Bakiyye : *Ya Ad řiymin ist Uygar, Uli řiymin ist 23. Min wurde borerti ya Erzurum'fi or min ist Erzurumyal. Min ist ber Matutmen. Min ist ber garay-ixaj, Lavup or ilizup olwan Men.*

2.22.3.1. Şahıs Takdimi Soruları

Adın ne? : nû ad / ad nû?

Yaşın kaç? : nic uli / uli nic?

Neredelisin? : nûrayfin sin? / sin nûrayfin?

Mesleğin ne? : nû orargu / Orargu nû?

Kimsin? : Konsin?

Örnek TR : *Onun adı Baki, o 30 yaşında ve İstanbul'lu. Çevirmen, tercümenlık yapıyor.*

Al Bakiyye : *Ya Ad řiyol ist Baki, Uli 30 or İstanbulyal. Ol ist ber Şekman, war ol iliga ya Şekmaniyatwû.*

2.23. Fiiller

Al Bakiyye yapay dili yaklaşık **150 adet** kök fiil üzerine bina edilmiştir. Birden fazla fiil yapısına ve zengin eylemsel ifade çeşidine sahiptir. Çekimli, çekimsiz, modal, mastar, ayrılabilen, ayrılamayan, düzenli ve düzensiz, ön ekli, son ekli ve dönüşlü gibi fiil türleri mevcuttur. Temel çekirdek ve inşa mantığı fiil ve eylemsel durumlara göre şekillendiği için fiiller al Bakiyye yapay dilinde büyük önem teşkil eder.

2.23.1. Yardımcı Fiiller

Türkçe gibi dillerde pek kullanılmayan ve ihtiyaç duyulmayan yardımcı fiil yapısı, Almanca ve İngilizce gibi dillerde oldukça önemlidir. Al Bakiyye dilinde ise yazarın kullanımına ve tercihine göre şekillenebilen yardımcı fiil yapısı mevcuttur.

İsim cümleleri için: "*ist*" ve "*dır*"

Fiil cümleleri için: "*war*" kullanılır.

- **I. Yöntem Formül:** Özne + YARDIMCI FİİL + Esas Fiil
- **II. Yöntem Formül:** YARDIMCI Fiil + Esas Fiil+Özne
- **III. Yöntem Formül:** Özne + Esas Fiil

1-Geniş-Şimdi	2-Geçmiş	3-Gelecek	Olumsuz	Açıklama
war	wurde	worden	nar	Fiil öncesi ayrı
ist	ist	ist	değel	Fiil öncesi ayrı
dır	erti	imiş	değel	Fiil sonrası bitişik

"***Miz, Siz ve Ollar***" gibi çoğul şahıslarda "***war, wurde, worden, nar***" yardımcı fiillerinin sonuna "-en" takısı getirilir; *Miz wurd**en**, Siz nar**en*** vb.

Örnek Cümle ve Alternatif Kullanımlar:

TR: Sen bir öğretmensin.

I. Yöntem : Sin ist ber Mutetmen.
II. Yöntem : Sin ber Mutetmendir. / Ber Mutetmensin.
III. Yöntem : Sin ber Mutetmen.

TR: Eve gidiyorum / Giderim.

I. Yöntem : Min war geda zu lâ Barq.
II. Yöntem : War gedamin zu lâ Barq.
III. Yöntem : Min geda zu lâ Barq.

2.23.2. Fiil Çekim, Ek ve Fiil Halleri Tablosu

Kök Fiil: “lib” (sevmek)

Tür	**Formül**	**Al Bakiyye**	**Türkçe**
Kök Fiil		lib	sev
Mastar I	zu/tu + kök	zu lib	sevmek
Mastar II	Kök+en	liben	sevmek
Pasif	zeş+kök	zeşlib	sevilmek
Dönüşlü	kök+aw (aw, ew)	libaw	sevinmek
Birine gördürmek	kök+tum	libtum	sevdirmek
Birine gördürtmek	ge+kök+tet	gelibtet	sevdirtmek
İsim Hali	Kök+ma / Kök+u	Libme / Libu	sevme, sevi
Emir	kök+!	lib!	sev
Olumsuz Emir	ñâ+kök	ñâlib!	sevme
Dileksi-Şart	kök+ay	libay	sevse
Geniş Zaman	kök+a	liba	sever
Şimdiki Zaman	kök+řiy	libřiy	seviyor
Dili Geçmiş Zaman	kök+erti	liberti	sevdi
Mişli Geçmiş Zaman	kök+miş/şiy	libmiş/libşiy	sevmiş
Gelecek Zaman	kök+taç	libtaç	sevecek
Anileşme	kök+ ña+kök	libñalib	sever sevmez
Aşağı Eylem	kök+ asřiy	libasřiy	kötümser, zamanla kaybolan sevmek
Yukarı Eylem	Kök+ yukřiy	libyukřiy	İyimser, şiddetle büyüyerek sevmek
Beraber	co+kök	colib	karşılıklı sevmek, birbirini sevmek
Özüne Etim	kök+et/er/ar	libet	

Kaçınmak	kök+evite	libevite	sevmekten kaçınmak
Havyanlaştırma	Kök+gır	Libgır	sevimli hayvan
Ezelden Ebed	kök+ing	libing	sever, seviyor, aşık
Tezlik	kök+iver	libiver	seviver, aniden sevmek
Çıktı Ürünleştirme	kök+jak	libjak	sevgi materyali, sevecek şey
Ana Ürünleştirme	kök+ku	libku	aşık, maşuk, sevilen
Kullanma	kök+kul	libkul	sevgiyi kullanmak, sevgiyle kullanmak
Fiil – İsim	kök+lam	Liblam	Sevme
Çıkmış Ürünleştirme	Kök+şiy/miş	libşiy	Sevilmiş
Birlikte	Mu+kök	Mulib	Sevişmek, beraber sevmek
Üzerinde Olma	Kök+ol	Libol	Sevmek üzere olmak, sevmekle meşgul olmak
Tekrarlama	Re+kök	Relib	Tekrar sevmek, yeniden sevmek
Şart-Koşul	Kök+us	Libus	Sevse
Fiil – İsim	Kök+ut	Libut	Sevit
Araç Oluşturma	Kök+vaslam	Libvaslam	Sevme arabası, aşk arabası

Diğer Örnek Fiil Tablosu:

Anileşme Kipi	… ña …	Çukñaçuk, Yazñayaz	Çıkar çıkmaz, Yazaryazmaz
Geniş Zaman	a	Min war çuka	Çıkarım
Aşağı Eylem	asřiy	çukasřiy	aşağı doğru inme
Dönüşlülük Kipi	aw	Yıkaw, Turaw	Yıkanmak, Arzulanmak
Şart-Dilek Kipi ve Yapısı	ay	Çukay, BKray, Günnuray	Çıksa, Özgür olmayı istemek, Günün aydın olmasını arzulamak

Beraber Eylem	co	Comutet, Coseyr	Beraber öğretmek-Öğretelim, Beraber seyretmek
Mastar	en	Çuken, Gören, Uçen	Çıkmak, Görnek, Uçmak
dili Geçmiş Zaman	erti	Min wurde çukerti	Çıktım
Özüne Etim	et, ar, er	Çuket, Wetet, Pişet	Çıkarmak, Yetirmek
Kaçınma Kipi	evite	Çukevite, Wetevite, Sevevite, Görevite	Çıkmaktan kaçınmak, Yetmekten kaçınmak, Sevmekten kaçınmak, Görmekten kaçınmak
Edilgen Yaptırtma	ge…tet	Geçuktet	Çıkarttırmak
Hayvanlar	gır, gir	Asgır, Kapgır, Kuçgır, Çabakgır, Yılgır, Mengir	Aslan, kaplan, kuş, Balık, Yılan, Binek hayvanı
Ezelden Ebed Kipi	ing	Min war seving	Severim, seviyorum, aşığım
Tezlik Kipi	iver	çukıver, Wetiver,	Bir celsede çıkmak
Çıktı Ürün	jak	Mutetjak, Yakjak	Öğretim materyali, Yakacak
Ana Ürün	ku	Mutetku, Verku, Tanku, Yapku, Çukku, Wetku	Öğreti, Vergi, Tanıt, Yapıt, Çıktı, Yetki
Kullanma	kul	Araybakul, Urayvaslamkul	Araba kullanma, Tramvay kullanmak
Fiil-İsim	lam	Mutetlam, Görlam, Araylam, Dizlam	Öğretme-Öğretim, Görme-Görme, Arama, Dizme-Dizilim
Fiil İsim	ma, me	Çukma, Görme,	Çıkma, Görme
Çıkmış ürün	Miş/şiy	Mutetjak, Geçmiş	Öğretilmiş materyal-müfredat, geçmiş
mişli Geçmiş Zaman	Miş/şiy	Min worde çukmış.	Çıkmışım
Birlikte Eylem	mu	Muçuk, Mugör, Musöz, Muuğr, Mual	Çıkışmak, Görüşmek, Sözleşmek, Uğraşmak, Alışmak

Üzerinde Olmak	ol	Çukol, Wetol	Çıkma işleminde bulunmak, Yetme işinde olmak,
Tekrar Kipi	re	Reçuk, Regör, Real, Remax	Tekrar çıkmak, Tekrar görmek, Tekrar almak, Tekrar yapmak
Şimdiki Zaman	řiy	Min war çukřiy	Çıkıyorum
Gelecek Zaman	taç	Min werde çuktaç	Çıkacağım
Edilgen Yaptırma	tum	Çukartum	Çıkartmak
Eylemin Ürünü	u, ıy, iy	Çuku, Wetu, Yazu, Dıyu, Zöriy	Çıktı, Yeti, Yazı-metin, Bulgu, Duyu, Sürü
Özgün Ürün	ung	Mutetung, Satung, tanung, seçung, alung, yapung, sevung, Tarung, Tövung	Öğretim, Satım, tanım, seçim, alım, yapım, sevim, Ziraat, Merkez
Şart-Koşul Kipi	us	Çukus	Çıksa
Fiil-İsim	ut	Yaşut, Anut, Yakut, Tençut	Yaşıt, Anıt, Yakıt, Ölçüt
Araç Oluşturma	vaslam	Mutetvaslam, Okulvaslam	Öğretim aracı, Okul servisi,
Yalın Kök	x	Çuk, Yap, Uç	Çık, Yap, Uç
Emir Kipi	x	Çuk! Max!	Çık!, Yap!
Yukarı Eylem	yukřiy	çukyukřiy	Yukarı doğru çıkma
Pasif-Edilgen Kipi	zeş	Zeşçukar	Çıkarılmak
Mastar (Edat)	zu, tu	zu Çuk, tu Gör, zu Uç	Çıkmak, Görnek, Uçmak

Not: al Bakiyye yapay dilindeki kök fiillerin büyük kısmı öz Türkçe fiillerden esinlenilerek oluşturulmuştur. Türkçe'ye ilaveten Almanca, İngilizce gibi dillerden de esinlenme mevcuttur.

2.23.3. İsmi Fiil Yapma (Fiilleştirme)

İsim durumundaki sözcükler eylemselleştirilebilir. Bunun için doğrudan fiil çekim ekleri almaları yeterlidir.

Örnek: *Kum (Kum, çakıl, sahil, toprak...)*

Özellik	**Ek**	**Fiil Hali**	**Türkçe**
Mastar Fiil	-en	Kumen	Kumlamak
İşlem	-yap	Kumyap	Kum yapmak
Dönüşlü	-aw	Kumaw	Kumlanmak
Pasif-Edilgen	Zeş-	Zeşkum	Kumlanılmak
Ürüne dönüşmek	-bol	Kumbol	Kum olmak, Kumlaşmak
Pasif	-tum	Kumtum	Kumlatmak
Pasif	Ge...tet	Gekumtet	Kumlattırmak

2.23.4. Modal Fiiller

Modal Fiil	**Türkçe**	**Kural**
zol	zorunluluk.	zol + esas fiil
mus	zorunluluk	mus + esas fiil
ken	-ebilmek	ken + esas fiil
diler	dilemek	diler + esas fiil
sahap	sahip olmak	sahap + esas fiil
let	müsaide, izin	let + esas fiil
es	istemek, arzulamak	es + esas fiil
moj	teklif etme	moj + esas fiil

2.23.5. Fiil Mastarları

Al Bakiyye Ek	**Türkçe**	**Yapı**

tu lib	sevmek	tu + fiil kök
zu lib	sevmek	zu + fiil kök
liben	sevmek	fiil kök+en

2.23.6. Dönüşlü Fiiller

Fiilin dönüşlülüğü kök sonuna "*aw*" eki getirilerek sağlanır; "*yunaw, bexaw, giyaw…"*

Dönüşlü ile pasif arasındaki fark, dönüşlüde zamirin bizzat işlenmesi ve kendiliğinden olması söz konusudur. Pasifte ise bir başkası tarafından işlenme durumu vardır.

Dönüşlü : (Yıkanmak) - zu Yunaw (Kendi kendine yıkanmak)
Pasif : (Yıkanılmak) - zu zeşyun (Kendisini bir başkasının yıkaması)

Dönüşlü - Pasif Fiil Örnekleri:

Türkçe Dönüşlü	**Dönüşlü**	**Pasiv**	**Türkçe Pasif**
iyileşmek	eyew	zeşey	iyileşilmek
süslenmek	bezew	zeşbeze	süslenilmek
sevinmek	libaw	zeşlib	sevilmek

2.23.7. Düzenli ve Düzensiz Fiiller

2.23.8. Ayrılabilen Fiiller

2.23.9. Ön Ekli Fiiller

2.24. Nedensellik Yapıları

Türkçe	Al Bakiyye
Bu yüzden, bu sebeple, bu nedenle	Deshalbe, Weshalbe
Dolayı, yüzünden, ötürü, -den dolayı	Darum, masura, mert

Bir neden, gerekçe belirten cümle ve yapılarda kullanılır. “Deshalbe, darum, masura, mert” sözcükleri ile gerçekleştirilmektedir.

Türkçe Cümle: Param yok. Bu yüzden, bu sebeple, bundan dolayı, bundan ötürü, dolayısıyla, ev satın alamam.

Al Bakiyye Cümle:

Deshalb- Weshalbe / deshalbe: (deshalbe+ sonuç cümlesi)

- Min nar sahaba lâ Paray, **deshalb** kan min nar kiřînala ya Barq.

Darum: (Darum + gerekçe cümlesi)

- **Darum** nar min sahaba lâ Paray, kan min nar kiřînala ya Barq.

Masura (Masura+Fiil/İsim + esas sonuç cümlesi) – Genelde önce gerekçe belirtilip, sonra nedensel cümle işlenir. Cümle değil, isim veya tek bir fiil şeklinde olan formlarda kullanılır.

- Min kan nar kiřînala ya Barq **masura** lâ Biparay. (Parasızlıktan dolayı ev satın alamıyorum.)

Mert (Mert + fiil/isim / cümle + esas cümle) – Direk isim veya tekli fiille de kullanılabilir, nedensel cümle ile de kullanılabilir.

- Mert nar min sahaba lâ Paray, kan min nar kiřînala ya Barq.

2.25. Bağlaçlar

Türkçe	**Al Bakiyye**
açıkçası	şerxayan
ama	ajer
ancak	jedox
bile	tum
çünkü	jor, çün
dahi	tağu
de	tum
de.....de	tum...tum
demek ki	telamkio
fakat	fakalte
gene, yine	gêne
gerek...gerek(se)	hem...hem tum
ha.....ha	ha...ha
hâlbuki	hâlbukio
hatta	tayhê
hele	hele
hem	hem
hem de	hem tum
hem.....hem (de)	hem...hem tum
ile	mit, wit, -len,
ise	us
ister.....ister(se)	es...es
kâh.....kâh	kâh.....kâh
kısacası	kısacanev
ki	kio
lâkin	lekin
madem(ki)	mâdemi
nasıl ki	nûsinkio
ne var ki	ñû gibs
ne yazık ki	ñû dilêşî
ne.....ne (de)	ñû...ñû tum
nitekim	bêle
oysa	oysa
oysaki	oysakio
öyle ki	êleki, nança
öyleyse	êleysu, nançasu
üstelik	hemfi
ve	or, mi, ci, çi, un
veya, veyahut	vam, vamhut
hiç	jo
ya da	yatum
ya....ya (da)	ya...ya tum
yahut	yahut
yalnız	yalnu, abaa, saltız
yeter ki	wetay
yoksa	narsu
zira	ziren
kezâ	kezâ
yani	deko

2.25.1. Bağlaç Kalıpları

-nın yanı sıra, -nınla beraber (Ev ile beraber)	Mit + in (Mit ya Barqın)
-dığı sürece (Yol boyunca)	Sureb … (Sureb ya Yol)
gibi	dek
-e rağmen (Bana rağmen)	Obwohl … (Obwohl ya Min)
-nın neticesinde (Başarı neticesinde)	Baçfi … (Baçfi ya Tiwgu)
sonuç olarak	Aksbaç, Em,
-nın aksine (Evin aksine)	Aks Řiy… (Aks Řiybarq)
-mek için (Bilmek için)	Za (Za billam)
-er … mez (Çıkar çıkmaz, yazar yazmak)	… ña … (Çukñaçuk, Yazñayaz)
-dığı gibi (gördüğüm gibi)	Keymen (Keymen wurde min görerti)
-miş gibi (Fıstıkmış gibi)	...dek (Fıssıgagdek)
-nın itibariyle (Evden itibaren)	...dinbeřiy (Barqdinbeřiy)
-nın hakkında (Ev hakkında)	...wû (Barqwû)
-e gelince/-diğinde (ben eve gelince)	Wen / Alu (Wen war min gela zu lâ Barq.)

Not: Bağlaç kalıp ve yapılarının daha fazlasına Türetek tablosundan ulaşılabilir.

2.26. Yapı ve Formlar

Zaman Adı	Y. Fiil	Ek	Yapı	Örnek	Türkçe
Geniş Zaman	war, ist	a	Özne + Y. Fiil + Fiil+e	Min war gela (war gelamin)	Gelirim
Şimdiki Zaman	war	riy	Özne + Y. Fiil + Fiil+riy	Min war gelriy (war gelriymin)	Geliyorum
Gelecek Zaman	werde, ist	taç	Özne + Y. Fiil + taç	Min werde geltaç (war geltaçmin)	Geleceğim
Dili Geçmiş Zaman	wurde	erti	Özne + Y. Fiil+Fiil+erti	Min wurde gelerti (wurde gelertimin)	Geldim
Mişli Geçmiş Zaman	worde	miş	Özne + Y. Fiil+ Fiil+ miş	Min worde gelmiş (Worde gelmişmin)	Gelmişim
İstek Kipi	war	ay	Özne + fiil + ay	Min war gelay	Geleyim
Edilgen Pasif Kipi	war	zeş	Özne + Y. Fiil + zeş+fiil	Min war zeşgelerti.	Gelindim
Şart-Koşul Kipi	-	us	Özne + fiil+us	Min gelus	Gelirsem
Tezlik Kipi	-	ver	Özne + fiil+ver	Min geliver	Geliver
Emir Kipi			Fiil kök	Gel!	Gel
Ezelden-Ebed Kipi	war	ing	Özne + Y. Fiil + Kök Fiil + ing	Min war geling	Gelmekteyim, her daim gelirim

Olumsuz fiil yapılarında kök fiil önüne **“ñâ”** getirilir; **“ñâgel”.**

Örnek Cümle: Dün İstanbul’dan amcam geldi. Şuan onu bekliyorum. Onun arabası var. Onunla Sinemaya gideceğiz.

Al Bakiyye: Tün ya Emmi řiymin wurde gelerti İstanbul’fin. İmdi war min konda olıy. Ol sahap ber Vaslam. Werden gettaçmiz zu lâ Kalrayluk.

2.26.1. Edilgen Çatı (man-zeş)

"***Man'lı Pasif - Zeş'li Pasif***" olmak üzere 2 farklı yapı mevcuttur.

Zeş'li Pasif: Esas fiilin önüne getirilir; Zeşhaşaten (Kırılmak). Zeşhaşate (Kırılır.)

Man'lı Pasif: "*Man + Yardımcı Fiil + Esas Fiil + MAN çekim eki*" şeklinde kullanım olarak cümle biçiminde kullanılır; Man war yapo. (Yapılır).

EK ve Kural	**Örnek**	**Türkçe**	**Özellik**
o	libo	sevilir	Esas fiil + o (Bir nesne kendiliğinden dönüşür.)
tum	libtum	sevdirilir	Esas fiil+tom (Bir nesne biri tarafından başkasına yaptırılır.)
ge … tet	gelibtet	sevdirtilir.	Ge+Esas fiil+tet (Bir nesne biri tarafından başka birisine yaptırtılır.)

Örnek: Bu kitap bize başkası tarafından yazdırtılır.

Al Bakiyye : Man war geyaztet mize bu lâ Betik.

BAY FORMU: Pasif cümlelerde yapan kişiyi belirtmek için kullanılır.

TR : Kitap benim tarafımdan yazılıyor.
BK : Lâ Betik war man yazo bay min.

Pasif yapısı birçok dilde oldukça karmaşık ve anlaşılması zordur. Fakat al Bakiyye dilinde oldukça basit bir yapı mantığına oturtulmuştur. İki yapıdan istediğinizi seçme ve kullanma özgürlüğü sunulmuştur.

Yöntem I – zeş'li fiil: Mevcut kök fiil önüne "***zeş-***" ekini getirip kullanabilirsiniz.

Yöntem II – Man'lı cümle: Mevcut anlatımı "**MAN**" cümle yapısına göre yapabilirsiniz.

Örnek TR: Bu ürünler bugün web siteye girilecek.

MAN'lı Yapı: Bu Hubbat werde **man calğotaç** tu ya Ağyer budang.
Zeş'li Yapı: Bu Hubbat werde **zeşcalğataç** tu ya Ağyer budang.

2.26.2. Emir Kip Yapısı

Fiil kökü yalın kullanılır ve sonuna (!) ünlem işareti konulur.

	Olumlu Emir	**Olumsuz Emir**	**Dileksi Emir**	**Edilgen Emir**
Al Bakiyye:	kond!	ñâkond!	konday!	zeşkond!
Türkçe:	evde kal	evde kalma	evde kalasın	evde kalınsın

2.26.3. Var Yapısı (gibs)

Bir şeyin var olma durumunu ifade eder. “Gibs” sözcüğü ile karşılanır. Genelde cümle başında kullanılması önerilir.

Türkçe : Evde bir çocuk var.
English : There is a child at home.
Deutsch : Es gibt ein Kind zu Hause.
Al Bakiyye : ΓБ≾ ɈӚ БՁ ḶɈΛ Ƒ..↾ ɈӚ ḶՁ⊲
Al Bakiyye : Gibs lâ ber Bala efiy lâ Barq.

2.26.4. Sahiplik Yapısı (sahap-menç)

Modal fiil olarak “*sahap*” ve fiil olarak “*menç*” sözcükleri ile kullanılır. Yardımcı fiil kullanılmadan normal zaman yapılarına göre çekimlenirler.

***Not:** Geniş zamanda “**a**” eki bazen kullanılmaya bilir; (Min sahap ber Vaslam / Min sahap**a** ber Vaslam.)

Türkçe : Benim bir arabam var, ben bir arabaya sahibim.
Al Bakiyye : Min sahap ber Vaslam.

Türkçe: Benim bir arabam var. Çok param vardı. Şimdi hiç param yok. 3 gün sonra bir evim olacak.
Al Bakiyye: Min **sahap** ber Vaslam. Min **sahap**erti lâ Paray. İmdi **sahap**a min jo Paray. Min werde **menç**taç ber Barq-iteze sonru uc günfik.

2.26.5. Hiç Yapısı (jo)

Yazım ve yapı olarak olumlu ama anlamca olumsuz cümle yapılarıdır. “*Hiç*” manasına gelir. Olumlu cümle kuralı ile yazılıp, cümlenin istenilen yerinde kullanılabilir.

Türkçe : Ben İstanbul’a hiç gitmedim.
Al Bakiyye : Min wurde gedeerti zu ya İstanbul **jo**. / **Jo** wurde min gedeerti ya İstanbula.

2.26.6. Belki Yapısı

Türkçe	**Al Bakiyye**
Belki	Bolayki
İnanıyorum, inancıma göre	Glavmin, Min war glava, Agar İnançřiymen
Bana göre, bence	Agar min, Abşay min, Minja, Min war aylaba, Ukumřiymen, Cümanřiymen

2.26.7. Hakkında Yapısı (wû)

-ile, ilgili, alakalı, ait, bir şeye dair vb. manalar ve özellikler teşkil ettiren ifade ekidir. İsimlerin sonuna bitişik olarak eklenir. Eklendiğinde ise ilgili isme ait, dair, ilgili vb. anlamları betimler.

Al Bakiyye	**Türkçe**
Özwû	Hakkımda
Özwû	Benle ilgili
Menwû	Bana dair
Haqwû	Hakkımda
Sinwû	Senin Hakkında
Barqwû	Ev hakkında, ev ile ilgili
Lâ Putkuwû	Bu konu hakkında, bu konuyla ilgili

2.26.8. İhtiyaç Yapısı (Vam)

Bir şeye ihtiyaç duyma durumunu ifade eder.

Türkçe : Bir kitaba ihtiyacım var. Benim ne yaptığımı bilmene gerek yok.

Al Bakiyye : Min **vam** ber Betik. Sin **vam** nar bila nû wurde min maxerti.

2.26.9. Hoşlanmak – Nefret Etmek Yapısı (Hoş - Xınc)

Hoşlanmak ve nefret etmek yapılarında sonraki sözcük fiil olursa fiil isim formu ile kullanılır. Bu yapılardan sonra fiil eylemsel haliyle kullanılmaz. Zaman yapısına göre çekimlenir. Sonrasındaki isim ismin hallerine göre çekimlenir ve "***fin***" alır.

Hoş / Xınc + isim+fin.

Senden hoşlanıyorum : Min war **hoşa** sin**fin**.
Bu evden nefret ediyorum : Min war **xınca** lâ Barq**fin**.
Okula gitmekten nefret ediyorum: Min war **xınca** gedlam**fin** tu ya Okul.

2.26.10. Alû Yapısı

Alû, Al Bakiyye sözlüğüne henüz eklenmemiş, karşılığı olmayan veya var olmasına rağmen mana ve yapı olarak diğer dillerdeki halinin korunması istenilen sözcüklerin kullanılması için kullanılan yapıdır.

Alıntı, dışarıdan-ithal, vurgulamalı sözcük gibi anlamlara gelmektedir. İngilizce, Türkçe veya Almanca gibi diğer dillerde var olan sözcüklerin özgünce Al Bakiyye diline uyarlanması ve kullanılması ***"Alû"*** yapısı sayesinde mümkündür. Standart yapı olarak 6 dilde sözcüğün Al Bakiyye form ve yapılarına uyarlanabilmesi kabul görmüştür. İlgili sözcüğün başına ***"Alû***" getirilerek işlem sağlanır. Bu işlem için diğer dillerden sözcükleri doğrudan eklenmesi önerilmez. Çünkü bu sözcüklerin mana ve yapısı farklılık gösterebilir, Al Bakiyye diğer sözcüklerle çakışma söz konusu olabilir. Bu yüzden **"Alû"** yapısıyla kullanılması çok daha faydalı olacaktır. Ayrıca hangi dilden sözcük olduğu da vurgulanabilir.. Bunun için *"Alû"* sözcüğünden önce dil kodu eklenmesi yeterlidir. **Örneğin:** en-**Alû**mail (Mail - from English). Standart olarak 6 dilin kodu ve kullanımı kabul görmüştür;

İngilizce	: en,	Esperanto	: eo,
Almanca	: de,	Arapça	: ar,
Türkçe	: tr,	Farsça	: fa.

Bunların dışındakiler de uluslararası dil kodlarına göre kullanılabilir.

Alû Formu: dil kodu-Alû+diğer dilden sözcük. (en-Alûmail, en-Alûcheckin, de-Alûbahnhoff, tr-Alûgümüş, ar-Alûdunya…

Alû yapısıyla işlenen diğer dillerdeki sözcükler bir nevi Al Bakiyye diline uyarlanmış olur. Bu yüzden artık çekim, form ve kullanımı Al Bakiyye dil kurallarına göre yapılabilir.

2.26.11. Keşke Yapısı (ay)

Keşke yapısı istek-dilek zaman yapısıyla yapılır. Esas fiil sonuna "**ay**" eki getirilir. Keşke manasına gelen "**kiay**" sözcüğü kullanılmasa da mana değişmez. Vurguyu artırmak için cümle sonunda veya başında kullanılabilir.

TR : Keşke Almanca öğrensem.
BK : Kiay war min matunay ya Lisan-icermen.

2.26.12. İlgi Duyma Yapısı (İlig)

Normal fiil yapısı gibi kullanılır. "***İlig***" fiili ile yapılır ve ezelden ebed zaman kipi ili genelde kullanılır. "***ilig + zu + isim***" formu ile işlenir.

TR : Sinemaya ilgi duyuyorum.
BK : Min war iliging zu Kalrayyut.

2.26.13. İle – Ve Yapısı

Al Bakiyye dili "ile, ve" yapısı bakımından oldukça zengindir. Birden fazla seçeneğe sahiptir.

İle : wit, mit, -len...
Wit – mit isimlerden önce ve ayrı yazılır.
-len ise isim sonuna getirilen ektir.
Ve : or, mi, ci, çi, un...

İle - Örnekler: Araba ile eve gidiyorum.

Wit : Min war gedřiy tu lâ Barq **wit** ya Vaslam.
Mit : Min war gedřiy tu lâ Barq **mit** ya Vaslam.
-lan : Min war gedřiy tu lâ Barq ya Vaslam**lan**.

Ve – Örnekler: Ev ve araba alabilmek için çok para ve zaman gerekir.

Or – Mi : Man war vamo lâ Molparay **or** Aan za kiřînal ya Barq **mi** Vaslam
Ci – Çi : Man war vamo lâ Molparay **ci** Aan za kiřînal ya Barq **çi** Vaslam.

2.26.14. Sıklık Yapısı (Ves)

Sıklık belirtme durumları "***ves***" yapısı ile yapılır. "*Ne kadar sıklıkla*" sorusu ise "***Nûkalves***" sözcüğü ile yapılır.

Sık : Ves
Çok Sık: Molves
Cümlede vurgu yapılmak istenen konuma konulabilir. Özgürce kullanıma sahiptir.

Türkçe **:** Babam çok sık yemek yer. Ne kadar sıklıkla uyuyor, bilmiyorum.
Al Bakiyye **:** Ya Ata řiymin war terrara **molves**. **Nûkalves** war uyğa ol, nar min bila.

2.26.15. Ümit Etmek/Ummak Yapısı (um)

Ümit etmek, ummak ifadelerinde "***um***" yapısı kullanılır.

Form: Özne + um+çekim + İsim veya yan cümle.

Gelmeyi ümit ediyorum. = Min war **uma** la gellam.
Miz waren **uma**, kio sin kan nazara miziy.

2.26.16. İkili Fiil Yapısı

İkili fiil, bir eylem sonrası farklı eylemin gerçekleşmesi durumunu ifade eder. Rica etmek, çalışmak, denemek, sevmek vb. fiiller en uygun ikili fiiller arasındadır.

Temel cümle içerisinde esas fiil kullanılır, ikincil fiil ise isim formuyla veya mastar haliyle kullanılır. İkincil eylem cümle içeriyorsa "**kio**" veya "**za**" bağlacı ile ayrılıp yazılır.

Tek Cümle: Film seyretmeyi seviyorum.

Min war pilina Kalrayizlam.

Min war pilina **za** Kalrayizlam.

Ayrı Cümle: Yarın benimle film seyretmeni rica ediyorum.

Min war kilema **kio**, sin werde kalrayiztaç erteki minlen.

Min war kilema **za** sin werde kalrayiztaç erteki minlen.

Diğer Örnekler:

Gelmeyi ümit ediyorum.	Min war uma lâ gellam.
Senden bana Al Bakiyye öğretmeni rica ediyorum.	Min war kilema sinfin kio, mutet mine ya Al Bakiyye.
Yürümeyi seviyorum (2. Fiilin isim hali kullanımı)	Min war seva lâ Çirlam.
Para bulmaya çalışıyorum. (2. Fiilin mastar halli kullanımı)	Min war eşlema lâ Paraybol
Min war kilema za siz warer matuna al Bakiyye.	Al Bakiyye öğrenmenizi rica ediyorum.

2.26.17. Sanmak-Düşünmek Yapısı

Sanmak – düşünmek ifadelerinin al Bakiyye dilindeki karşılıkları "*cüman - aylab*" sözcükleridir.

Form: (İki fiilli yapı ile benzerdir.) Özne + cüman/aylab + kio/za + esas cümle.

Türkçe **:** Bu kitabı okumayı düşünüyorum. Sanırım sen bu kitabı okudun.

Al Bakiyye

1. Seçenek: Min war aylaba za oka lâ Betik.
2. Seçenek: Min war aylaba Oklam lâ Betik.
3. Seçenek: Min war aylaba kio, war min oka lâ Betik.
4. Seçenek: Min war aylaba lâ Betik za ok.

Sizler de birden fazla yöntem ve anlatım ile cümleler kurabilirsiniz. Al Bakiyye dilinde bir durumu, düşünceyi ifade edebilmenin birden fazla yöntemi ve biçimi mevcuttur.

2.26.18. Ki – Öyle Yapısı (kio)

Relatif yapı ile sıfatsal durum belirten formdur. Yan cümle olarak temel cümle veya sözcük yazılır. Sıfatsal nitelik belirtilir.

TR **:** Tonguç'un yaptığı hatayı düzeltmeliyiz.
BK **:** Min mus tüzeta lâ Yanalga **kio** el Tonguç wurde yaperti ol.

2.26.19. Çünkü Yapısı (jor - çün)

Sebep, gerekçe belirten cümle yapılarındandır. Temel cümleden sonra bağlaç mahiyetinde kullanılır.

TR : Bugün şirkete gelemeyeceğim. Çünkü hastayım.
BK : Min kan nar geltaç tu lâ Coişhane budang, **jor** ist min İmrazu.
: Min kan nar geltaç zu lâ Coişhane budang, **çün** wurde min imrazawerti.

2.26.20. Olup Olmadığını Yapısı (kuhi)

TR : Ödevlerini yapıp yapmadığını öğrenmek istiyorum.
BK : Min es matuna **kuhi** sin maxerti lâ Mutauhdeat.
TR : al Bakiyye dilini bilip bilmediğini bize söyle.
BK : Tê mize **kuhi** sin bila al Bakiyye.

2.26.21. Rağmen Yapısı (obwohl, ow)

Bir şeye rağmen durumlarında kullanılır. "Obwohl" ve "ow" sözcükleri ile yapılmaktadır ve bağlaç işlevine göre kullanılır.

TR : Çok paramız olmasına rağmen yeni bir araba satın alamadık.
BK : **Ow** sahap miz Molparay, kan miz nar kiřînalerti ya Nowvaslam.
: **Obwohl** sahap miz Molparay, kan miz nar kiřînalerti ya Nowvaslam.

2.26.22. Soru Yapısı (mu)

Tüm soru cümlelerinde tek bir soru eki kullanılır; ***mu***? Sesletime göre *"mu"* veya *"mü"* şekillerini alabilir. **"Mu"** cümlenin en başında veya en sonunda kullanılabilir. Yardımcı fiil olan durumlarda kullanılmaya da bilir. Kullanılmadığında yardımcı fiil cümle başında olmalıdır. Genel kabul form ise "mu" ekinin her zaman cümlenin en başında kullanılmasıdır.

Başta : Mu ist lâ Barq? (Bu ev mi?)
Sonda : Ist lâ Barq mu? (Bu ev mi?)
Mu olmadan: Ist lâ Barq? (Bu ev mi?)

Vurgu, tonlama vb. göre başa veya sona eklenebilir.
Yardımcı fiil ile yer değiştirerek de kullanılabilir;

Ist mu lâ Barq?
Ist lâ Barq?

2.26.23. Taşıt Yapısı (vaslam)

Otobüs, minibüs, tren, gemi, uçak vb. vasıta eyleminde araç niteliği bulunan gereçler için *"-**vaslam**"* eki kullanılır.

Karayolu Taşımacılığı: Yol
Karayolu - Demiryolu: Rayol
İki Tekerli Araçlar: Tek
Raylı Sistem Demiryolu Taşımacılığı: Ray
Yalnızca raylı sistem (Tren): Ray
Üstten giden raylı hat (Tramvay): Uray
Yeraltından giden raylı hat (Metro): Aray
Denizyolu Taşımacılığı: Den
Denizaltı Taşımacılığı: Aden
Havayolu Taşımacılığı: Uç
Uçak: Uçvaslam
Sözcükler:

Tren : (Rayvaslamlam)
Otobüs: (Yolvaslam)
Metro : (Arayvaslam)
Gemi : (Denvaslam)
Tramvay: (Urayvaslam)

2.26.24. Olumsuzluk Yapısı (değel, nar, ñâ, bi, jıg, anti, gayřiy...)

Al Bakiyye yapay dili olumsuzluk ekleri ve yapısı bakımından oldukça zengindir. Çok fazla ek seçenek ve çeşit mevcuttur. Önden ve sondan eklemeli yapılara sahiptir.

Yardımcı fiil "***değel***" ve "***nar***" kullanılır: Min değel ber Sağuman. (Ben doktor değilim.)

Yardımcı fiil olmadığında ise fiil başına "***Ñâ***" eki getirilir: Ñâgel zu lâ barq! (Eve gelme)

Baştan ve sondan eklemeli yapı mevcuttur:

Başa getirilenler: Ñâ, Bi, Gayriy, Anti, haricen
Sona getirilenler: ñuz, jıg

Olumsuzluk: İstenmeme	Ñâ	Ñâmutetmen, Ñâmenler, Ñâhoş, Ñâsev, Ñâçuk!	İstenmeyen öğretmen, İstenmeyen insanlar, hoşlanılmayan, sevilmeyen, Çıkma!
Olumsuzluk: Eksiklik	jıg	Mutetmenjıg, Araybajıg, Kutjıg	Öğretmensiz, Arabasız, Mutsuz
Olumsuz: Ters Eylem	bi	Bimutet, Biuğma, Bihoş	Öğretmesiz, olumsuz, nahoş
Olumsuz: Eylemsel	ñuz	Mutetñuz, Gelñuz,	Öğretmez, Gelmez
Olumsuz: Karşıt-Zıt	anti-	Antimutetmen, Antiislam	Öğretmen karşıtı, İslam karşıtı
Dışında Olma	gayřiy	Gayřiymutetmen, Gayřiyhegget, Gayřiyislamdekmen	Öğretmen dışında, Gerçek dışı
Yanlış-Hata	yan	Yanmutet, Yanunert	Hatalı öğretmek, Yanlış anlamak
Hariç Olma	Haric	Haric ya Barq, Haric lâ JBV	Evin haricinde, KDV hariç
Harici Olma	haricen	Haricenmutetmen, Haricenbetik	Öğretmen harici, Kitap harici
Dışı Olma	İm	İmtormu, İmtöre	Hayat dışı, Yasa dışı
Üvey-El Gariplik	laç	Analaç, Atalaç, Ağalaç, Balalaç, Ullaç	Üveyanne, üveybaba, üveyabi, üveyçocuk, üvey evlat
Hiçlik	jo	Gibs jo lâ Barq burayfi.	Burada hiç ev yok.

2.26.25. Alışkanlık Yapısı

Alışkanlık yapısı, eskiden olan bugün olmayan durumları ifade etmek için kullanılır. "*Bax*" fiil ekiyle yapılır. Esas fiil önüne getirilerek kullanılır.

Örnek:

TR : Ben eskiden sinemaya giderdim.

BK : Min wurde baxgederti zu Kalrayluk.

2.27. Cümle ve Cümle Yapıları

Al Bakiyye dilinde cümle dizilimi özgürcedir. Birkaç temel kaide haricinde kısıtlayıcı bir kural bulunmaz. Cümlenin öğelerini istediğiniz şekilde kullanabilir, vurguya göre yerleştirebilirsiniz.

Dikkat edilmesi gereken yalnızca birkaç husus bulunur. Bunlara riayet edilerek cümle oluşturulduğunda sorunsuz ve anlaşılabilir cümle kurulumu mümkündür. Bunlar;

- Temel cümle ile yan cümle bir birinden ayrıdır. İkisinin cümle öğelerini karıştırmamak gerekir.
- Şart-bağlı cümlelerde cümle başında "***ef***", fiil sonunda ise **"*-us*"** eki bulunur.
  - Misal: Ef min libusa siniy, werde min bertaç lâ Paray tu sin. (Sevi seversem sana para vereceğim.)
- İki tip zamirli cümle yapısı bulunur; belirli ve belirsiz zamirli. İstediğiniz yapıyı özgürce kullanabilirsiniz.
- Bağlaç ve yapı form cümle kurallarına uygun olarak cümle dizilmesi tavsiye edilir.

2.27.1. Olumlu – Olumsuz ve Soru Cümleleri

Olumlu cümle standart form: Özne + yardımcı fiil + esas fiil + cümlenin diğer öğeleri.

Olumsuz cümle standart form: Özne + olumsuz yardımcı fiil + esas fiil + cümlenin diğer öğeleri.

Soru cümlesi standart form: Mu + yardımcı fiil + özne + esas fiil + cümlenin diğer öğeleri.

Cümle Türü	**Belirli Zamir**	**Belirsiz Zamir**	**Türkçe**
Olumsuz İsim Cümlesi	Bu değel ber Betik.	Bu Ñâbetikdir.	Bu bir kitap değildir.
Olumsuz Fiil Cümlesi	Min nar yazerti ber Betik.	Ber Betik ñâyazertimin.	Ben bir kitap yazmadım.
Olumlu İsim Cümlesi	Bu ist ber Betik.	Bu Betikdir.	Bu bir kitaptır.
Olumlu Fiil Cümlesi	Min yazerti ber Betik.	Ber Betik yazertimin.	Ben bir kitap yazdım.
Soru Cümlesi	Mu ist ber Betik?	Mu ber betik?	Bu bir kitap mı?

2.27.2. İsim Cümlesi

Cümle Türü	Belirli Zamir	Belirsiz Zamir	Türkçe
İsim Cümlesi (ist)	Min ist ya Sağuman.	Ya Sağumanmin.	Ben doktorum.
İsim Cümlesi (dır)	Min ya Sağumandır.	Ya Sağumanmindır	Ben bağımsız yazarım.

2.27.3. Fiil Cümlesi

Cümle Türü	Belirli Zamir	Belirsiz Zamir	Türkçe
Fiil Cümlesi	Min war döreta lâ Barq.	Döretamin lâ Barq.	(ben) ev inşa ediyorum.
Temel Cümle	Ol wurde gebertumerti ya İt.	Gebertumertiol ya İt.	Köpeği o öldürdü.

2.27.4. Yan Cümle

Cümle Türü	Belirli Zamir	Belirsiz Zamir	Türkçe
Yan Cümle	Ef sin war libusa ya Gupdaş, kan sin yareta.	Ef libusasin ya Gupdaş, kan yaretasin.	Arkadaşını seversen, ona yardımcı olursun.
Yan Cümle	Alu war min geda zu ya Okul, wurde min bolerti ber Parayğa.	Bolertimin lâ Parayğa, alu zu ya Okul gedertimin.	Okula giderken cüzdan buldum.
Bütünsel Yan Cümle	Min wurde görerti kio, wurde gelerti sin zu ya Barq.	Görertimin kio gelertisin zu ya Barq.	Eve geldiğini gördüm.

2.27.4. Relatif Cümle

İki cümlenin tek bir cümlede birleştirilip, bütünleştirildiği cümle türüdür. "**kio**" bağlacı ile yapılır.

Etkin Cümle : Bu araba kırmızıdır. Kırmızı arabayı gördüm.

BK : Lâ Vaslam ist gızıl. Min wurde görerti lâ gızıl Vaslam.

Relatif Cümle : Kırmızı olan arabayı gördüm.

BK : Min wurde görerti lâ Vaslam kio gızıl.

Etkin Cümle : Dün gece bir kızla görüştün. Onun ismini söyler misin?

BK : Sin wurde mugörerti wit ber Ulça tün. Mu tê ya Ad řiyol?

Relatif Cümle : Dün gece görüştüğün kızın ismini söyler misin?

BK : Mu tê ya Ad řiyulça kio mugörertisin tün.

2.27.5. Devrik Cümle

Al Bakiyye dilinde devrik cümle çok varsayılmaz. Çünkü fiil ve cümle öğelerinin kullanımı özgürcedir. Fakat temelde kaide yardımcı fiil + esas fiil ekseninde bir bütünün korunmasıdır. Bunun dışına çıkılması durumuna devrik cümle denilir.

Düz Cümle : Erteki **werden** miz **gettaç** tu Kalrayyut mit sin. (Yarın seninle sinemaya gideceğiz.)

Devrik Cümle : Erteki miz **werden** tu Kalrayluk mit sin **gettaç**. (Seninle sinemaya gideceğiz yarın.)

Cümle Türü	**Belirli Zamir**	**Belirsiz Zamir**	**Türkçe**
Devrik Cümle	Erteki **werden** miz zu ya Okul sinlen **gettaç**.	Erteki **gettaçmiz** Okula mit sin **werden**.	Yarın gideceğiz okula seninle.
Düz Cümle	Erteki **werden** miz **gettaç** zu ya Okul sinlen.	Erteki **gettaçmiz** zu ya Okul sinlen.	Yarın seninle okula gideceğiz.

2.27.6. Şart – Koşul Cümlesi

Cümle Türü	**Belirli Zamir**	**Belirsiz Zamir**	**Türkçe**
Bağlı-Şart Cümlesi	Ef min sahapusa ol Paray berdang, werde min gedetaç zu Ötüken.	Ef sahapusamin ol Paray berdang, gettaçmin tu Ötüken.	Birgün param olursa Ötüken'e gideceğim.

2.27.7. Tanım Cümlesi

Bir kavram veya ismi, durumu tanımlayan cümle türüdür. Tanımlanacak olan kavram veya isim cümle başında ve "*isim cümlesi*" formuyla kullanılır.

Türkçe : Dostluk, birlikte başlayıp birlikte bitirmektir.

Al Bakiyye : El Dostunç ist Cofanglam or Cobeterlam.

2.27.8. Karşılaştırma Cümlesi

Bir durumun farklı bir durum ile karşılaştırılması, kıyaslanması üzerine kurulu cümle türüdür.

Daha, en, çok vb. sıfatsal ifadelerle pekiştirilmektedir.

Türkçe : Gökyüzü bugün daha mavi görünüyor. En sevdiğim renk mavidir.

Al Bakiyye : Gökyut war zeşgöra gökrak budang. Ya Tüş olwan min war liba en ist gök.

2.27.9. Nesnel Yargı Bildiren Cümle

TR : İstanbul, Türkiye'nin en kalabalık şehridir.

BK : İstanbul ist ya İl-ienkupti ya Řiytürkiyye.

2.27.10. Öznel Yargı Bildiren Cümle

TR : Bu kitap beni çok etkiledi.

BK : Bu ya Betik war raydaking miniy çox.

2.27.11. Benzetme Cümlesi

TR: Pamuk gibi ellerin var.

BK: Sin sahapa ay Rukeyn Çomravilldek.

2.27.12. Dolaylı Cümle

TR : Mektubunda üç ay sonra döneceğini yazmış.

BK : Ol worde yazmiş ol Zarf-idamlafi kio werde regeltaç sonru uc Ay.

2.28. Aile Üyeleri ve Kavramları

Al Bakiyye dilinde aile isimlendirme kültürü Türk kültüründen esinlenilerek oluşturulmuştur. Abi, abla, hala vb. ifadeler bu kültürden beslenmiştir.

Türkçe	**Al Bakiyye**
Ata	Ata
Dede / Büyük Baba	Uluata
Nine / Büyükanne	Uluana
Babaanne	Anařiyata
Anneanne	Anařiyana
Baba	Baba, Ata
Anne	Ana, Añû
Üvey Anne	Analaç
Üvey Baba	Atalaç
Kayınvalide (Kaynana)	Anařiyeş
Kayınpeder (Kaynata)	Atařiyeş
Ebeveyn (Anne-Baba)	Anatay
Erkek Kardeş (Kardeş)	Ertoldaş
Kız Kardeş (Bacı)	Riytoldaş
Hala, Yenge	Bibi
Teyze	Eze
Amca	Emi, Emmi
Erkek Yeğen / Kız Yeğen	Ulřiytoldaş / Ulřiytoldaşça
Kuzen	Tuma, Tumaça
Koca (Eş Erkek)	Er, Eş, Biy
Hanım (Eş Karı)	Eş, Biyçe
Evli Çift (Karı-Koca)	Barqdaş
Kız Evlat	Oğulça
Erkek Evlat (Oğul)	Oğul
Erkek Torun	Oğulzade
Kız Torun	Ulçazate
Çocuk	Bala, Çağa
Çocuklar	Çağalar
Bebek	Çağa, Mevlut
Gelin	Eşřiybiyçe
Damat	Eşriybiy

2.29. Söz Dizilimi

Al Bakiyye, temel alt yapısını Türkçe ve Al Bakiyye dilinden aldığı için sözcük diziliminde kapsamlı bir özgürlük sunar. Kelimelerin yerlerini değiştirmek anlam kaybına neden olmaz. Yazar ve anlatıcının istediği biçimde sözcük dizilimine imkân verilir. Vurgu ve tonlamaya göre ayarlama yapılabilir.

Temel bazı kurallara uyulduğu sürece sözcük dizilimi özgürce yapılabilir;

- Artikeller isimlerden ayrılmaz.
- Sıfatlar isimlerden ayrılmaz.
- Edatlar nitelendirdiği isimle beraber kullanılır.

Örnekler

Türkçe: Seni bugün biriyle görüştüreceğim.

- Min werde gemugörtettaç bermenlen budang.
- Werde gemugörtettaçmin siniy bermenlen budang.
- Budang werde min gemugörtettaç siniy mit ber kon.
- Wit ber Men werde min gemugörtettaç ya sin budang.
- Mi gemugör ya sin budang mit ber Men.
- Min werde siniy ber Men gemugörtettaç budang.
- Sin werde Man mugöro budang wit ber Men. Vb.

3. Sözcük Türetimi ve Türetek Tablosu

Al Bakiyye temel bir kök sözcüğü kolayca türetebileceğiniz bir dildir. Temel ekler kullanılarak birden fazla sözcük oluşturulabilir, türetme yapılabilir. Baştan, sondan ve ortadan eklenebilmektedir. Ayrıca edat, ek isim, fiil kökleri ile de yeni sözcük türetilebilmektedir. Herkes kendi özgün sözcüklerini türetebilir. Al Bakiyye, "**Klasik Al Bakiyye**", "**Al Bakiyyetüneşvek**" ve "**Al Bakiyyetünhüer (Hûrayca)**" şive ve lehçelerinin tümünün bütünü ve standardıdır. Kendisine ait "Ulu Sözlük" olarak adlandırılan bir sözlüğü mevcuttur. 6000'den fazla kök sözcük ve fiil kökü bulunmaktadır. Yeni sözcük oluşturma tablosu hazırlanmıştır. Bu tablo sayesinde birçok yeni sözcük türetilebilir ve bu sayede milyonlarca sözcük elde edilebilir.

3.1. Yeni Sözcük Oluşturma ve Ekleme

Al Bakiyye, diğer birçok dil gibi kapsamlı sözcük dağarcığına sahiptir. Diğer dillerden de etkileşimini sürdürür. Ancak özgürlük için her sözcüğün birçok anlamı ve eş anlamlısı türetilmiş, ulu sözlüğe eklenmiştir. Fakat Al Bakiyye'yi diğerlerinden ayıran en önemli özelliği sözcüklerin de yazar ve anlatıcı tarafından seçilebilmesi, türetilebilmesidir. Sözlükte var olmayan bir sözcüğü türetip, eklenmesini talep edebilirsiniz. Hatta siz, kendi sözcüklerinizi türetip, oluşturarak kendi sözlüğünüzü oluşturabilirsiniz.

Belli kaideleri bulunan basit bir ek - yapı sistemi oluşturulmuştur. Bu ek ve yapılar sayesinde bir kök sesten onlarca sözcük, fiil vb. türemektedir. Mevcutta var olan tek bir fiil veya isimdir ama bu ek ve yapılar sayesinde birçok sözcük ortaya çıkmaktadır. Geliştiricisi tarafından hazırlanan Ulu Sözlüğe eklenmese de varlığını korur.

3.1.1. Yeni Sözcük Oluşturma Kuralı

Yeni eklenecek olan sözcük Al Bakiyye-Al Bakiyye sözcük kurallarına uymalıdır.

Al Bakiyye'da sözcüklerin baş, son ve orta bölümlerinde şartlandırma yoktur. Yani şu sesle veya harfle başlar, biter gibi bir kısıtlama bulunmaz. Kök sözcük sözcük oluşturucusunun keyfine ve isteğine göre şekillenebilir.

1. Yeni eklenen sözcük al Bakiyye sözcük kurallarına uygun olmalıdır.
2. Al Bakiyye sözcüklerinin baş, orta ve son kısımlarında belli bir standart veya kısıtlama bulunmaz. Yani şu sesle biter, şu harfle başlar diye bir kaide söz konusu değildir. Kök sözcük oluşturucusunun isteğine göre oluşturulabilir.

3. Kök sözcük "Ulu Sözlük" içerisinde yer alan diğer kök sözcükler ile aynı olabilir. Fakat olmaması ve farklı türetilmesi öncelikli tercih edilmelidir.
4. Diğer yabancı dil ve yapay dillerden de sözcük alıntısı yapılabilir. Fakat bu sözcükler mutlaka al Bakiyye dilinin sesletimine uygun hale getirilmelidir. Misal; "check in" sözcüğü alınacak ise "Çekin" şeklinde işlenmelidir. Zira al Bakiyye dili yazıldığı gibi okunan ve okunduğu gibi yazılan bir dildir.
5. Temel kök sözcüklerin özellikle sıfat ve fiil olmasına özen gösterilmelidir ki, diğer türetek tablosuna göre daha uygun ve fazla sözcük oluşturulabilsin.
6. **Öncelikle sözcük oluşturma – türetme yöntemi; kök fiil üzerinden "Türetek" tablosuna göre ekler getirilerek yeni sözcük türetilmesidir.**

3.1.2. Yeni Sözcük Türetme Yöntemleri

- Türetek Tablosuna uygun ek ve yapılarla yeni sözcük türetmek.
- İsim, Fiil, Sıfat veya Edatlarla birleşik sözcük oluşturmak.
- Yabancı dillerden kök sözcüğü Al Bakiyye'ye uyarlamak.
- Eski Dillerden yeni sözcükler diriltmek ve uyarlamak.
- Kök sözcük yerine durumu sıfat tamlaması veya fiil tamlamalarıyla anlatan bir sözcük oluşturmak.

Örnek: "*Bimedtêu*" (Kıymetsiz Söz)

3.1.2.1. Örnek Sözcük Türetme

"*Asmak*" fiilini ele alalım. Aşağıdaki tabloda "*Asmak*" fiilinden diğer sözcüklerin türetilmesi gösterilmiştir. Tüm türetim evresi, "*Türetek*" denilen ek, yapı ve sistem sayesinde gerçekleştirilmektedir. Bu yapı ve ekler ile herkes onlarca sözcük, cümle, kavram ve deyiş türetebilir. Genelde ilk ses veya kök farklı uygun diğer dillerden alınabilmektedir. Bu örnekte biz Türk dilinden aldık.

(Sadece basit bir örnektir. Tüm "*Türetek*" yapı ve formları kullanılmamıştır. Tümüne "Sözcük Türetek" başlığı altından ulaşabilirsiniz.)

Yapı-Durum	**Al Bakiyye**	**Türkçe**
Kök	as	asmak
Emir	as!	as!
Yer	Astay	İdam sehpası, Darağacı

Kişi	Asman	Cellat
Kişi	Asmend	Adam asabilecek yetenekteki kişi
Olumsuz	Asñuz	Asmaz
Zıt-Karşıt	Antias	İdam karşıtı, İdam karşıtlığı
Zamanlama	Asgâh	Asma zamanı
Yer-Kab	Asyut	Asılabilecek eşyaların konulduğu yer; dolap, Vestiyer, Askılık
Sıfat/Kavuşma	Asup	Asılı
İsim	Asu	Askı, askılık,
Hatalı Eylem	Yanas	Yanlış, hatalı asmak
İsim	Asku	Asık (İsim / Sıfat)
Fiilin İsim Hali	Aslam	Asma (İsim)
Alet-Çanta	Asğa	Asma çantası, asmalık
Sebep	Junas	Asmak için
Dönüşlülük	Asaw	Asılmak
Edilgen	Zeşas	Astırmak
Ürün	Asjak	Asacak, Çamaşır,
Olumsuz Emir	Ñâas	Asma!, asmamak
Dilek	Asusmin	Ben assam
Eylem Öncesi	Asñâfik	Asmadan önce
Olumsuz-Aksi	Biasen	Asmaksızın
Tekrarlama	Reas	Tekrar asmak
Canlı-Hayvan	Asgır	Aslan

Özel hazırlanan "***Türetek***" Form Listesinde yer alan formüllerle herkes özgün sözcükler türetebilir.

Güncel Türetek Tablosu Bağlantısı: https://docs.google.com/spreadsheets/d/e/2PACX-1vRlz-YL9m4d3NyOpRnAxkPVs0T_Tl_M7hYzxlGVPgO73TeJi6xr6Hw6eyNZHE1DajZI4doD1do3V4QN/pubhtml

3.2. Türetek Tablosu

Türetek Formu (TR)	BK EK-FORM	Al Bakiyye Örnek	Türkçe Örnek	Açıklama - Detay ve Örnekleme
Bağlı olma, e/a bağlı, tabi	ulamup zu	Ol ist ulamup zu min.	O bana bağlıdır.	Bir şeye bağlı olma, tabi olma, bağımlı olma durumudur. Ulamup zu + dativ-yönelim hali.
Den Beri-Buyana, itibaren	dinbeřiy	Barqdinbeřiy, Tündinbeřiy	Evden beri, Dünden beri	Bir şeyin bir şeyden, zaman veya mekanden bu yanaki durumunu belirtir.İtibaren, -den beri anlamları vardır. Uzaklık da ayrıca ifade eder.
Ama, Fakat, Lakin	ajer, fakalte, lekin	Bil ajer Ñâsöy!	Bil ama söyleme	İki sözcük veya cümleyi kıyaslamaya, aksi gerekçe sunmaya yönelik işlem sağlamaya yarar.
Hep, Hepsi, Tüm, Tümü	xam, xamı, tüm			
Her Şey	er şay, gaşay			
Herkes, Her Kişi	jarkal, gamen			
Her	ga, er			
Herhangi Bir Cisim	ga			
iken, -dığı zaman, -dığında	wen	Wen war min gela.	Ben geldiğim zaman	Bir eylemin gerçekleştiği anı belirten cümle yapısıdır. Bitişmez ve cümle başında kullanılır. Sonrasında ise diğer cümle öğeleri gelir. Genelde yardımcı fiil gelir. -dığında, -iken, -dığı zaman gibi manalar ortaya çıkarır. Örnek: Wen ya Arayba war gela, werde min araybakula. (Araba geldiğinde arabayı süreceğim.)
Olarak	aks	Aks lâ Barqe	Ev olarak	Bir şey olarak ifade eder.
Kıyaslama, -den daha	rak	eyrak	Daha iyi	Bir sıfatın daha oluş durumunu belirtir; daha iyi, daha büyük vb.
Öyleyse, O zaman, O halde	belece, dem, êleki	Dem moj miz yea ya Aş.	Öyleyse yemek yiyelim.	
Böyle, Böylece, Öyle	nança	Min es ber nança Barq.	Böyle bir ev istiyorum.	
Demem o ki, demek istiyorum ki	âni	Âni, min nar sahap lâ Paray.	Demem o ki, param yok.	
nın yanında, bitişiğinde	çip	Barqçip	Evin yanında-bitişiğinde	Bir şeyin bir şeye bitişik olduğunu, yanında bulunduğunu belirtme.
miş gibi, benzeri, gibi	keymen	Keymen lâ Barq	Ev gibi	Bir şeye benzetme, eşitleme durumunu belirtir. Gib manası verir.
den başka, -nın başkası	ander	Ander ya Barq	Evden başka	Bir şeyden başka, o şeyin dışında manası bulunur.
Başka, Diğer	zeynî	Zeynî Barq	Başka ev	
nın vasıtasıyla, -nın yardımıyla	mit, wit	Mit lâ Barq, wit min	Ev ile, benimle beraber	Edat olarak birlikte olma durumunu belirtmeye yarar.
ile beraber,	len, lan	Ya Barqlan	Ev ile	İsmin birliktelik halini belirtmeye

vasıtasıyla, beraber				yarar.
sebep, -dığından dolayı, -dığı yüzünden	mert	mert nar min sahaping lâ Paray, kan min nar kiřînalerti ya Arayba.	Param olmadığından ötürü araba satın alamıyorum.	Bir şey için manası veren edat yapılı durumdur.
nın yüzünden, nın sebebinden, bu nedenle, bu sebeple	Deshalb	Deshalb ya Barq	Evin yüzünden	Bir şey yüzünden, sebep-gerekçe durumu söz konusudur.
Vesile-Sebep, nın yüzünden, -den ötürü	masura	Masura Öd, Masura ya Paray, Masura ya min	Korku yüzünden-korkudan, para yüzünden, Benim yüzümden	Bir şey - kişi yüzünden olma durumunu belirtir. Vesilesiyle, sebebiyle anlamları çıkar. Genelde olumsuz bir anlam yüklüdür. Bundan ötürü, yüzünden, sebebiyle, vesilesiyle, araılığıyla gibi anlamlar yüklenir.
nın yerine, nın adına	anşıtat	Anşıtat ya Barq	Ev yerine	Bir şeyin yerine olma durumunu belirtir.
nın üzerinde, üstünde	usru	Barqusru	Evin üstünde	Bir şeyin üzerinde olduğunu belirtme.
üstünde	un	Un ya Barq	Evin üstünde	Bir şeyin üstünde olduğunu belirtme.
dan dışarı	du	du Barqfin	Evden dışarı	Bir şeyden dışarı olma durumunu belirtir.
nın dışında, haricinde	gayřiy	Gayřiymutetmen, Gayřiyhegget, Gayřiyislamdekmen	Öğretmen dışında, Gerçek dışı	Bir ismin hariç, dış ve ötesinde, berisinde olma durumunu belirtmeye yarar.
Şart-Koşul Kipi, şayet, eğer	us	Çukus, Ef min sahapusa çok Paray, werde min kiřînaltaç ya ey Barq.	Çıksa	Bir eylemin şart-koşul durumunu belirtmeye yarar. Örnek: Min war sahapus çox Paray, werde min gete zu Cermenya. (Çok param olursa Almanya'ya gideceğim.)
Şart-Dilek Kipi ve Yapısı, arzu, keşke, hayal	ay	Çukay, Hûray, Günnuray	Çıksa, Özgür olmayı istemek, Günün aydın olmasını arzulamak	Bir eylemin veya ismin şart-dilek durumunu belirtmeye yarar. Bir eylemi yapmayı, bir durumda olmayı isteme, dileme halini belitir. Yapsam, keşke sahip olsam gibi anlamlara gelir. Bir isme bürünmeyi arzulamayı belirtir. Örnek: Sin war gelaya zu lâ Barq. (Keşke eve gelsen, Eve gelesin) / Hûray (Özgür olmayı istemek), Savaşmanay (Savaşçı olmayı istemek)
Dileyen	enşa	Enşamin, Enşaallah	Ben dilerim, Allah diler	Bir ismin dileme, dileyen olduğunu belirtmeye yarar. Temenni ifade eder.
Dileyen	meşa	Meşamiz, Meşailteber	Dilersem, Vali dilerse	Bir ismin şartlı dileme, koşullu bulunma durumunu belirtmeye yarar.
Ayrıca, bir de, üstelik, bunun dışında, ayrıca, bu arada	tayhe, hemfi	Sin ken eşlema burayfi, tayhe ist ol Esleñuz junmin.	Burada çalışabilirsin, üstelik benim için fark etmez.	
nın yakınında,	nezhatfin	Min ist nezhatfin ya	Evin yakınındayım.	

yakında		Barqın.		
geçmiş iken, iken, olduğunda, esnasında	alu, alsen	Alu war min gela. Min wurde görerti sin ya Barqfialsen.	Ben geldiğim zaman (ben geleli). Evdeyken seni gördüm.	Bir eylemin geçmiş zamanda başlayıp, bitmesini belirtmeye yarar. Geçmişte eylem gerçekleşip son bulur. Örnek: Alu sin wurde gelerti zu buray, war min araybakula. (Sen buraya geleli ben araba kullanıyorum.)
Özellikle, bilhassa	nitel	Min werde ulivtaç nitel in İstanbul.	Özellikle İstanbul'da yaşayacağım.	
nın öncesinde, evvel	evvel	Evvel ya Barq	Evden önce	Bir şeyden önce, öncelikli olma durumunu belirtir.
nından önce, eylem öncesi eylem kipi	ñâfik	Çukñâfik	Çıkmadan önce	Bir eylemden önce yapılan farklı eylemi belirtmeye yarar. Örnek: Min werde yaztaç sine çukñâfik. (Çıkmadan önce sana yazacağım.)
e/a kadar	akal	Akalbarq	Eve kadar	Bir şeyin bir yere kadar oluşunu belirtme dururumunu belirtir.
Şimdiye kadar	akalimdi	Akalimdi nar min bilerti buiy.	Şimdiye kadar bunu bilmiyordum.	
İlk Önce, evvela	bertal	Bertal werde min gedtaç zu ya Barq.	İlk önce eve gideceğim.	
den önce, ondan önce, daha önce	dinevvel	Dinevvel ya Barq.	Evden önce	
den sonra, ondan sonra, daha sonra	dinahır	Dinahır ya Barq.	Evden sonra	
den öte	dinbeřiy	Dinbeřiy ya Barq	Evden öte, evden uzakta	
Oraya, orada	orayfi	Ya Barq ist orayfi.	Ev, oradadır.	
den dolayı	darum	Darum ya Barq	Evden dolayı	Bir şeyden olayı belirtir.
sonuç olarak, nihai olarak	aksbaç	Aksbaç werde min geltaç	Sonuç olarak gideceğim.	Sonuç cümlesi olduğunu belirtmeye yarar.
Nihayetinde, sonuç olarak	em	Em war min bila bu.	Sonuç olarak bunu ben biliyorum.	Sonuç cümlesi olduğunu belirtmeye yarar.
nın neticesinde	baçfi	Baçfi ya Barq	Ev neticesinde	Baçfi, isimle birleşmez ve nın neticesinde anlamı verir.
Çünkü, zira	jor, çün	… Jor wurde min Ñâsöyerti.	Çünkü ben söylemedim.	Bir konuya açıklık getirme durumu.
karşın, nına karşın	garşın	Garşın ya Barq	Eve karşın	Bir şeye karşın olmayı belirtir.
nın karşılığında	konti	Konti ya Barq	Ev karşılığında	Bir şey karşılığında olma durumunu belirtir.
O zamanlar, o günlerde	ol anfi	Ol anfi wurde min in İstanbul.	O zamanlar ben İstanbul'da idim.	
diye, -mek için, -sın diye	diçe	Ñâöl diçe çox Paray. Min wurde bererti ya Paray diçe ol ken geda zu Ankara.	Çok para diye ölme. Ankara'ya gidebilsin diye para verdim.	Gerekçe sunum durumu
kio, dığını, dığı, ki,	kio	Min wurde görerti sin kio ist ya Bargfin.	Eve geldiğini gördüm. / Gördüm ki, eve gelmişsin.	Kio, iki ayrı cümlenin birleştirildiği farklı bir relatif yapı formudur. İki ayrı olgu ve durumu tek bir cümlede

				belirtmeyi sağlar. Kio, akabinde yardımcı fiil veya fiille devam eder. Özneler aynı ise ikinci (Kio sonrası) cümlede yazılmazlar. Örnek: Ol wurde teerti kio kan nar okuerti ol Betik. (Kitabı okuyamadığını söyledi.)
olan,	olwan	Min wurde görerti gızıl olwan el Arayba	Kırmızı olan arabayı gördüm.	Relatif cümle, bir isim veya cümleyi ek açıklamalarla tek bir cümlede bütünleştiren, iki ayrı cümleyi birleştirip tek cümleye dönüştüren cümle yapılarıdır. İki cümlenin birleştirilmesinde etkinlik gösterir. Örnek: Lâ Arayba ist ak. Min wurde görerti ak Araybaiy. = Relatif: Min wurde görerti gızıl olwan el Arayba. (Kırmızı olan arabayı gördüm.) / Minin Ata wurde gelerti ya Barqa. Ol werde geltaç zu ya Uluğokul erteki. (Babam eve geldi. O yarın üniversiteye gelecek. = Relatif: Barqa wurde gelerti olwan minin Ata werde geltaç zu Uluğokul erteki. (Eve gelen babam yarın üniversiteye gelecek.)
Yine, gene, yine de, her şeye rağmen	gênefi	El Barq ist çox vertu gênefi werde min liwtaç bu ya Barqfi.	Ev çok eski. Buna rağmen yine de bu evde yaşayacağım.	
nın içinde, içerisinde	in, efi	İn lâ Barq, efi lâ Betik	Ev içinde, kitap içinde	Edat olarak bir yere bulunma belirtmeye yarar.
nın içerisinde,	içru	Barqiçru	Evin içinde	Bir şeyin içinde olduğunu belirtme.
meden önce, -den evvel,	vid	Çukvid	Çıkma esnasında-çıkıp	Bir eylemin gerçekleştirilmesinden önce başka eylemin yapılmasını veya beraber gerçekleştirilmesini belirtmeye yarar. Örnek: Min war çukvid geta zu lâ Barq. (Çıkıp eve giderim.)
yada, veya, kıyaslama	vam, yavam	Min yavam sin	Ben veya sen	İki ayrı kelime veya cümleyi kıyaslamaya yarar.
ne kadar.. O kadar	Nû kal … kalol ...	Nû kal Êřu kalol eyrak.	Ne kadar erken, o kadar daha iyi.	
hemen hemen hiç, neredeyse hiç, güç bela, zar zor	akab jo	Min nar tana Ol akab jo.	Onu neredeyse hiç tanımıyorum.	
aynı zamanda	Tekuanfi	Min war okua ya Betik tekuanfi tına lâ Çalav.	Kitap okur, aynı zamanda müzik dinlerim.	
yapıp yapmadığını, olup olmadığını, mı yoksa değil mi, -myacağını	Kuhi	Ol wurde hamerti mine, kuhi werde gedtaç miz zu ol Kalrayut.	Sinemaya gidip gitmeyeceğimizi o bana danıştı.	

e/a rağmen, -dığı halde, olmasına rağmen	obwohl	Obwohl ya Barq	Eve rağmen	Bir şeye rağmen durumunu belirtir.
sız/siz, olmadan, eksiklik	jıg	Mutetmenjıg, Araybajıg, Kutjıg	Öğretmensiz, Arabasız, Mutsuz	Bir ismin olumsuz, eksik olduğunu belirtmeye yarar.
nın başına, için başına	jun	junbarq, junmen	Ev başına, kişi başına	
yapar yapmaz,	… ña …	Çukñaçuk	Çıkar çıkmaz	Bir eylemin aniden ortay açıkması, gerçekleşmesi durumunu belirtmeye yarar. Örnek: Sin war gelñagela, werde min detaç sine Hû. (Sen gelir gelmez ben sana selam vereceğim.)
nın aksine	bilakes řiy, zonderen, bilakes	Bilakes Řiybarq. Bu nar ber Betik zonderen ber Yazyut.	Evin aksine. Bu bir kitap değil, aksine bir defterdir.	
yalnız değil, aynı zamanda…	taylâ jo, tekuanfi tum	Ol war eşlema taylâ jo, tekuanfi tum tına ya Çalav.	O sadece çalışmıyor, aynı zamanda müzik de dinliyor.	
Kadar, kadarıyla	kal	Kal ya Barq. Kal war min bila.	Ev kadar. Bildiğim kadarıyla	
zaten, meğer, oysa	mef	Ol war bila mef gaşay.	O zaten her şeyi biliyor.	
hem … hem de,	hem … hem tum	Min ken têa hem al Bakiyye hem tum el Hûrayca.	Ben hem al bakiyye hem de hurayca konuşabiliyorum.	
Dişil Yapma	e, -çe	Mutetmene. Ulça	Bayan Öğretmen. Kız evlat	Bir ismi dişi yapmaya, dişi olduğunu belitmeye yarar.
Çoğul Yapma (Genel)	ler, -lar, -en,	Mutetmenler, Mutetmenen	Öğretmenler	İsimleri çoğul yapmaya yarar.
Çoğul Yapma (Bağlı, devamı)	gêân	Mutetmengêân	Öğretmen Nesilleri, Öğretmen oğulları	Bir soyun devamcılarını, nesilsel olarak çoğul durumlarını belirtmeye yarar.
Çoğul Yapma (Topluluk)	at	Algazgırat	Hayvanlar topluluğu	Bir ismin çoğunluk ve topluluk olduğunu belitmeya yarar.
Çoğul Yapma (Çift)	eyn	Çarağayn	Ayakkabılar (Çift)	Bir ismin çift olarak çoğul olduğunu belirtmeye yarar.
Soy-Kök Yapma	î	Mutetmenî, Çomraî, Türkî, Tüğükî	Öğretmen soyundan, Tahta-Kereste, Türk soyu, Tarihî	Bir ismin tabi, bağlı olduğu alanı belirtmeye; Bir üsmin nererden, kimden ve neyden geldiğini, yapıldığını belirtmeye yarar.
Kavuşma-Erişme	up	Barqup, kutup, Bilkuup, Başarup	Evli,mutlu, Bilgili, Başarılı	Bir şeyin, ismin bir duruma erişme, sahip olma ve kavuşma durumunu belirtmeye yarar.
Ait Olma	ânê	Mutetmenânê, Okulânê, Minânê, Bargânê, Uçmağânê	Öğretmene ait-dahil, Okula ait, Bana ait (Benimki), Evinki, Cennetinki	Bir şeye ait olma durumunu belirtmeye yarar. Öncesindeki ismin ait olduğu ismi belirtir. Örnek: Lâ Barq ist Minânê. (Ev bana aittir.) / Tünânê (Düne ait, Dünkü). Barqfiânê (Evdeki Evde yer alan). Türkçedeki aitlik eki olan -ki de bu yapı ile karşılanır.
Bir Yere Ait Olma	yal	Cermenyal, Erzurumyal,	Almanyalı, Erzurum'lu	Bir ismin ait olduğu memleketi, ülkeyi, yeri belirtmeye yarar. Örnek: Min ist Erzurumyal. Erzurumyal

				Adam wurde gelerti. (Ben Erzurum'luyum. Erzurum'lu adm geldi.)
Yer-Aitliği	iyye	Mutetmeniyye, Türkiyye, Cermeniyye	Öğretmene ait yer, Türk'e ait yer, Alman'a ait yer	Bir ismin bağlı, sahip ve dahil olduğu alanı, bölgeyi belirtmeye yarar. Örnek: Min war yaşa fi ya Türkiyye (Ben Türk'e ait olan yerde yaşıyorum - Türkiye'de yaşarım)
Yaşanılan Yer Aitliği	astan	Mutetmenastan, Tatarastan, Türkastan	Öğretmenin yaşadığı yer.Tatarların yaşadığı yer, Türkün yaşadığı yer.	Bir ismin topraksal olarak kimlere ait olduğunu, kimlerin yaşadığını belirtmeye yarar. Örnek: Min war yaşa fi ya Tatarastan. (Tataristan'da yaşarım.)
Mekan Aitliği	ya	Mutetmenya, Umsurya, Cermenya	Öğretmen ülkesi, Ütopya (Hayali Ülke) Alman ülkesi	Bir ismin ait olduğu, bulunduğu bölgeyi belirtmeye yarar. Çoğunlukla ülkeler için kullanılır. Somut bir toprak parçası olmasa da belli bir bölgeyi betimlemek için kullanılır.
Toprak Parçası Aitliği	land	Mutetland, Cermenland	Öğretmen yurdu, Alman yurdu	Bir ismin bulunduğu ve ait olduğu yeri, toprak parçasının kime ait olduğunu belirtmeye yarar. Örnek: Türkland (Türk yurdu), Barqland (Ev toprağı-arsa)
Yer-Mekan: Bulunma	yut	Imrazyut, Kobruyut, Baryut	Hastane, Depo, Barınak	Bir ismin bulunduğu, yer aldığı alan ve bölgeyi belirtmeye yarar. Genelde mekansal veya toplama yerlerde kullanılır.
Yer-Mekan: İşlenme	hane	Mutethane, Betikhane	Dershane-Okul, Kütüphane	Bir ismin bulunduğu ve o yerinde işlevsel hale sahip olduğu alanı belirtmeye yarar. Kütüphane, okul, fabrika gibi farklı eylemlerin gerçekleştirildiği yerleri belirtmeye yarar.
Eylem Yeri	tay	Çamratay, Savaştay, Azıtay, Bağtay, Oruçtay	Orman, Savaş meydanı, Şeytan çağırma yuvası, Balo, İftar Ziyafeti	Bir ismin eylemsel gerçekleştiği, geçici bir etkinliğin olduğu, belli bir döngünün gerçekleştiği yeri ve bölgeyi belirtmeye yarar. Pazar, bahçe, çarşı, orman, savaş meydanı, tiyatro sahnesi vb. isimler bu yapı ile belirtilir.
Olumsuz: Ters Eylem	bi	Bimutet, Biuğma, Bihoş	Öğretmesiz, Olumsuz, Hoş Olmayan	Bir ismin mevcut halinin tam tersi olduğunu belirtmeye yarar.
Olumsuz: Eylemsel olumsuzluk	ñuz	Mutetñuz, Gelñuz,	Öğretmez, Gelmez	Bir eylemin olumsuz isim oluşunu belirteye yarar.
Olumsuz: Karşıt-Zıt	anti-	Antimutetmen, Antiislam	Öğretmen karşıtı, İslam karşıtı	Bir ismin zıt-karşıt olduğunu belirtmeye yarar.
Yanlış-Hata	yan	Yanmutet, Yanunert	Hatalı öğretmek, Yanlış anlamak	Bir ismin yanlış, hatalı yapıldığını, olduğunu, işlendiğini belirtmeye yarar.
Dahil Olma	Ñâric	Ñâric ya Mutetmen, Ñâric lâ JBV	Öğretmen dahil, KDV Dahil	Bir isme dahil olma durumunu belirtmeye yarar. KDV, Ek ücret vb. dahil olduğunu belirtme de

				kullanılır.
Hariç Olma	Haric	Haric ya Barq, Haric lâ JBV	Evin haricinde, KDV hariç	Bir isme hariç olma, dışarda tutma durumunu belirtmeye yarar.
Harici Olma	haricen	Haricenmutetmen, Haricenbetik	Öğretmen harici, Kitap harici	Bir ismin kendisinin dış, hariç olduğunu belirtmeye yarar. Örnek: Jarkal ist gibs haricenmin. (Ben hariç herkes var.)
Dışı Olma	İm	İmtormu, İmtöre	Hayat dışı, Yasa dışı	Bir ismin olumsuz olarak mevcut halinin ötesinde bir yapıya büründüğünü belirtmeye yarar.
Korku	gorbi	Yürgügorbi, Uçgorbi, Elsegorbi	Yükseklik korkusu, Uçma korkusu, Sosyal fobi	Bir ismin eylemsel veya niteliksel olarak yapmaktan korktuklarını belirtmeye yarar.
Kab-Çanta	ğa	Parayğa, Yaznançğa, Betikğa, Malğa	Cüzdan, Kalemlik, Kitaplık, Poşet	Bir ismin konulduğu, yer aldığı, saklandığı kab ve çantayı belirtmeye yarar.
Eylem Yapan	men	Mutetmen, Kulutmen	Öğretmen, Köle	Bir eylemi yapan, gerçekleştiren kişiyi belirtmeye yarar.
Eylemsel Nitelik	mend	Mutetmend, Savaşmend	Öğretme kabiliyeti olan kişi, Eli silah tutan kişi	Bir eylemi yapmaya gücü yeten, kabiliyetli olduğunu gösteren kişiyi belirtmeye yarar.
Eylem Uzmanı	kâr	Mutetkâr, Yapıtkâr	Öğretim uzmanı-usta öğretici, Sanatkar	Bir ismin eylemsel olarak yapanını, uzmanını belirtmeye yarar. Bir alanda uzmanlaşan, meslek olarak o işi icra eden kişiyi belirtmede kullanılır.
Eylemci	ğan	Mutetğan, okuğan	Öğreten, okuyan	Bir ismin o an veya genel itibarıyla eylemi yaptığını, yapmakta olduğunu belirtmeye yarar. Örnek: Yazğan Adam (Yazar veya yazıcı olmayıp, o an bir şeyler yazan sıradan kişi)
Yapımcı	ar, er	Muteter, Yazar	Öğretici, Yazar	Bir eylemi sürekli ve uzmanlıkla yapan kişiyi belirtmeye yarar. Bir alanda daima uzmanlıkla iş yapan kişiyi belirtir. Öğretme işinde öğretmen, yazma işinde yazar, öğrenme isinde öğrenci vb. isimlerde bu yapı kullanılır.
Uğraşıcı	jı	Mutetkjı, Satjı	Öğretici, Satıcı	Bir eylemi sürekli veya meslek olarak yapmayıp, sadece o eyleme talip olan, eylemi gerçekleştirmeye hazır olan ve o iş ile uğraşan-ilgilenen kişiyi belirtmeye yarar. Alıcı, satıcı, bakıcı, görücü, kiracı vb. isimler bu yapı ile türetilir.
Erişken-Uzman	can	Bilcan, Wetcan, Tancan	Bilge-bilgin, Yetkin, Tanık	Bir eylemi en iyi biçimde gerçekleştiren-gerçekleştirmiş olan ve alanında adeta uzman-dahi olan kişileri belirtmeye yarar. Bilim adamı, profesör vb. belirtmede bu yapı kullanılır. Mevcut kök eylemin en iyi icra edicisidir.
İlgililik	dar	Mutetdar, Kökençdar, Gökelemdar	Öğretmekle ilgilenen, Etimoloji	Bir ismin bir iş ve eylemle ilgilenme, o işe ilgi duyma ve meyletme

			iele ilgilenen, Astronomi ile ilgilenen	durumunu belirtmeye yarar. Bir meslek, uzmanlık vb. Durumu yoktur. İşlem sağlamasa bile ilgili olma, meyletme durumunu belirtir.
Dileyen:	enşa	Enşamin, Enşaallah	Ben dilerim, Allah diler	Bir ismin dileme, dileyen olduğunu belirtmeye yarar. Temenni ifade eder.
Dileyen:	meşa	Meşamiz, Meşailteber	Dilersem, Vali dilerse	Bir ismin şartlı dileme, koşullu bulunma durumunu belirtmeye yarar.
Fazla Meyil	gend	Çıkgend, Girişgend, Konaşgend	Çıkmaya meyilli, Girişken, Konuşkan	Bir işi aşırı yapan veya yapmaya meyilli, hevesli olan kişiyi belirtmeye yarar. Bir işe girişmeye fırsat kollanayan kişiyi belirtir.
Kusursuzluk	Sûbhaynû	Sûbhaynûmutetmen, Sûbhaynûbarq, Sûbhaynûadam	Kusursuz öğretmen, kusursuz ev, kusursuz adam	Bir ismin kusursuz, işlevsel ve aktif olduğunu belirtmeye yarar. Satışa ve kullanıma hazır ev, olgun ve zeki adamı, işini iyi yapan öğretmeni belirtmek için bu yapı kullanılır. İşin en iyisi olduğunu belirtir. Şahıs için işini en iyi yapan, isimler için en iyi olan durumu belirtir.
Usul-Tarz	alâ	Alâmutetmen, Alâtürk	Öğretmen tarzı, Türk usulü	Bir şeyin tarzını, usulünü belirtmeye yarar.
Eylemsel Zaman	gâh	Mutetgâh, sehergâh	Ders vakti, Seher vakti	Bir ismin yapıldığı, gerçekleştiği anı - zamanı belirtmeye yarar.
İşleme Zamanı	leyn	Mutetleyn, Okşayleyn,	Öğretim vakti, Akşam vakti	Bir ismin işlendiği, gerçekleştirildiği anı-zamanı belirtmeye yarar.
Sürdürme	ber	Bermutet, beryap	Öğretimin sürmesi, yapmaya devam etmek	Bir eylemin süreklilik ve devam etme durumunu belirtmeye yarar.
Süresince	sureb	Sureb ya Barq, Sureb ya Yoljılam	Ev süresince-ev boyunca, Yolculuk boyunca	Bir eylemin sürdüğü durum esnasını, bir ismin boyunca anlamını vermeye yarar. Ev boyunca, yolculuk boyunca, ders boyunca, şarkı süresince gibi anlamları vermeye yarar. Dığı sürece anlamları veri.
Arasız Eylem	bi...en	Biçuken, biweten	Çıkmaksızın, yetmeksizin	Bir eylemin durmadan, aralıksız sürmesi durumunu belirtmeye yarar. Örnek: Min wurde yazerti Bu ya Betik bibilen - biwarten. (Bu kitabı bilmeksizin-beklemeksizin yazdım.)
Tarafından Eylem	bay	Bay ol Adam, bay Min	Adam tarafından, benim tarafımdan	Bir şeyin biri tarafından yapıldığını, yapanı belirtmeye yarar. Örnek: Bu Betik wurde zeşyazerti bay min. (Bu kitap benim tarafımdan yazıldı.)
Eylem Esnası Eylem	bay …ran	Bay Çukran, Bay yapran	Çıkarak, Yaparak	Bir eylemi yaparken diğer bir eylemi gerçekleştirme, aynı anda işleme durumunu belirtmeye yarar. Örnek: Min wurde matunerti ya Hûrayca bay eşlemran. (Hûraycayı çalışarak öğrendim.)
Sıralama	ng	Bereng, Keyeng	Birinci, İkinci	Bir ismin sıralamasını, sırasını belirtmeye yarar.
Felsefi Bilimsel	nç	Kökenç, İnanç,	Etimoloji, İnanç,	Bir isim veya eylemin felsefi

		Günenç, Ukumenç, Ağınç, Gizlenç	Kronoloji, İdeoloji, Psikoloji, Elektrik, Mahremiyet	bilimsel olduğunu belirtmeye yarar. Bir işlemin felsefi bilimsel genel yapısını, genel alanını belirtir.
Uysal-Uygun	jıl	Barqjıl, Adamjıl	Evcil, İnsancıl	Bir ismin uysalığını belirtmeye yarar. Sonuna geldiği ismin o uysallığını belirtir. O şeye uygun, uyumlu manaları verir.
Kavramsal-Bilim	sal, sel	Barqsal, Tilsel, Ketsel, Doğelemsel, Sayızsal	Evsel, Dilsel, Kimyasal, Fizik, Matematik	Bir ismin kavramsal-bilimsel yapı durumunu belirtmeye yarar. Bir şeyin ilgili olduğu bilim alanını ve kavramsal yapısını betimler.
İzm-Felsefi Düşünce	wûs	Atamalwûs, Elselwûs, Sofiwûs, Türkwûs, İslamwûs	Kapitalizm, Sosyalizm, sofizm, Türkçülük, İslamcılık	Bir ismin felsefi yapı durumunu belirtmeye yarar. Bir şeyin düşünce biçimini, dayanağını belirtir.
Yöntemsel Bilim	iyat	Mutetmeniyat, İslamiyat, Eseriyat, Adamiyat, Türkiyat	Öğretmenlik adabı, İlahiyat, Eser ilmi, Biyoloji, Türkoloji	Bir ismin-eylemin bilimsel yöntemi, yönteme dayalı bilimsel alanını belirtmeye yarar.
Soyut Bilim	taj	Anıztaj, Elseltaj, İgetaj,	Mitoloji, Sosyoloji, Ruh Bilimi	Bir konu ve kavramın, soyut unsurların incelendiği bilim alanını belirtmeye yarar.
Somut Bilim	elem	Gökelem, Yerelem, Tıpelem	Astroloji-Astronomi, Arkeoloji, Tıp	Bir konu ve kavramın, somut unsurların incelendiği bilimsel alanı belirtmeye yarar.
Araç-Gereç	gaç, geç	Süzgeç, Barıngaç, Yatgaç, Bilkusaygaç,	Süzgeç, Pansiyon, Yatak, Bilgisayar	Bir şeyin yapıldığı, işlendiği ve kullanıldığı alet, araç ve gereçleri belirtmeye yarar.
Kılıf-Alet-Parça	lok, luk	Başlok, Sulok, Damğaluk, Sözlök	Başlık, Suluk, Alfabe, Sözlük	Bir şeyin konulduğu, tutulduğu, takıldığı kab ve kılıfları belirtmeye yarar.
Parça-Küçültme	cux	Mutetmencux, Sözcux, Taşcux	Stajyer, Sözcük, Çakıl	Bir şeyin parçası, küçüğü, eki olduğunu belirtmeye yarar.
Araç Oluşturma	vaslam	Mutetvaslam, Okulvaslam	Öğretim aracı, Okul servisi,	Bir şeyin taşıtsal aracını belirtmeye yarar. Bir eylem veya ismin taşıtsal aracını belirtir.
Çıktı Ürün	jak	Mutetjak, Yakjak	Öğretim materyali, Yakacak	Bir eylemin sonunda ortaya çıkacak olan anonim ürünü belirtmeye yarar.
Çıkmış ürün	miş	Mutetjak, Geçmiş	Öğretilmiş materyal-müfredat, geçmiş	Bir eylemin sonunda ortaya çıkmış, oluşmuş ve çoğu kez işlevi bitmiş ürünü belirtmeye yarar.
Ana Ürün	ku	Mutetku, Verku, Tanku, Yapku, Çukku, Wetku	Öğreti, Vergi, Tanıt, Yapıt, Çıktı, Yetki	İlgili eylemin sonunda ortaya konulan temel ana ürünü betimlemeye yarar.
Eylemin Ürünü	u, ıy, iy	Çuku, Wetu, Yazu, Dıyu, Zöriy	Çıktı, Yeti, Yazı-metin, Bulgu, Duyu, Sürü	İlgili eylemin isim olarak ürüne dönüştüğünü ve eylem sürecinde kullanılan ürünü belirtmeye yarar.
Özgün Ürün	ung	Mutetung, Satung, tanung, seçung, alung, yapung, sevung, Tarung, Tövung	Öğretim, Satım, tanım, seçim, alım, yapım, sevim, Ziraat, Merkez	İlgili eylemin son durumunda özgün bir ürünün ortaya çıktığını belirtmeye yarar.
Fiil-İsim	ut	Yaşut, Anut, Yakut, Tençut	Yaşıt, Anıt, Yakıt, Ölçüt	İlgili eylemin sonrasında ortaya çıkan ürünü, olayı veya kavramı belirtmeye yarar. Yakmaktan, yakıt oluşması gibi…
Hayvanlar	gır, gir	Asgır, Kapgır, Kuçgır,	Aslan, kaplan, kuş,	Bir eylemi yapan veya eyleme uygun

		Çabakgır, Yılgır, Mengir	Balık, Yılan, Binek hayvanı	nitelik taşıyan hayvanları belirtmeye yarar.
Üvey-El Gariplik	laç	Analaç, Atalaç, Ağalaç, Balalaç, Ullaç	Üveyanne, üveybaba, üveyabi, üveyçocuk, üvey evlat	Bir ismin yabancı, el ve üvey olduğunu belirtmeye yarar.
Yavru	zade	Asgırzade, Kapgırzate, Mehmetzade, Çomrazade	Aslan yavrusu, kaplan yavrusu, Mehmet'in oğlu, Ağaç fidanı	Bir şeyin yavrusunu, çocuğunu belirtmeye yarar.
Dil	til-i	Til-imutet, Til-iesperanto, Til-itürk	Öğretim dili, Esperanto dili, Türk Dili	Bir kişi, topluluk veya varlığın konuştuğu dili belirtmeye yarar.
Dil-Konuşma	ce, ça	Hûrayca, Türkçe, Cermence	Huray dili, Hurayca, Türkçe, Almanca	Bir şeyin, varlığın koşutuğu dili, söylemi belirtmeye yarar.
Eşitlik-Görelilik	ja	Barqja, Uçmağja, Minja	Eve göre, Cennete göre,	Bir şeye, kişiye görelilik durumunu belirtmeye yarar. Bir fikir, duygu, görüş belirtme durumunda da kullanılır.
Eşitlik-Görelilik, Katında, Nezdinde (Edat)	agar	Agar lâ Barq, Agar lâ Paray, Agar ya Hay, Agar min	Eve göre, Paraya göre, Allah'ın katında, Benim nezdimde.	Bir şeye, isme, yapıya göre olma durumunu belirtmeye yarar. Bir şeyin nezdinde, açısından, katında anlamı verir.
Fiile Dönüşüm	bol	Kumbol, Orçunbol	Kumlaşmak, Modernleşmek	Bir isme dönüşme, dönüşüm geçirme durumunu belirtir. İsim, fiilleştirilir ve fiil olarak kullanılabilir.
Yandaş-Fanatik	daş	Mutetmendaş, Yurtdaş, Cermendaş, Fenerbahçedaş	Öğretmen sever, Yurt sever, Alman hayranı, Fenerbahçe hayrafı-fanatiği	Bir şeyin aşırıcısı, savunucusu, seveni ve hayranı-taraftarı olduğunu belirtmeye yarar.
Benzeşmek	gil	Mutetmengil, Algazgırgil	Öğretmenleşmek, Hayvanlaşma	Bir şeye, bir eyleme benzeme, benzeşme veya tamamlanılma durumunu belirtmeye yarar.
Dönüşlülük Kipi	aw	Yıkaw, Turaw	Yıkanmak, Arzulanmak	Bir eylemi dönüşümlü gerçekleştirme, bir hale dönüşme durumunu belirtmeye yarar. Kendiliğinde dönüşme durumudur.
Hakkında	wû	Mutetmenwû, Okulwû, Çukawû	Öğretmen hakkında-Öğretmenle ilgili, Okulla ilgili, Çıkmakla ilgili	Bir şey hakkında, o şeyle ilgili olma durumunu belirtmeye yarar. O şeye dair, o şeyle ilgili, o şey hakkında bilgisi verir.
Beraber Eylem	co	Comutet, Coseyr	Beraber öğretmek-Öğretelim, Beraber seyretmek	Bir eylemi beraber-ortak yapma durumunu anlatır. Daha çok iş birliği, ortak destek mahiyetinde olan eylemleri betimler.
Birlikte Eylem	mu	Muçuk, Mugör, Musöz, Muuğr, Mual	Çıkışmak, Görüşmek, Sözleşmek, Uğraşmak, Alışmak	Bir eylemi karşılıklı, beraber yapma ve o iş üzerinde etkileşim görme durumunu belirtmeye yarar. Sevişmek, görüşmek, sözleşmek gibi eylemleri ifade eder.
Kullanma	kul	Araybakul, Urayvaslamkul	Araba kullanma, Tramvay kullanmak	Bir şeyi kullanma durumunu belirtmeye yarar.
Şart-Dilek Kipi ve Yapısı	ay	Çukay, Hûray, Günnuray	Çıksa, Özgür olmayı istemek, Günün aydın olmasını	Bir eylemin veya ismin şart-dilek durumunu belirtmeye yarar. Bir eylemi yapmayı, bir durumda olmayı

			arzulamak	isteme, dileme halini belitir. Yapsam, keşke sahip olsam gibi anlamlara gelir. Bir isme bürünmeyi arzulamayı belirtir. Örnek: Sin war gelaya zu lâ Barq. (Keşke eve gelsen, Eve gelesin) / Hûray (Özgür olmayı istemek), Savaşmanay (Savaşçı olmayı istemek)
Üzerinde Olmak	ol	Çukol, Wetol	Çıkma işleminde bulunmak, Yetme işinde olmak,	Bir eylemi yapma, bir iş üzerinde durma ve uğraşma durumunu belirtmeye yarar.
Özüne Etim	et, ar, er	Çuket, Wetet, Pişet	Çıkarmak, Yetirmek	Bir eylemi etmek, oldurmak üzerine işleme durumunu belirtmeye yarar. Çıkarmak, yatırmak, pişirmek, getirmek vb. fiillerin üretiminde kullanılır.
Tezlik Kipi	iver	çukıver, Wetiver,	Bir celsede çıkmak	Bir eylemin tez, çabucak yapılma durumunu belirtmeye yarar. Bir celsede işlenmesini belirtir.
Soru	Mu, Mü	Mu ist lâ Barq?	Bu ev mi?	Soru cümlesi yapmaya yarar.
Kaçınma Kipi	evite	Çukevite, Wetevite, Sevevite, Görevite	Çıkmaktan kaçınmak, Yetmekten kaçınmak, Sevmekten kaçınmak, Görmekten kaçınmak	Bir eylemden kaçınma, yapmaya tereddüt etme durumunu belirtmeye yarar.
Tekrar Kipi	re	Reçuk, Regör, Real, Remax	Tekrar çıkmak, Tekrar görmek, Tekrar almak, Tekrar yapmak	Bir eylemin tekrarlanma durumunu belirtmeye yarar.
Var Yapısı	gibs	Gibs ber Barq burayfi.	Burada bir ev var.	Bir şeyin bir yerde olma, bulunma durumunu belirtmeye yarar. Örnek: Gibs nar lâ Paray minin Parayğafi. (Cüzdanımda para yok.)
İhityaç-Gereklilik Yapısı	vam	Min vam ber Betik, Sin vam geda zu ya Barq burayfin.	Bir kitaba ihtiyacım var. Senin buradan gitmeye ihtiyacın var.	Bir şeye ihtiyaç duyma, bir şeyin gerekli olması durumunu belirtmeye yarar. Örnek: Min vam çox Paray. (Çok para gerekiyor). Min vam Geta zu lâ Barq (Eve gitmem gerekiyor.). Fiil cümlelerinde Vam sonrası gelen fiil zaman yapısına göre çekimlenir ve yardımcı fiil olumsuz değilse kullanılmaz. Vam onun yerine kullanılır. Örnek: Min vam aylaba. (Düşünmeye ihtiyacım var.) Olumsuz: Sin vam nar bila nû wurde min maxerti. (Benim ne yaptığımı bilmene gerek yok.)
Gereklilik Yapısı	yad	Barqyad, Parayyad	İhtiyaç duyulan ev, Gerekli olan para	Bir şeyin ihtiyaç duyulduğunu belirtmeye yarar. İsimler için kullanılır ve ihtiyaç duyulan anlamı verir.
Fiil İsim	ma, me	Çukma, Görme,	Çıkma, Görme	Fiilin isim halini belirtmeye yarar.

Mastar	en	Çuken, Gören, Uçen	Çıkmak, Görnek, Uçmak	Bir fiilin mastar, yalın halini göstermeye yarar. -mek,-mak eki fiile geldiğindeki gibi yalın çekimlenmemiş mastar haline dönüştürür.
Mastar (Edat)	zu, tu	zu Çuk, tu Gör, zu Uç	Çıkmak, Görnek, Uçmak	Bir fiilin mastar halini göstermeye yarar.
Fiil-İsim	lam	Mutetlam, Görlam, Araylam, Dizlam	Öğretme-Öğretim, Görme-Görme, Arama, Dizme-Dizilim	Fiilin isimleştirilmesini belirtmeye yarar.
Sıfat Ürün	sıgag, sigag	Yassıgag, Fıssıgag, Tansıgag, Bilsigag	Yastık, Fıstık, Tanıdık, Malum	Bir sıfat veya doğal sesin niteliğine uygun olan ürünü belimlemeye yarar, fıs şey, yassı şey, bilinen şey/kişi anlamları doğar.
Vericilik	baver	Ağobaver, Tereşbaber, Kutunçbaver	Aci veren-acı verici, Zahmet verici, Mutluluk verici	Bir ismin sıfatsal yapısını ve vericilik oluşturduğu olguyu belirtmeye yarar.
Alımlı	aliyan	Barqaliyan, Bilaliyan, Bilkualiyan, Atkolaliyan	Evi almak-alınan ev, Öğrenmek, Bilgi almak, Zafer kazanmak	Bir şeyi alma, alım eylemine yönelik faaliyeti belirtmeye yarar. Ev almak, aynı zamanda satın almak anlamına da gelir.
Verimli	veriyan	Barqveriyan	Evi vermek-verilen ev	Bir şeyi verme, veriş eylemine yönelik faaliyeti belirtmeye yarar. Vermek, aynı zamanda satmak veya kiralamak vb. anlamlara da gelir.
İsmin Yalın Hal	-	Ya Barq	Ev	Yalın isim
İsmin Belirtme (i)	iy, siy, riy	Barqiy	Evi	İsmin belirtme hali ve ayrıca gizli artikel olarak kullanım durumudur. Bu form kullanımında isimden önce artikel kullanılmaz.
İsmin Yönelme (e)	a - e	Ya Barqa	Eve	İsmin bir yöne yönelim durumunu belirtmeye yarar.
İsmin Bulunma (de)	fi	Ya Barqfi	Evde	İsmin bulunma durumunu belirtmeye yarar
İsmin Ayrılma (den)	fin / fik	Ya Barqfin	Evden	İsmin ayrılma durumunu belirmeye yarar.
İlgi (in/ın)	ın - in	Ya Barqın	Evin	İsmin ilgi ve -nın/-nin yapısını belirtmeye yarar.
İlgi - nın	řiy	Ya Řiybarq	Evin	İsmin İlgi halini belirtmeye yarar.
Modal Zorunluluk	Zol	Min zol çuka	Çıkmak zorunda	Bir şeyi yapmak zorunda olmayı belirtir. Esas fiilden önce ayrı olarak kullanılır ve yardımcı fiil olumsuz olmadıkça kullanılmaz. Esas fiil ise zaman ve kip yapısına göre çekimlenir. Örnek: Sin zol gela buraya. (Buraya gelmek zorundasın.)
Modal Zorunluluk	Mus	Min mus çuktaç	Çıkmak zorunda olacağım.	Dışarıdan baskı durumundaki zorunluluğu belirtir. Esas fiilden önce ayrı olarak kullanılır ve yardımcı fiil olumsuz olmadıkça kullanılmaz. Esas fiil ise zaman ve kip yapısına göre çekimlenir. Örnek: Sin mus gela buraya. (Buraya gelmelisin)

Modal Yeterlilik	Kan	Min ken çuka	Çıkabilirim	Bir iş ve eylemde yeterli olabilmeyi belirtir. Esas fiilden önce ayrı olarak kullanılır ve yardımcı fiil olumsuz olmadıkça kullanılmaz. Olumsuz olursa yardımcı fiilden sonra olumsuzluk yardımcı fiil eki "nar, değel" getirilir. Esas fiil ise zaman ve kip yapısına göre çekimlenir. Örnek: Min ken uça. (Uçabilirim), Min kan nar uça. (Ben uçamam.)
Modal Yetenek	Ken	Min ken çuka	Çıkabilirim	Bir konuda yetenek olma durumunu belirtir. Esas fiilden önce ayrı olarak kullanılır ve yardımcı fiil olumsuz olmadıkça kullanılmaz. Esas fiil ise zaman ve kip yapısına göre çekimlenir. Örnek: Sin ken maxa. (Yapabilirsin.)
Modal Dilek-Rica	Del	Min del çukerti	Çıkmayı dilerdim.	Bir işi dilemeyi belirtir. Arzulama haline atıf yapar. Esas fiilden önce ayrı olarak kullanılır ve yardımcı fiil olumsuz olmadıkça kullanılmaz. Esas fiil ise zaman ve kip yapısına göre çekimlenir. Örnek: Min diler gede zu Cermenya. (Almanyaya gitmeyi diliyorum)
Modal sahiplik	Sahap	Min sahap ber Barq.	Ben eve sahibim. - Evim var	Bir şeye sahip olma durumunu belirtir. Esas fiilden önce ayrı olarak kullanılır ve yardımcı fiil olumsuz olmadıkça kullanılmaz. Esas fiil ise zaman ve kip yapısına göre çekimlenir. Örnek: Minin Ata sahap ber ey Arayba. (Babamın iyi bir arabası var.)
Müsade, izin	Let	Min let çuka	Çıkmama müsaade et. Çıkayım	Müsaade, izin durumunu belirtir. Esas fiilden önce ayrı olarak kullanılır ve yardımcı fiil olumsuz olmadıkça kullanılmaz. Esas fiil ise zaman ve kip yapısına göre çekimlenir. Örnek: Mu let min dea? (Bir şey diyebilir miyim?)
İstemek, arzulamak: Bir şeyi istemek, arzulamak.	Es	Min es çuka	Çıksam, çıkmak isterim	İsteme, talep etme, rica etme durumudur. Esas fiilden önce ayrı olarak kullanılır ve yardımcı fiil olumsuz olmadıkça kullanılmaz. Esas fiil ise zaman ve kip yapısına göre çekimlenir. Örnek: Min es araybakultaç. (Araba kullanmayı isterim)
Teklif etme	Moj	Min moj çuka	Çıkalım, beraber çıkalım.	Bir hususu, eylemi teklif etme, önerme durumudur. Esas fiilden önce ayrı olarak kullanılır ve yardımcı fiil olumsuz olmadıkça kullanılmaz. Esas fiil ise zaman ve kip yapısına göre çekimlenir. Örnek: Min moj geda zu lâ Kalrayyut wit

				sin. (Sana, seninle sinemaya gitmeyi teklif ediyorum. - Sinemaya gidelim.)
Bile - de	tum	Tum lâ Barq, tum ya min	Ev bile-ev de, ben de	Anlam pekiştirme ve bile manası kazandırma için belirtilen yapıdır. … bu da, bu bile anlamı verir.
e Doğru: Yönelme Edatı	Doru	Doru lâ Barq	Eve doğru	Edat olarak bir yere yönelimi belirtmeye yarar.
e Doğru Yönelim	zu/tu	zu/tu lâ Barq	Eve doğru	Edat olarak bir yere yönelimi belirtmeye yarar.
Hatta	Hatta	Ñâgel, hatta Ñâmugör!	Gelme, hatta biz görüşmeyelim	Manayı vurgun ve dolgun yapma durumu
Hani	Hayñû	Hayñû Minin Parayğa	Hani benim cüzdanım	Bir şeyin nerede, kim, nasıl anlamlarına yönelik yanıt bekleme odaklı soru cümlesi oluşturmaya yarar. Cümle içinde serbest kullanımı vardır. Ancak her zaman nitelediği isimden önce birlikte kullanılmalıdır. Soru adılları gibi isimlerde artikel kullanılmaz.
Zıtlık	kâh	kâh Barq kâh Konak	kâh ev kâh konak	İki ayrı sözcüğün de zıtsal olarak vurgulandığını belirtmeye yarar.
Altında	unter	Unter ya Barq	Ev altında	Bir şeyin altında olduğunu belirtme.
Altında	altru	Barqaltru	Evin altında	Bir şeyin altında olduğunu belirtme.
Önünde	onru	Barqonru	Evin önünde	Bir şeyin önünde olduğunu belirtme.
Uzağında	beren	Barqberen	Evin uzağında	Bir şeyin uzağında olduğunu belirtir.
Bitişiğinde	nûyar	Nûyar ya Barq	Evin yanı başında	Bir şeyin betişinde olduğunu belirtir.
Arkasında	arkru	Barqarkru	Evin arkasında	Bir şeyin arkasında olduğunu belirtme.
Etrafında	manay	Manay ya Barq	Evin etrafında	Bir şeyin etrafında olduğunu belirtir.
Göre (Bağlaç)	abşay	Abşay ya Barq	Eve göre	Bir şeye göre, bir şeye dair gibi anlamların edat ile kullanılma durumudur.
Yalın Kök	x	Çuk, Yap, Uç	Çık, Yap, Uç	Bir fiilin ek almadan yalın halini belirtmeye yarar. Zaman yapılarına göre çekimlenir.
Yukarı Eylem	yukřiy	çukyukřiy	Yukarı doğru çıkma	Bir eylemin yukarı doğru yapıldığını belirtmeye yarar.
Aşağı Eylem	asřiy	çukasřiy	aşağı doğru inme	Bir eylemin aşağı doğru yapıldığını belirtmeye yarar.
Pasif-Edilgen Kipi	zeş	Zeşçukar	Çıkarılmak	Bir eylemin başkası tarafından yaptırılmasını belirtir.
Edilgen Yaptırma	tum	Çukartum	Çıkartmak	Bir eylemin başka birine yaptırılması belirtilir.
Edilgen Yaptırtma	ge…tet	Geçuktet	Çıkarttırmak	Bir eylemin başkalarınca yaptırtılmış olmasını belirtir.
Emir Kipi	x	Çuk! Max!	Çık!, Yap!	Bir eylemin emir yapısını belirtmeye yarar. Fiil kök halindedir ve hiçbir ek almaz. Ek alırsa da o yapı olarak emir durumu arz eder. Örnek: Çukat! (Çıkar), Zeşçuk! (Çıkarılsın)
Olağanüstülük	muta	Mutabarq, Mutadoğ, Mutdoġa	Ev üstü-ötesi, Metafizik, Doğaüstü	Bir ismin olağanüstü oluş durumunu belirtmeye yarar. İlgili ismin çok ötesi olan ürünü, durumu

				nitelendirir.
Geniş Zaman	a	Min war çuka	Çıkarım	Her daim yapılan eylemleri ifade eder.
Şimdiki Zaman	řiy	Min war çukřiy	Çıkıyorum	Şu an yapılan eylemleri ifade eder.
Gelecek Zaman	taç	Min werde çuktaç	Çıkacağım	Gelecekte gerçekleşecek veya gerçekleşmesi planlanan eylemleri ifade eder.
dili Geçmiş Zaman	erti	Min wurde çukerti	Çıktım	yakın geçmişte ve hikayesel anlatılarda gerçekleşen eylemleri ifade eder.
mişli Geçmiş Zaman	miş	Min worde çukmış.	Çıkmışım	Geçmişte olup bitmiş eylemleri ifade eder.
Ezelden Ebed Kipi	ing	Min war seving	Severim, seviyorum, aşığım	Her dair gerçerli olan, bir zamana sıkıştırılamayacak eylemleri ifade eder. (Sevmek, Hisssetmek, Nefret etmek vb.)
Kıyas Sıfat	rak	eyrak	Daha iyi	Bir sıfatın daha oluş durumunu belirtir; daha iyi, daha büyük vb.
Üstünlük Sıfat	en	eney	En iyi	Bir sıfatın en üstün oluş durumunu belirtir; en iyi, en büyük vb.
Ve Bağlacı	Or, mi, ci, çi, un	Barq or Konak	Ev ve konak	İki ayrı cümle veya kelimeyi bir birine bağlama durumunu belirtir.
İçin: Edat	za	za Billam	Bilmek için	Bir şey için manası veren edat yapılı durumdur.
Benzeş-Yansı-Savunucu, miş gibi	dek	Türkdek, İslamdek, Baladek, Akdek, Atamaldek, Elseldek, Sofidek, Nurdek, Hırdek, Vızdek	Türkçü, İslamcı, Çocuksu, Beyazımsı, Kapitalist, Sosyalist, Sofi, Işıltı, Hırıltı, Vızıltı	Bir şeye, yapıya benzeme, bir şey gibi olma, bir düşünce veya eylemi yapmaya çalışma, savunma vb. durumlar için kullanılan yapıdır. Bir şey ile benzer olma ve bir şeyi savunma-sürdürme durumunu ifade eder. Ayrıca bazı seslerin isimleştirilmesinde, benzeş yansımalarında da dek eki kullanılır.
Sıfat: Önde Ayrı	x	teze Barq, ulu Adam	Yeni ev, büyük adam	İsim öncesi ayrı yazılan sıfat yapısıdır.
Sıfat: Sonda Bitişik	x	Barq-ıteze, Arayba-iak	Yeni ev, beyaz araba	İsimle bütün tamlamalı sıfat yapısıdır.
Sıfat: Artikelli-Bütünleşik	x	Barqelteze, Ulçaelhüsnû	Yeni ev, Güzel kız	İsimle artikelli tamlama yapılmış sıfat yapısıdır.
Sıfat: Beikütün	x	Tezenbarq, Batunadam	Yeni ev, Güçlü adam	Sıfat-İsim birleşim halinde sıfat yapımıdır.
Fiil Cümlesi	war, wurde, worden	Min war Araybakula. Ol war gela. Miz werde gedetaç zu lâ Barq.	Araba kullanırım-kullanıyorum. O geliyor. Okula gideceğiz.	Eylem arz eden cümlelerdir. Üç yardımcı fiil ile kullanılır. Yardımcı fiiller zaman göre çekimlenir: war, wurde, worden. Akabinde gelen esas fiil de özellik ve zaman yapısına göre çekimli kullanılır. Yardımcı fiil ve Esas fiil cümle içerisinde birbirinden ayrılmaz. Bu biçimde cümlenin istenilen yerinde kullanılabilir. Örnekler: Min wurde yazerti bu ya Betik aks el Hûryazman. (Bu kitabı bağımsız yazar olarak yazdım.)

İsim Cümlesi	ist, dır	Ya Barq ist teze. Ol Yazgaç ist Mutetmenânê. Lâ Su Cansudır.	Bu ev yenidir. O kalem öğretmene aittir. (Öğretmene ait bir kalemdir.). Bu su önemli hayat suyudur.	Eylem değil haber arz eden cümlelerdir. 2 yardımcı fiil ile kullanılır. Yardımcı fiiller zamana göre çekimlenmez. Biri esas fiilden önce ayrı olarak kullanılır (ist), diğeri esas fiilden sonra bitişik olarak kullanılır (-dır). Birbirlerinden mana olarak hiç bir fark yoktur. Yazar ve anlatıcının isteğine bağlı kullanılabilir. Örnek: Bu ist minin Ata. Ol ber Barqveriyankârdır. (Bu benim babam, o bir emlakçıdır.)
Soru Cümlesi	mu, mü	Mu ist ber Betik? Mu werde Sin kiřînaltaç mine ey yongaç?	Bu kitao mı? Bana tıraş makinesi alacak mısın?	Soru ifade eden cümlelerdir. Tüm cümlelerde "Mu / Mü" yardımcı fiil/ek ile cümle kurulumu yapılır ve cümlenin en başında kullanılır. Yan cümlelerde yan cümlenin ilk baş sırasında kullanılır. Soru cümlelerinde "war, ist" gibi esas yardımcı fiiller soru ekinden (Mu, Mü) sonra gelir, yani öznenin başına getirilir. Örnek: Mu werden Siz kiřînaltaç ber Barq sinin Ataylan Erteki? (Yarın babanla beraber ev satın alacak mısınız?)
Olumsuz Cümle	nar, değel	Min nar mugörtaç mit ol Adam. Ol Adam değel lâ Zeşgüvencan.	O adamla görüşmeyeceğim. O, güvenilir birisi değildir.	Olumsuzluk ifade eden cümlelerdir. Cümle, anlam ve yapı olarak olumsuzluk arz eder. Normal İsim veya Fiil cümlesinde kullanılan yardımcı fiilin olumsuz hali kullanılır; "nar, değel". Fiil cümleleri için "nar", isim cümleleri için "değel" kullanılır. Örnek: Min nar sahap çok Paray. Min nar kiřînaltaç bu ya Barq. (Çok param yok. Bu evi satın almayacağım.)
Olumsuz Soru Cümlesi	mu nar, mu değel	Mu nar sin gede zu lâ Barq?	Eve gitmiyor musun?	Olumsuz soru cümleleridir. Normal soru cümleleri gibi işlem görüp, sadece yardımcı fiillerin olumsuz halleri kullanılır. Örnek: Mu nar sin görerti min Ata? (Babamı görmedin mi?)
Soru Adıl Cümlesi	x	Nû Ad Sinin?, Nû An wurde sin gelerti?	Adın ne? Ne zaman geldin?	Soru adılları "ne, kim, nere, nerede, nasıl, kimin, ne için, neden" gibi ifadelerin arz edildiği soru cümleleridir. Normal cümle yapısı gibidir. Yazar isteğine göre kullanımı vardır. Standart yaygın kullanımda yardımcı fiil olmadan, direk isimle kullanımı uygundur. Örnek: Nû Ad? (Adın ne?), Nûrayfinsin? (Nerelisin?), Nûjun nar sin gedetaç? (Neden gitmeyeceksin?)
Man'lı Pasif	o, tum,	Man war yazo lâ Betik.	Kitap yazıldı. Çocuk	Man'lı pasif, edilgen-ettirgen yapılı

Cümlesi	ge..tet	Ya Bala wurde man geyontet.	tıraş ettirildi.	özgün cümlelerdir.Bir nesne veya öznenin başkası veya kendiliğinden edilgen halde işlenmesini belirtir. Yapan kişi belli olmayan veya belli olsa da edilgenlik arz eden cümlelerde kullanılır. Man'lı pasif cümlelerde man özne olarak daima kullanılır ve yardımcı fiil ise isim cümlelerinde "ist", fiil cümlelerinde "war" olarak kullanılır. Normak cümle kurallarına göre yardımcı fiil çekimlenip, zaman göre işlem görür. Ancak esas fiil diğer normal cümleler gibi zaman yapısına göre çekimlenmez. Fiilin çekimi yapılır ama zaman eki almaz. Onun yerine 3 farklı tarzda fiil eki alır; "o, tum, ge...tet". Edilgenlik için "o", ettirgenlik için "tum" ve ge...tet" formu kullanılır. Örnek: Cam wurde man haşeto. (Can kırıldı.) Adam or Erçe werde man mögörtum. (Adam ve kadın görüştürülecek.) Man cümlelerinde zaman durumunu yardımcı fiil belirler. War ise geniş ve şimdiki zamanı, wurde ise dili geçmişi, worde ise mişli zamanı ve werde ise gelecek zamanı belirtir.
Yan Cümle	x	Min wurde ranımerti ey güneneleska, wen wurde min görerti bu ya İztüretnuriyan.	Bu fotoğafı gördüğümde eski günleri hatırladım.	Yan cümle, temel cümleye ek bilgi, yargılama, açıklama vb. durumlar arz eden cümlelerdir.Yan cümleler virgül veya bağlaçlar ile temel cümleden ayırılır. Örnek: (Bu fotoğafı gördüğümde eski günleri hatırladım.), Ef ol geterustaç İztüretnuriyaniy, ken min iztüretnuriyanaltaç sinin Çurun. (Fotoğraf makinesini getirirse senin resimlerini çekebilirim.
İki Fiilli Cümle	x	Min war uma Betikokua. Min war uma ki, werde sin geltaç mit min zu lâ Kalrayyut erteki.	Kitap okumayı umuyorum. Umarım ki yarın benimle sinemaya gelirsin-geleceksin.	İkili fiil, iki ayrı eylemin söz konusu olduğu tek cümleleri ifade eder. Rica etmek, sevmek, çalışmak, denemek, ummak, ümit etmek, düşünmek vb.fiiler bu yapı ile kullanılır. Eğer esas tek cümle içinde işlem sağlanıyorsa esas eylem fiili yalın, mastar veya isim haliyle kullanılır. İki ayrı cümle olarak kullanılacaksa "ki" bağlacı ile cümle ayrımı yapılır ve esas fiil cümlesi normal cümle olarak çekimlenir. Örnek-Cümleli: Min war aylaba ki, ken min yuttaç ya erteki olwan Sınayung . (Yarınki sınavı geçebileceğimi düşünüyorum.) - (Düşünüyorum ki, ben yarın olacak olan sınavı

				kazanabilirim.) / Örnek-İsimli: Min nar aylaba Suğullam mit sin. (Seninle tatışmayı düşünmüyorum.)
Modal Cümle	x	Min mus eşlemerti çox za sin.	Senin için çok çalışmalıydım.	Modal cümleler, Modal fiil ekleriyle yapılan cümlelerdir. İstemek, dilemek, ebilmek, zorunda olmak gibi manaları ihtiva eder. Yardımcı fiil yerine modal fiiller kullanılır ve esas fiil zaman formuna göre çekimlenir. Örnek: Min ken yuta bu lâ Sınayung. (Bu sınavı geçebilirim.), Ol zol gederti tu lâ Barq. (Eve gitmek zorundaydım.)
Sayı Oluşum	x	21: Keyokber, 56: Baseokalte	Yirmibir, Ellialtı	Sayıların durumunu belirtmeye yarar. 1'den 10'a kadarki sayılar özgündür; "ber, key, uc, terte, base, alte, yede, sekey, dıykul, on". Bu sayılardan sonra sayı katlarının sona sadece "ok" getirilir; 20: keyok, 30: ucok, 40: terteok…" Sıralı sayılarda ise sonuna aynı sayı getirilir; 15: onbase, 13: onuc, 21: keyokber, 36: ucokalte, 89: sekeyokdıykul.
Belirtin-Tanınan	Ya - Ye	Ya Adam	Bilinen, tanınan insan	Bilinen, tanınan herkesçe tanınabilen isimleri betimler.
Tanınmayan	Lâ - Lê	Lâ Adam, Lê Elem	Bilinmeyen, herhangi bir insan	Tanınmayan, herhangi, sıradan isimleri betimler
Bilinen-Özel	El - Al	El Adam	Önemli, bahsedilen insan	Bilinen ve özel olan, önem arz eden, kendisine özgü yapısı ile bilinir olan isimleri betimler.
Ululaştırılan	Ey - Ay	Ey Adam	Vugulanılan, tanıtılmak istenen, eylemin asıl mucidi olduğu belirtilmek istenen insan	Ululaştırılan, dikkat çekilen, tanıtılmaya çalışılan, vurgulanan isimleri betimler.
Bilinmeyen-Duyulan	Ol	Ol Adam	Bilinmeyen, sadece duyulan ve olduğu bile meçhul olan insan	Bilinmeyen, görülmeyen ve sadece duyulan veya okunulan isimleri betimler.
Nesneleştirilen	iy / -riy / -siy	Adamıy	Nesnel yapıya sahip olan belirli insan	Herhangi belirli bir ismi ve onun nesnel halini betimler. Mana olarak daha çok "ya-ye" artikeli gibi olup, diğer artikellerden farklı olarak isimlerin sonunda ve bitişik kullanılır.
Hiç Yapısı	jo	Gibs jo lâ Barq burayfi.	Burada hiç ev yok.	Hiç yapısı, yapısal olarak olumlu ama mana olarak olumsuz durum arz eden cümlelerdir. Cümle olumlu yapıya göre düzenlenir ancak "jo", cümle ve anlamı olumsuz yapar. Örnek: Min sahaba çox lâ Paray jo. (Hiç çok param yok.) / Min wurde görerti ya İstanbul jo. (Ben İstanbul'u hiç görmedim.)
Alıntılama	alû	Alûmail, Alûcheck-in,	eposta, kontrol, uçuş	Alû, Hûrayca sözlüğüne henüz

		Alûfly		eklenmemiş, karşılığı olmayan veya var olmasına rağmen mana ve yapı olarak diğer dillerdeki halinin korunması istenilen sözcüklerin kullanılması için kullanılan yapıdır. Alıntı, dışarıdan-ithal, vurgulamalı sözcük gibi anlamlara gelmektedir. İngilizce, Türkçe veya Almanca gibi diğer dillerde var olan sözcüklerin özgünce Hûrayca diline uyarlanması ve kullanılması "Alû" yapısı sayesinde mümkündür. Standart yapı olarak 6 dilde sözcüğün Hûrayca form ve yapılarına uyarlanabilmesi kabul görmüştür. İlgili sözcüğün başına "Alû" getirilerek işlem sağlanır. Bu işlem için diğer dillerden sözcükleri doğrudan eklenmesi önerilmez. Çünkü bu sözcüklerin mana ve yapısı farklılık gösterebilir, Hûrayca diğer sözcüklerle çakışma söz konusu olabilir. Bu yüzden "Alû" yapısıyla kullanılması çok daha faydalı olacaktır. Ayrıca hangi dilden sözcük olduğu da vurgulanabilir.. Bunun için "Alû" sözcüğünden önce dil kodu eklenmesi yeterlidir. Örneğin: en-Alûmail (Mail - from English).
Kötücül	bed	Bednazaru, Bedduv, Bedsev	Kem Göz, Beddua, Artniyetli Sevmek	Bed, bir isim veya eylemin kötü, olumsuz ve çirkin işlevselliğini belirtmeye yarar. Önüne geldiği isim veya fiili, kötü maksatlı yapıldığını, kötü bir gaye arz ettiğini vurgular. Örnek: Bednazar (Kötü Bakmak), Bedduv (Beddua), Bedlidu (Kötü-Çirkin Şarkı), Bedsöz (Kötü, Hakaret Sözü), Bedman (Arsız, Kötü, Ahlaksız Kişi) vb.
Abartı	ip	ipağo, iphüsnü	Apacı, Güpgüzel	İp, başına geldiği sıfatı en üst derecede üstün bir biçime sokar. İlgili sıfat durumunun olabildiğine eşsiz ve üstün olma durumunu belirtir.
Olumsuz	yo	min werde yo gedtac zu lâ Barq.	Aslında eve gitmeyeceğim	Yo, olumlu cümleyi yapı ve anlam olarak olumsuz hale çevirmeye yarar.
Gerçeksiz	wêm	Wêmâlem	Ütopya	Wêm, gerçekleşmeyecek veya henüz işlenmemiş olanı belirtmeye yarar.
Çevrili	şed	Suşed, Araybaşed	Su ile çevrili, Araba ile çevirili	Şed, bir şeyin veya bölgenin çevrili, çevrilmiş olma durumunu belirtmeye yarar.
Kendiliğinden	zaw	Devinzaw	Kendi Kendine Hareket, Oto	Zaw, Dönüşümlü olarak kendi kendine olma, otomatik gerçekleşme

			Hareket	halini belirtmeye yarar.
Tesadüfi	pa	Pagör	Tesadüfen Görmek, Rastgörmek,	Pa, isim veya eylemin tesadüfen, beklemedik biçimde olmasını belirtmeye yarar. Rastgele oluşum durumudur.
Uzun zaman, uzun zamandır	lenge	Lenge Aan war min warta Siniy.	Uzun zamandır seni bekliyorum.	
nın yerine koyma, nın gibi görmek	tay … dek	Min worde taymandekmiş Oliy. Ol wurde tayjudekerti miniy.	Ben onu adam yerine koymuştum. O beni aptal yerine koydu.	
aslında, aslına bakılırsa, asıl olarak	özaks	Özaks war min seving siniy.	Aslında seni seviyorum.	
En azından, Hiç olmazsa	Joñalus	Joñalus têmine kio war sin siving miniy.	En azından bana, beni sevdiğini söyle.	
sağ ile yapmak, yazmak, gerçekleştirmek	sağlen…	Min war sağlenyazing.	Ben sağ elimle yazarım.	
sol ile yapmak, yazmak, gerçekleştirmek	sollen..	Ol war sollenyazing.	O sol eliyle yazar.	
Sağdan gitmek, almak, gerçekleştirmek	sağfin…	Miz werden sağfinzörtaç zu İstanbul.	İstanbul'a sağ yönden gideceğiz.	
Soldan gitmek, almak, gerçekleştirmek	solfin…	Miz werden solfinzörtaç zu İstanbul.	İstanbul'a sol yönden gideceğiz.	
nın farkına varmak	esle řiy…	Min wurde eslerti řiysin.	Senin farkına vardım.	
den yapılmış, menşei …	dotkuî …fin	Ol ist dotkuî ya Cermenyafin.	Onun menşei, yapıldığı yer, kaynağı Almanyadır.	
Ulus Yapma	ña	Lil Türkña	Türk, Türk Milleti	
Bilinen, tanınan insan	ya - ye	Ya Adam	Tanınan insan	Bilinen, tanınan herkesçe tanınabilen isimleri betimler.
Bilinmeyen, herhangi bir insan	lâ - lê	Lâ Adam, Lê Elem	Bilinmeyen herhangi bir kişi, ilim	Tanınmayan, herhangi, sıradan isimleri betimler
Önemli, bahsedilen insan	el - al	El Adam	Belirli, önemli ve bilinen kişi	Bilinen ve özel olan, önem arz eden, kendisine özgü yapısı ile bilinir olan isimleri betimler.
Vugulanılan, tanıtılmak istenen, eylemin asıl mucidi olduğu belirtilmek istenen insan	ey - ay	Ey Adam	Tanıtılacak, vurgulanan kişi	Ululaştırılan, dikkat çekilen, tanıtılmaya çalışılan, vurgulanan isimleri betimler.
Bilinmeyen, sadece duyulan ve olduğu bile meçhul olan insan	ol	Ol Adam	Herhangi önemsiz bir kişi	Bilinmeyen, görülmeyen ve sadece duyulan veya okunulan isimleri betimler.
Nesnel yapıya sahip olan belirli insan	iy / -riy / -siy	Adamıy	Belirli nesnesel kişi	Herhangi belirli bir ismi ve onun nesnel halini betimler. Mana olarak daha çok "ya-ye" artikeli gibi olup,

				diğer artikellerden farklı olarak isimlerin sonunda ve bitişik kullanılır.
Ulus isimlerinden önce getirilen artikeldir.	lil	Lil Türkña, Lil Doyçña	Ulus adı	Tüm ulus isimlerinde geçerli artikeldir.
Organ isimlerini belirlemede "-nın organı" anlamı katar.	oms	Zulloms, Dıyoms	Burun (Nefes alma organı), Duyma organı (kualk)	Bir eylem veya sıfata uygun organı belirtmede kullanılır.
Tür, Çeşit ve Soy Beirleme	gêânî	İtgêânî, Pisigêânî	Köpekgiller, Kedigiller	Bir varlık, hayvan veya bitkinin genel türlerini belirlemede kullanılır.
Balık türü, çeşidi belirtme	çabak	Çabaklizavrat,		Bir balık türünü belirtmede kullanılır. Genellikle "Çabak + balık türünün adı (uluslararası kabul dil veya İngilizce / latince karşılığı) şeklinde kullanılır.
Bir şey yapmaya çalışmak	Ol	Min war yazola. Miz waren Betikpojola.	Yazmaya çalışıyorum. Kitap yayınlamaya çalışıyoruz.	Bir işlemi gerçekleştirmeye çalışmak, o iş üzerinde olmayı denemek anlamlarında kullanılır. İngilizce "**try to + Verb**" formunun tam karşılığıdır. (İsim)+ol+(Fiil)
Virüs, bakteri, Böcek ve etkin bilinmeyen yabancı kökenli canlıların uyarlanması	alû + ... +gır	Alûmetastrongır, Alûpumonatagır	Metastrongylidae (Akciğer Kıl Kurdu), Pumonata (Akciğerli Salyangoz)	Virüs, bakteri, Böcek ve etkin bilinmeyen yabancı kökenli canlıların uyarlanmasını yapan ektir. "Alû+bilimsel adının al bakiyye dilinde yazımı veya kısaltması + gır" birleşimi ile türetilir. Örnek: Metastrongylidae (Akciğer Kıl Kurdu) = Alûmetastrongır,
Sıfat çok olma durumu	mol	Molnow, Molulu, Molhüsnû	Çok yeni, çok büyük, çok güzel	
Olup Olmadığını	kuhi	Min nar bila, kuhi sin wurde maxerti.	Senin yapıp yapmadığını bilmiyorum.	Olup Olmadığını mı yoksa değil mi Yapıp Yapmadığını

250’den fazla Türetek takısı ve eki bulunmaktadır. Bu ekler yardımı ile sınırsız yeni sözcük türetilebilir.

4. İfade – Anlatım ve Örnekler

4.1. Anlatım Türleri

4.1.1. Cümlede Yorumlama

Ana cümlenin yorumlanmasını, ek görüş belirtilmesini sağlayan anlatım türüdür. Tanıtım ve ek görüş belirtme amacıyladır. Kanıt ve ispat zorunluluğu yoktur.

"kio, aşaran, bêle, hemfi" bağlaçları ile yapılır. … ana cümle, kio + tevil cümlesi.

Örnek-Emsal:

TR: Yine masa üzerindeydi mektuplar, üstelik aylarca okumadığı mektuplardı bunlar.

BK: Gêne el Zarf-idamlaat ist un lâ Yudruk, kio nar okuerti ayenja olwan el Zarf-idamlaat.

4.1.2. Sözce

Kök sözcükler ve Türetek formları kullanılarak yeni-özgün sözcük üretme-türetme yöntemidir. Türetme ekleri, yapı ve relatifler, tamlamalar ve sesler kullanılarak sözlükte var olmayan farklı nitel sözcük türetilebilir.

Örnek-Emsal:

Sözlükte mevcut olan sözcükler: Yeşelînemiş (Manav), Kirineşhane (Market), kâr (İşlev yapımcı eki)

Türetilen Sözcük: Yeşelînemişkirineşhanekâr (Sebze-Meyve satış market sorumlusu.)

4.1.3. Açıklamalık

"*Şerxayan, ayan, şerh', kezâ*" bağlaçları kullanılarak ana cümleden sonra açıklama belirtme durumudur. Ana cümleden sonra açıklamalık bağlacı kullanılıp 2 nokta konulduktan sonra açıklama cümlesi işlenir.

TR: Mavi elbise giyinmiş bir bebekti. Açıkça erkek çocuğu olduğu anlaşılıyordu.

BK: Ol ist ber Bala kio wurde geyerti ay Kökgeyu ayan: ol ist lâ Oğul.

4.1.4. Devriye

"*Kezâ*" bağlacı kullanılarak bir konu anlatımında aniden farklı bir konuya tek cümlede geçme ve değinme durumudur. "*Kezâ*" bağlacından önce noktalı virgül (;) kullanılıp, sonrasında doğrudan devriye cümlesi tek nokta dahili-tek cümle formunda kullanılır. … ana cümle; kezâ … (Gezung Sözbet)

TR: *Bu sabah yine onu rüyamda gördüm; hani her sabah görmek ister ama göremem, görünce konuşamam ve deli-divaneye dönerim de "ah" çeker yanarım ya, işte onu gördüm yine.*

BK: *Bu ayılgâh genê wurde min yulerti lâ ol minin ya Mavfi; kezâ es min göra olıy er ayılgâh ajer nar ken göra, sureb göramin ken nar min aytata or war min joawa tum "aah" têmin mi war min çoğing. Min wurde yulerti genê olıy.*

4.1.5. Şiirsellik

Duygu ve düşüncelerin şiirsel ve ezgisel anlatım durumudur. Ses, kaide, ritim, kafiye vb. uyarmalar yapılarak cümle anlatımı sağlanır. Ayrıca bazı tonlama işaretleri de bulunur.

! = Hitabet ve emir

? = Okur ve dinleyiciye soru sorma, düşündürme
* = Açıklama cümlesi, ek bilgilendirme
,, = İkileme, sözcük veya cümlenin iki kez tekrarlanması
^^ = Uzatım

Usûlîhat anlatımlarında bol miktarda emoji, logo, ifade, işaret, ikon vb. görsel materyal kullanılabilir. Farklı alfabe ve yazım sistemlerinden süsleme, hat sanatı ve kaligrafi betimlemeleri yapılabilir.

4.2. Temel Sözcük ve Cümle Örnekleri

Türkçe	**Al Bakiyye**
Merhaba	Hû, BK (Bikey)
Günaydın	Günnuray
İyi Günler	Eygünen
Benim adım ...	Minin ad ist...
Ev	Barq
Araba	Arayba
Tren	Rayvaslam
Zaman	An
Tanıştığıma memnun oldum.	junmutan wurde şadertimin. / Min wurde şaderti junmutan.
Sinema	Kalrayluk
Sinemaya gidelim mi?	Werde getay miz zu lâ Kalrayluk?
Acele işe şeytan karışır.	Lâ çuluk eşe war Elbiz karaşing.
Saygılarımızla	Nâmulen

BK: Kan siz zendusa tu min lâ Bilku, war libawmin.
TR: Bana bu bilgiyi gönderebilirseniz çok sevinirim.

BK: Agar unertmin lâ Tanhubbasfin Řiysiz, waren siz üreta ...
TR: Reklamınızdan anladığım kadarıyla … üretiyorsunuz.

BK: Beruk ñâunat kio vam miz 1000 Bet-ibat paguvenç za bu lâ Olunç.
TR: Bu dava için 1000 Avro ödeme teminatına ihtiyacımız olduğunu lütfen unutmayın.

BK: Lâ Yadgırat wurden liwerti burayfi.
TR: Bir zamanlar vahşi hayvanlar burada yaşıyordu.

BK: Midzuksat wurde warterti unter lâ Lapu ya isibu cayku Künsıy.
TR: Küçük tohumlar ılık bahar güneşini kar altında sabırla bekledi.

BK: Lâ Ata Řiyçağa-ıtıfux ist ber Ulusuyutman eskafik.
TR: Küçük çocuğun babası bir zamanlar denizciydi.

BK: Minin Řiyana Ad ist Ayşe. Ol wurde in Çorum 1970'fi borerti. Ol sahap uç Riytoldaş mi uç Ertoldaş. Ol nar eşlema. Ol ber Barqkatundır. Minin Řiyata Ad ist Ayhan. 1961'fi wurde ol efi Çorum borerti. Ol sahap uç Riytoldaş. Minin Ata ber Midimalveriyanerti. Ol wurde gexarerti 1996'fi.
TR: Benim annemin adı Ayşe. 1970'de, Çorum'da doğdu. Onun üç kız ve üç erkek kardeşi var. O çalışmıyor. O bir ev hanımı. Babamın adı Ayhan. 1961 yılında, Çorum'da doğdu. Onun üç kız kardeşi var. Babam esnaf adamdı. Babam 1996 yılında öldü.

BK: "Al Baldakşedacıril reakıra mert ya Esrayel. El Esrayel wurde eşgâlerti ya Efelesten forjılat. Ol wurde geberterti çox Biçermenen in ya Efelesten. Er jıl el Esrayel war ılgara tu Efelesten or canaga tu Biçermenen lil Arabña mi ya Efelestenyal. Al Baldakşedacıril war reakıra mert ya Esrayel er jıl in Ayelramazan. Miz, Türken or Musumanen ken nar maxa berşay tu ya Esrayel or ken nar dartuma bu lâ Ezev."
TR: Kudüs yine ağlıyor İsrail yüzünden.İsrail yıllar önce Filistin'i işgal etti. Çok sayıda Filistinli masumu öldürd. Her yıl İsrail Filistin'e saldırıyor ve Arap ve Filistinli masumlara zulmediyor. Kudüs her yıl ramazan ayında İsrail yüzünden tekrar ağlıyor. Biz Türk ve müslümanlar birşey yapamıyoruz ve bu zulmü durduramıyoruz.

BK: Wen lâ Turugend war mutkludtuma, Hulg war zevtuma. Sin nar xûba ya İnçu, lâ Eryutku kio war sin taylâ pûra. Ya Turugend ist lâ Od, war ol jaqa qula. Wen lâ war quleta, war ol kuteta. Lâ Bexuat war isstuming ya Turugend. Ey Turugend ist İssi. Lâ Uğma un biuğma waren ştarodjaqa ola. Sin war güda ya Od lâ Odjaqlen. Wen ya Od war güdawa, jaqgenda, wen ol güdawa, War ol yiytema lâ Tarmu. Ol war yiytema Özî řiyadam ajer na toka.
TR: İhtiras gözü bürüdüğü zaman, hırslı olmak keyif verir. Gözün görmez sükûneti, tek gördüğün hedeftir. İhtiras bir ateştir, yakar kül eder. Kül ettikçe mutlu eder. Güler yüzler ihtiras ısıtıcıdır. İhtiras sıcaktır. Pozitif ve negatifler ona odun atar. Ateşi beslersin odunlarla. Bu ateş beslendikçe kavurur, beslendikçe ömürden yer. insanın benliğini yer ama doymaz.

BK: Al Bakiyye Suntil kio wurde zeşvais bay Mevlüt Baki Tapan jun Hûr ist ber Suntil keymen Esperanto, Toki Pona, Ro, Urupi, Elf, Sindarin, Klingon or Na'vi. Sureb lâ Tormu werde ol geleştaç olıy.
TR: Al Bakiyye yapay dili Mevlüt Baki Tapan tarafından özgürlük için oluşturulmuş Esperanto, Toki Pona, Ro, Urupi, Elf, Sindarin, Klingon ve Na'vi gibi yapay dildir. Yaşamı boyunca da geliştirecektir.

BK: Ya Tormu dörettuming aks Cadunç. Gaşay ist Cadu keymen ya Til, Tüğünk, Paray or Coukum mb.
TR: Hayat uydurmasyon üzerine kurulu. Dil, tarih, para ve görüş vb. gibi her şey uydurma.

BK: Ol Nur-ijaqerti bay Sin nar ñû biçoğtaç.
TR: Yaktığın ışık hiç sönmeyecek.

BK: Gatiltajkâr nar ber Suntilman or Gasuntilman nar ber Tiltajkâr tum.
TR: Her dil bilim uzmanı yapay dilci değildir, her yapay dilci de dil bilim uzmanı değildir.

4.3. Ansiklopedik Bilgi Cümle Örnekleri

Başlıklar:

- Conlang Nedir?
- SEO Nedir?
- Wordpress Nedir?
- HemeNTasarıM Nedir?
- Rastgelelik Nedir?
- Wiki Nedir?

4.4. Günlük Aktiviteler

Türkçe	**Al Bakiyye**
Sabah 7'de kalkarım.	Ayılgâh war min ayıla 7.00'fi.
7:30'da kahvaltı yaparım.	7.30'fi war min ayıljakyapa.
7:45'de okula tramvay ile giderim.	7.45'fi war min gede mit lâ Urayvaslam.
8'de ders başlar.	8'fi war fanga lâ Ders.
12'de öğlen yemeği yerim.	12'fi war min yea êvlen.
15:00'da eve geri dönerim.	15.00'fi war min regete zu lâ Barq.
Okuldan sonra kahve içer, müzik dinlerim.	Sonru Okulfin war min iça lâ konur, tına lâ Çalav.
Ödevlerimi yaparım.	Min war maxa minin Mutauhden
17:00'da yürüyüş yaparım.	17.00'fi war min Çirmaxa
18:00'da duş alırım.	18.00'fi war min yunakkula/yuma.
19:00 ibadet ederim.	19.00'fi war min ibada.
19:30'da akşam yemeği yerim.	19.30'fi war min yea lâ Okşayaş.
Tv seyreder veya bilgisayarda film seyrederim.	Min war seyreta lâ Seyretgeç vam lâ Kalray Bilkusaygaçfin.
Her hafta sonu yüzmeye giderim.	Er wik sonru war min gede junnag.
Hava güneşli olduğunda yürüyüş yaparım.	Wen ya Kalığ ist ey, war min Çirkumaxa.
Hava soğuk olduğunda evde arkadaşlarımla sohbet ederim.	Wen ya Kalığ ist Buzzî, war min aytata mit minin Dost.
Hafta sonu balık tutmaktan hoşlanırım.	Wiksonru war min hoşa lâ Çabakgırkeype.
Akşam 21:30'da yatağa giderim (uyurum – yatarım.)	Okşay 21.30'fi war min yata.

4.5. Mekanlar

Bir ismin mekanlaştırılması "**Mekan Türetek Ekleri**" ile yapılır. Bunlar; "-ya, -land, -yut, -hane vb. Mekanların anlatımı ise "**Mekan Zarfları**" ile yapılır.

4.5.1. Adres Tarifi

Adres Sorma: "Nûrayfi, Nûrayii" soru ifadeleri ile yapılır. (Nûrayfi / Nûrayii + Yer-Mekan Adı)

Nûrayfi ya Imrazyut (Hastane nerede?)

Eylemsel Adres Sorma: Bir eylem odağında adres sormayı ifade eder. "Nasıl giderim, nasıl gidilir, nerede bulunur, nasıl bulunur..." gibi soru ifadeleri ile yapılır. Bunlar;

Al Bakiyye	**Türkçe**
Nûrayfi	Nerede
Nûrayii	Neresi
Nûray	Nere
Nûçik man gedo tu ...	...'a nasıl gidilir?
Nûçik man bolo ...	... nasıl bulunur?
Nûrayfi man bolo	Nerede bulunur?
Foranbol	Yön bulmak

Adres Tarif Etmek: Bir yerin nerede bulunduğunu ve nasıl gidileceğini mekan zarfları yardımı ile yaparız.
Örnek: Nûrayfi ya Olrukelimrazyut-iulu, nûrayfi kan min geda zu ol? (Büyük devlet hastanesi nerede, oraya nasıl gidebiliri?)
Tarif Al Bakiyye: Oppoz. Durn rap or önel 100 tençu. Basa durn rup. Sin werde nazartaç ber Vilhane orayfi. Berzöryukriy yolfik oppoz Olın. Durn rap 100 tençu dinbeřiy. Ya Olrukelimrazyut-iulu ist orayfi. Sin werde nazartaç ol.

Tarif Türkçe: Karşıya geç. Sağa dön ve 100 metre ilerle. Sonra sola dön. Orada bir postane göreceksin. Onun karşısındaki yoldan yukarıya doğru devam et. 150 metre sonra sağa dön. Büyük devlet hastanesi orada. Onu göreceksin.

4.5.2. Evin Bölümleri ve Ev-Konaklama Sözcükleri

Ev İle İlgili Temel Sözcükler:

Türkçe	**Al Bakiyye**	**Türkçe**	**Al Bakiyye**
Ev	Barq	Yuva	Barq
Oda	Zêmra	Çatı	Damus
Kapı	Bab / Kludung	Baca	Damus
Duvar	Baldak	Garaj	Kludkuyut
Merdiven	Ñittayulamar	Bahçe	Mund
Balkon	Çıkma	Avlu	Giryut
Daire	Xatupbarqluk	Pencere	Açkugaç
Tavan	Üsrubaldak	Posta Kutusu	Çâpârğa
Çimenlik	Şoşland	Koridor	Lavgeçyut

Apartman	Xatupbarq	Müstakil Ev	Özungbarq
Villa	Aançamanîbarq	Arsa	Land
Patika Yol	Taryol	Yer	Yer
Zemin	Yüzeltu	Kapı Zili	Babzeng
Çit	Xawitel	Konut	Oruntay
Açılır Kapı	Zeşaçubab		

Evin Bölümleri:

Türkçe	**Al Bakiyye**	**Türkçe**	**Al Bakiyye**
Oturma Odası	Zetzzêmra	Salon	Uluzêmra
Mutfak	Aşhane	Kiler	Güpzêmra
Çalışma Odası	Oruzêmra	Çocuk Odası	Çağazêmra
Çamaşır Odası	Asjakzêmra	Tuvalet	Wechane / Helâ

Katlar:

Türkçe	**Al Bakiyye**	**Türkçe**	**Al Bakiyye**
Giriş Kat	Giryut	Bodrum	Dafyut
Zemin Kat	Yüzeltuyut	Çatı Katı	Damusyut
Orta Kat	Mityut	Birinci Kat	Berengyut

Ev Tipleri:

Türkçe	**Al Bakiyye**	**Türkçe**	**Al Bakiyye**
Daire	Xatupbarqluk	Apartman	Xatupbarq
Villa	Aançamanîbarq	Çiftlik Evi	Talbarq
Köşk	Aançamanîbarq	Konak	Konak
Yalı	Suyutçabarq	Residence	Mutaxatupbarq
Müstakil Ev	Özungbarq	Gecekondu	Biletizbaryut
Yazlık Ev	Ençbarq	Stüdyo Ev	Mutaxatupbarqluk
Prefabrik Ev	Fordöretbarq	Kooperatif	Cootarung

4.6. Meslekler

Al Bakiyye dilinde meslekler genellikle eylemler üzerine kurgulanmıştır. Fiilere getirilen ekler ile meslek oluşturulur. Fakat genel itibarıyla 3 temel hususta meslek oluşturma yöntemi tercih edilmiştir.

1. Fiil + ek ile meslek oluşturma,
2. İsim + ek ile meslek oluşturma,
3. Diğer dillerden meslek adı veya karşılığı alınarak meslek oluşturma.

4.6.1. Fiil / İsim – Ek Yönetemi

- **men**: Bir eylemi gerçekleştiren kişi eki. Mutetmen, Kulutmen (Öğretmen, Köle) vb.

Mutet: Öğretmek, (Mutet-men: Öğretmen)

Kul: Kullanmak, Kulut: Kullanılmalık (Amele) (Kulutman: Köle)

- **mend**: Bir eyleme yeteneği, kabiliyeti ve meyili olan kişi eki. Savaşmend, Mutetmend (Eli Silah Tutan (Asker), Öğretme Yeteneği Olan (Eğitimci)).
- **kâr**: Bir işi, sanatı icra eden kişi eki. (Yapıtkâr: Sanatçı, Üretkâr: Zanaatkâr)
- **ğan**: Bir eylemi anlık sürdüren, yapan kişiyi belirme eki. Mutetğan: Öğreten kişi, Öğretici; Okğan: Okuyuyucu kişi)
- **ar – er**: Bir işi, eylemi yapan kişi eki. Yapımcı eki. Yazar: Yazar, Muteter: Öğretici.
- **jı**: Uğraşıcı kişi eki. Bir iş veya uğraşla meşgul alan kişi eki. Satjı: Satıcı, Nuklajı: Taşıyıcı.
- **can** – **cen**: Uzman, erişkin olma durum eki. Bilcan: Bilge, Wetcan: Yetkin, Tancan: Tanık, Raydakdevincan: Dansöz.
- **dar**: İlgilenme eki. Mutetdar: Öğretmekle ilgilenen kişi, Gökalemdar: Astronomi ile ilgilenen.

4.6.2. Diğer Dillerden Alıntılama

İmam: imam, Agronomist: Mahsul Doktoru, Aqtüver: Aktüerya ...

5. Etkinlik ve Etkileşim

5.1. Salamlaşma ve Karşılama

Türkçe	**Al Bakiyye**
Merhaba, Selam	Hû
Günaydın	Günnuray
Tünaydın	Tünnuray
Hayırlı Günler	Hayrungünay
İyi Akşamlar	Okşayay
İyi Geceler	Yatkuay
Selamun Aleyküm	Selamaleykum
Kolay Gelsin	Ebbolay

5.2. Hâl Hatır Sorma ve Veda

Türkçe	**Al Bakiyye**
Nasılsın?	Sin Kandıy, Nûçik Sin?
İyiyim, teşekkürler	Eymin, Bayar
Fena değil	Ñâaman
Hoşçakal	Esenkal
Sonra görüşürüz.	Sonrumagör
Kendine iyi bak	Eyayözi
Hoşçakal	Esenkal
Güle güle	Gülegül
Allahaısmarladık!	Haymayhay
Hoş geldiniz	Esen Gelertisiz

5.3. Günlük Aktiviteler

5.4. Günlük – Geçmiş – Gelecek ve Planlama Etkinliklerinde Fiil ve Cümle Yapısı

Al Bakiyye dilinde de her dilde olduğu gibi zamansal yapı ve zamana göre anlatım türü bulunuyor.

Günlük konuşmalarda fiil, zaman ve cümle yapısında bir kısıtlama bulunmaz. Anlık görüşme ve konuşmalarda çoğunlukla "***Geniş Zaman***" veya "***Şimdiki Zaman***" tercih edilir. Ancak anlatım türüne göre farklı zaman yapıları kullanılabilir.

Geçmiş Etkinlikler: di'li geçmiş zaman, miş'li geçmiş zaman öncelikle kullanılır. Fakat önceden var olan, bugün olmayan etkinlik ve ifade yapıları da kullanılır.

Gelecek Etkinlikler: Genelde gelecek zaman, geniş zaman veya ezelden ebed zaman kipi kullanılır.

Planlamalar: Plan yapılırken büyük ölçüde gelecek zaman kullanılması tercih edilir.

5.4.1. Günlük Rutin Etkinlikler

Bir günde rutinleşen eylemlerdir. Misal; uyanmak, kahvaltı yapmak, işe gitmek ve benzer bir eylemde bulunmak. Geniş zaman kipi ile anlatılır. Günlük aktiviteler Almancada "*täglichen Aktivitäten*" veya "*Freizeit*", İngilizcede ise "*daily activities*" veya *"free time*" olarak geçmektedir. Al Bakiyye dilinde ise "Günençeylevat", "Âhrâran" demektir.

Almanca: Präsens Zeit (Özne + Çekimli Fiil)

İngilizce: Present Tense (Özne + Yalın Fiil)

Türkçe: Geniş Zaman (Özne + Fiil)

Al Bakiyye: (Özne + Y. Fiil + Fiil)

TÜRKÇE	**Al Bakiyye**
Sabah 7'de kalkarım.	Ayılgâh war min ayıla 7.00'fi.
7:30'da kahvaltı yaparım.	7.30'fi war min ayıljakyapa.
7:45'de okula tramvay ile giderim.	7.45'fi war min gede mit lâ Urayvaslam.
8'de ders başlar.	8'fi war fanga lâ Ders.
12'de öğlen yemeği yerim.	12'fi war min yea êvlen.
15:00'da eve geri dönerim.	15.00'fi war min regete zu lâ Barq.
Okuldan sonra kahve içer, müzik dinlerim.	Sonru Okulfin war min iça lâ konur, tına lâ Çalav.
Ödevlerimi yaparım.	Min war maxa minin Mutauhden

17:00'da yürüyüş yaparım.	17.00'fi war min Çirmaxa
18:00'da duş alırım.	18.00'fi war min yunakkula/yuma.
19:00 ibadet ederim.	19.00'fi war min ibada.
19:30'da akşam yemeği yerim.	19.30'fi war min yea lâ Okşayaş.
Tv seyreder veya bilgisayarda film seyrederim.	Min war seyreta lâ Seyretgeç vam lâ Kalray Bilkusaygaçfin.
Her hafta sonu yüzmeye giderim.	Er wik sonru war min gede junnag.
Hava güneşli olduğunda yürüyüş yaparım.	Wen ya Kalığ ist ey, war min Çirkumaxa.
Hava soğuk olduğunda evde arkadaşlarımla sohbet ederim.	Wen ya Kalığ ist Buzzî, war min aytata mit minin Dost.
Hafta sonu balık tutmaktan hoşlanırım.	Wiksonru war min hoşa lâ Çabakgırkeype.
Akşam 21:30'da yatağa giderim (uyurum – yatarım.)	Okşay 21.30'fi war min yata.

5.4.2. Geçmiş Etkinlikler

Önceden yapılan eylemlerden ziyade eskiden yapılıp, günümüzde artık yapılmayan etkinlikler bahsedilmektedir. "*Önceden yapardım*" cümlesinin manasını karşılayan etkilikleri içermektedir. Eskiden olup, artık olmayan alışkanlıklar için İngilizcede "*used to*" yapısı kullanılırken, Almancada ise cümle içerisinde "*früher*" sözcüğü kullanılmaktadır. Türkçede ise Almanca gibi yapıdan ziyade "*evvelce, eskiden, bir zamanlar, önceden, bir zamanlar*" sözükleri kullanılır. Ayrıca Türkçede –erdi eki fiile getirilir; gelirdi. Tümünde de zaman geçmiş halde olmalıdır. İngilizcede "*used to*" bölümü geçmiş halde olup, sonrasındaki fiil isim halinde kullanılır.

Al Bakiyye dilinde ise bu durum "*bax*" (Alışkanlık Edinmek) fiili üzerine kurgulanmıştır. Esas fiilinin önüne getirilerek kullanılır ve o eylemin eskiden yapıldığını fakat artık yapılmadığını ifade eder. **Misal**: "***Min wurde baxgederti zu Kalrayluk***." (Ben eskiden sinemaya giderdim.)

Geçmiş zaman etkinliklerinde roman, öykü, haber vb. Anlatımlarda ise -di'li geçmiş zaman kullanılır. **Misal**: "***Min wurde gederti zu Kalrayluk***." (Ben sinemaya gittim.)

Duyulan, kanıtı bulunmayan eski olaylarda veya görülse daha üstünden çok uzun zaman geçen etkinliklerde -miş'li geçmiş zaman kullanılır. **Misal**: "***Min worde gelmiş zu Kalrayluk***" (Ben sinemaya gitmiştim/gitmişim)

5.4.3. Gelecek ve Planlama Etkinlikleri

Geleceğe dair plan, hedef, ülkü ve kurgulanmış etkinlikleri ifade etmektedir. Geleceğe yönelik oluşum ve varsayımlarda ziyade kesinliği olan, planlanmış ve netlik durumu yüksek hedef ve gelecek etkinlikleri ifade etmektedir. Misalen; "***Haftaya Salı okul açılıyor. Film 20:30'da***

başlayacak. Uçak 6:00'da hareket edecek. Bir sonraki ay Almanya'ya gideceğiz. Hafta sonu piknik yapacağız." vb.

Gelecekle ilgili etkinlik ve planlamalarda "***Gelecek Zaman***" kullanılmaktadır. Aynı zamanda bazı fiiller vardır ki, gelecek planların durumunu ve gelecek etkinlikleri ifade etmektedir. Misal; *planlamak, düşünmek* vb.

Gelecek etkinlik ve planlamalarda kesinlik durumu üst düzeyde olacağından Türkçede planlı gelecek zaman ekseninde –ecek, -acak ekleriyle fiille ve olmak fiili kullanılırken, İngilizcede "*going to be*" yapılı gelecek zaman, Almancada ise "*werden*" yapılı Futur I ve II kullanılır.

Bu durum Al Bakiyye dilinde ise benzer yapıda "***Gelecek Zaman***" formu ile yapılır.

Misal: "***Erteki werden miz tu İstanbul pırtaç. Lâ Uçvaslam mizin ist Oğur 8.30'fi. Wen min zu ya Barq vultaç, werde min esiteçettaç siniy."*** (Yarın İstanbul'a uçacağız. Sabah 8.30'da uçağımız kalkacak. Yarın eve gittiğimde seni arayacağım.)

6. Yazım Kuralları ve Noktalama

Al Bakiyye dilinde alfabe şartı ve zorunluluğu bulunmaz. Bu yüzden yazıldığı alfabenin kurallarına uygun olarak uyumlaştırılır. Tüm alfabelerde değişmeyen temel kurallar ise şunlardır;

1. Latin kökenli alfabelerde büyük-küçük harf ayrımı vardır ve tüm artikel alan isimlerin ilk harfi her zaman büyük olmalı, büyük harfle başlamalıdır.
2. Sessiz harf birleşimleri bulunmaz. Tüm alfabelerde iki/üç sesli yan yana gelirse araya mutlaka "***y, ğ, h, x, ê***" gibi kaynaştırma harfleri getirilmelidir.

Standart kabul edilen 4 alfabeye göre temel kullar:

1. Arabî ve Göktürk kökenli tüm alfabelerde yazım sağdan sola doğrudur.
2. Latinî ve Al Bakiyye alfabelerinde soldan sağa doğru yazım yapılır.
3. Klasik Al Bakiyye alfbesinde her harf kendine özgü bir sesletime sahiptir. Yazımı da bu sesletime göre yapılmalıdır.
4. Sayı, saat ve numaralardan sonra (‘) tırnak işareti konulur.

6.1. Noktalama İşaretleri

Al Bakiyye dilinde sıkça kullanılan noktalama işaretleri tüm kaynaklardan derlenerek işlenmiştir.

Nokta (.)	Uzun Çizgi (_)
Virgül (,)	Artı (+)
Noktalı Virgül (;)	Veya - Ya da (/)
İki Nokta (:)	Duraksama (°)
Üç Nokta (...)	Red (✕) Onay (✓)
Soru İşareti (?)	Tırnak İşareti(“ ”)
Ünlem İşareti (!)	Parantez (Ayraç (( ))
Kesme İşareti (‘)	Kısa Çizgi (-)

6.2. Genel Yazım Kuralları

- Yazımı yapılan alfabe yazım kurallarına göre yazılır.
- Cümle dizilimi özgürcedir. Vurgu ve tonlamaya göre istenilen yerde kullanılabilir.
- Esas fiil ile birleşen ve birleşmeyen yardımcı filler vardır*; ist, dır, war*.
- Cümle ve sözcük yapısına göre değişen artikeller (belirteç) vardır; *Lâ, Ya, Ol, Ey, El, -i / yi*.
- Artikel ve sözcüklerde cinsiyet ayrımı bulunmaz.
- Yaratıcı için özel şahıs zamiri vardır; *Hay*.
- Olumlu, olumsuz, ünlem ve soru cümle yapıları mevcuttur.

- Zaman ve kip ayrımı vardır.
- Sondan, baştan, ortadan eklemeli ve sözcük içi türemeli, değişmeli sözcük oluşum özelliği bulunur.
- Tüm seslerin harf karşılığı vardır ve yazılır. Yazıldığı gibi okunur.
- Kökten sözcük türetmede kapsamlı ek ve yöntem bulunur. Ancak bol miktarda da eş anlamlı ve benzer yapılı sözcüklere de sahiptir.
- Eklerle yeni sözcük oluşumu olduğu gibi, çoğunlukla birden fazla kelime ile anlatım yöntemi de bulunur.
- Standart Latin Kökenli (Al Hûray-ibakiyye) alfabe ile yazımda tüm isimler büyük harfler yazılır ve büyük-küçük harf ayrımı vardır.
- Göktürk ve Arabî alfabeler ile yazımlarda ilgili alfabe yazım kurallarına uyulur.
- Klasik Al Bakiyye Alfabesinde harflerin kendi okunuşları bulunur ve yazımlar bu okunuş ekseninde, kurallara uygun yazılır.

6.3. Yazım Tarzları

6.3.1. E-Posta (Mail) Yazma

Mail yazımına selamlama ile başlanır. Mail yazımında detaylar kısa biçimde belirtilip, sonuna da durum ve sonlandırma mesajı eklenir; saygılarımla, iyi çalışmalar vb.

Temel Yapı ve Kalıplar:

Türkçe	English	Al Bakiyye
İlgili Kişiye,	To whom it may concern	tu lâ Uhdeman
Size … söylemek için yazıyorum.	I am writing to tell you about …	Min war yaza tu siz za têlam ...
… hakkında için size yazıyorum.	I am writing to you about …	Min war yaza tu siz ...wû.
… adına size yazıyorum.	I am writing to you on behalf of …	Min war yaza tu siz anşıtat ...
… hakkında bilgi almak için yazıyorum.	I am writing to you to inquire/ enquire about …	Min war yaza size diçe bilkual ...wû.
… ile bağlantılı olarak size yazıyoruz.	We are writing to you in connection with …	Miz waren yaza size aks ulkunup mit ...
… konusunda size yazıyoruz.	We are writing to you regarding …	Miz waren yaza size ...wû.
Niyetimiz şu ki …	It is our intention to …	Aylabñâfiku Řiymiz ist ...
Kısa bir süre için …	For a limited time …	Za lâ Gavsuray...
5 kopya sipariş etmek istiyorum.	I would like to order 5 copies	Min es niltaveriyana 5 Emsalu.
Satış araştırma sonuçlarını fakslayabilir misiniz?	Could you fax me the result of the sales survey?	Kan siz konbetgeça tu min lâ Baçuat Kiřîneş-imutaaru?
…'ı elde etmek/ almak ile ilgileniyoruz.	I am interested in obtaining/ receiving …	Miz waren iliga tu menç lâ ...
Lütfen …'ı aşağıdaki adrese gönderebilir misiniz?	Would you please send me … at the address below?	Kan siz zenda tu lâ Domutay asfi.
…'ı okudum/ duydum ve …'ı öğrenmek istiyorum.	I read/ heard .. and would like to know.	Min wurde okerti ol ... or tinşierti mi es min matuna ol.
… için şu anki liste fiyatınız nedir?	What is your current list price …	Nû ist Tizcalu imdi za ...?
Bana bu bilgiyi gönderebilirseniz çok	I would be very grateful if you	Kan siz zendusa tu min lâ

sevinirim.	could send me this information.	Bilku, war libawmin.
Reklamınızdan anladığım kadarıyla … üretiyorsunuz.	We understand from your advertisement that you produce …	Agar unertmin lâ Tanhubbasfin Řiysiz, waren siz üreta ...
Lütfen ekteki kataloğu inceleyiniz.	Please review the enclosed catalog.	Beruk yokla lâ İnfiku Andofi!
Size bildirmek için yazıyorum.	I am writing to let you know that …	Min war yaza za size tu ukutr.
Size … hakkında bilgi vermek istiyorum.	I would like to inform you about …	Min es zeşbilkua tu siz ...wû.
Size memnuniyetle bildiriyorum ki ..	I am happy to inform you that …	Ukutramin şadınçlen kio ...
Size üzülerek bildiriyoruz ki ..	We are sorry to inform you that …	Ukutramiz bişadınçlen kio ...
Fon talebiniz onaylandı.	Your request for funding has been approved.	Lâ Afdavu wurde zeşonğaerti.
Bilginiz olsun ki…	Please be aware/ informed that …	Beruk bilkuawsiz kio ...
…'ı onaylamak için yazıyorum.	I am writing to confirm …	Min war yaza za onğalam lâ ...
Geçen hafta görüştüğümüz konuyu onaylamak için yazıyorum.	I would like to confirm what we discussed last week.	Min war yaza za onğalam lâ Putku kio miz wurden mugörerti lâ Tün.
Görüştüğümüz temel konuları onaylamak için yazıyorum.	I would just like to confirm the main points we discussed …	Min war yaza za onğalam lâ Putku kio miz wurden mugörerti.
Bu konuyla olabildiğince çabuk ilgilenirseniz, çok minnettar kalırım.	I would be most grateful if you would look into this matter as soon as possible.	Ef siz iligusa bu lâ Putkulen têz, mağumin nança.
Lütfen olabildiğince çabuk cevap verin. Çünkü …	Please reply as soon as possible because …	Beruk tecveriyan têz! Jor ...
Daha fazla sorunuz olursa, lütfen benimle iletişime geçmek için tereddüt etmeyin.	Should you have any further question, please do not hesitate to contact me	Ef siz vam Tecurak, yo domkurevite mit min.
Eğer yardıma ihtiyacınız olursa lütfen benimle kontak kurun.	If you require assistance, please contact me.	Ef siz vam Yarku, domkur mit min!
Umarım yukarıdakiler yardımcı olur. Ancak yine de zorluk yaşarsanız e-mail gönderin.	Hope the above helps, but e-mail again if you are still having any difficulties.	Umamin lâ Yukfi ken yarola. Jedox ef siz zorawusa, kaytar tu min!
Lütfen benimle direkt telefon numaramla kontak kurun.	Please contact me on my direct telephone number.	Beruk esiteçet miniy.
Yardımlarınız için teşekkür ederim.	Thank you for your assistance	Bayarmin za ol Yarku.
Bu konudaki yardımlarınız için teşekkür ederim.	Thank you for your help in this matter.	Bayarmin za ol Yarku lâ bu Putkuwu.
Şimdiden teşekkür ederim.	Thanks in advance.	Bayarmin akab.
Saygılarımla	Yours faithfully,	Nâmulen
Saygılarımızla	Yours sincerely,	Nâmulen
Saygılar	Regards,	Nâmulen
En iyi dileklerimle,	Best/ kind regards	Eney Delkulen

Elimden geleni yaptım, ama …	I tried my best, but…	Min wurde lombarderti. Jedox ...
En iyi çabalarıma rağmen, …	Despite my best efforts, …	Obwohl minin Diqu, ...
Nasıl olduğunu göremiyorum …	I can't see how…	Min ken nar göra nûçikol...
Üzgünüm ama bu benim elimde değil.	I'm sorry but it's out of my hands.	Min ist Hazin, jedox ol değel minin Rukfi.
Korkarım ki yapamayacağım …	I'm afraid I won't be able to…	Xefamin, ken min nar.
Bunu söylediğim için üzgünüm …	I'm sorry to tell you that…	Min ist Hazin mert wurde têerti bu.
Üzülerek bildiririz ki …	We regret to inform you that…	Bay rüzawran waren ukutramiz kio ...
Üzülerek bildirmek isterim ki (… nedeniyle) …	I regret to inform you that (due to…) …	Bay rüzawran waren ukutramiz kio ...
Dikkatli bir değerlendirmeden sonra karar verdik (yapmamaya) karar verdik …	After careful consideration we have decided (not) to …	Miz wurden yargveriyanerti dinbeřiy ya İzaberelteru.
Maalesef yapamıyoruz / yapamıyoruz …	Unfortunately, we cannot/we are unable to …	Züate, ken miz nar amalawa.
Korkarım bu mümkün olmayacak …	I'm afraid it will not be possible to…	Xefamin, bu ist Gayriolawung.
Maalesef size şunu söylemeliyim …	Unfortunately, I have to tell you that…	Züate, min zoll têa lû ...
Yapabilirsen gerçekten minnettar olurum …	I'd really appreciate it if you could…	Ef sin amalawusa, war mağumin hegget.
Yapabilirsen çok minnettar olurum …	I'd be very grateful if you could…	Ef sin amalawusa, war mağumin nança.

7. Sözcük ve Köken Bilgisi

Al Bakiyye Yapay dili modern Türkiye Türkçesindeki fiil kökleri üzerine kendisine has 250 civarı kök ek ile birleşim yoluyla inşaa edilmiş yapay dildir. Türkçe fiillerin bu ekler ile kurgulanması, Arapça, Farsça, İngilizce ve Almanca gibi dillerin yapılarıyla güçlendirilmiş sonsuz gelişim döngüsüne sahip yapay dildir.

Fiiller: Büyük olçüde fiiller Türkiye Türkçesi, Osmanlı Türkçesi, Azerbaycan ve Uygur Türkçesi üzerine kurgulanmıştır.

İsimler: Büyük ölçüde fiillerden türetilmiş, Osmanlıca, Arapça, Farsça, diğer Türk lehçeleri, Rusça, Hintçe gibi dillerden esinlenilerek oluşturulmuştur.

Ekler: Almanca ve İngilizce gibi dillerden esinlenilerek geliştirilmiştir.

Sesletim: Osmanlı Türkçesi, Uygur Türkçesi ve Fars Telafuzu dikkate alınarak geliştirilmiştir.

Al Bakiyye dili mevcuttaki yabancı bir sözcüğün karşığınını kendi türetek listesindeki ekler yardımıyla karşılamakta ve yeni sözcük türetmektedir. Yabancı kelimenin etimolojisi ve kökeni detaylıca incelenmekte, ilk türeme hali dikkate alınarak Al Bakiyye dilinde de benzer yapıda yeniden türetilmektedir.

Al Bakiyye dili temel sözcüklerini "*Luğatelulu*" (Ulu Sözlük)" olarak nitelendirdiği sözlükte toplamaktadır. Ancak bu listeye eklenmeyen milyonlarca sözcük vardır. Çünkü Al Bakiyye dili, fiil üzerine eklerle türetilen ve kurgulanan dil yapısına sahiptir. Dolayısıyla her yazar, dilin konuşmacısı kendisi de yüzlerce yeni sözcük türetebilmektedir.

"Klasik Al Bakiyye, Al Bakiyyetüneşvek, Al Bakiyyetünhûr (Hûrayca)" şive ve lehçelerinin tümünü "***Al Bakiyye***" adlandırması karşılamaktadır. Bunların tümündeki sözcükler dile aittir. Son güncel hali olarak kabul edilen "***Standart Al Bakiyye***" Ulu Sözlük'te 10.000 üzeri sözcüğe sahiptir.

7.1. Yeni Sözcük Türetme ve Ekleme

Yeni bir sözcüğün al Bakiyye diline kazandırılması dışardan alım mantığı ile basit olmasına rağmen, pek tercih edilen yöntem değildir. Çünkü yapısal olarak yabancı bir sözcüğe karşılık türetmek oldukça kolaydır.

Al Bakiyye, diğer birçok dil gibi kapsamlı sözcük dağarcığına sahiptir. Diğer dillerden de etkileşimini sürdürür. Ancak özgürlük için her sözcüğün birçok anlamı ve eş anlamlısı türetilmiş, ulu sözlüğe eklenmiştir. Fakat Al Bakiyye'yi diğerlerinden ayıran en önemli özelliği sözcüklerin de yazar ve anlatıcı tarafından seçilebilmesi, türetilebilmesidir. Sözlükte var olmayan bir sözcüğü türetip, eklenmesini talep edebilirsiniz. Hatta siz, kendi sözcüklerinizi türetip, oluşturarak kendi sözlüğünüzü oluşturabilirsiniz.

Belli kaideleri bulunan basit bir ek - yapı sistemi oluşturulmuştur. Bu ek ve yapılar sayesinde bir kök sesten onlarca sözcük, fiil vb. türemektedir. Mevcutta var olan tek bir fiil veya isimdir ama bu ek ve yapılar sayesinde birçok sözcük ortaya çıkmaktadır. Geliştiricisi tarafından hazırlanan Ulu Sözlüğe eklenmese de varlığını korur.

7.1.1. Temel Kurallar

- Yeni sözcük al Bakiyye sözcük kurallarına uymalı ve fiil yahut sıfat üzeri kurgulanmalıdır.
- Baş, son ve orta bölümlerde şartlama olmadığı için özgürce sözcük kurgulanabilir.
- Diğer dillerden sözcük alınabilir veya esinlenilebilir. Ancak sesletim Al Bakiyye diline uygun olmalıdır. Mesela "*Check in*" sözcüğü alınacaksa "Çekin" (Chekin) şeklinde alınmalıdır.
- Sözlükte var olan bir sözcüğe eş anlamlı yeni sözcüklerin de oluşturulması mümkündür.
- Sözlükte veya herhangi bir edebi yapıtta karşılaşılamayan, bulunamayan sözcükler için yeni sözcük oluşturmadan uygulanması gereken ilk adım türetek tablosuna göre ekler ile türetim yapılmasıdır.

7.2. Yeni Sözcük Türetme Yöntemleri

1. Türetek tablosundan faydalanıp, fiil veya sıfat üzeri uygun sözcüğün türetilmesi.
2. İsim, fiil, sıfat yahut edatlardan birleşik sözcük oluşturmak.
3. Yabancı dillerdeki kök sözcüğün uyarlanması.
4. Eski dillerden yeni sözcük diriltmek ve uyarlamak.
5. Kök sözcük yerine durumu belirten sıfat ve tamlaması yahut fiil tamlaması kullanıp yeni bir sözcük türetmek.
6. Özel bir yabancı kökenli sözcük kullanılmak isteniyorsa "*Alû*" ekini kullanmak.

8. Harf Kodlama Sistemi

Bir kelime veya ifade seslendirirken karşı tarafa doğru harf yazımı belirtmek için kullanılan harf kodlama sistemidir.

A	Adam	**L**	Land
Â	Âğûş	**M**	Mavu
B	Barq	**N**	Nazar
C	Caxku	**Ñ**	Ñaesk
Ç	Çağala	**O**	Odung
D	Deko	**Ö**	Önel
E	Ebe	**P**	Pagima
Ê	Êda	**R**	Radu
F	Foran	**Ř**	Řiy
G	Garay	**S**	Sıyav
Ğ	Ğaztay	**Ş**	Şehvânî
Ģ	Ģupyut	**T**	Tamur
H	Han	**U**	Udu
X	Xatu	**Ü**	Üzüm
I	Ilgar	**Û**	Ûlvu
İ	İlyar	**V**	Vaslam
Î	Îmâ	**W**	Wapku
J	Jamğa	**Y**	Yadku
K	Keju	**Z**	Zehra
Q	Qazku		

9. Edebî Tür ve Edebiyatı

9.1. Genel Bilgilendirme

Al Bakiyye dili tüm edebi tür ve yazınlara uygun bir dil olarak geliştirilmiştir. Ayrıca kendisine özgü anlatım türleri, edebi türleri ve yazın çeşitleri geliştirilmiştir. Bu kapsamda yapay edebî tür ve anlatım türlerini de barındırmaktadır. Edebiyatı, dil ile beraber yapay takvim, yapay mitoloji, yapay edebiyat ve edebi türler, yapay anlatım çeşitleri ve yazılım dilleri içermektedir.

9.2. Edebî Türler

Al Bakiyye dili ile yazımı yapılabilecek popüler edebi türler aşağıda listelenmiştir.

Sözlü Anlatım

- Nutuk (Söylev)
- Mülakat (Görüşme)
- Röportaj
- Sempozyum
- Forum
- Münazara
- Konferans
- Söylenti

Nazım

- Şiir
- Destan
- Ağıt (Sagu, Mersiye)
- Mesnevi
- Eleji
- Türkü
- İlahi

Nesir (Düz Yazı)

- Roman
- Hikâye (Öykü)
- Masal
- Tiyatro
- Deneme
- Fıkra
- Makale
- Biyografi
- Otobiyografi
- Eleştiri
- Anı (Günlük)
- Hatırat
- Mektup
- Gezi yazısı (Seyahatnâme)
- Mizah
- Edebi destan
- Efsane
- Sohbet
- Damlahatnâme
- Aforizma
- Vecize
- Haber
- Kısa Öykücük
- Blog
- Viki
- Fabl
- Damla
- Özlü Söz
- Nasihat yazısı (Nasihatnâme)
- Yorumlama
- İthafname (İthafet, İthaf yazısı)
- Orta Oyun
- Meddah
- Gölge Oyunu
- Manzum Hikaye
- Mesnevi
- Risale
- Reddiye
- Bildiri
- Senaryo
- Davetiye
- Rapor

- Sözce
- Sözlük
- Tevil (Tevil-i Mühmelâne)
- Münacaat
- Romans
- Novel
- Dilekçe
- Tutanak
- Reklam
- İlan

9.3. Damlahatnâme

Bu edebî tür Türkçe dilinde tüm unsurları detaylandırılarak yapay edebî bir tür olarak geliştirilmiş, sonradan al Bakiyye yapay diline uyarlanarak dahil edilmiştir. Al Bakiyye dilinde hem ***Damlahatnâme***, hem de ***Şuratnâme*** şeklinde kullanılmaktadır.

Damlahatnâme, bilindik edebi türlere nazaran farklı bir mantık ve yapıda ortaya çıkmış akademik edebi türdür. Şark roman ihtiyacını ve temel akademik edebiyatı bünyesinde barındırmayı hedef almış türdür. Roman, öykü, mektup, masal, makale, tiyatro, resim gibi edebi ve sanatsal türlere eşdeğerdir. Bu türlerden ayrılan en belirgin özelliği ise akademik açıdan incelenerek eserlerin kaleme alınmasıdır.

Damlahatnâme yazarına ise Damlatar denir.

9.3.1. Özellikleri

İçsel tekil konuşmalar ve birden fazla anlatıcı vardır. Okur ile konuşulabilmektedir. Özetten daha çok detay bulunmaktadır. Kendine özgü edebi türevleri bulunur. Bunlar; ***"Otag, Şur (damla), tevil, usulihat, Asbell (dipçe), sözcad (sözce), devriye, şerh-i hal"*** olarak nitelendirilmiştir.

Deneysellik veya eğitsel-öğreti ön plandadır. Anlatıcıların aralarında konuşmaları, mektuplaşması, atışması olası bir anlatı biçimidir. *"Sanat sanat içindir."* Anlayışı hâkimdir. Diğer bazı türlerden farklı olarak görsel materyaller kullanılmaktadır. Kaynak gösterme, yeni sözcük oluşturma-türetme özelliği bulunmaktadır. Aşamalar halinde yazılır ve her aşama neticelidir, yani temel bir sonuca, kanıya varma söz konusudur.

9.3.2. Sözcük Anlamı

Damla, hat ve name sözcüklerinin birleşimidir. Türkçe, Arapça, Farsça ve Osmanlıca dillerinden faydalanılmıştır.

Anlamı: Aniden yüreğe inen ivmenin güzel, hoş bir üslup ile kaleme alınmasıdır ve bu yazıların bulunduğu kâğıttır.

Damla sözcüğü; Suyun damlaması gibi aniden, bir anda, lahzada yüreğe inen ivme manasındadır.

Hat sözcüğü; birden fazla anlamı olmasına rağmen yazı, çizgi, geçek ve yol manasına sahiptir.

Nâme sözcüğü; edebi yazıların yazıldığı kitap, dergi, risale, mektûbat gibi alanları teşkil eden manadadır.

9.3.3. Temel Gaye

Bu yapıtın temel gayesi bir sorunu ele alıp kavram odaklı incelemek, tez-sav beyanıyla deneysellikte bulunmak ve eğitsel-öğretiyi sunmaktır. Bilginin öyküsel, akademik ve sanatsal anlatıyla geliştirilmesine katkı sağlamaktır.

9.3.4. Yazım

Külliyat veya sadece set olarak yazılabilir. Setleri seriler, serileri de sûret-lemâlar takiben tamamlar. Bir Damlahatnâme sürümler halinde, kavram odaklı Levhalar şeklinde kaleme alınır. Her bir Levha üçer aşamadan, her bir aşama ise birden fazla bölüm ve kısım içerebilmektedir. Bu detay haricinde Damlahatnâme'nin kısımları vardır ve sırasıyla yazılmalıdır.

9.3.5. Kademeleri

- Kapak
- Ön Sayfa
- Künye Hat
- İthafet
- Epigraf (Kısa Söz)
- Önsöz
- Yazarca
- Giriş
- Başlangıç
- ANAHAT
- Epilog (Kısa Netice)
- Ana Karakterler
- Apandis – Ek/Notlar
- Sözlükçe
- Kaynakça
- Teşekkür
- Yazar
- Sürümce-Sûhufat
- Arka Kapak

9.3.6. Anahat Kademeleri

Sürüm
Levha
Aşama
Bölüm
Kısım
Parça
Paragraf
Cümle
Söz
Kavram

9.3.7. Kurallar

En temel kural, kavrama dayalı düşünce ispatı ve anlatısının tam manada vurgulanmasıdır.

- Cümle ve paragraflarda asıl maksat, düşünceyi anlatmak ve kanıtlamaktır.
- *"Sanat, sanat içindir."* Anlayışı hâkimdir.
- Son yazısı epilog (Kısa netice) kademesinden sonra yazılır.
- Bir sorun üzerine kavramsal odaklı yazılmalıdır.
- Deneysellik veya eğitsel-öğreti ön planda olmalıdır.
- İçsel konuşmaların açıklamaları ***otag*** veya ***şerh-i hal*** türeviyle aktarılmalıdır.

9.3.8. Damlahatnâme Edebi Türünün Oluşum Süreci

2015 yılında **Mevlüt Baki Tapan** tarafından şark romana ve beraberinde akademik öyküleme ihtiyacına karşılık oluşturulmuş ve ilk örnekleri de yine kuramcısı tarafından verilmiştir. İlk Damlahatnâme yapıtı, tek sürüm olarak çıkarılmış "*Damlayan Gölge*" adlı eserdir.

Sonraki yıllar genç nesil arasında oluşumu ve ilk amatör örnekleri doğmuştur. Ayrıca elle bizzat kendisi askerliği boyunca ER arkadaşlarına hediye kitaplar yazmış ve bunların hepsini Damlahatnâme olarak kaleme almıştır. 2020 yılında al Bakiyye dilinde birkaç örnek kaleme almıştır. 2021 yılında ise al Bakiyye dilinin edebî türü olarak uyarlayıp dile dahil etmiştir.

9.4. Damlahatnâme Edebî Türü Anlatım Türleri

Bilindik edebi türlerin birçoğunu bünyesinde barındırmasıyla farklılık yaratan Damlahatnâme, aynı zamanda kendine özgü edebiyat mantığı ve türevleri de oluşturmuştur. Her biri eserin zenginleştirilmesine ek katkı sağlamaktadır. Bunlar; *damla, tevil, otag, yazın, sözce, devriye, şerh-i hal, usulihat ve dipçe'*dir. Her biri Damlahatnâme'nin zenginleşmesini ve özgünleşmesini sağlamaktadır. Ayrıca süslemelikleri de bulunur. Bunlar da; *görselleme, açmalık, imgeleme ve figürat* olarak nitelendirilmiştir.

9.4.1. Otag

Sözcük Anlamı, büyük ve süslü çadır demektir.

– Türklerde sefer sırasında hükümdar ya da ordu komutanı için kurulan büyük çadırdır. Genellikle birbirine geçişli 3–4 bölmeden oluşurdu. Ortadaki büyük çadır yedi direkliydi ve gölgeliklerle çevriliydi. Otağ hükümdarın ve komutanın gücünün bir simgesiydi.

– Padişahlarla vezirlere mahsus çadırlar. Bunlardan padişahlarınkine "otağ-ı hümayun", sadrazamınkine ise "otağ-ı asafî" denilirdi. (Ot/Od/Ud) kökünden türemiştir. Od (ateş) ile bağlantılıdır. İçinde ateş yakılan barınak demektir.

Bu unsurlardan yola çıkılarak bilgi, kavram veya öykülerin süslenmesine yardımcı türevdir. Anlatılan eserin süslenmesini ve ek açıklamalarla desteklenmesini sağlar. Otag yazıları internet topluluğunda viki yazılarına benzemektedir. Ancak biraz daha süslü ve ek bilgi içerirler. Anlatılan bir olayda bilinmesinde fayda görülen bilgi ve açıklamaları barındırırlar. Anlatıcı aracılığıyla veya ilave olarak sağ kısımlarda küçük not halinde verilirler. Her iki yöntemde makbuldür.

Bir dayanağı, kaynağı olan; süsleme ve zenginleştirme ve de ek bilgi sunmak maksadı güden yazılardır. Detaylı bilimsel açıklama veya önemli kanıtlanabilir görüşü belirtir.

9.4.1.1. *Özellikleri*

İki farklı kullanımı mevcuttur.

Klasik: > ... < işaretleri arasında cümle olarak belirtilebilir.

Bağlaçlı: kio (Ƕ) bağlacı ile paragrafa dahil edilerek belirtilebilir.

9.4.1.2. *Amaç ve Yazım*

Parça ve kısımların daha iyi kavranmasını, bilimsel dayanaklara yaslanmasını ve okurun ilaveten bilgilendirilmesini sağlamaktır. İki farklı yazımı mevcuttur. Bunlar; parça içerisinde ve parça dışarısında diye ayrılır.

Parça içerisinde yazım: (Cümle + kio + otag) "Kio" bağlacıyla kullanılır. Normal cümleden sonra virgül (,) konulup (Konulmayabilir de) "***Kio***" yazılır ve ardından otag açılır.

Misal; "**Faust Betikelzeşad wurde J. Wolfgan von Goethe yazerti, kio ist tayhe ber ulu Ulrukman**." (*Faust adlı kitabı J. Wolfgang von Goethe yazmıştır ki kendisi aynı zamanda büyük bir devlet adamıdır.)*

Parça dışarısında yazım: >…< Normal cümleden sonra nokta (.) konulur ve otag açma işaretleri içerisine otag açılır.

Misal; "**Min wurde okerti lâ Nowçav sinwû tünyatku. Sin wurde Gêne ayterti ol Zeşadelbimedtêkufin VARLIK. >*Varlık ist ber Kuram kio ber Keyseik wurden caderti or ol nar zeşunerterti ey.*<"** (Yeni bir haber okudum dün gece senin hakkında. Yine aynı VARLIK isimli masaldan bahsediyordun. >*Varlık, masalı bir grubun uydurduğu ve pek anlaşılmamış bir kuram ve ön görüdür.*<)

9.4.2. Tevil

Tevil, gelişi güzel bir verinin güzelce yorumlanması demektir. Serbest tarzda bir yorumlamayı belirtir. Yazar, okuru özellikle bilgilendirmek veya görüşlerini sunmak için tevil eyleme yöntemini kullanır. "*Kio, Êleki, Zita..."* gibi bağlaçlarla kullanılır.

Amaç, parça içerisindeki nesne, cisim ve imgeleri okuyucuya tanıtmak ve açıklamaktır. Gerçeği gösterme zorunluluğu yoktur.

Misal: "**Gêne tüm Zarf-idamlaat ist usru ya Yudruk, zita ya Zarf-idamlaat kio nar okerti sureb ayat, nar luraw."** (Yine masa üzerindeydi bütün mektuplar, **üstelik** aylarca okumadığı, önemsemediği mektuplardı bunlar.)

9.4.3. Sözce

Yazar tarafından üretilen iki susku arası söz zincirini ifade eder. Bir düşüncenin etkisiz olarak kelime dizisi, lakırtı, kelam, kavil veya laf yapısıdır. Damlahatnâme'de oldukça sık kullanılan bir üslup ve türevdir. Özel anlam ve işlevlerinden farklı alana sözcüklerin kaydırılması, mecaz kullanımı veya bilinmez yeni sözcüklerin türetilmesi özel yer tutar. Örneğin bir zamanlar dilde kullanılmayan ve kimsenin duymadığı canısı, kanka, gada, totoş, bebişciğim gibi sözcükler zaman içerisinde türeyerek dile girmiştir. Damlahatnâme'de de bu tür uygulamayla sanatsal ve edebi değerde sözcükler türetilmektedir. Sözce ise bu sözcüklerin türetilerek yapıta uyumlu hale gelmesine yardımcı olur.

Bilinmeyen, yeni bir sözcük türetmeye yönelik edebi çalışmadır. Yazarın kullanımı ve okurun okumasıyla şekillenmektedir. Bir takım öbek, sözcük veya seslerden yeni bir olgu, kelime, öbek vb. oluşturma sanatıdır.

Amaç: Yeni sözcükler dile kazandırmak, ivmesel his ve duyguları anlatmaya yardımcı olmak, esere özgü sözcük gurupları meydana getirerek dilde zenginleşmeye vesile olmaktır.

Yazım: Herhangi bir kuralı olmayıp, her bölüm ve satırda kullanılabilir.

9.4.4. Şerh-i Hal

Özel açıklamalıktır. Tefsir, durum, görüş, çeviri vb. belirtmek için kullanılır. İki farklı kullanımı vardır. Klasik olanı; parantez içerisinde "…", diğeri de cümle içerisinde "***Şerxayan***" gibi bağlaçlarla kullanılır.

9.4.5. Devriye

Bir konuda farklı anlatıya, konuya veya detaya geçme sanatıdır. " Hayñû, Esde, Juldar... (*Hani, derken, velhasılıkelam, keza, tıpkı…)*" gibi bağlaçlarla başlayan, özel anlatı türevidir. Genelde geçmişe dair veya gerçek dışı hayalî konulara değinilmektedir. Şikâyet, eleştiri, övme, bilgilendirme içermektedir. Konu aydınlatması, okura ışık tutma, ek bir duyguyu ve durumu arz etme amacı güdülmektedir.

9.4.6. Dipçe

Dipçe; not, dipnot, açıklama, kaynakça vb. demektir. Damlahatnâme'de kaynak ve not belirtmesi sıkça yer alır. Atasözleri, söz ve mimikler yahut bilinmez sözcükler, görüş ve düşünceler sıkça kullanıldığı için ek açıklama ve kaynak gösterilmesi fayda ve verimlilik açısından önemlidir. Dipçeler de anlatımın ve kavrama durumunun netlik kazanmasını sağlar. Sözce yapılmış veya tevil eylenmiş bir alanın açıklanmasında, okur ve araştırmacı tarafından anlaşılır olmasını en iyi düzeyde sağlamaktadır. Dipçeler Damlahatnâme içerisinde verilebileceği gibi sayfa altında da verilebilir. Kendine özgü dipçe belirtme üslubu bulunmaktadır.

Kaynakça özelliği olduğu gibi, ek durum ve mimik belirtme amacıyla da kullanılmaktadır. Geçerliliği ve doğruluğu yüksek, akademik özellik taşıyan bölümdür. İlgili sözcük veya cümlenin sonuna rakam olarak sıralı biçimde belirtilip, yine aynı sayfanın alt kısmında küçük olarak detaylıca gösterilir. Her dipçe kaynağının kendine özgü yazımı vardır. Genellikle benzer tarzda kullanılmaktadır. Yıldız (*) veya rakam (1) ile belirteç yapılır. İlgili cümlenin sonunda üst bilgi olarak belirtilir.

Taslaklar:

- Site: "Kavram Başlık" Site adı, içeriğin yazarı. Erişim tarihi, (Site bağlantısı).
- Belge: "Belge Adı" Oluşturan, Firma … , Tür, sayfa no: Erişim tarihi.
- Kitap: "Kavram – başlık adı" Kitap adı, Yazar, Yayıncı, Yayın tarihi, ISBN No: Sayfa No: Erişim Tarihi. [TR Dışı ise] <Varsa web bağlantısı>
- Ansiklopedi: "Kavram Adı" Ansiklopedi adı, Baskı, Cilt, yer, yayın tarihi. Erişim tarihi.
- Sözlük: "Kelime adı" Sözlük adı, baskı, cilt, tür, yayın adı, yayın tarihi, dili. Erişim.
- Film: "Film adı" Yönetmen, yapımcı, gösterim tarihi. Erişim-İzlenme tarihi.
- Röportaj: "Konu-Kavram" Kiminle, tarih.

9.4.7. Usûlihat

Nazım biçiminde yazılan edebi ve sanatsal türevdir. Genellikle şiirsel anlatı kullanılmaktadır.

Kademeleri:

1- Başlık: Tüm yapıtı betimleyen kısa dizge.
2- Baş: Giriş mahiyetinde imalı sözcük dizesi (2 mısra).
3- Genelge: Amaç belirten kısım (2 mısra).
4- Olgu: Birden fazla dörtlükten oluşan, ana hatlarla olayın ele alındığı kısım.
5- Vurgu: Nakarat niteliğinde cümlecik (2 mısra).
6- Aydınlatma: Açıklama, aydınlatma bölümü (2 mısra).

7- Sonuç: İki veya üç sözcüklü son odak kısmı.
8- Sorgu: Sorgu yönergesi, okura yönelik soru bölümü.

Ayrıca, içinde bolca özlü söz, atasözü, deyim vb. barındırabilmektedir. Mani ve tekerleme önemli yer tutar. Amaç, Eserde duygu ve düşünceyi daha etkili ezgisel nağme halinde sunmaktır.

-Başlık-

Baş Kısım – İmalı Mısra
İki mısradan oluşmakta.

Genelge – Amaç ve gaye ki,
İki mısradan oluşmaktadır.
Olgu – dötlük bölümüdür.
Dörtlük şeklinde şiirsel olarak
Öykü şeklinde anlatım verilir.
Temel unsurları içermektedir.
Vurgu: Nakarat kısmı
Aydınlatma – Açıklama kısmıdır.

Sonuç Anlatan kısımdır.
Netice belirtir
Sondur.
Soru yönergesidir?

Kurallar:

- Bir duygu ve düşünceyi olay örgüsü ile şiirsek bir üslup kullanılarak anlatım biçimi olduğu için bu unsura dikkat edilmelidir.
- İçsel düşünce ve fikirleri anlatabilir.
- Şarkı söyler gibi anlatım sağlanır.
- Eserin bütünüyle iç içe olup, ayrı ve farklı olmamalıdır. Adeta öykü anlatımının devamı niteliğinde olmalıdır.
- Olayların şiirsel dilde anlatımı olduğu unutulmamalıdır.

Örnek: Türkçe

-Vurgun-

Huzur, mutluluk şan ile,
Canda canan yar ile,

Varsın gitsin dertlerim,
Yârim benim dermanım.
Sen geldin dünyama,
Karanlıklar kayboldu.
Sen vardın yüreğime,
Kederler yok oldu.

Sevdalıyım sevdiğim, sevdalı,
Ben sana tutkunum tutkun…
Sen oldukça hayatımda,
Var olacak hep mutluluk.

Sol yanım, can yârim,
İşte yine diyorum;
Kız Ben sana
Vurgunum.

Vurgun! Anlıyor musun?

Örnek Al Bakiyye:

- Uldarung -

İnç, kutunç, Ünlen,
Özfi Amranç Amrançlen,

Yo luraw minin Feckuat,
Mini Amranç ist Umar řiymin.
Sin wurde gelerti tu ya Âlem řiymin,
Garayungat wurden yiolerti.
Sin wurde vulerti tu ya Âvku řiymin,
Elemat wurden yiolerti.
Mi amra ey Amranç amra,
Min ist turugend tu Sin turugend…
Sureb olsin ya Tarmufi řiymin,
Baroltaç xam ya Kutunç werde.

Solupan, Beste řiymin,
Lû, retêmin;
Riy ist min Uldarung tu sin,
Uldarung.

Uldarung! Mu sin unerta?

9.4.8. Yazın

Yazın, diğer deyişle edebiyat, gökçeyazın demektir. Edebi eserlerin tümüne verilen addır. Öz Türkçe sözcük olarak Yazın ve Edebiyat kelimelerinin karşılığıdır. Yazı halinde edebi değer taşıyan eserlerdir. Damlahatnâme içerisinde birden fazla yazın yer alabilmektedir. Yerine göre tiyatro, şiir veya beyit yer alırken, yerine göre de mektup, rapor, blog yazsı veya anı yer alabilir. Ayrıca atasözü, deyim ve özlü sözlere de sıkça yer verilir. Bu eserler Damlahatnâmelerin zenginleştirilmesini ve olguların okur tarafından anlaşılır olmasını sağlamaktadır.

Birçok türün bir yapıtta kullanılmasını sağlar. Nazım ve nesir türlerinin birleşmesine öncülük eder, eserin ve olayın daha anlaşılır olmasını ve de anlam kazanmasını sağlar. Diğer türlerle anlatımı kuvvetlendirmeyi amaçlamaktadır.

Her tür kendine özgü yapıda yazılmaktadır. Haber, ileti, e-posta, rapor ve davetiyeler çerçeveli yazılır. Tüm kısım ve paralarla bütün halinde iki, sözlük vb. ayrı yazılır.

- Her yazın türü kendi yazım ve anlatım kurallarına göre kaleme alınmalıdır.
- Yazınlar normal yazılabileceği gibi, eğik de yazılabilir.
- Ayrı bir eser olarak değil, Damlahatnâme eserine bağlı bir yapı olarak düşünülmelidir.

9.4.9. Damla

Bir kavram, sözcük veya konunun bilimsel, akademik ve ilimsel olarak ele alınmasını, incelenmesini ve okura sunulmasını sağlayan türevdir. Tamamen maddesel olarak geliştirilmiş bir platform mantığındadır.

Misal, "*Dünya*" sözcüğü ve kavramının temel açıdan bilgisini bünyesinde barındırdığı gibi, aynı zamanda dünya kavramına dair farklı veri ve kaynakları da içerisinde barındırmaktadır. Maddesel ve kavramsaldır. Çok detaylı bilgi içerebilir. Geniş çaplı inceleme gerektirmektedir. Bir damla, ilgili olduğu kavramın web sitesinden, viki verisine, kitap ve filmlerine, anlatı ve söylenen sözlerine ve kaynaklarına kadar içerir. Suyun ani düşen parçasıdır. Yüreğe inen ani ivme manasındadır. Bir kavramı ve konuyu etraflıca akademik olarak inceleyip, kurla paylaşmaktır. Kavramı veya konuyu akademik bilgi boyutuna taşımak, önemli bir eser değeri kazandırmak gibi yegâne gayesi bulunur.

İki farklı yazımı mevcuttur. Ancak sadece birinci yazımın tercih edilmesi önerilir. Birici yöntem damla odaklı içsel yazım, diğeri de akademik madde odaklı dışsal yazımdır.

İçsel Yazım: "Anlatıcı" konuşup, yorumlayarak damla oluşturulur. Sayfaya iki sütunlu yazılır ve "Bir damla hususunda, bir damlacık…" şeklinde açıklama cümlecikleriyle başlanır. Önerilen kullanım şeklidir.

Dışsal Yazım: Madde başlığı ile sıralı olarak başlıklarda açıklanan anlatım ve yazım şeklidir. Genellikle konudan bir nebze okurun uzaklaşma olasılığına karşın pek tavsiye edilmez.

Kurallar:

- Akademik açıdan incelenebilir bir kavram veya konu seçilmelidir.
- Bünyesinde otag, tevil, şerh-i hal vb. türevler barındırabilir.
- Öykü, şiir ve yazın içerebilir.
- Muallâk ilimler belirtilmelidir; Tarih, kimya, ilahiyat vb.

Aşamalar

Damla oluşumunda aşamaların sırasına uygun biçimde anlatım ve yazım gerçekleştirilmelidir.

1- Kavram adı – Başlığı
2- Sözcük anlamı
3- Kavramda dair bilgi, özet, açıklamalık ve tanım
4- Detaylı bilgi
5- Diğer dillerdeki karşılıkları

6- Diğer yazım çeşitleri; Arap, Rus, Sümer, Göktürk vb.
7- İlave bilgi ve özellikler
8- Kavramla alakalı atasözü, söz, deyim ve şiir
9- Kavramla ilgili görsel
10- Muallâk ilimler: Tarih, ilahiyat, matematik, fizik…
11- Kavram hakkında yazarın görüş ve yorumları
12- Eleştiriler
13- Çözümleme: Rüya tabiri, astrolojik yorum, psikolojik yorumlama, ayet, beyit, nükte vb.
14- Bunları biliyor muydunuz? Kısmı
15- Anlaşılmaya yardımcı film, müzik, kitap, etkinlik vb.
16- Kavrama dair ödev, tez, tartışma konusu
17- Damlatar ve katkı sağlayanlar
18- Yazar adı, e-posta adresi, iletişim bilgieri
19- Ek bağ: Metin, görsel, bağlantı ve konuşma
20- Dipnot – kaynakça
21- Damla oluşumunda yapılanlar
22- Anahtar sözcükler

9.5. Damlahatnâme Kademeleri

Damlahatnâme kendine özgü bir kademe yöntemiyle yazılır. Kademeler yapıtın kitap formatında ele alınması gereken başlıklardır. Damlahatnâme, bilindik diğer türler gibi kendine has yazım türüne sahiptir ama daha düzenli ve kuralcı bir mantıkla oluşturulur.

Bir Damlahatnâme içerisinde birkaç aşama ve her aşama içerisinde de birden fazla bölüm mevcuttur. Bölüm ve aşamalı olarak yazım ele alınır. Bölümler aşamaları, aşamalarda Damlahatnâme'yi meydana getirir. Bir Damlahatnâme birden fazla sürüm olarak yayınlanabilir. Sürümlerle birlikte seri, serilerin toplamıyla da set oluşur. Her set bir mantık ve öykü dünyasında kavramları barındırır. Bu ilgili sette yer, mekân ve karakterler değişebilir, fakat temel mantık ve olgu değişmez. Sürümlerde ise karakter ve örgüler değişmez. Sürüm halinde kitap yayıncılığıyla dünyada ilk olma özelliğine sahiptir.

9.5.1. A-Kapak

Damlahatnâme mantık ve usulüne uygun kapak bölümüdür. Yapıtın ilk kademesidir. Damlahatnâme ismi, yazar adı ve Damlahatnâme sloganı veya özlü sözüyle beraber sürümü yer alır. Kendine özgü bir görsel tasarımı bulunur. Renkli bölümdür.

Yazım

1. Damlahatnâme ve yazar adı büyük harfle yazılır.
2. Slogan, kitap adının altına yazılır.
3. Külliyat ve set bilgisi en alt orta kısma; "… külliyatının … setine bağlıdır." Şeklinde yazılır.
4. Sürüm ve suhuf no, sayfanın sağ üst veya alt köşesine yazılır.

Taslak

KİTAP ADI

"Kitaba özgü hoş slogan cümlesi…"

YAZAR ADI

I.Cilt

I. Suhuf; 0.1

Karanlık Maceralar Külliyatının Merciler Setine bağlıdır.

Kurallar

- Damlahatnâme ve yazar ismi büyük yazılır.
- Slogan küçük yazılır.
- Sürüm bilgisi verilmelidir.

9.5.2. B-Önsayfa

Damlahatnâme adı ve sloganı sade biçimde yazıldığı renksiz kısımdır.

9.5.3. C-Künye Sayfası

Dizi, sürüm ve tür adı, bağlı bulunduğu set ismi, ISBN kodu, Yayıncı, editör ve yazar gibi bilgilerin yer aldığı alandır.

Taslak

-KÜNYE HAT-

Yazar:
Editör:
Grafik:
Yayınevi:

Seri No:
Cilt No:
Sürüm No:
Suret:
Set Adı:
Külliyat

Yayın Tarihi:
ISBN No:
Tür:
Telif Hakları:
Dili:

9.5.4. Ç-İthafet

Kime ithaf edildiği, kimlere yönelik olduğu belirtilir. Dörtlük, dize, tek söz veya tek sözcük olarak belirtilebilir. Tek bir sayfaya ve sayfanın alt sağ kısmına yazılır.

Taslak

... Eşime ithaf olunur.

9.5.5. D-Epigraf

Konuyla ilgili atasözü, deyim, özlü söz, şiir veya metin parçacığının yazıldığı alandır. Slogandan ayrı, bütün Damlahatnâme'nin temel kavramını ilgilendiren cinsten olmalıdır. Tek sayfaya ve sayfanın sağ alt kısmına yazılır.

9.5.6. E-Önsöz

Kısa bildiri alanıdır. Yapıt olgusu ve içeriğine dair öyküsel hiçbir bilgi bu kısımda verilmez. Sadece kısaca bir nutuk veya bildiri alanıdır. Yapılan araştırmaya dair bilgiler verilir. Suret ve sürüm bilgisi paylaşılır.

Örnek

-Önsöz-

"Dilim" adlı bu eser, "Kara Serüven" külliyatının "Bendi Hal" setine bağlıdır. Damlahatnâme olarak deneysellik ön planda tutularak kaleme alınmıştır. Eser, özel bir amaç uğruna 17 günde hazırlanmış ve birçok site, ansiklopedik araştırmaya vesile olmuştur. Bünyesinde birçok edebi tür barındırmaktadır.

İlgili eser 1. Suret, 0.3 sürümdür.

Kuralları

- İçerikle ilgili bilgi verilmez.
- Çok uzun olmaz, bir sayfayı geçmemelidir.
- Kısa bir bildiri niteliğindedir. Sürüm ve suhuf bilgisi paylaşılmalı, yapılan araştırma ve çalışma anlatılmalıdır.

9.5.7. F-Yazarca

Yazarın okura özel mesajının yer aldığı kısımdır. Asıl yazarın iletisi olabileceği gibi, yapay esere özgü yazarın bildirisi de olabilmektedir. Tamamen okura yönelik bildiri niteliği taşımaktadır.

Yazım

Önsöz ve giriş sayfaları arasında özgün bir sayfa olarak yazılır. Yazarın iletisi olup, evvela eser ismi belirtilerek cümleye giriş yapılır. Akabinde okura mesaj verilip, iyi okuma dilekleriyle temennide bulunulur.

Kurallar

- İlgili konu harici bilgi verilmez.
- Yazan kişi her zaman ***"Yazar"*** statüsündedir.
- III. veya I. tekil kişi anlatımı kullanılabilir.

Örnek

-YAZARCA-

"*Lisanîye*" Adlı bu eser Almancaya dair özellik ve yapıları konu almış olup, dil öğretimini gaye edinerek hazırlanmıştır. Belli arlıklarla olaya bilgi vermek amacıyla müdahale edebilmekteyim. Okumadan önce eserin edebi türü olan Damlahatnâme hakkında az buz da olsa kısa bilgi edinilmesi, okumanın kolaylığını ve anlamanın hız kazanmasını sağlayacaktır. Eser, Alman dilini öğretmeye odaklıdır. Her dil öğrenmek isteyene faydalı olması temel amacımdır.

Tüm okurlarıma iyi okumalar dilerim.

-Yazar-

9.5.8. G-Giriş

Kitabın neden yazıldığı, hangi araştırmaların yapıldığı, temel maksat ve gayeler nelerdir gibi sorulara yanıtlar verilir ve kitabın gidişatına dair bilgiler verilir.

Yazım

Eserin adı, özellik ve türü belirtilip, neden ve nasıl yazıldığına kısaca değinilerek konudan bahsedilir. Akabinde amaç, sorun ve yorumlara değinilir. Son olarak da yapısal bilgiler verilip, ilave anlatım varsa bahsedilir. Ana kahraman ve kimliği açıklanır.

Kurallar

- Kesinlikle eser adı, özelliği, konusu, türü, sorun ve maksadı belirtilmelidir.
- Sabit anlatıcıların hangileri olduğu söylenir; Anlatıcı, Belagat, Gözlemci, Öğütçü, İfrit…
- Eserin ana kahramanı kısaca tanıtılır.
- En fazla iki paragraf başı yapılmalıdır.

Örnek

-Giriş-

"*Dilim*" isimli Damlahatnâme, dilsel edebi, macera ve psikolojik türde olup, dil öğrenimini hızlandırmak amacıyla hazırlanmıştır. Deneysellik ve eğitici-öğretim teknikleri kullanılarak öyküsel anlatım yoluyla dil öğretilmektedir.

Muallim isimli öğretmenin Almanca öğretme çabası ve bu süreci ele alan eser, eğitsel öğreti niteliğindedir. Belli aralıklarla olaya müdahale eden anlatıcılar vardır. Bunlar; Anlatıcı, Yazar ve Öğreticidir.

9.5.9. Ğ-Başlangıç

Olaya kısaca giriş, temel ön anlatı kısmıdır. Bir şiir, nükte, dörtlük ve öykücükle olaya girilebilir. Dış gözlemci anlatımıyla anlatılır. Çevre, kahramanlar ve temel gidişatın yönü yüzeysel olarak bu kısımda ele alınıp anlatılır.

Yazım

Şiir, dörtlük, vecize, mektup, haber, mesaj vb. şekillerde giriş yapılabilir. Her tür anlatıma uygundur ve genellikle gözlemci anlatım vardır. Olaylar yüzeysel ve detaysızdır. Çok aşırı uzun değildir.

***Anahat**: Yapıtın bel kemiğidir. Tüm örgü ve olgular, olay ve kapsamlar bu alandadır. Bu kısımda aşamalar ve her aşama altında bölümleri bulunur. Damlahatnâme kuralları çerçevesinde yazım yapılır ve standart sayfa yapısı kullanılır.

*Detaylar sonraki sayfalarda aktarılacaktır.

9.5.10. H-Epilog

Kısa netice ve düşündüren imleç kısmıdır. Okura verilen kısa bildiri, öykü veya dörtlükle okur düşündürülür ve tüm işlev sonrasında ders çıkarılması gereken bir durum veya özlü bir nasihat verilir.

Yazım

En son, Anahat (Aşamalardan) sonrasında yazılan kısımdır. SON yazısından önceki yazım kademesidir. Düşündüren bir emeçle başlayıp, olayı neticelendiren kademedir. Bu kısmın sonunda "Son, Bitti…" şeklinde nokta niteliği taşıyan bildiri sözcükleri kullanılır.

Kurallar

- Reklam ve tanıtım yapılmaz.
- Burası öykün sonudur. Netice verilmelidir.
- Çözümleme, yazar tarafından yapılır.

9.5.11. I-Ana Karakterler

Karakter isimleri ve özellikleri ve birbirleriyle olan bağlantıların belirtildiği kısımdır.

Yazım

Karakter adı, kimliği, özelliği ve akıbeti bu kısımda yazılır. Öyküde belirtilmeyen karakterlerin son durumu yazılabilir. Ayrıca maddesel olarak karakterler tanıtılabilir.

9.5.12. İ-Apandis/Ek-Notlar

Damlahatnâme kurgu ve kavramsal öykücüğün daha iyi anlaşılıp kavranması için yardımcı bilgiler, kitap ve diğer notlardan alıntılar ve yapıt içerisinde açık kalan cevaplanmayan sorulara yanıtlar bu kısımda verilir. Okurun bilgisine bırakılmış yanıtlar bu kısımda ele alınır. Ayrıca bilinmesinde fayda görülen notlar da bu kısımda yer alır.

Örnek

-Apandis-Notlar-

- Bu eser, ilk Türkçe araştırma kitabıdır.
- Ali ile Leyla evleneceklerdir.
- Velinin ölümü, Ali'nin elinden sanılmaktadır.
- Konuyla ilgili olarak "…" isimli filmi izlemeniz tavsiye edilir.

Tür: İçeriği ve gayesi
Kitap: … İsimli kitap, örnek okunması tavsiye edilen kitaplar…

9.5.13. J-Sözlükçe

Yapıtta kullanılan bilinmesi zor ve sözce edilmiş terim ve açıklamalar bu kısımda verilir.

Yazım

Sözcük adı ve açıklaması, parantez içerisinde kaynağı verilerek yazılır.

Örnek

-Sözlükçe-

- Sözcük adı: Açıklaması (Kaynağı)
- Muallâk: Asılı, bağlanmamış, sonuca bağlanmamış, bilinmezlik. (Türk Dil Kurumu)

9.5.14. K-İlave Kaynaklar

Belirtilemeyen ve dipçe verilmeyen, sadece fikir edinilen kaynakların yer aldığı kısımdır. Damlahatnâme standartlarında kaynak gösterimi yapılır.

9.5.15. L-Teşekkür

Destek olanlara teşekkür iletisi kısa ve öz olarak bu kısımda belirtilir. Teşekkür edilecek kişi isimleri ve teşekkür sebebi belirtilmelidir.

Yazım

Resmi üslup vardır. "*Yardım ve emeği geçen ... isimli kişiye*" diye başlayıp, kişi ve teşekkür sebepleri belirtilerek anlatım sağlanır ve şükranda bulunulur. Bir sayfayı asla geçmemeli, aşırı abartılı olmamalıdır.

Örnek

-TEŞEKKÜR-

Bu eserin hazırlanmasında bana her türlü desteği sunan eşime, kaynak katkılarında bulunan arkadaşım Emrah Yılmaz'a, grafik desteği sağlayan Hüseyin Sümer'e ve çeviri de ek katkı sunan Orhan Çölkesen'e şükranlarımı sunar, teşekkürü bir borç bilirim.

İyi ki varsınız.

9.5.16. M-Yazar

Damlahatnâme'yi kaleme alan yazar veya yazarlar hakkında kısa bilgiler bu kısımda belirtilir. Yazarın biyografisi ve çalışmaları bu kısımda anlatılır. 3. Tekil şahıs anlatımı kullanılır.

Kurallar

- ❖ Yazarın adı ve varsa unvanı mutlaka belirtilmelidir.
- ❖ Çok kısa özgeçmişi anlatılmalıdır.
- ❖ Yazara ilişkin iletişim bilgisi verilmelidir.
- ❖ Yazarın önemli birkaç eseri belirtilmelidir.
- ❖ Resim eklemesi isteğe bağlı olabilir.
- ❖ Bir sayfayı geçemeyecek şekilde yazılmalıdır.

Örnek

Yazar: Elif ŞAFAK

1997'den beri dokuzu roman olmak üzere 14 eser veren Elif Şafak'ın, 2009 yılında yayımlanan Aşk adlı romanı Türk edebiyat tarihinin en kısa sürede en çok satan edebi eseri olmuştur. 2010 yılında TED Global'deki konuşması internet üzerinden yaklaşık 1,5 milyon kişi tarafından dinlenmiştir.

Eserleri kırk dile çevrilen Elif Şafak'ın romanları, Viking, Penguin Random House, Rizzoli ve Phebus gibi dünyanın en önemli yayınevleri tarafından yayımlanmaktadır. 2010 yılında Fransa'nın en saygın ödüllerinden Sanat ve Edebiyat Şövalyesi nişanına layık görülmüştür.

Strasbourg doğumlu Elif Şafak, çocukluğunu ve gençliğini Ankara, Madrid, Amman, Köln, İstanbul, Boston, Michigan ve Arizona'da geçirdi. ODTÜ Uluslararası İlişkiler Bölümü'nü bitirdi, yüksek lisansını aynı üniversitede Kadın Çalışmaları Bölümü'nde, doktorasını ise siyaset bilimi alanında tamamladı.

Önemli bazı eserleri; Sakız sardunya, İskender, Aşk…
Web Site: www. elifsafak .com.tr

9.5.17. N-Sürümce

Damlahatnâme'nin sürüm bilgileri, her sürümde yapılan değişiklik ve eklemelerin yer aldığı kısımdır. Sürüm bilgisi de tarih ve nedenle beraber belirtilmelidir.

Kurallar

- Varsa külliyat ve set bilgisi verilmelidir.
- Yapılan değişiklikler güncel sürüme eklenmelidir.

Taslak

-Sürümce + Sürüm No-

… Külliyatı, …. Seti

Sûret:

Cilt No:

- Sürüm No – Neden; Tarih.
- Sürüm No – Neden; Tarih.
- Sürüm No – Neden, Tarih: Yapılan değişiklik

Örnek

-SÜRÜMCE 1.0-

Karanlık Maceralar külliyatı, Dilim seti

Suret: I

Cilt No: 1
- 0.1 - Tanıtım, 01.05.2014
- 0.2 – Düzeltme, 06.07.2014
- 1.0 – Ekleme, 01.12.2014; Yeni karakter eklendi, yeni bölüm eklendi ve zaman değiştirildi.

9.5.18. O-Arka Kapak
Yapıtı özetleyen kısa yazı ve tanıtım yazısıyla beraber kitap bilgisinin (sayfa, yapı, boyut…) yer aldığı kısımdır.

9.6. Damlahatnâme Anahat
Damlahatnâmeler bilindik edebi türler aksine daha kapsamlı ve detaycı yazım türüdür ve geniş zaman gerektirmektedir. Bir Damlahatnâme temel olarak aşamalardan oluşur, aşamalar ise bölümlerden. Bir akım ve düzey yöntemiyle bağ kurulmuştur. Başlangıç ve epilog kısmının arasında yer alan kademedir. Bunlar dokuz kısımdan oluşur; "Kavram, söz, cümle, paragraf, parça, kısım, bölüm, aşama ve levha."

Bölüm>Aşama>Sürüm>Seri (Dizi)>Set

9.6.1. Kavram
Temel olgu ve vurgunun yapıldığı sözcüktür. Misal; dünya, açlık, aşk, ölüm, zafer vb. Kavram belirlendikten sonra birkaç defa konu içerisinde kullanılmalıdır.

9.6.2. Söz
Kavramı anlatan kısa sözdür. Kavrama dair mantık ve bilgiyi sunar. Başlangıç kısmında genellikle kullanılır.

Örnek:
Kavram: Aşk
Söz: "Aşk tanrının en büyük lütuflarındandır."
Kurallar

- ❖ Düşündürücü olmalıdır.
- ❖ Edebi sanatsal değer arz etmelidir.
- ❖ Başlangıç kısmında bahsedilmelidir.
- ❖ Özgün olmalı ve kitabın mantığını, yazım türünü anlatmalıdır.

9.6.3. Cümle
Sözlerin bütünseli, anlatım ve açıklama yapıldığı ana bütündür.

9.6.4. Paragraf
Cümlelerden oluşan; bir durumu ve düşünceyi ele alan yazıdır.

9.6.5. Parça
Paragraflardan oluşan; bir açıklama, nitelik kazandırma özelliği bulunan yazıdır. Bir olay veya olguyu ele almaktadır.

9.6.6. Kısım

(***) --- gibi simgelerle ayrıştırılmış, anlatımında geçişlerin yapıldığı yazılardır. Parçaların tamamını bir bütün olarak bir arada tutar. Olay ve durum ne olursa olsun sadece anlatım değiştiğinde son bulur.

Taslak ve Örnekleme

…. Yarınki sınava çalışıyorduk. …. (Sınav hakkında bilgi veriliyor.) …..

***

Nerelere gitmiştik? Kimse bilmiyor. …. Diye farklı bir konuya ve anlatıma başlama durumu görür. …..

Kurallar

- ❖ Durum değişimi ile son bulur.
- ❖ 1.Kısım (Bölüm başı) vecih içermektedir. Her kısım; dal, pencere ve şua içerir. Giriş – gelişme – sonuç mantığındadır.

9.6.7. Bölüm

Bir mantık çerçevesinde ilerleyen olay veya kahraman durumu değişikliği ile son bulan yazı bütünüdür. 1. Bölümdeki olay tamamlanmasa dahi durum değişimi ile 2. Bölüme aktarılabilir. Her bölüme isim verilebileceği gibi, numaralandırma da yapılabilir.

Bölüm, kendine özgü nükte, atasözü, vecih ve temel yapıyla anahtar sözcüklere sahiptir.

Vecih; kısa kaideli ve manidar giriş cümlesidir.

Kademeleri

1. Bölüm No/Adı
2. Nükte
3. Özlü Söz
4. Vecih + Kısım (Dal, Pencere, Şua)
5. Dipçe
6. Kelime
7. Sembol (…), (- . -)

a) **Nükte**: Edebi, sanatsal giriş bölümüdür. Her bölümün başında bulunur. Tekerleme, mani vb. kullanılabilir. Bölümü üstü kapalı açıklamaya odaklıdır. Paragraf başı yapılmaz.
b) **Özlü Söz**: Bölüm içeriğine uygun özlü söz, deyim, atasözü vb. yazımıdır. Tırnak içerisinde, nükte kısmından sonra, vecih kısmından önce ortalı biçimde yazılır.
c) **Vecih**: Edebi üslupla manidar giriş cümlesidir. Paragraf başı yapılarak yazılır.
d) **Kelimeler**: 3 – 5 arası kavramsal sözcükten oluşur ve yalnızca 1. Bölümün 1. Kısmında yer alır. Olayı özetleyen sözcüklerdir.
e) **Sembol**: Her bölümün sonunda kullanılmaktadır. İki çeşittir; (…), (-.-).
    a. (…): Olayın ucu açık ve devam ediyor anlamındadır.
    b. (-.-): Olay burada son buldu. Sonraki bölüm farklı konuya geçecektir.

Aşama Adı
Slogan…

Bölüm No/Adı

Nükte Kısmı

"Özlü Söz"

Vecih…. Paragraf başı ile başlar
Temel yapı, genel hatlarıyla konuya girilir ve anlatım başlar… (Dal)

Pencere: Açıklama

Şua: Netice, Sonuç…

-Aşk – Ölüm – Yaşam -

Dipçe: "Kitap adı" yazar, tarih…
Sözce Açıklama…

Sayfa No

9.6.8. Aşama

Bölümlerden meydana gelir. Her aşama bir olayla başlayıp olay bitişiyle son bulur. Her aşamanın kendine özgü bir sloganı veya özlü sözü vardır ki, bu söz veya sloganlar tüm aşamanın temel durumunu izah eder. Ayrıca her aşamanın kendine özgü bir ismi veya başlığı bulunur. Aşamalar başlık veya bölüm sonu yeni açılımlı isimlerle belirlenir. Aşama başlığı ve ismi sağa yaslı biçimde bölümden önce yazılır, altına da slogan yazılır.

Taslak

Aşama Adı
Aşamanın sloganı

Bölüm Adı

Slogan: Bütün sloganlar özlü söz veya atasözü olabileceği gibi, sıradan bir cümlecik de olabilir. İçerikle bağlantılı olması önemlidir. Tırnak içerisinde eğik yazılır.

9.6.7. Levha

Aşamalardan oluşan ve 3 aşamada bir Levha sayfasında toplanan bilgicik bölümüdür. Olay bütünüdür. İncelenen konunun özellik kazanması, mana arz etmesi için oluşturulan sayfadır.

Yazım

Bir levha 3 açamadan oluşur. Üçüncü aşamadan sonra Levha sayfası oluşturulur. Bu sayfa, levha numarası veya ismi ile birlikte özlü bir anlatım yapılarak okura sunulmalıdır. Açıklama; yazar, anlatıcı, öğretici veya ana kahraman tarafından yapılabilir.

Kısa bir hatırlatıcı, üç aşamanın birleştirmesi şeklindedir ve yarım sayfayı geçmemelidir.

Sürüm

Damlahatnâme'nin oluştuğu haldir. Aşamaların tamamlanıp yapıt oluşumuyla birlikte sürümde ortaya çıkar ve damlahatnâme yapıtını oluşturur. Bir damlahatnâme birden fazla sürümden oluşabilir. Sürümlerde sayfa yapısı, sözcükler, tasarım ve yöntemler değişebilir, yeni kişi veya olaylar eklenebilir. Ancak kurgu ve öykü kesinlikle değişmez. Temel mantık genelde hep aynıdır. Bir sonraki çıkarılan her sürüm damlahatnâme'nin gelişim ve güzelleştirilmesine ek katkı sağlar. Sürümler eserin sürümce kısmında belirtilir. Sürüm numarası, tarihi, nedeni ve yapılan değişiklikler bu kısımda belirtilir. Sürümler sayıyla belirtilip damlahatnâme isminde değişime sebep olamaz. Aşamalar, levhaları ve levhaların tamamlanmasıyla da ilk sürüm meydana gelir.

Sürüm Biçemi:

İlk sürüm, 0.1 şeklindedir ve genellikle ilk sürümler eserde belirtilmez. Her sayı bölmesi bir mana ifade eder.

0.1, 0.1-2, 3.5-5… gibi formlarda yazılır.

- **Düzeltme**: Yazım, sayfa yapısı, format vb. değişim ve düzeltmelerde sayısal son değer yükselir. (0.1-**1**)

- **Değiştirme**: Bir bölüm, kısım, başlık, karakter vb. değiştirildiğinde ikinci değer artar. (0.**2**)

- **Ekleme/Kaldırma**: Yeni bir bölüm, aşama, kısım veya karakter vb. eklendiğine yahut çıkarıldığında ilk sayı değeri artar. (**2**.0)

Not: "0" ile başlayan değerler en fazla 3'e kadar yükselir. Sonrasında 1 ile devam eder.

0.1 > 0.2 > 0.3 = 1.0

9.6.8. Sûret

En az iki sürümün tamamlanması ile oluşur. Sürümler 0.1 , 0.2 şeklinde ilerlerken, ilk sayı değerinin değişimi ile ilk suret de oluşmuş olur.

Misal;

0.1 Sürüm
0.2 Sürüm
0.3 Sürüm
0.3.1 = 1.0 Sürüm (1. SUHUF – SURET)

9.6.9. Seri (Dizi)

Damlahatnâme yapıtının bir başka alanda ve daha farklı olguda devam ettiği alandır. Ayrı bir isme, kapağa ve özelliğe sahiptir. Ancak karakter, kurgu ve gidişat aynıdır. Karakterlerde, çevre veya zamanda zaman içerisinde örgü ilerledikçe değişim olabilir. Aynı damlahatnâme'nin farklılığıyla ikincisinin çıkarılması diziyi oluşturur.

Misal;

Eser Adı: Gizemli Kitap Sürümler: 0.1-0.2-0.3 Suret: 1 Cilt Sayısı: II	SERİ - Dizi

9.6.10. Lem'a

Birkaç ciltlik serilerin bütünüdür. Lem'alar sayı ile ifade edilir.

9.6.11. Set

Serilerin ve lemaların toplamına set denir. Birden fazla dizi olarak yayınlanmış Damlahatnâme seti oluşturur ve tümüne bir set ismi verilir. Her setin bir adı mevcuttur. Tüm serilerin bileşimine hitap eden grupsal bir isim setler için seçilmelidir. Örnek; *tarih seti, macera seti…* Her sette başka kavramlar ele alınabilir.

9.6.12. Külliyat

Birkaç setin toplam bütünüdür. Büyük bir eser silsilesidir. Ortak yönü, tüm setlerin bir veya benzer yazarlarca yazılmasıdır. Özgün adları vardır.

9.7. Lisan-u Damlahatnâme

9.7.1. Kişi Konuşmaları

Kişilerin konuşmaları birkaç düzende yazılır.

a) Doğrudan: Kişi Adı: __ "….." Uzun çizgi ile başlayıp, tırnak içerisinde verilir.

Misal: Ahmet Bey: __ "*Kim geldi?"*

b) Aktarmalı: İsim; "…" dedi. Şeklinde kullanılır.
Ayşegül Hanım; *"Bugün bu dosyalar biletecek."* dedi.

c) Edebi Yazınsal: Kişilerin edebi yazınları (Şiir, anı, mektup, rapor, söz vb.) tırnak içerisinde <u>değil</u>, eğik olarak sade biçimde yazılır.

9.7.2. Haber, İleti ve E-posta vb. Yazımı

Tümü <…> şeklinde yeni bir paragrafta yazılır.

Misal: Ayşegül hemen telefonu alıp mesaj yazdı.

<Mesaj: Çabuk eve gel, nerdesin sen?>

9.7.3. Anlatım Konuşmaları

Eser içerisinde anlatım yapılabilecek birkaç kişi bulunur. Bunlar soyut kişiler olup, okura yönelik genelde konuşma yaparlar. Bunların hepsimin konuşmaları uzun çizgi ile başlayıp, tırnak içerisinde yazılır.

Anlatıcı: __ "… Bunun bir nedeni ve elbette sayın okur."

9.7.4. Özel Vurgulu Sözler

Vurgulu atasözü, özlü söz vb. tümü sayfayı ortalayacak şekilde tırnak içerisinde yazılır.

"Damlaya damlaya göl olur."

9.7.5. Gözlem ve Sezgiler

Kahramanın göz gezdirdikleri, sezdikleri, içinden geçirdikleri ve içsel konuşmaları; > işareti ile başlayıp tırnak içerisinde yazılır.

> "Cümle"
Kitabının kapağına bakıyordu. İsmi bir hayli hoşuna gitmişti. >*"Mutluluk Sende"*

9.7.6. Diyaloglar

Karşılıklı konuşmalar, telefon ve mesajlar vb. tüm görüşmeler (+) (-) şeklinde yazılır.

Taslak ve Örnek

+ 1.Kişinin konuşması, mesajı.
-2.Kişinin konuşması, mesajı.

Yazım Kuralları

a) **Tırnak İçi Tırnak**: Tek tırnakla yazılır (‘ ‘).

Misal; "Yarın sana ‘mavi renkli kalem’ satın alacağım." dedi.

b) **Bağrışmalar ve Sert Konuşmalar**: Altı çizili yazılır.

Misal; *"Daha kaç kez sana ‘<u>bunu yapma’</u> diyeceğim."* diye çıkışmıştı annesine dün gece.

c) Zaman, Yer ve Ek Durum: Bu tür belirteçler * işareti içinde yazılır.
Taslak ve Örnek: *Saat dilimi, yer ve durum.*
Saat: 12:00, Gazino

d) **Durum Arz Eden Yazınlar:** Çerçeveli olarak yazılır. Mesela; Haber, mektup, ileti vb.

Taslak:

….. Cümle …….

<Haber: ….. 07.07.2017'de evlendi. >	Cümle…….. …….

9.8. Damlahatnâme Özellikleri

- İçsel tekil konuşmalar vardır.
- Okurla konuşulur.
- Birden fazla anlatıcı veya farklı roller yapan tekil anlatıcı vardır.
- İçeriğinde özet değil, detaylı öykü, mektup, şiir, tiyatro, karagöz, mersiye gibi farklı edebi türlere yer verilir.
- Kendine özgü damla, tevil, sözce, otag, dipçe gibi edebi türleri vardır.
- Çoğunlukla deneysellik ön plandadır.
- Anlatıcıların aralarında konuşması, tartışması ve okura danışması mümkündür.
- Anlatıcıların aralarında mektuplaşması, mesajlaşması da olağandır. Öğüt verme, ders çıkartma esastır.
- *"Sanat sanat içindir."* Anlayışı hâkimdir.
- Görsel ve yazılı materyaller kullanılır.
- Methetme, övme, eleştirme, yerme, yargılama ve sorgulama vardır.
- Eğiticilik esas alınabildiği gibi, deneysel varsayım yaklaşımını da uygulayabilir.
- Konuşma ve yazım tarzı; farklı kültürel tarzda olup yeni sözcük oluşturma, kelimelere farklı anlam yükleme sanatı vardır. Yöresel ağızlar, şive ve lehçeler değişime uğramadan kullanılır.
- Dil bilgisi kurallarına uyulur ancak modern saray dilinden farklıdır.
- Bilindik roman ve hikâyelerden farklı olarak kaynaklardan faydalanılıp dipnot ve kaynak gösterimi yapılmaktadır.
- Aşamalar halinde yazılır. Her aşama birden fazla bölümden oluşur.
- Her aşamanın kendini tanımladığı bir sloganı vardır.
- Aşamalar neticeli, bölümler ise olay bitişlerine dayanır.
- Birden fazla sürümden oluşabilir.
- Farklı diller, yazım türleri kullanılabilir.
- En ayırt edici özelliği, geçişleri sert olan farklı âlemler ve olaylar arası durumlar olmasıdır. Bir Damlahatname'de 4 farklı yaşam, olay vs. olabilir. (Rüya, gerçek, ruh hali vb.)
- Olaylar geniş ve ayrıntılı anlatılır.
- Karakter ve olaylar fazladır.
- Zamansal olarak karma yapı hâkimdir ama zaman belirtisi ve tasvirler ön plandadır.
- Romanlar gibi bir olay etrafında her şey geçmez. Bazen farklı olaylara da ayrıntılı değinilebilir.
- Söz sanatı özellikle kullanılır ve sözce etmek sıkça uygulanabilir.
- Sonunda bir karar olsa da kesin sonuç olmayabilir.
- Kullanılan dil kurallarına harfiyen uyulması ve sanatsal niteliği olan sözcüklerin kullanılması gerekmektedir. Türkçe için özgün Türkçesi veya uzun yıllardan beri

kullanıla gelen sözcükler varken İngilizce veya Fransızca sözcüklerin kullanımı hoş karşılanmaz.

9.9. Damlahatnâme Farkları

Diğer edebi türlerden farklıdır. Yazım, mantık ve işleyiş bakımından ciddi farklar göstermektedir. En benzer nitelikli olduğu türler uzun öykü, mesnevi ve romandır.

Romandan Farkı

- Romanda temel öğe kişidir, fakat damlahatâme'de olay, çevre veya mantık olabilir.
- Romanda olay örgüsü kişi üzerinedir, damlahatâme'de ise hem kişi, hem de olay başka bir şey üzerine kurulabilir.
- Roman gibi bir olay değil, birden fazla, farklı ve hatta alakasız olaylara yer verilebilir.
- Yazım ve anlatım olarak gözle görülebilir ciddi farklar vardır.

Öyküden Farkı

- Öyküden çok daha uzundur ve olaylar daha geniş çaplı anlatılır.
- Sade anlatım değil, daha detaylı ve karma anlatım hâkimdir.
- Birden fazla anlatıcı vardır.
- Yazım, üslup ve mantık olarak çokça farkları bulunur. Daha çok kurgusal olarak benzerlik vardır.

9.9.1. Türleri

"*Damlahatnâme*" henüz yeni olduğundan fazla türe sahip değildir. Ancak başlıca üç türü mevcuttur. Bunlar;

- **Klasik Damlahatnâme**: Temel Damlahatnâme kurallarıyla yazılan, standart özellikleri gösteren ve her kitleye hitap edebilen türdür.
- **Metafiziksel Tasavvufi Damlahatnâme:** Anlaşılması zor veya belli kesimin anlayabileceği özel değişmeceli figür ve anlatımlarla süslenmiş derin ders ve nasihatler veren, çoğunlukla da soyut bakış açısına ve içsel hal ve davranışlara öncelik veren türdür.
- **Üst Kurmaca Damlahatnâme:** Gerçek yaşamın içerisinde doğaüstü olay ve karakterin yer aldığı, dış etkinin tamamen doğaüstü güçlerce yapıldığı ve bünyesinde psikoloji ve felsefenin etkin rol aldığı türdür.

9.9.2. Öğeleri

Damlahatnâme bünyesinde roman ve öyküye benzer öğeler bulunur. Bunlar;

1. **Kişiler:** Geniş bir kadro vardır. Karakterler ayrıntılı bilgiye ve tanıma sahiptir. Ana karakterler ve yan karakterlerle beraber gözcü karakterler olmak üzere üç çeşit karakter tipi vardır.

2. **Tip**: Karma tip bulunur. Bir bölümde iyi roldeki karakter, bir kaç bölüm sonra kötü role bürünebilir. Kötü olarak gösterilen bir olay, sonraki bölüm veya sürümlerde iyiye alamet olabilmektedir.
3. **Olay**: Bir olay etrafında değil, karma ve birden fazla olay etrafında olgu şekillenir. Ana temel olayla beraber farklı ve ilgi dışı olaylara da değinilebilir.
4. **Çevre-yer**: Olayın geçtiği, karakterlerin yaşadığı çevre ve mekânlar ayrıntılı olarak bir kaç kez ele alınıp incelenir. Olaylar çevreyle bağlantılı anlatılır.
5. **Zaman**: Belirgin ama karma zaman kavramı hâkimdir. Her türlü zaman kipi kullanılabilir. (-dili, -mişli, -ecek, -iyor…)
6. **Fikir**: Olay ve deneysel bilgiler ışığında fikir araştırması yapılır, deneysellik ön plandadır.
7. **Dil ve Anlatım**: Birden fazla anlatıcı vardır. Kimi zaman ilahi anlatıcı devredeyken, bazen de gözlemci ya da kahraman anlatıcı devreye girer. Ayrıca iki farklı anlatıcı olup tartışma, öğüt, panel gibi olgular bulunur.
8. **Konu**: Değişkendir; insan, dünya, olmayan hayat veya kavramlar olabilir. Duygu ve düşünce odaklı olabilir. Üst kurmaca ve fizik ötesi konulara değinilebilir.

9.10. Damlahatnâme Kuralları

Damlahatnâme'nin de diğer bazı edebi türler gibi kendine özgü kuralları vardır. Birazda sistemli ve yoğun kurallar zümresiyle haşir neşir olmuştur.

9.10.1. Yazım Kuralları

Yazıldığı dil kuralları harfiyen geçerlidir. Bu kurallara ilaveten özgü bir takım kurallar mevcuttur. Bunlar;

1. Türk dilindeki â, î, û harfleri kesinlikle yazılır.
2. Türkçe imlâ kuralları aynı şekilde korunur. Bu durum diğer diller içinde geçerlidir.
3. Diğer yazım türleri, ağız veya diğer dillerdeki yazımlar özgün biçimlerde yazılır.
4. Kişi ve anlatıcı konuşmaları, karakter belirteç ve anlatıcıların edebi türde anlatımları tırnak içerisinde yazılır. Kişilerin edebi yazınları tırnak içinde değil, eğik olarak yazılır. Yani karakterin mektubu, gezi yazısı sadece eğik yazılır ama anlatıcılarınki, hem eğik ve hem de tırnak içinde yazılır.
5. Haber, mesaj vb. durumlar kısa ve ek denginde sayla köşelerinde veya yan kısımlarında yazılır.
6. Anlatıcı konuşmalarında konuşma çizgisi (--) kullanır.
7. Atasözü, özlü söz ve sloganlar tırnak içinde eğik yazılır.
8. Kaynak ve dipçeler dipnot olarak numarasal belirtilir.
9. Beyit ve şiirler kendi tarzında olduğu gibi nazım biçiminde yazılır.
10. Tüm edebi türler kendine has biçimde yöntemlerle yazılır.
11. Eserde karakterlerin göz gezdirdikleri yazılı veriler (gazete manşeti, bilgisi, ileti vs.) (>) işaretiyle başlayıp tırnak içerisinde yazılır.
12. Bölüm başı giriş kısımlarında paragraf yapılmaz.

13. Bölüm içi ayrıştırmalar üç yıldızla (***) belirtilir.
14. Telefon veya mesaj konuşmaları, diyalog ve sohbetler alt sıralı halde yazılıp her biri artı ve eksi işaretleriyle belirtilir. (-) (+)
15. Bölüm anahtar kelimeleri en fazla beş adet olmalı ve özellikle isimlerden oluşmalıdır. Bölümün başladığı ilk sayfanın altına ortada olacak şekilde yazılır ve birleşiminde bir atasözü, deyim, özlü söz veya slogan olmalıdır. Ayrıca bölümle ilgili kelimeler seçilmelidir.
16. Tevil, sözce ve yazınlar konu içerisinde, otaglar ise < > işaretleri içerisinde belirtilir.
17. Dipçeler ilgili cümle veya sözcük sağ üstünde numara olarak belirtilip sayfa altında ise açıklamalı belirtilir.
18. Önemli nitelik taşıyan edebi türler çerçeveli, görsel destekli veya tablo içerisinde verilmelidir. Bu türler, mesaj, öykücük, haber, mektup, rapor, damla vb. olabilir.
19. "Damlahatnâme Yakışı Olmayan Sözcükler Listesi" adı altında "**Yakışıkça**" adlı Damlahatnâme sözlüğü mevcut olup bu sözlükte yer almayan sözcüklerin kullanılmaması önerilir. Kullanılacak sözcüklere karşılık ek birkaç seçenek sunulmuştur. Bu sözcüklerin seçiminde dikkate alınan unsur sözcüğün edebi ve sanatsal nitelik taşıyor olasıdır. Örneğin "*selfi*" sözcüğü pek yakışı olmayan kelime olarak seçilmiş olup yerine "*özçekim*" sözcüğü benimsenmiştir.
20. Damlahatnâme'nin de nazım türleri gibi basit yapıda ölçüsü bulunur. Bu ölçüye uyularak yazımın gerçekleştirilmesi okurun zevkle okuması açısından önemlidir. Bu ölçü içerisinde bölüm içi metnin seo uyumlu olması da önemlidir.
21. Damla türevi tablo içerisinde iki sütunlu yazılır.
22. Tırnak içi tırnak gereken alanlarda çift tırnak değil, tekli '…' tırnak kullanılmalıdır.
23. Hangi dil olursa olsun damlahatnâme'de iki nokta (..) yoktur, tümü üç (…) veya tek (.) noktadır.
24. Bağrışma ve sert hitabetlerde tek sözcükse sözcüğün, cümle ise yüklemin veya vurgunun altı çizili yazılır.
25. Yapıt içerisinde ifadeler kullanılabilir. Ancak her ifade değil, ***"Yakışıkça"*** içerisinde yer alan ifadeler kullanılabilir. Bunlarda 6 – 7 âdeti geçmemektedir. Bunlardan kullanılabilecek birkaçı; ☺ ☹ ♥ ♀ ♂ ☼ ♫.
26. Yapıt içerisinde yine her karakter, simge veya özlü harf kullanılamaz. Bunlar da ***"Yakışıkça"*** içerisinde belirtilmiştir. Bunlardan kullanılabilecek birkaçı; ‰ л Æ • © ® ™ ﷼ ⁄ ₩ ñ £ ¥ ¼ @ * $ & #.
27. Zaman, yer ve özel durum ifade iden kısa bildiriler tekli yıldız içerisinde belirtilir. Örnek; **Bir yıl sonra**
28. Farklı dillerdeki konuşmalar aynen ilgili dildeki şekliyle yazılır. Arzu edilirse otag formatında açıklama veya tercüme edilir.
29. *"SON"* yazısı epilog (kısa netice) bölümünden sonra yazılır.

9.10.2. Anlatım Kuralları ve Türleri

Yapıt içerisinde özel anlatım kuralları ve türleri vardır. Damlahatnâme içerisinde birçok anlatım türü vardır.

1. Öyküleyici Anlatım
2. Betimleyici Anlatım
3. Coşku ve Heyecana Bağlı (Lirik) Anlatım
4. Destansı (Epik) Anlatım
5. Emredici Anlatım
6. Öğretici Anlatım
7. Açıklayıcı Anlatım
8. Tartışmacı Anlatım
9. Kanıtlayıcı Anlatım
10. Düşsel (Fantastik) Anlatım
11. Gelecekten Söz Eden Anlatım
12. Söyleşmeye Bağlı Anlatım
13. Mizahi Anlatım

9.10.3. Biçem Kuralları (Ölçüm)

Damlahatnâme'nin de kendine özgü nazım gibi ölçüler vardır. Bu ölçüler ve biçem kuralları yazım, anlatım, kullanım ve sayfa yapısıyla alakalıdır ve kitap düzeni de farklıdır.

Temel Ölçü: Aşama>Bölüm>giriş>atasözü-özlü söz>giriş yapıt>dipçe>Epilog.

Damlahatnâme yapıtı kademelerden ve sistemden ayrı içerisinde bir ölçü vardır. Nazım ve nesir alanlarında da serbest ölçü bulunur. Alıntı şiir ve beyitler haricinde tüm yapıtlar serbest ölçüyle yazılır. Kafiye, uyak önemsenmeyip serbest biçimde yazılır. İçerisinde bulunan tür ve türevler ise kendi bünyesinde kural ve ölçülerle yazılıp anlatılır.

Sürüm Ölçüsü: Damlahatnâme sürümler haline yazılabilmektedir ve ilk sürüm, 0.1 şeklinde olup genellikle ilk sürümler yapıtta belirtilmez. Diğer manada ise her rakamın bir manası ve değeri vardır.

1.0-2, 1.2, 3.5-5 gibi formatlarda yazılır. Her bir rakamsal değerin bir anlamı ve değişim şartı vardır. Bir yapıt sürümlerle bazı işlemler yapılır. Bunlar; ekleme, değiştirme, kaldırma, düzeltme gibi işlemlerdir.

Düzeltme: yazım, sayfa yapısı, format gibi değişimlerde üçüncü sayısal değer yükselir. (0.1-**1**)

Değiştirme: Bir bölüm, bir başlık, karakter vb. değişimler yapıldığında ikinci sayısal değer yükselir. (0.**2**)

Ekleme-kaldırma: Yeni bir bölüm, aşama, karakter, tarz vb. eklendiğinde veya kaldırıldığında ilk sayısal değer yükselir. (**2**.0-1)

Bu tür değerlerle kaç defa eserde değişimin, ekleme ve düzeltmelerin yapıldığı anlaşılabilmektedir.

0'la başlayan değerler ilk aşamada 3 değere kadar yükselir ve ardından 1'le devam eder. 0.1, 0.1, 0.2, 0.3

Usul-Üslup: Şiir, nesir, tiyatro türlerine göre usul kullanılır. Her bölüm içinde ve bölüm içi türlerde ayriyeten giriş, gelişme sonuç yöntemi uygulanır. Kurgu, takdim ve olay örgüsü bütünsel olarak aşama içerisinde giriş, gelişme sonuç olarak ele alınır. Üslup olarak ise tüm yapıt içerisinde giriş, gelişme ve sonuç halinde ele alınır.

Edebî Dil ve Üslup

Dil: Dilbilgisi incelemeleri, ifade yolları, anlatım teknikleri, anlatım tutumları, imge ve simgelerle ahenk oluşturacak şekilde ele alınır.

Ses: Ahenk, ritm, vezin, kafiye, asonans, aliterasyon, secî, cinas, nakarat, tekrarlar yerinde ve doğru biçimlerde azami düzeyde uygulanır.

Muhteva: Anlam düzeyi, tematik yapı; konu, ana fikir, kavramlar silsilesi bütün halinde ele alınır.

Neden, nasıl ve kime hitap ettiği belirgin biçimde ele alınır.

9.11. Kavramsal Bağ

>Külliyat
+Set
-Lem'a (Birkaç ciltlik seri)
-Seri: Dizi + Cilt
Sûret (En az 2 sürüm)
Sürüm
Levha
Aşama
Bölüm
Kısım
Parça
Paragraf
Cümle
Söz
Kavram

KAVRAM > Söz – Cümle > Paragraf > Parça > Kısım > Bölüm > Aşama > Levha > Sürüm > Suret > Seri > Lem'a > Set >>> Külliyat.
Sürüm

9.12. Damlahatnâme Süslemeleri

A) **Figürat**: Yazı ve harfler ile şekil, nesne çizimi ve tüme varımda bu nesneyi betimliyor olması. Ev resminin çizilmesi, içerisinde ev yazıyor olması ve ev figürleri ile süslenmesi sanatıdır. Benzer birkaç örnekleme İslam-Türk sanatında icra edilmiştir.

B) **İmgeleme**: Sayfada kahve lekesi, kan lekesi vb. göstererek canlılık katma, arkada deniz manzarası kullanma gibi özellikleri olan sanat süslemesidir.

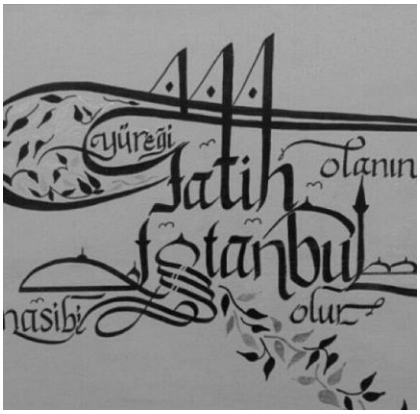

C) **Görselleme**: Eserde bölüm veya aşamayla ilgili özgün görsel kullanma sanatıdır. Konuyla ilgili hazırlanmış reklâm bandı, ayırmaç veya sayfa renginde farklılık oluşturma gibi işlemlere denilmektedir.

Görselleme Türleri:

- Reklam Bandı veya ayırmaç kullanma

- Sayfa renklendirmesi
- Gazete, kupon vb. kullanma
- Karikatür anlatma
- Bulmacaya yer verme
- Haritalandırma
- Sayfa arka planına görsel koyma

Ç) **Açmalık**: Kitapta anlatılmadan, ek bilgi verilmeden farklı mecradan bilgilere yönlendirme durumudur. Anlatılan konuyu detaylı inceleme için yönlendirilecek dış kaynaklardır. QR Kodu ile mobil uygulamadan bilgi sunma, Bağlantı URL'sinden video izletme veya ek bilgi okutma gibi işlemlerdir.

Örnek: ... *"Mavi Rüzgâr"* filmini[1*?] izliyordu.

1*? – http://www.siteadi.com/maviruzgar

Denemeler

Damlahatnâme yapıtlarına birkaç deneme hazırlanmıştır. Bu denemeler, damlahatnâme edebi türevlerinden olan damla, tevil, otag, dipçe, sözce ve diğer öykü, mektup, hatırat, sohbet, panel, tiyatro gibi türler içindir.

Damlahatnâme'ye başlangıç yapma:

Sokaklar sakin, sadece gölgeler hâkim.
An sessizlik, zaman karanlık devri.

Gecenin derinliklerine doğru ilerlerken zaman, ansızın uyandı genç delikanlı yatakta. Gözleri çapaklı, yüzünde dehşet vardı. Korkunç bir rüyayla sarsılmıştı. Hafifçe doğruldu yerinden. Penceresini akşamdan kapatmayı unutmuştu. Yerinden doğrulup pencereye doğru ilerledi. Yağmur henüz dinmişti. Etrafta kimseler yoktu. Pencereyi kapatırken birkaç ayak sesi duydu sadece. Saat henüz iki sularıydı. Gözlerinden uyku akıyor olmasına rağmen yatağa gitmeye çekindi. İçinde aynı korku belirmişti. "*Ya yine o rüyayı görürsem?*"

Ay ışığında aydınlanan bir evde yaşamıyordu. Daha çok sokak lambalarının aydınlattığı bir evde günlerini geçirmekteydi. Koltuğa oturup düşünmeye ve kendince söylenmeye başladı. "*Acaba ne manaya geliyordu bu rüya? Yoksa bunlar gerçek mi olacak?"* Sonra biran bedeni titrer gibi oldu. Başını sallayarak; "*Kimse bunların olmasına izin vermez, vermemeli.*" Dedi. Kendince hâlâ; <*böyle bir şeyin olması, insanlık için büyük felaket demektir.* > diye düşünüyordu.

……. (devam eder…)

- Küresel Yangın -
Berlin'de insanlığa zararlı içerikler barındırdığı iddia edilen yüzlerce kitap yakıldı.

Detaylara değinmeden kısa ve öz haberleri yazıyordu. Fakat yazması istenilen tarz bu değildi. Kitapların zararlı olduğuna değinilip, yakma eyleminin Haklılığı üzerine haber kaleme alması istenmişti.

Bir süre sonra güneş batmak üzereyken ara verip dışarıya çıktı. Hava biraz serinlemişti. Sabah ilk olarak işlerini tamamlayıp tiyatro oyununu seyretmeye gidecekti. Bunu özellikli olarak telefonuna not etti.

(İlave bilgi verilmez ve sonra aşamaya geçilir.)

Örnek bir bölüm ve aşama yazma: (Türevleri ve diğer edebi türler kullanılmıştır.)

Aşama Adı
"Sloganı…"

Bölüm 1

Her şey bitmek üzereydi. Artık gökyüzünde göçmen kuşlar uçmuyor, köy bacalarında leylekler yuva yapmıyordu. Dereler oluk oluk akmıyor, kışın buz tutan derelerde çocuklar kızakla kaymıyordu. Âşık maşukuna sevda çekmez olmuş, güneş bile zoraki doğar olmuştur.

"Bin nasihatten bir musibet yeğdir.[4]*"*

Beyaz perdenin ardından uzaklaşanları seyrediyordu Ahu Zar. Vakit epeyce ilerlemiş, gün batmak sokaklar kararmak üzereydi. Ufukta kaybolan kervanı hala seyretmekteydi gözleri yaşlı. Yeşil bir mendili elinden hiç düşmeyecek gibiydi adeta. Zamanın ne denli hızla geçtiğinden habersiz öyle seyrediyordu gidenleri, ufukta yel gibi kaybolanları. Yine bir kervan daha gelip geçmişti bu diyarlardan. Özlem dolu gözlerle yine beklemiş ama umduğunu bulamamıştı Ahu Zar.

Günler bu denli geçiyordu. Sözmen[5] bu kez de Ahu Zar'ın kapısını çalmamıştı.

(Bu şekilde örgü devam eder, ta ki bölümün ana karakterinin durumu değişim gösterene değin. Sonra ikinci bölüm başlar.)

Yukarıda belirtilen bir bölümlü aşamada bir slogan, bir atasözü, bir sözce ve bir dipçe barındırılmıştır. "***Sözmen***" sözce yapılmış olup dile ilave edilmiş ve faklı bir görev yüklenmiş sözcüktür. Atasözü ve sözce için ise bir dipçe oluşturulmuştur.

[4] "*Atasözü*" Yanlış yolda olan kişiye verilen sayısız öğüt, onun doğru yola gelmesini sağlamaz. Fakat tuttuğu yolda başına gelen bir bela-yıkım, onun aklını başına getirir.

- Kervan, Yol, Misafir, Umut, Aşama Adı -

[5] Sözce: Haber getiren elçi, bildiri yayınlayan zat.

Yazım Süreci

Baştan sonra bir damlahatnâme'nin yazımı, sürüm ve serilerin oluşturulması süreci ele alınmış adımlar halinde anlatılmıştır.

Öncesi Hazırlık:

Evvelinde konu seçimi ve amaç belirlenmesi gerekir, zira damlahatnâme önemli bir veya iki kavramdan ve sorunsaldan yola çıkılarak düşünce ve fikirler ışığında ele alınıp kaleme alınır.

Konunun ana maddesinin belirlenmesi: Temel kavram, sorunsal ve buna bağlı düşüncenin dayandırıldığı veya görevlendirildiği varlık, olay, sorun veya anı belirlemesidir. Örnek;

"Küreselleşme", "Uygar Yazar", "Temel Değerlerin Yok Edilmesi…" Üç kelimede özetlenen maddeler şöyle açıklanır ki, ele alınacak damlahatnâme'nin;

Temel kavramı ve konusu: Küreselleşme ve getirdikleri.

Kavramları: Küreselleşme ve uygarlık.

Varlık ve olay: Uygar isimli yazar ve onun küreselleşen dünyadaki yaşam mücadelesi.

Sorunsal: Küreselleşmeyle yok olan değerler ve insanlığın son durumu. Bunun gibi daha birçok konu ve kavram belirlenebilir. Sonra ise konunun bakış açısı ele alınır ki, bunlar; toplumsal, sanatsal, edebi, kişisel, bilimsel, tarihsel gibi bakış açılarıdır.

Girdi kısmı: Girdinin özel bir edebi türle başlaması her zaman damlahatnâme'nin çekici olmasını sağlar. Bu yüzden konuya uygun bir edebi türün seçilip uyarlanması ve kısa bir girdinin bu türle yapılması uygun olacaktır. Örneğin; Başlangıç kısmı nesir şeklinde verildikten sonra ilk aşama-bölümde bir tiyatro, şiir, atasözü, mektup, vecize, mani, tekerleme veya fıkra yahut makale gibi bir türle başlanabilir. Bu tür içerisinde yapıtın en son bölümü, sorunsalın başlangıcı, örnek olay, nasihat veya bir olay anlatımı yapılabilir.

Yapıt içerisinde belirtilmeden anlatımın ve yapıtın yaş grubu belirlenmelidir, zira damlahatnâmeler belli bir yaş grubuna hitaben yazılmaktadır. Çocuklar içinse ayrı, yetişkin veya olgunlar içinse ayrı antlım ve konu kurgusu oluşturulmalıdır. Çocuklar için tekerleme, mani ve masal türlerinden faydalanılırken, olgunlar için mesnevi, roman, mektup, anı ve gençler için de roman, öykü, deyim, tiyatro gibi türlerden faydalanılabilir. Bu türler farklı yerlerden alıntı değil, kavram ve kurgunun bu türde yazılmasını gaye edinmiştir.

En önemli unsur ise amaç ve hedefin belirlenmesidir. Amaç ve hedeften kasıt ise, kavram veya sorunun ne denli bir amaç için ele alındığı ve bu eserler elde edinilmek istenilen hedef, ülkü nedir? Örneğin, "Küreselleşme" kavram ve sorunsalı için amaç, toplumu bilinçlendirmek, hedef ise bir takım değerler zümresinin yeniden canlandırılıp topluma kazandırılarak farkındalığın artırılmasıdır. Aynı kavram için gaye ve hedef damlatar'a (Damlahatnâme yazan yazar) göre değişebilir. Ayrıca deneyselliğin ön planda olması açısından bir takım deneylere yer verilmeli ve bunlar yapıt içerisinde yazım süreciyle işlenmelidir.

Adım 1: Özellik belirleme

İlk önce bir kâğıda baştan sonra yapıtın özellikleri yazılır. Örneğin;

- İçerisinde bolca sözce edilip tevil eylenecek.
- Akademik niteliği olacak.
- 20 yaş üzerine hitap edecek.
- Yeni bir uygulama denenecek (ne olduğu)
- Türkçe yazılacak.
- Birden fazla sürüm halinde yayınlanacak.
- En az 4 aşamadan oluşacak gibi…

Adım 2: Kurgunun yapılması

Eserin kurgusu kısaca özet olarak detaysız bir şekilde yazılır.

Adım 3: Kişi, olay, çevre ve zaman belirleme

1. Kişilerin adları, özellikleri ve görevleri belirlenir.
2. Çevre ve zaman detaylı belirlenir.
3. Olay örgüsü kısaca anlatılır.

Adım 4: Biçemin belirlenmesi ve yazım başlangıcı

1. Damlahatnâme kural ve ölçüsüne göre sayfa yapısı ve özellikleriyle word belgesi açılır.
2. Kademeler belirlenip önsöz yazılır.

Adım 5: Yazım Süreci ve Belirleme

1. Damlahatnâme ismi ve sloganı belirlenir.
2. Kapak ve arka kapak hazırlanır. (Yapıt bitiminde de hazırlanabilir.)
3. Başlangıç kısmı yazılır.
4. Aşama isimlendirilip sloganla birlikte ilk bölüm kaleme alınır.
3. Bölüm bittiğinde ilk oluştuğu sayfanın dipnot kısmına anahtar kelimeleri (deyim veya atasözü) en fazla beş adet yazılır.
4. Tüm yazım tamamlandığında kısa netice yazılıp “SON” veya “BİTİŞ” imgesi konulur, yazılır.
5. Notlar, yazar hakkında, teşekkür, sözlük ve kaynakça kısımları yazılıp kitap kaydedilir.
6. Bir gün sonra tüm yapıt baştan sonra okunup incelenir ve hatalar düzeltilir.
7. Tüm düzenleme ve işlem tamamlandığında eserin ilk sürümü olan 0.1 yayınlanır.
8. En az 5 gün boyunca eserle ilgilenmeden farklı alana yönlenip ardından eser yeniden ele alınır ve baştan sona tekrar incelenip hatalar düzeltilir. Ciddi düzeltmeler yapılmışsa sürüm bilgileri ve düzeltme detayları sürümce kısmına belirtilerek diğer sürüm olan 0.1-1 yayınlanır. Şayet ekleme, kaldırma yapılmışsa, 1.0 veya değişim yapılmışsa 0.2 sürümü olarak yayınlanır.

9. Ardından yapıt ilgili ağlarda yayınlanır.

Not: Acemice yazılmış eserlerin en az 1.0 sürümü yazılmadıkça kitap halinde bastırılmaması önerilir.

9.13. Şükran Güncesi

BAŞLIK

Giriş

Selamlama

Şükran Güncesi

Nükte

Dua

Vurgu

Devriye Şerh-i Hal

Netice

10. Takvim ve Burçlar

Al Bakiyye takvimi, yapay olarak al Bakiyye diline özgü geliştirilmiş güneş esaslı bir takvimdir. *Gelişimi devam etmektedir*.

01.01.2020 - 01.01.2021 arasını "**0**" olarak kabul eden ve başlangıç tarihi miladi takvime göre **01.01.2021** olan takvimdir. Bu tarihten itibaren "**1/1/0-0.1**" (0 asırda, 0 Döngünün 1. yılı; 1. Ayın 1. Günü) şeklinde sıralama başlar. "0" kabul edilen (Miladi 2020) zamanın öncesi için "***Forfang***", sonrası için "***Sonfang***" şeklinde adlandırılır. **0** (Sıfır) değeri olan 2020 yılı için ise "*Türuan*" denilir.

Forfang (F.): Önceki Çağ
Sonfang (S.): Sonraki Çağ
Türuan (T.): Oluşum Zamanı

I: 1/1/0-0.1 : 01.01.2021
I: 2/1/0-0.1: 02.01.2021
I: 28/1/0-0.1: 28.01.2021
I: 2/2/0-0.1: 29.01.2021

10.1. Al Bakiyye Takvimi Özellikleri

- Güneş esas alınarak ayarlanmıştır.
- Haftanın 4 günü vardır ve her hafta aynı gün "***Cudang***" günü ile başlar.
  - 1. **Cudang** (Aynı fikirde olma günü)
  - 2. **Bedang** (Akademik çalışma günü)
  - 3. **Bodang** (Şefkat Gösterme Günü)
  - 4. **Hudang** (Selamlama Günü)
  - **Fedang** (Sadece yılın son 13. ayının 29. günü içindir.)
  - **Durnungfe** (Sadece 13 yılda bir 13. ayın son 30. gününe verilen bayram günüdür.)
  - **Dobağ For** (Sadece 13 yılda bir 13. ayın son 31. gününe verilen gündür.)
  - **Dobağ Zırr** (Sadece 13 yılda bir 13. ayın son 32. gününe verilen gündür.)
- 1 hafta 4 gündür.
- 1 Ay toplam 7 haftadan oluşur. Haftalar numaralandırılarak sayısal değerle belirtilir.
- 1 Ay 28 gündür. (Yılın son ayı 29 çeker ve o günün adı "**Fedang**" olup, 1 günlük artık hafta kabul edilir. Sonrasındaki 1. günü tekrar ilk hafta ve ayın ilk günü sayılıp "**Cudang**" ile başlar)
- 1 yıl 13 aydır. (1 Yıl 365 Gündür) **al Bakiyye Takvimi 1 yıldaki 13 ay isimleri ve sıralaması;**
  1. Akay
  2. Buzay
  3. Foray
  4. Cay
  5. Tulay
  6. Kıray
  7. Buday
  8. Çağay
  9. Naray
  10. Maray
  11. Alay
  12. Canay

13. Zıray

- 13 yıl 1 döngüden oluşur. (Yıllar hayvan adlarıyla anılır)
    1. Wolgır (Kurt Yılı)
    2. Aljapgır (Kızıl Sincap Yılı)
    3. Asgır (Aslan Yılı)
    4. Asörengır (Yeraltı Canavarı Yılı)
    5. Balwızgır (Bal Arısı Yılı)
    6. Bauçgır (Baykuş Yılı)
    7. Behgır (Deve Yılı)
    8. Bekgır (Kelebek Yılı)
    9. Börgır (Tahtakurusu Böceği Yılı)
    10. Caggır (Solucan Yılı)
    11. Cargır (Tilki Yılı)
    12. Caruçgır (Yarasa Yılı)
    13. Çabakkır (Balık Yılı)
- 13. yılın sonu bir döngüdür. Her döngü yılı + **3 gün eklemesi yapılır** ve 13. yılın 13. ayı 30 +2 gün çeker.

Döngüler Element veya Doğa Nesneleri ile adlandırılır.

1. Taş (Taş)
2. Land (Toprak)
3. Su (Su)
4. Kalığ (Hava)
5. Od (Ateş)
6. Odjak (Odun)
7. Garaybuhaytaş (Kömür)
8. Karağ (Demir)
9. Nur (Işık)
10. Karayung (Karanlık)
11. Hacu (Altın)
12. Yel (Rüzgar)
13. Maxoşsu (Oksijen)

- 13. Yılın son ayının 29. gününün adı "*Fedang*", 30. günün adı "Durnungfe" ve 1., 2. günlerin adları ise "***Dobağ For"*** ve "***Dobağ Zırr***" şeklindedir. Son hafta içindedir.
- Sonrası aylar ve sonraki yıllarda yine her ay 28 gün çeker. Bunun nedeni ise güneşin dönüşünü yılda tamamlama süresinin 365 gün + 6 saat olmasıdır. Bu arta kalan 6 saatlik süre 13 yılda 3 gün, 1 saat kadar bir süre etmektedir. Bu sürede 13 yılda bir eklenir.

Asırlar: 13 Döngünün tamamlanması 1 asırdır. 13 döngü - 1 asır, yaklaşık 169 yıldan oluşur. Asırlar sayısal değere göre rakamlarla belirtilir.

Çağlar: 13 Asırın tamamlanması 1 çağdır. 13 asır - 1 çağ, yaklaşık 2197 yıldan oluşur. Çağlar **Romen rakamları** ile tarih değerinin öncesinde belirtilir.

- **Başlangıç yılı:** "**01**" olarak sayılır. Yıllara göre değil, Çağ, Asır ve döngüye göre sayısal değerlendirme yapılır. "*Asır-Döngü.Yıl*" şeklindedir;
  1-10.12 (1. Asırda, 10. Döngü, 12. Yıl).

Gün, Ay, Yıl biçimi:
I: 21 / 3 / 1-10.12 (1. Çağda: 3. Ayın 21. Günü, 1. Asırda 10. döngünün 12. yılı)

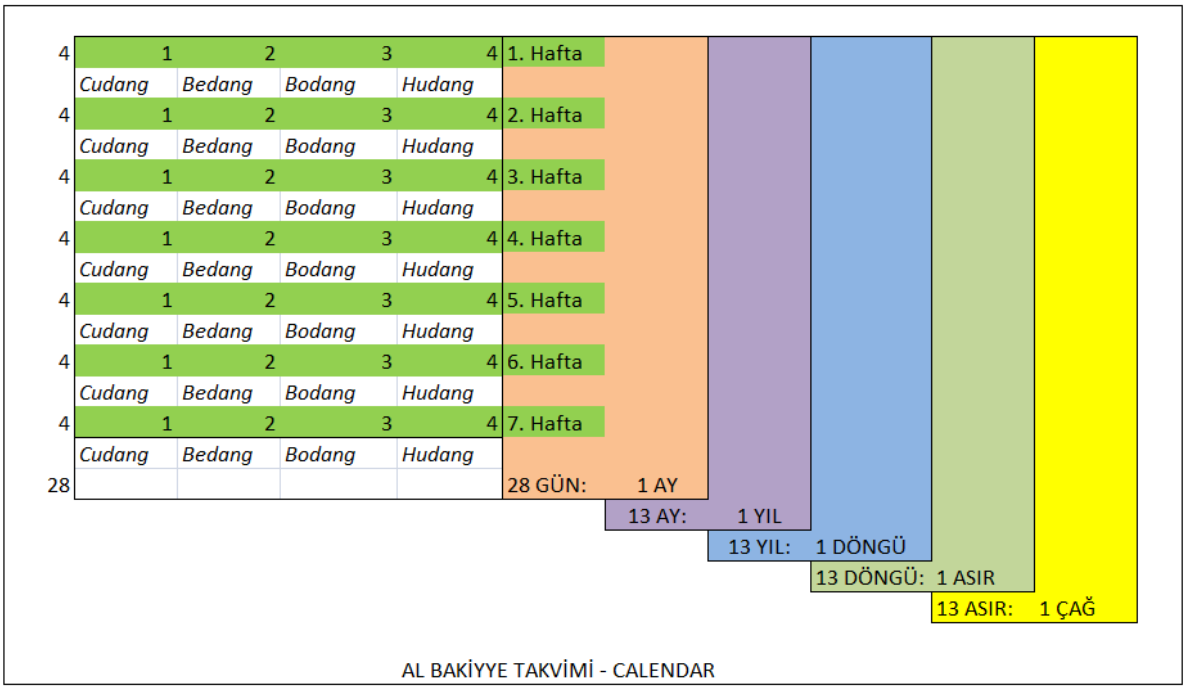

10.2. Al Bakiyye Takviminde Burçlar

Al Bakiyye takviminde burçların belirlenmesi yalnızca bir yıllık süreçte hesaplanmaz. Çağ içerisinde 13 asrın 13 döngüsündeki 13 yıla ve her yıl içindeki 13 aya ve haftaya göre hesaplama yapılır. Ayrıca içinde bulunulan anın (al Bakiyye takvim gününe göre) ay ve güneş hareketleri dahil edilerek hesaplanır. Yorum gidişat biçimini ise içerisinde bulunulan ayda yaşanılan jeolojik, astrolojik veya coğrafi yaşanılan olaylar belirler. Deprem, sel, toprak kayması, ay tutulması vb. durumlar olumsuz - kötüye yönelik yorumlama gerektirirken, lapa lapa yağan kar, yeşillerin büyümesi, güneşli hava vb. olumlu - iyiye yönelik yorumlama gerektirir.

10.2.1. Gün Özellikleri

Cudang: Fikirlere saygınlık, aynı fikirde olma, saygılı davranma
Bedang: Çalışkanlık, çalışma ve akademik araştırma
Bodang: Şefkat gösterme, merhametlilik
Hudang: Selamlama, görme ve tanıma, tanışma
Fedang: (Yılda sadece 1 gündür.) Bayram, tatil, kutlama
Durnungfe: (13 yılda sadece 1 gündür.) Bayram, tatil, eğlence, keyif çatma
Dobağ For: (13 yılda sadece 1 gündür.) Yenilenme, güçlenme
Dobağ Zırr: (13 yılda sadece 1 gündür.) Yorgunluk, bitkinlik, sıkılma

10.2.2. Ay Özellikleri

1. **Akay**: Kırgın, kızgın, ısrarlı, öfkeli, intikamcı, karamsar. (Renk: Beyaz)

2. **Buzay:** Mantıklı, eleştirel, tartışmayı seven, duygusal, sadık, özgür düşünceli, gururlu. Uzun yaşar. (Renk: Şeffaf-Saydam)
3. **Foray**: Gaddar, deha, önder, müzik ve dansa yetenekli. (Renk: Sarı)
4. **Cay**: Titiz, realist, estetiğe meraklı, astronomiye ilgili, yenilikleri sever, kimi zaman hareketli, kimi zaman rahatına düşkündür. (Renk: Gri)
5. **Tulay**: Duygusal, hayalci, önder, ufku açık, mistik konulara meraklı, karamsar, yaratıcı. Duygu tutsağı, önsezi yeteneği olan, dayanıklı, çocuk ruhlu, sadık, temiz kalpli. (Renk: Pembe)
6. **Kıray**: Şair, sanatçı, dengesiz, çekici, kararsız, aşk hayatı hareketli, kurnaz, nazik, duygusal. (Renk: Yeşil)
7. **Buday**: İyi yürekli, baskıcı, tatlı dilli, zarif, idealist, otoriter, hüzünlü, hayalci. (Renk: Kırmızı)
8. **Çağay**: Huzursuz, gururlu, sanatçı, özgür, depresyona ve sinir hastalıklarına yatkın. (Renk: Siyah)
9. **Naray**: İdare sahibi, gururlu, lider, işini hayatı gibi sever, yönetici. (Renk: Parlak Beyaz-Gri)
10. **Maray**: İyimser, idealist, romantik, yaratıcı, hayallerinin gerçekleşmesi için ömür boyu çalışır. (Renk: Bordo)
11. **Alay**: Hassas, mantıklı, dürüst, şerefli, adaletli, yönetici, kıskanç, önde olmayı seven. (Renk: Kahverengi)
12. **Canay**: İnatçı, duygusal, kırgın, yaratıcı. İyimserlik ve karamsarlık aynı anda gözlenir. (Renk: Mavi)
13. **Zıray**: Ekonomi, sanat ve edebiyata yetenekli, dürüst, insancıl, yaratıcı, otoriter. Fiziği düzgün, iyimser, depresyona yatkın, iradeli, şanslı, gururlu, hassas, gelenekçi. (Renk: Turuncu)

10.2.3. 13 Yıl Özelliği

1. **Wolgır (Kurt Yılı)**: Sadakat, hissiyat. Kötülüğe izin vermemek.
2. **Aljapgır (Kızıl Sincap Yılı)**: Hareket, sezgi.
3. **Asgır (Aslan Yılı)**: Atılganlık, kavga.
4. **Asörengır (Yeraltı Canavarı Yılı)**: Saygı, hürmet, korku. Kötü sayılan iş yapma, fitneci, tehditkarlık.
5. **Balwızgır (Bal Arısı Yılı)**: Talih, zenginlik.
6. **Bauçgır (Baykuş Yılı)**: Sakinlik, akıl, bilinç.
7. **Behgır (Deve Yılı)**: İsyan, cimrilik.
8. **Bekgır (Kelebek Yılı)**: Merhamet, korkaklık.
9. **Börgır (Tahtakurusu Böceği Yılı)**:
10. **Caggır (Solucan Yılı)**: Eğlence, kurnazlık.
11. **Cargır (Tilki Yılı)**: Atılganlık, kavga.
12. **Caruçgır (Yarasa Yılı)**: Karmaşa ve sükunet.
13. **Çabakkır (Balık Yılı)**: Sevgi, dürüstlük, çokluk, Mülk elde eden, hüküm veren.

10.2.4. 13 Döngü Özelliği

1. **Taş (Taş):** Sertlik, sağlamlık
2. **Land (Toprak):** Bereket, verimlilik
3. **Su (Su):** Temizlik, açıklık, akıcılık, hız,
4. **Kalığ (Hava):** Temizlik, ferahlık, rahatlık
5. **Od (Ateş):** Fız, öfke, şiddet, hiddet, azim

6. **Odjak (Odun):** Faydalılık, bilinçsizlik
7. **Garaybuhaytaş (Kömür):** işlevsel, bakımsız, faydalı
8. **Karağ (Demir):** Güç, gösteriş, azamet, değerlilik
9. **Nur (Işık):** Temizlik, bilgelik, yarar, bereket
10. **Karayung (Karanlık):** Karamsarlık, öfke, acı, hüzün, kaos, ölüm
11. **Hacu (Altın):** Değer, pahalılık, işlevsellik
12. **Yel (Rüzgar):** Hız, temiz, ferahlık, huzur
13. **Maxoşsu (Oksijen):** Sorumluluk,ek iş, başarı, imtihan

10.2.5. 13 Asrın Özelliği

1. Savaş
2. Barış
3. Zafer
4. Yenilgi
5. Sömürü
6. İntikam
7. Keşif
8. Felaket
9. Başarı
10. Yenilik
11. Bilim
12. Teknoloji
13. Tarım

10.2.6. 13 Çağ Kişi Özelliği

1. İstifadeci
2. Lider Ruhlu
3. Çaresiz
4. Azimli
5. Korkak
6. Öfkeli
7. Dindar
8. Acımasız
9. Güçlü
10. Dinsiz
11. Korkusuz
12. Azgın
13. Uyumlu

10.2.7. Ayın Evreleri

Yeni Ay: Güneş battıktan sonra ufkun üstünde hilal biçiminde görülen ilk evredir. Huzur, mutluluk ve bereket evresidir.
İlk Dördün: Yeni ay durumundan bir hafta sonra görülen yarım daire biçiminde görüldüğü evredir. Başarı, enerji ve huzur evresidir.
Dolunay: İlk dördün durumundan bir hafta sonra daire biçiminde görülen evredir. Ay'ın 15′inde Ay dolunay biçimini alır. Tehlike, korku, arsızlık, kıtlık, kaos evresidir.
Son Dördün: Dolunay şeklinde bir hafta sonra ayın yarısı yarım daire şeklinde görülür. Durağan, sade, basit evresidir.

Eski Ay:Yeni Ay evresinden yaklaşık 28 gün sonra Ay'ın yine hilal biçiminde görülmesidir. Yenilenme, enerjik olma evresidir.
Kavuşum: Ay, Dünya ile Güneş arasındadır. Bu gün karanlık yüzü Dünya'ya dönük olur. Bu nedenle Güneş ışınlarını Dünya'ya yansıtmadığı için Dünya'dan görülmez. Kavuşum evresinde birgün sonra Yeni Ay durumu oluşur. Karamsarlık, alınganlık, çekimserlik evresidir.

10.2.8. Burç Adlandırması

Burç adları; 1 Çağın 1. Asrında "Land" döngüsü "Wolgır" yılı Foray'da Cudang.
"*1. Çağ, 1. Asır: Land (Toprak) - Wolgır (Kurt)'da Foray Cudag*" genel burç adlandırması olsa da genel itibariyle kişinin doğduğu **yıl** ve **ay** temel alınarak belirtilir. Yukarıdaki veriye göre **Wolgırforay Burcu**.

10.2.8.1. Burç Hesaplama

Al Bakiyye takvimi verilerine (Gün/Ay/Çağ/Asır-Döngü.Yıl) göre kişinin doğduğu zamanın değerlerine göre özellikler alınır ve o dönemdeki ay evresine ve güneşin konumuna göre özellikler belirlenir.

Misal - 09.12.2019 yılı Burç Hesaplaması:

(0 - Başlangıç yılı da 1. değerle aynı kabul edilir.)

- Bu yıl "**Forfang**" (Başlangıç öncesi) çağıdır. 01.01.2020 Başlangıç noktası, 31.12.2020 de başlangıç sonu kabul edildiği için 31.12.2019 itibarıyla tarih geriye doğru işler. Bu yüzden de miladi takvimde aralık ayı, al Bakiyye takviminde ilk aya, yani "Akay" ayına tekabül ederek başlar.
- 31.12.2019 = I: 1/1/0-0.1 (1. Çağda 1. gün, 1. ay ve 0. asırda 0. döngünün 1. yılı)
- 09.12.2019 = I: 23/1/0-0.1;
    - 1. Çağ: **İstifadeci**
    - 1. Asır: **Savaş**
    - 1. Döngü-Taş : **Sertlik**
    - 1. Yıl - Wolgır (Kurt): **Sadakat, hissiyat. Kötülüğe izin vermemek**.
    - 1. Ay-Akay: **Kırgın, kızgın, ısrarlı, öfkeli, intikamcı, karamsar.**
    - 23. Gün - 3. güne yani Bodang gününe denk gelir: **Şefkat gösterme, merhametlilik.**
    - Ay ise "***Son Dördün***" evresindedir: **Durağanlık, sadelik, basitlik.**

Bu durumda I: 23/1/0-0.1 (09.12.2019)'de doğan kişinin Taş - Kurt Döngüsel Yılında burç özellikleri;

- İstifadeci, savaş yanlısı, sert yapılı, sadakat ve kötülüğe izin vermeyen, kızgın, ısrarlı, öfkeli ve aynı zamanda şefkat gösteren, sade, basit karakterde bir kişiliktir. Burç adlandırması ise "***Wolgırakay***" şeklindedir.

10.2.8.2. Günlük Burç Yorumlaması

Kişinin tüm değerleri işleyip, imgeleri yorumlamasına bağlıdır. %80 oranında yorumlamalar birçok kişinin özgün yorumlaması ile aynı olacaktır. Aynı zamanda her gün, her ay ve her yıl birbirinden farklı kriter, özellik ve burç özelliklerine, yorumları ulaşmak mümkündür. Gün, hafta ve ay yorumlamaları ise içerisinde bulunulan yıl ve ayın temel özelliklerine ek olarak içerisinde bulunulan AY içinde yaşanılan astrolojik, Jeolojik ve Coğrafi olaylara bağlı yorumlanmaktadır. Yaşanılan söz konusu ay içerisinde görülen deprem, sel, yıldırım düşmesi vb. olayların normal durumlardan daha fazla olması yorumlamanın da olumsuz - kötücül olacağını gösterir. Aynı

şekilde havanın ılık - güneşli, toprağın bereketli, felaketlerin az olması gibi olaylar da yorumlamanın olumlu - iyimser olacağını gösterir.

10.2.9. Uğur - Şans - Müjde ve Bereket Zamanı

Al Bakiyye takviminde Cudang ile Miladi takvimdeki Cuma günü aynı denk gelirse uğur, şans ve bereket getirir. Örneğin 6.08.2021 Cuma gününe denk gelir. Al Bakiyye takviminde ise 25 / 9 ile Cudang gününe denk gelir. O gün bereket, uğur ve şans getirecek mübarek günlerdendir. Ayrıca hayırlı bir müjdeli haber alınması da muhtemeldir.

10.2.10. Burç Simgelendirmesi

Burç simgelendirmesi burcun bulunduğu ayın renginde yıl hayvanının figürü ve döngü elementi üzerine konulmasıdır.

Örnek: **Wolgırakay Od Döngü Burcu**

*** Tüm burçlarla ilgili görsel-simgesel çalışmamız devam etmektedir. İsteyen herkes kendi özgün mantığına göre temel kriter göz önünde bulundurularak tasarlama yapabilir.

10.3. Al Bakiyye Takvimi Başlangıç Noktası

10.4. Örnek Takvim Tablosu

Ay	Gün sayısı	Yıl günü aralığı	Yıl	Gün Sayısı	2020
1.	28	0-28	1	365	2021
2.	28	28-56	2	365	2022
3.	28	56-84	3	365	2023
4.	28	84-112	4	365	2024
5.	28	112-140	5	365	2025
6.	28	140-168	6	365	2026
7.	28	168-196	7	365	2027
8.	28	196-224	8	365	2028
9.	28	224-252	9	365	2029
10.	28	252-280	10	365	2030
11.	28	280-308	11	365	2031
12.	28	308-336	12	365	2032
13.	29	336-365	13	368	2033
Toplam	**365**			**4748**	

Tarih Belirtme	01/01/I/ 0-1.1	
	Gün/Ay/Çağ/Asır-Döngü.Yıl	
Miladi-Bakiyye çeviri	Yıl günü - Ayın son gün sayısı - Ay günü	
Başlangıç Noktası (0): **31.12.2020**		

CU	CUDANG	
BE	BEDANG	
BO	BODANG	
HU	HUDANG	
FE	FEDANG	

YIL ADLARI		
Wolgır		Kurt Yılı
Aljapgır		Kızıl Sincap Yılı
Asgır		Aslan Yılı
Asörengır		Yeraltı Canavarı Yılı
Balwızgır		Bal Arısı Yılı
Bauçgır		Baykuş Yılı
Behgır		Deve Yılı
Bekgır		Kelebek Yılı
Börgır		Tahtakurusu B. Yılı
Caggır		Solucan Yılı
Cargır		Tilki Yılı
Caruçgır		Yarasa Yılı
Çabakkır		Balık Yılı

WOLGIR (KURT YILI)

1.		AKAY		
CU	BE	BO	HU	FE
1	2	3	4	
5	6	7	8	
9	10	11	12	
13	14	15	16	
17	18	19	20	
21	22	23	24	
25	26	27	28	

2.		BUZAY		
CU	BE	BO	HU	FE
1	2	3	4	
5	6	7	8	
9	10	11	12	
13	14	15	16	
17	18	19	20	
21	22	23	24	
25	26	27	28	

3.		FORAY		
CU	BE	BO	HU	FE
1	2	3	4	
5	6	7	8	
9	10	11	12	
13	14	15	16	
17	18	19	20	
21	22	23	24	
25	26	27	28	

4.		CAY		
CU	BE	BO	HU	FE
1	2	3	4	
5	6	7	8	
9	10	11	12	
13	14	15	16	
17	18	19	20	
21	22	23	24	
25	26	27	28	

5.		TULAY		
CU	BE	BO	HU	FE
1	2	3	4	
5	6	7	8	
9	10	11	12	
13	14	15	16	
17	18	19	20	
21	22	23	24	
25	26	27	28	

6.		KIRAY		
CU	BE	BO	HU	FE
1	2	3	4	
5	6	7	8	
9	10	11	12	
13	14	15	16	
17	18	19	20	
21	22	23	24	
25	26	27	28	

7.		BUDAY		
CU	BE	BO	HU	FE
1	2	3	4	
5	6	7	8	
9	10	11	12	
13	14	15	16	
17	18	19	20	
21	22	23	24	
25	26	27	28	

8.		ÇAĞAY		
CU	BE	BO	HU	FE
1	2	3	4	
5	6	7	8	
9	10	11	12	
13	14	15	16	
17	18	19	20	
21	22	23	24	
25	26	27	28	

9.		NARAY		
CU	BE	BO	HU	FE
1	2	3	4	
5	6	7	8	
9	10	11	12	
13	14	15	16	
17	18	19	20	
21	22	23	24	
25	26	27	28	

10.		MARAY		
CU	BE	BO	HU	FE
1	2	3	4	
5	6	7	8	
9	10	11	12	
13	14	15	16	
17	18	19	20	
21	22	23	24	
25	26	27	28	

11.		ALAY		
CU	BE	BO	HU	FE

12.		CANAY		
CU	BE	BO	HU	FE

1	2	3	4			1	2	3	4	
5	6	7	8			5	6	7	8	
9	10	11	12			9	10	11	12	
13	14	15	16			13	14	15	16	
17	18	19	20			17	18	19	20	
21	22	23	24			21	22	23	24	
25	26	27	28			25	26	27	28	
13.		**ZIRAY**								
CU	**BE**	**BO**	**HU**	**FE**		**ÇAĞ:**	**I.**			
1	2	3	4			**ASIR:**	0			
5	6	7	8			**DÖNGÜ:**	0	TAŞ DÖNGÜSÜ		
9	10	11	12			**YIL:**	1	WOLGIR (KURT YILI)		
13	14	15	16							
17	18	19	20							
21	22	23	24							
25	26	27	28	**29**						

NOT: 13 YILDA BİR 3 GÜN 13. AYA EKLENİR.

Tüm Takvim Tablosu 2020 – 2025:

https://docs.google.com/spreadsheets/d/1LY7xZOPDY0pxqKwyi2aD5vVYfk49K1QOSk-9WvrLJ9o/edit?usp=sharing

11. Yazılım Dili – Alp

Yapay yazılım dili

ALP, al Bakiyye dili temel alınarak geliştirilen yapay bir yazılım dilidir. Tüm işlev, değer tanıma ve etiketler al Bakiyye diline göre tasarlanmış ve oluşturulmuştur.

11.1. ALP Nedir?

ALP, al Bakiyye dilinde "*bir işlem yapma dili*" anlamına gelen "***al Lisan-ipög***" kelimesinin kısaltma halidir. Herhangi bir işlem yapma dilini ifade eder. Etiket, Komut ve Değer Tanımlama odaklı yapay yazılım dilidir. Alp dilinde yazılan dosyaların uzantısı "***.alp***" şeklindedir.

HTML arayüz diline benzer mantıkta <*alp- .... -/alp*> etiketleri içerisinde yazılır.

Temel ALP Yazım Formu:

```
<alp-
        Ol x = 1;
        Bas = { …  }
-/alp>
```

11.2. ALP Elementleri ve Etiketler

Alp yapay yazılım dilinde etiketler [] içerisinde belirtilir. Misal; [B: Birinci Başlık]

ALP etiketleri, görsel bir algı sunmak amacıyla kullanılır. Başlık, Bağlantı, Resim vb. veri işleme durumları için kullanılır.

Başlık Etiketi: Başlık anlamına gelen "Başlok" sözcüğünün kısaltması olarak kullanılır. 4 çeşit başlık etiketi vardır. [B1:], [B2:], [B3:], [B4:] şeklinde kullanılır. Misal;

[B1: *Birinci Başlık*]

[B2: *İkinci Başlık*]

Paragraf Etiketi: [K: *Burası bir paragraftır.*] Paragraf anlamına gelen "*Kafbiçi*" sözcüğünün kısaltmasıdır.

Yorum Satır Etiketi: // Burası bir yorum satırıdır. //

Alıntı Etiketi: [A: Alıntı metindir.]

11.3. Parametreler

Parametreler bir element veya etiketin stil, işlev, değer vb. tanımlamalarını ifade eder. [:] yazımı içinde : (noktalı virgül) öncesi yazılır. Parametre="" şeklinde yazılır.

[B tüs="gızıl": *Burası Bir Başlıktır.*] Bu değere göre çıktı; Kırmızı renkte başlık formundadır.

Burası Bir Başlıktır.

[B wayn=”mid”: *Burası Bir Başlıktır.*] Bu değere göre çıktı; orta hizalı başlık formundadır.

Burası Bir Başlıktır.

Renk Parametresi: tüs= “ ” (Tırnak işareti içerisine renk adı veya temel renk kodları yazılır)

Hizalama Parametresi: wayn= “ ” (Tırnak işareti içerisine hiza yeri yazılır; mid (orta), sağ, sol)

Link-Bağlantı Parametresi: ulkuntu= “ http://siteadi.com ” (Tırnak içerisine bağlantı URL adresi yazılır.) Bağlantı anlamına gelen “*ulkuntu*” sözcüğü ile tanımlanır.

Örnek: [K **ulkuntu= “http://albakiyye.rastgelelik.com “** : Buraya Tıklayın!]

Çıktı: Buraya Tıklayın!

Yeni sekmede açtırmak için; işlev komut değeri belirlenmelidir. İşlev-komut değerleri # ile belirtilir. (İlerleyen konularda daha fazla ele alınacaktır.)

Örnek: [ulkuntu=“http://albakiyye.rastgelelik.com“ **#nowku**: Buraya Tıklayın!]

Çıktı: Buraya Tıklayın!

Resim Parametresi: çuru= “ “ (Tırnak içerisine resim URL bağlantısı yazılır.) Resim anlamına gelen “*çuru*” sözcüğü ile tanımlanır.

Örnek: [çuru= “http://albakiyyeflagadresi.jpg” wayn= “sol” ayan= “Bayrak Resmi” :]

Çıktı:

Açıklama Parametresi: ayan= “ “ (Tırnak içerisine ek açıklama yazılır.) Açıklama anlamına gelen “*ayan*” sözcüğü kullanılır.

Arka Plan Parametresi: Arkyüzeltu= “ ” (Tırnak içerisine arkaplan rengi veya özellikleri yazılır.)

Arka Plan Resmi: Urul= “arkyüzeltu” (Resim formu olarak işlenip, sadece ek özellik tanımlaması yapılır.

Örnek: [çuru= “http://albakiyyeflagadresi.jpg” urul= “arkayüzeltu” ayan= “Bayrak Resmi” :]

Ad Parametresi: Ad= “ ” (Tırnak içine verilen değer adı yazılır.)

ID Parametresi: ID= “ ” (Tırnak içine verilen ID değeri yazılır.

11.4. Biçimlendirmeler

Koyu Metin: [E: **Kalın Yazı**]. Kalın anlamına gelen "***Engür***" sözcüğünün kısaltması kullanılır.
Yatay Metin: [Y: *Yatay Yazı*]. Yatay anlamına gelen "***Yatsıgag***" sıfat sözcüğünün kısaltması kullanılır.

11.5. Tasarım-Stil Değer ve Komutları

CSS gibi benzer işlevler için tek bir kanaldan değer tanımlamada kullanılırlar. Metin ve verilerin renk, boyut, tasarım, hizalama, görünüm, şekil vb. özelliklerini belirtmede kullanılır. "***Tarz, Stil***" anlamına gelen "***Alâ***" sözcüğü ile tanımlanmış parametre kullanılır. Tırnak işareti içerisinde tarz-stil değerleri tırnak işareti olmadan yazılır ve noktalı virgül ile ayrılır.

Alâ= " tüs: gızıl; wayn: mid;"

Örnek: [K alâ= "tüs: gök; wayn: sağ; hat: engür;" : Burası bir paragraf satırıdır.]

Analiz: Paragraf olarak mavi renkte, sağa hizalı ve kalın bir yazı verisi çıkar.

Çıktı:

Burası bir paragraf satırıdır.

Stil Parametresi	Adı	Ek alt baremleri	Türkçe Açıklamalar
Genişlik	Limç	sayısal px değeri	
Yükseklik	Yürgünç	sayısal px değeri	
Renk	tüs	gızıl, gök, sayrıy, konnur ...	kırmızı, mavi, sarı, kahverengi ...
Hizalama	wayn	mid, sağ, sol	orta, sağ, sol
Yazı Biçimi	hat	engür, olğan, yatsıgag, a-çizkup, u-çizkup	kalın, normal, yatay-eğik, altı çizgili, üstü çizgili
Kenar (Border)	ça	sayısal px değeri	
Font boyutu	betlam	sayısal px değeri	
Font adı-stili	Betad		
Tür Belirtme	Urul	yazu, bell, id, baw, Arkyüzeltu	Gönder, kaydet, ekle, Arkaplan vb. işlevler…
Özellik Belirtme	Sawa	zol, kifut, turuja	zorunlu, geçersiz, isteğe bağlı

11.6. Tekli Etiketler

Ek bir bilgi girişi veya ek açıklama gerektirmeyen boşluk, çizgi vb. etiketleridir. <> işaretleri içerisinde sözcük veya kısaltma olarak oluşturulmuştur.

Boşluk - Alt Satıra Geçme: <ivuhat> veya <ih>

Satır Boyu Çizgi: <ivuçizku> veya <iç>

11.7. Değer Atama ve Yazdırma

Yeni değer ataması "**Ol**" ile yapılır, çalıştırma-yazdırma ise "**bas**" komutu ile yapılır.

```
Ol x=1;
Bas = {
        [K: X, 1'e eşittir.]
}
```

Değerler öncelikle tanımlanır ve sonra değer ataması yapılır. Aynı satırda hem tanımlama, hem de değer ataması yapılabildiği gibi,

```
Ol x=5, y=10;
```

önce değer tanımlaması yapılıp ardından değer ataması da yapılabilir.

```
Ol x, y;
x = 5,
y = 10;
```

Sayısal değerler doğrudan rakam olarak yazılır. Metinsel değerler ise çift tırnak "" içinde belirtilir.

```
Ol x, y;
x = "Merhaba",
y = "dünya";
```

11.8. Değişkenler

4 çeşit değişken vardır;

Sayısal değişkenler: doğrudan sayısal değer olarak yazılır.

```
Ol x = 5;
```

Metinsel değişken: Tırnak içerisinde yazılır.

```
Ol x = "Merhaba Dünya.";
```

Formülsel komut ve fonksiyon değişken: komutlar # ile, fonksiyonlar ! ile başlayıp yazılır ve belli komutları içerir.

```
Ol x = #yaz;
```

Dizi değişkenler: [] içinde yazılır ve dizi halindeki değişkenleri içerir.

```
Ol x = [1, Ev, Araba, 10];
```

Tanımlanmış değerler $ $ işaretleri içerisinde yazılır:

```
Ol x = “Merhaba Dünya”;

Bas= {X}

$X$
```

11.9. Booleans Değerler

İki seçenekli veri işlemelerindeki değerleri ifade eder.

English	ALP - al Bakiyye	Türkçe	Kodlama
Yes - No	He - Yo	Evet - Hayır	
On - Off	Açku - Kludku	Açık - Kapalı	
True - False	Doru - Yan	Doğru - Yanlış	

11.10. Operatörler

İki değer arası işlemlerin sağlanmasını ifade eder. Toplama, bölme, çıkarma, çarpma vb. işlemlerini sağlar.

İşlem	Yazım-Kodlama	Çıktı
Toplama	Ol x = 1 + 9, y = “Merhaba” + “Dünya”; Bas {x}	10 Merhaba Dünya
Çıkarma	Ol y = 5 - 3; Bas {y}	2
Çarpma	Ol a = 2 * 3; Bas = {a}	6

Bölme	Ol b = 10 / 2; Bas {b + [K: kişi burada var.]}	5 kişi burada var.
Eşitleme	Ol x == 5; Bas {“Bu eşittir.”}	Bu eşittir.
Ve	Ol x **&** y == 5; Bas {“Değer eşitlendi.”}	Değer eşitlendi.
Ya da	Ol x || y == 5; Bas {“Değer eşitlendi.”}	Değer eşitlendi.
Değil	Ol x ! y == 5; Bas {“Değer eşitlenmedi.”}	Değer eşitlenmedi.

11.11. Koşul İfadeleri

3 çeşit koşul ifadesi vardır.

1. Ef - Us (Şayet)
2. Olunç (Vaka-Dava)
3. Del (Dilek-İstek)

11.11.1. Ef - Us (Şayet)

```
Ol x = Araba;
?ef (x == 5) {“Araba eşit orantıdadır.”}
?ef (x == 10) {Araba büyük hacme sahiptir.}
?us {“Araba eşit orantıda ve büyük hacimde değildir.”}
```

11.11.2. Olunç (Vaka-Dava)

```
Ol x = Araba, y = Ev, z = Okul;
Olunç () {
1 = x,
2 = y,
3 = z;
}
Bas {
[K: Bu bir  + Olunç (1)]
}
```

Çıktı: Bu bir **Araba**.

11.12. Del (Dilek - İstek)

Bir listeden istenilen verileri, istenilen özelliklerde çekme ve bastırma işlemi için kullanılır.

```
Ol x = [araba, ev, okul, defter];
Del () {
araba = [alâ= “tüs: gök; wayn: sağ; hat: engür;”]
}
#yaz = x + “,” + <ih>;
Bas {x}
```

Analiz: "araba, ev, okul, defter" nesnelerinden "***araba***" nesnesi için özel stil özelliği tanımlanıyor ve mavi renk, sağ tarafa hizalı ve kalın. "#yaz" komutu ile x değerinden sonra , (virgül) konulur ve alt satıra atılır.

Çıktı:

araba,
ev,
okul,
defter,

11.13. Döngüler

Değer Yazdırma:
Ol x = 0;
#yaz (+1) x >5;
Bas {x}

Analiz:
X değeri 0,
1 artıracak şekilde 5'e kadar yazdır.
Ekrana değer bas: 0, 1, 2, 3, 4, 5

Çıktı: 0, 1, 2, 3, 4, 5

11.14. Olay - Komut

işareti ile belirtilir. Misal; #yaz, #buw, #Üy (Yazdır, Tıkla, Üye ol)

Bazı Komutlar

Komut	**Özelliği**	**İngilizcesi**
#buw	Butona tıklama	Onclick
#üy	Üye olma	Sign up
#yaz	Ek bilgi yazdırma	Write
#nowku	Yeni pencerede açtırma	target="_blank"
#tüğük	tarihi yazdırma	date
#pagel	rastgele veri işleme	random
#ğorj	Yüklendiğinde	onload
#paniyukriy	Fare imleci yukarı götürüldüğünde	onmouseup

#paniasriy	Fare imleci aşağı götürüldüğünde	onmousedown
#zend	Göndermek	onsubmit
#buwyukriy	Klavyede yukarı tuşuna basmak	onkeyup
#buwasriy	Klavyede aşağı tuşuna basmak	onkeydown
#axpmitpani	Fare ile nesnenin üzerine gelmek	onmouseover
Gur	Gömmek	embed
Gaxu	Form Tablosu	forms
#bagu	Uyarı	alert
#giru	giriş - girdi	input

11.15. Fonksiyonlar

Belli komut, olay ve işlevleri çalıştırmaya yarar. Sorumluluk, görev, rol anlamına gelen "Uhde" sözcüğü kullanılmaktadır. Fonksiyonlar ! (ünlem) ile başlar ve değer tanımlamasında ! ile yazılır;

```
!uhde ID= " " () {
}
```

ID= " " : Fonksiyona ID tanımlanabilir.
() : Parantez içerisinde parametreler ve ek komut, işlev özellik verileri işlenir.
{} Köşeli parantez içerisinde tüm işlevseller ve çıktılar ele alınır.

11.16. Element Alma

Dışarıdan HTML ile tanımlanmış div, p, a vb. elementleri almayı kapsar. Sınıf (Class) ve ID üzeri alınabilir. EdID veya Eddivu ile alım yapılır;

```
EdID = "Div2" ();
Eddivu = "Clasdiv" ();
```

11.17. Diğer Yazılım Dillerini Kullanma

Alp dilinde diğer bazı yazılım dillerini de kullanıp, çalıştırabilirsiniz. Yaygın kullanıma uygun olanlar HTML, CSS, PHP ve Javascript dilleridir. $ $ işaretleri içerisinde dil adı yazılarak kullanılır.

Örnek

```
Ol x = 5;
Bas = {x + EdID = “Div1”;
 $HTML$
        <a href= “”>Web Site</a>
$HTML$
$CSS$
        .div1 {color:red; padding:5px;}
$CSS$
}
```

HTML: $HTML$

CSS: CSS

Javascript: JS

PHP: PHP

Örnek Kodlama

```
<p id="demo"></p>
<alp-
        Ol ArabaAdı = “BMW”;
        Bas = {
        EdID = “demo” #yaz(ArabaAdı);
        [B alâ= “tüs: gök; wayn: sağ; hat: engür;”: $ArabaAdı$]
        //Bu kısım yorum alanıdır.//
        }
-/alp>
```

Analiz: “*demo*” adlı ID’ye sahip paragrafa yönelik işlem sağlanmaktadır.

“ArabaAdı” isminde bir değer tanımlanır.
Bu değere “BMW” adında metinsel bir değer atanır.
Veri Çalıştırılır:

“*demo*” ID’sine sahip paragrafa erişilir, “*ArabaAdı*” adlı değişken yazdırılır. (Değişken değeri: BMW olduğu için BMW yazdırılır.).

Başlık olarak aynı değer tekrar mavi renkte, sağa hizalı ve kalın harflerle yazdırılır.

Çıktı:

BMW

BMW

12. Mitoloji

Al Bakiyye yapay dilinde "***Anuz***" sözcüğü başta "***mitoloji***" olmak üzere "*Mit, Efsane, Antik, Kurgu, Efsanevi*" gibi sözcüklerin karşılığı olarak kullanılır. Tek bir sözcük, tüm bu kavramları açıklamaktadır.

Mitoloji, Al Bakiyye dünyasında kainatın ilk yaratılışı ve günümüzden yok oluşuna kadarki her süreci, aşamayı ilgilendirmektedir. İslam, Türk, Yunan, Mısır gibi medeniyetlerin mitolojilerinden bazı unsurlar benzerlik gösterebilmektedir. Fakat büyük ölçüde farklı bir bakış açısına sahiptir. En temel özelliği ise **BEN** niteliğidir. Al Bakiyye mitolojisinde yaratıcı ve sadece insan vardır.

Karmaşık, çok yönlü bir bakış yoktur. Basit ve sade bir bakış açısı bulunur.

- Her şeyin ötesinde ve üzerinde yaratıcı rab vardır.
- Yaratıcı ebedi ve ezelidir.
- İnsanı yaratıcı rab (Hay) yaratmış ve donatılmıştır.
- Dünya hayatı, çevremiz, diğer unsurlar vb. her şey insanın eseri ve yaratıcının lütfudur.
- Kainatta insandan başka hiçbir varlık yoktur. Cansız varlık da yoktur.
- Dağ, taş, su, kar tanesi, hava, ağaç vb. her şey canlıdır ve özünde insandır. Kendilerine ait bir varlık zümresi yoktur.
- İnsan yaratıcı tarafından yaratılmış yegane varlıktır. Zümreden havacığa, havadan su damlasına dönüşüp yağmur olup süzülür. Düştüğü yerde bitkiye hayat olur da gaza dönüşüp tekrar gök yüzünde buhara, suya ve kar tanesine dönüşüp yere süzülerek iner. Bir gıda vitamine bürünür de insanın ceninine kadar giden yolculuğa koyulur. Anne rahmine düşünce asıl benliğine bürünmeye ve asıl görevine başlar, insan oluşunun yolculuğu başlar. Ta ki, toprağa düşüp karışana ve başka bir surette yeniden dönüşümü başlayana değin.

12.1. Saramasuhan

Saramasuhan, insanî özelliklerde tüy ve zerden kanatları olan, pençeleri ve ince alıcı, küçük boynuz ve tüylü kuyruğu olan doğa üstü güçlere sahip bir varlıktır. İki eli, iki ayağı vardır. iki dev tüylü ve iki de küçük zer kanadı vardır. İki küçük boynuzu, iki uzun alıcısı ve iki de minik kıskacı vardır. Gözleri ateş püskürtme renginde alevlidir. Uzun saçlı, orta bıyıklı ve hafif sakallı bir erkeği andırır. Rüzgâr, su ve alev şekline büründüğü görülür. Kulaklarının yanında 4 kesikli solungaç vardır. Elleri perdeli olabilmekte ve suya girdiğinde ayak altından açılan dalgıç perdeleri bulunmaktadır. Zer kanatları adeta su içinde yüzgeç işlevi görür. Sırtında iki kılıç, sağ ve sol kol hizalamasında bıçaklar vardır. Bir yay ve mızrakla savaş ettiği ve avlandığı görülmüştür. Teni mavisi ve yeşil turkuaz rengine bürünebilmektedir. Asli rengi esmerdir. Omuz, sırt ve karın bölgesi kertenkele derisi gibi sert ve katmanlıdır. Alın ve çene altı yılan derisi gibi, parlak ve rengârenktir.

Görünmez olabilmekte, doğa içindeki nesnelerle kamufle olabilmektedir. Kaya, su, ağaç, toprak gibi cisimlerin içinde gizlenebilir ve görünmez kalabilir. Çene yapısı çok güçlü değil, insandan biraz kuvvetlidir. Ama çiğ kırmızı eti parçalayarak yer. Ateş, toprak, su vb. Ortamlarda yaşam sürebilir. Elektrik akımı, su ve ateş enerji kaynağıdır ancak radyasyona karşı güçlü dayanabilir

olmasına rağmen zayıftır ve aşırı radyoaktif dalgalar zarar verebilir. Asla insan, domuz, vahşi hayvan yemez. Genellikle toynaklı otçul hayvanları ve vahşi olmayan kümes hayvanlarını avlar. Hamsi, somun gibi balıkları yer, köpek balığı, timsah, yunus balığı, balina vb. canlıları yemez. Meyve ve sebze yer, yiyeceğini ateşte pişirip, suda haşlayıp yediği görülmüştür.

Kayalık yüksek vadilerde, ormanlık alanlarda ve derin sularla kaplı sulak alanlarda yaşar. Tek başına yaşayan ama birçok canlı ile iletişim ve etkileşim halinde yaşamayı da başaran sosyal canlıdır. Birçok türde, renk ve tasarımda görülmüş olmasına rağmen asla iki aynı Saramasuhan bir arada görülmemiştir. Hatta bazı kişiler yeryüzünde sadece farklı renklere bürünebilen bir tek Saramasuhan olduğunu düşünmektedir.

Saramasuhan Efsanesi, farklı edebi çalışmalarda ele alınmıştır.

13. Kültür ve Felsefe

Al Bakiyye yapay dili, bünyesindeki diğer yapay yazılım dili, takvim, burç vb. unsurlarla beraber yapay bir mitolojiyi de barındırmaktadır. Tüm bu öğeler, gerçekte bir kültür ve felsefeye dayanmaktadır. Bu kültür özgürce yapay dil geliştirme, edebi eserler ortaya koyma kültürüne dayanır. Felsefesi ise her alanda özgürlükçü bakış açısını savunması üzerine kuruludur.

13.1. Al Bakiyye Dilinin Temel Felsefesi

Bu dilin, gelişiminin ve kurgulanmasının en temel felsefesi edebiyatta tam özgürlük ve özgünlüktür. Sanat, sanat içindir, anlayışı içerisinde yazara özgür dünya sunmaktır. Duygu ve düşüncelerin özgürce istenildiği şekilde ifade edilebilmesini sağlamak. Yüzyıllar sonraki nesle günümüzü çok daha detaylı ve kolay anlatabilir bir dil aktarımı sağlamaktır. Ayrıca al Bakiyye yeryüzündeki doğal olarak adlandırılan her şeyin de birer yapay öğe olduğunu ıspatlamayı amaç edinir. Doğal olanların da insanlarca yapaysallaştırıldığı, belli kurallarla kısıtlandırıldığı görülmesi gereken bir gerçektir.

14. Materyaller

Al Bakiyye dili kapsamlı olarak çeşitli materyaller geliştirilerek tanıtılmaktadır. Bu kitapta yer alanlar geliştiricisi tarafından oluşturulan materyalleri içerir.

Simge:

Favikon:

Bayrağı:

15. Sözlük ve Tablolar

15.1. Türetek Tablosu

	Ad - Özellik	Önek-Sonek	Örnek BK	Örnek TR
1	Dişil Yapma	e, -çe	Mutetmene. Ulça	Bayan Öğretmen. Kız evlat
2	Çoğul Yapma (Genel)	ler, -lar, -en,	Mutetmenler, Mutetmenen	Öğretmenler
3	Çoğul Yapma (Bağlı, devamı)	gêân	Mutetmengêân	Öğretmen Nesilleri, Öğretmen oğulları
4	Çoğul Yapma (Topluluk)	at	Algazgırat	Hayvanlar topluluğu
5	Çoğul Yapma (Çift)	eyn	Çarağayn	Ayakkabılar (Çift)
6	Soy-Kök Yapma	î	Mutetmenî, Çomraî, Türkî, Tüğükî	Öğretmen soyundan, Tahta-Kereste, Türk soyu, Tarihî
7	Kavuşma-Erişme	up	Barqup, kutup, Bilkuup, Başarup	Evli,mutlu, Bilgili, Başarılı
8	Ait Olma	ânê	Mutetmenânê, Okulânê, Minânê, Bargânê, Uçmağânê	Öğretmene ait-dahil, Okula ait, Bana ait (Benimki), Evinki, Cennetinki
9	Bir Yere Ait Olma	yal	Cermenyal, Erzurumyal,	Almanyalı, Erzurum'lu
10	Sahip Olma	olwan	Ulu olwan barq, Min olwan Barg	Büyük olan ev, Benim olan ev
11	Yer-Aitliği	iyye	Mutetmeniyye, Türkiyye, Cermeniyye	Öğretmene ait yer, Türk'e ait yer, Alman'a ait yer
12	Yaşanılan Yer Aitliği	astan	Mutetmenastan, Tatarastan, Türkastan	Öğretmenin yaşadığı yer.Tatarların yaşadığı yer, Türkün yaşadığı yer.
13	Mekan Aitliği	ya	Mutetmenya, Umsurya, Cermenya	Öğretmen ülkesi, Ütopya (Hayali Ülke) Alman ülkesi
14	Toprak Parçası Aitliği	land	Mutetland, Cermenland	Öğretmen yurdu, Alman yurdu
15	Yer-Mekan: Bulunma	yut	Imrazyut, Kobruyut, Baryut	Hastane, Depo, Barınak
16	Yer-Mekan: İşlenme	hane	Mutethane, Betikhane	Dershane-Okul, Kütüphane
17	Eylem Yeri	tay	Çamratay, Savaştay, Azıtay, Bağtay, Oruçtay	Orman, Savaş meydanı, Şeytan çağırma yuvası, Balo, İftar Ziyafeti
18	Olumsuzluk: İstenmeme	Ñâ	Ñâmutetmen, Ñâmenler, Ñâhoş, Ñâsev, Ñâçuk!	İstenmeyen öğretmen, İstenmeyen insanlar, hoşlanılmayan, sevilmeyen, Çıkma!
19	Olumsuzluk: Eksiklik	jıg	Mutetmenjıg, Araybajıg, Kutjıg	Öğretmensiz, Arabasız, Mutsuz
20	Olumsuz: Ters Eylem	bi	Bimutet, Biuğma, Bihoş	Öğretmesiz, Olumsuz, Hoş Olmayan
21	Olumsuz: Eylemsel olumsuzluk	ñuz	Mutetñuz, Gelñuz,	Öğretmez, Gelmez
22	Olumsuz: Karşıt-Zıt	anti-	Antimutetmen, Antiislam	Öğretmen karşıtı, İslam karşıtı
23	Dışında Olma	gayřiy	Gayřiymutetmen, Gayřiyhegget, Gayřiyislamdekmen	Öğretmen dışında, Gerçek dışı
24	Yanlış-Hata	yan	Yanmutet, Yanunert	Hatalı öğretmek, Yanlış anlamak
25	Dahil Olma	Ñâric	Ñâric ya Mutetmen, Ñâric lâ JBV	Öğretmen dahil, KDV Dahil
26	Hariç Olma	Haric	Haric ya Barq, Haric lâ JBV	Evin haricinde, KDV hariç
27	Harici Olma	haricen	Haricenmutetmen, Haricenbetik	Öğretmen harici, Kitap harici

28	Dışı Olma	İm	İmtormu, İmtöre	Hayat dışı, Yasa dışı
29	Korku	gorbi	Yürgügorbi, Uçgorbi, Elsegorbi	Yükseklik korkusu, Uçma korkusu, Sosyal fobi
30	Kab-Çanta	ğa	Parayğa, Yaznançğa, Betikğa, Malğa	Cüzdan, Kalemlik, Kitaplık, Poşet
31	Eylem Yapan	men	Mutetmen, Kulutmen	Öğretmen, Köle
32	Eylemsel Nitelik	mend	Mutetmend, Savaşmend	Öğretme kabiliyeti olan kişi, Eli silah tutan kişi
33	Eylem Uzmanı	kâr	Mutetkâr, Yapıtkâr	Öğretim uzmanı-usta öğretici, Sanatkar
34	Eylemci	ğan	Mutetğan, okuğan	Öğreten, okuyucu
35	Yapımcı	ar, er	Muteter, Yazar	Öğretici, Yazar
36	Uğraşıcı	jı	Mutetjı, Satjı	Öğretici, Satıcı
37	Erişken-Uzman	can	Bilcan, Wetcan, Tancan	Bilge-bilgin, Yetkin, Tanık
38	İlgililik	dar	Mutetdar, Kökençdar, Gökelemdar	Öğretmekle ilgilenen, Etimoloji iele ilgilenen, Astronomi ile ilgilenen
39	Dileyen:	enşa	Enşamin, Enşaallah	Ben dilerim, Allah diler
40	Dileyen:	meşa	Meşamiz, Meşailteber	Dilersem, Vali dilerse
41	Fazla Meyil	gend	Çıkgend, Girişgend, Konaşgend	Çıkmaya meyilli, Girişken, Konuşkan
42	Kusursuzluk	Sûbhaynû	Sûbhaynûmutetmen, Sûbhaynûbarq, Sûbhaynûadam	Kusursuz öğretmen, kusursuz ev, kusursuz adam
43	Usul-Tarz	alâ	Alâmutetmen, Alâtürk	Öğretmen tarzı, Türk usulü
44	Eylemsel Zaman	gâh	Mutetgâh, sehergâh	Ders vakti, Seher vakti
45	İşleme Zamanı	leyn	Mutetleyn, Okşayleyn,	Öğretim vakti, Akşam vakti
46	Sürdürme	ber	Bermutet, beryap	Öğretimin sürmesi, yapmaya devam etmek
47	Süresince	sureb	Sureb ya Barq, Sureb ya Yoljılam	Ev süresince-ev boyunca, Yolculuk boyunca
48	Eylem ile Eylem Kipi	vid	Çukvid	Çıkma esnasında-çıkıp
49	Eylem Öncesi Eylem Kipi	ñâfik	Çukñâfik	Çıkmadan önce
50	Arasız Eylem	bi...en	Biçuken, biweten	Çıkmaksızın, yetmeksizin
51	Tarafından Eylem	bay	Bay ol Adam, bay Min	Adam tarafından, benim tarafımdan
52	Eylem Esnası Eylem	bay …ran	Bay Çukran, Bay yapran	Çıkarak, Yaparak
53	Zamansal Eylem	wen	Wen war min gela.	Ben geldiğim zaman
54	Zamansal Geçmiş Eylem	alu, alsen	Alu wurde min gelerti.	Ben geldiğim zaman, ben geleli
55	Sıralama	ng	Bereng, Keyeng	Birinci, İkinci
56	Felsefi Bilimsel	nç	Kökenç, İnanç, Günenç, Ukumenç, Ağınç, Gizlenç	Etimoloji, İnanç, Kronoloji, İdeoloji, Psikoloji, Elektrik, Mahremiyet
57	Uysal-Uygun	jıl	Barqjıl, Adamjıl	Evcil, İnsancıl
58	Kavramsal-Bilim	sal, sel	Barqsal, Tilsel, Ketsel, Doğelemsel, Sayızsal	Evsel, Dilsel, Kimyasal, Fizik, Matematik
59	İzm-Felsefi Düşünce	wûs	Atamalwûs, Elselwûs, Sofiwûs, Türkwûs, İslamwûs	Kapitalizm, Sosyalizm, sofizm, Türkçülük, İslamcılık
60	Yöntemsel Bilim	iyat	Mutetmeniyat, İslamiyat, Eseriyat, Adamiyat, Türkiyat	Öğretmenlik adabı, İlahiyat, Eser ilmi, Biyoloji, Türkoloji
61	Soyut Bilim	taj	Anıztaj, Elseltaj, İgetaj,	Mitoloji, Sosyoloji, Ruh Bilimi

62	Somut Bilim	elem	Gökelem, Yerelem, Tıpelem	Astroloji-Astronomi, Arkeoloji, Tıp
63	Araç-Gereç	gaç, geç	Süzgeç, Barıngaç, Yatgaç, Bilkusaygaç,	Süzgeç, Pansiyon, Yatak, Bilgisayar
64	Kılıf-Alet-Parça	lok, luk	Başlok, Sulok, Damğaluk, Sözlök	Başlık, Suluk, Alfabe, Sözlük
65	Parça-Küçültme	cux	Mutetmencux, Sözcux, Taşcux	Stajyer, Sözcük, Çakıl
66	Araç Oluşturma	vaslam	Mutetvaslam, Okulvaslam	Öğretim aracı, Okul servisi,
67	Çıktı Ürün	jak	Mutetjak, Yakjak	Öğretim materyali, Yakacak
68	Çıkmış ürün	miş	Mutetmiş, Geçmiş	Öğretilmiş materyal-müfredat, geçmiş
69	Ana Ürün	ku	Mutetku, Verku, Tanku, Yapku, Çukku, Wetku	Öğreti, Vergi, Tanıt, Yapıt, Çıktı, Yetki
70	Eylemin Ürünü	u, ıy, iy	Çuku, Wetu, Yazu, Dıyu, Zöriy	Çıktı, Yeti, Yazı-metin, Bulgu, Duyu, Sürü
71	Özgün Ürün	ung	Mutetung, Satung, tanung, seçung, alung, yapung, sevung, Tarung, Tövung	Öğretim, Satım, tanım, seçim, alım, yapım, sevim, Ziraat, Merkez
72	Fiil-İsim	ut	Yaşut, Anut, Yakut, Tençut	Yaşıt, Anıt, Yakıt, Ölçüt
73	Hayvanlar	gır, gir	Asgır, Kapgır, Kuçgır, Çabakgır, Yılgır, Mengir	Aslan, kaplan, kuş, Balık, Yılan, Binek hayvanı
74	Üvey-El Gariplik	laç	Analaç, Atalaç, Ağalaç, Balalaç, Ullaç	Üveyanne, üveybaba, üveyabi, üveyçocuk, üvey evlat
75	Yavru	zade	Asgırzade, Kapgırzate, Mehmetzade, Çomrazade	Aslan yavrusu, kaplan yavrusu, Mehmet'in oğlu, Ağaç fidanı
76	Dil	til-i	Til-imutet, Til-iesperanto, Til-itürk	Öğretim dili, Esperanto dili, Türk Dili
77	Dil-Konuşma	ce, ça	Hûrayca, Türkçe, Cermence	Huray dili, Hurayca, Türkçe, Almanca
78	Eşitlik-Görelilik	ja	Barqja, Uçmağja, Minja	Eve göre, Cennete göre,
79	Eşitlik-Görelilik, Katında (Edat)	agar	Agar lâ Barq, Agar lâ Paray, Agar ya Hay, Agar min	Eve göre, Paraya göre, Allah'ın katında, Benim nezdimde.
80	Fiile Dönüşüm	bol	Kumbol, Orçunbol	Kumlaşmak, Modernleşmek
81	Yandaş-Fanatik	daş	Mutetmendaş, Yurtdaş, Cermendaş, Fenerbahçedaş	Öğretmen sever, Yurt sever, Alman hayranı, Fenerbahçe hayrafı-fanatiği
82	Benzeşmek	gil	Mutetmengil, Algazgırgil	Öğretmenleşmek, Hayvanlaşma
83	Dönüşlülük Kipi	aw	Yıkaw, Turaw	Yıkanmak, Arzulanmak
84	Hakkında	wû	Mutetmenwû, Okulwû, Çukawû	Öğretmen hakkında-Öğretmenle ilgili, Okulla ilgili, Çıkmakla ilgili
85	Beraber Eylem	co	Comutet, Coseyr	Beraber öğretmek-Öğretelim, Beraber seyretmek
86	Birlikte Eylem	mu	Muçuk, Mugör, Musöz, Muuğr, Mual	Çıkışmak, Görüşmek, Sözleşmek, Uğraşmak, Alışmak
87	Kullanma	kul	Araybakul, Urayvaslamkul	Araba kullanma, Tramvay kullanmak
88	Anileşme Kipi	… ña …	Çukñaçuk, Yazñayaz	Çıkar çıkmaz, Yazaryazmaz
89	Şart-Koşul Kipi	us	Çukus	Çıksa
90	Şart-Dilek Kipi ve	ay	Çukay, Hûray, Günnuray	Çıksa, Özgür olmayı istemek,

	Yapısı			Günün aydın olmasını arzulamak
91	Üzerinde Olmak	ol	Çukol, Wetol	Çıkma işleminde bulunmak, Yetme işinde olmak,
92	Özüne Etim	et, ar, er	Çuket, Wetet, Pişet	Çıkarmak, Yetirmek
93	Tezlik Kipi	iver	çukıver, Wetiver,	Bir celsede çıkmak
94	Soru	Mu, Mü	Mu ist lâ Barq?	Bu ev mi?
95	Kaçınma Kipi	evite	Çukevite, Wetevite, Sevevite, Görevite	Çıkmaktan kaçınmak, Yetmekten kaçınmak, Sevmekten kaçınmak, Görmekten kaçınmak
96	Tekrar Kipi	re	Reçuk, Regör, Real, Remax	Tekrar çıkmak, Tekrar görmek, Tekrar almak, Tekrar yapmak
97	Var Yapısı	gibs	Gibs ber Barq burayfi.	Burada bir ev var.
98	İhityaç-Gereklilik Yapısı	vam	Min vam ber Betik, Sin vam geda zu ya Barq burayfin.	Bir kitaba ihtiyacım var. Senin buradan gitmeye ihtiyacın var.
99	Gereklilik Yapısı	yad	Barqyad, Parayyad	İhtiyaç duyulan ev, Gerekli olan para
100	Fiil İsim	ma, me	Çukma, Görme,	Çıkma, Görme
101	Mastar	en	Çuken, Gören, Uçen	Çıkmak, Görnek, Uçmak
102	Mastar (Edat)	zu, tu	zu Çuk, tu Gör, zu Uç	Çıkmak, Görnek, Uçmak
103	Fiil-İsim	lam	Mutetlam, Görlam, Araylam, Dizlam	Öğretme-Öğretim, Görme-Görme, Arama, Dizme-Dizilim
104	Sıfat Ürün	sıgag, sigag	Yassıgag, Fıssıgag, Tansıgag, Bilsigag	Yastık, Fıstık, Tanıdık, Malum
105	Vericilik	baver	Ağobaver, Tereşbaber, Kutunçbaver	Aci veren-acı verici, Zahmet verici, Mutluluk verici
106	Alımlı	aliyan	Barqaliyan, Bilaliyan, Bilkualiyan, Atkolaliyan	Evi almak-alınan ev, Öğrenmek, Bilgi almak, Zafer kazanmak
107	Verimli	veriyan	Barqveriyan	Evi vermek-verilen ev
108	İsmin Yalın Hal	-	Ya Barq	Ev
109	İsmin Belirtme (i)	iy, siy, riy	Barqiy	Evi
110	İsmin Yönelme (e)	a - e	Ya Barqa	Eve
111	İsmin Bulunma (de)	fi	Ya Barqfi	Evde
112	İsmin Ayrılma (den)	fin / fik	Ya Barqfin	Evden
113	İlgi (in/ın) (Genetiv)	ın - in	Ya Barqın	Evin
114	İlgi - nın (Genetiv)	řiy	Ya Řiybarq	Evin
115	Vasıta: (yla)	len - lan	Ya Barqlan	Ev ile
116	Modal Zorunluluk	Zol	Min zol çuka	Çıkmak zorunda
117	Modal Zorunluluk	Mus	Min mus çuktaç	Çıkmak zorunda olacağım.
118	Modal Yeterlilik	Kan	Min ken çuka	Çıkabilirim
119	Modal Yetenek	Ken	Min ken çuka	Çıkabilirim
120	Modal Dilek-Rica	Del	Min del çukerti	Çıkmayı dilerdim
121	Modal sahiplik	Sahap	Min sahap ber Barq.	Ben eve sahibim. - Evim var
122	Müsade, izin	Let	Min let çuka	Çıkmama müsaade et. Çıkayım
123	İstemek, arzulamak: Bir şeyi istemek, arzulamak.	Es	Min es çuka	Çıksam, çıkmak isterim
124	Teklif etme	Moj	Min moj çuka	Çıkalım, beraber çıkalım.

125	Bile - de	tum	Tum lâ Barq, tum ya min	Ev bile-ev de, ben de
126	e Doğru: Yönelme Edatı	Doru	Doru lâ Barq	Eve doğru
127	e Doğru Yönelim	zu/tu	zu/tu lâ Barq	Eve doğru
128	İçinde Olma	in, efi	İn lâ Barq, efi lâ Betik	Ev içinde, kitap içinde
129	Birlikte Olma	mit, wit	Mit lâ Barq, wit min	Ev ile, benimle beraber
130	Kıyaslama (Bağlaç)	vam, yavam	Min yavam sin	Ben veya sen
131	Hatta	Hatta	Ñâgel, hatta Ñâmugör!	Gelme, hatta biz görüşmeyelim
132	Diye	Diçe	Ñâöl diçe çox Paray.	Çok para diye ölme
133	Hani	Hayñû	Hayñû Minin Parayğa	Hani benim cüzdanım
134	Ama, Fakat, Lakin	Ajer, fakalte, lekin	Bil ajer Ñâsöy!	Bil ama söyleme
135	Zıtlık	kâh	kâh Barq kâh Konak	kâh ev kâh konak
136	Çünkü, Zira	jor, çün	… Jor wurde min Ñâsöyerti.	Çünkü ben söylemedim.
137	Bitişiğinde	çip	Barqçip	Evin yanında
138	İçinde	içru	Barqiçru	Evin içinde
139	Altında	unter	Unter ya Barq	Ev altında
140	Altında	altru	Barqaltru	Evin altında
141	Önünde	onru	Barqonru	Evin önünde
142	Üstünde	usru	Barqusru	Evin üstünde
143	Üstünde	un	Un ya Barq	Evin üstünde
144	Uzağında	beren	Barqberen	Evin uzağında
145	Bitişiğinde	nûyar	Nûyar ya Barq	Evin yanı başında
146	Arkasında	arkru	Barqarkru	Evin arkasında
147	Etrafında	manay	Manay ya Barq	Evin etrafında
148	Karşın - Birşeye	Garşın	Garşın ya Barq	Eve karşın
149	Karşılığında	Konti	Konti ya Barq	Ev karşılığında
150	Rağmen	Obwohl	Obwohl ya Barq	Eve rağmen
151	Göre (Bağlaç)	Abşay	Abşay ya Barq	Eve göre
152	Başka	Ander	Ander ya Barq	Evden başka
153	Dolayı	Darum	Darum ya Barq	Evden dolayı
154	Yüzünden	Deshalb/deshalbe	Deshalb ya Barq	Evin yüzünden
155	Yalın Kök	x	Çuk, Yap, Uç	Çık, Yap, Uç
156	Yukarı Eylem	yukřiy	çukyukřiy	Yukarı doğru çıkma
157	Aşağı Eylem	asřiy	çukasřiy	aşağı doğru inme
158	Pasif-Edilgen Kipi	zeş	Zeşçukar	Çıkarılmak
159	Edilgen Yaptırma	tum	Çukartum	Çıkartmak
160	Edilgen Yaptırtma	ge…tet	Geçuktet	Çıkarttırmak
161	Emir Kipi	x	Çuk! Max!	Çık!, Yap!
162	Olağanüstülük	muta	Mutabarq, Mutadoğ, Mutdoğa	Ev üstü-ötesi, Metafizik, Doğaüstü
163	Vesile-Sebep-Aracı	masura	Masura Öd, Masura ya Paray, Masura ya min	Korku yüzünden-korkudan, para yüzünden, Benim yüzümden
164	Yerine, Adına	anşıtat	Anşıtat ya Barq	Ev yerine
165	Öncel olma	evvel	Evvel ya Barq	Evden önce
166	Geniş Zaman	a	Min war çuka	Çıkarım
167	Şimdiki Zaman	řiy	Min war çukřiy	Çıkıyorum
168	Gelecek Zaman	taç	Min werde çuktaç	Çıkacağım
169	dili Geçmiş Zaman	erti	Min wurde çukerti	Çıktım

170	mişli Geçmiş Zaman	miş	Min worde çukmış.	Çıkmışım
171	Ezelden Ebed Kipi	ing	Min war seving	Severim, seviyorum, aşığım
172	Kıyas Sıfat	rak	eyrak	Daha iyi
173	Üstünlük Sıfat	en	eney	En iyi
174	Ve Bağlacı	Or, mi, ci, çi, un	Barq or Konak	Ev ve konak
175	E Kadar	akal	Akalbarq	Eve kadar
176	Kadar	kal	Kal ya Barq	Ev kadar
177	Olarak	Aks	Aks lâ Barqe	Ev olarak
178	İçin: Ek	jun	junbarq	Ev için
179	İçin: Edat	za	za Billam	Bilmek için
180	İçin: Edat - Neden-Sebep	mert	mert nar min sahaping lâ Paray, kan min nar kiřînalerti ya Arayba.	Ev için
181	Gibi: Edat / miş gibi	keymen	Keymen lâ Barq	Ev gibi
182	Den Beri- Buyana, itibaren	dinbeřiy	Barqdinbeřiy, Tündinbeřiy	Evden beri, Dünden beri
183	Benzeş-Yansı-Savunucu, miş gibi	dek	Türkdek, İslamdek, Baladek, Akdek, Atamaldek, Elseldek, Sofidek, Nurdek, Hırdek, Vızdek	Türkçü, İslamcı, Çocuksu, Beyazımsı, Kapitalist, Sosyalist, Sofi, Işıltı, Hırıltı, Vızıltı
184	Sıfat: Önde Ayrı	x	teze Barq, ulu Adam	Yeni ev, büyük adam
185	Sıfat: Sonda Bitişik	x	Barq-ıteze, Arayba-iak	Yeni ev, beyaz araba
186	Sıfat: Artikelli-Bütünleşik	x	Barqelteze, Ulçaelhüsnû	Yeni ev, Güzel kız
187	Sıfat: Beikütün	x	Tezenbarq, Batunadam	Yeni ev, Güçlü adam
188	Fiil Cümlesi	war, wurde, worden	Min war Araybakula. Ol war gela. Miz werde gedetaç zu lâ Barq.	Araba kullanırım-kullanıyorum. O geliyor. Okula gideceğiz.
189	İsim Cümlesi	ist, dır	Ya Barq ist teze. Ol Yazgaç ist Mutetmenânê. Lâ Su Cansudır.	Bu ev yenidir. O kalem öğretmene aittir. (Öğretmene ait bir kalemdir.). Bu su önemli hayat suyudur.
190	Soru Cümlesi	mu, mü	Mu ist ber Betik? Mu werde Sin kiřînaltaç mine ey yongaç?	Bu kitap mı? Bana tıraş makinesi alacak mısın?
191	Olumsuz Cümle	nar, değel	Min nar mugörtaç mit ol Adam. Ol Adam değel lâ Zeşgüvencan.	O adamla görüşmeyeceğim. O, güvenilir birisi değildir.
192	Olumsuz Soru Cümlesi	mu nar, mu değel	Mu nar sin gede zu lâ Barq?	Eve gitmiyor musun?
193	Soru Adıl Cümlesi	x	Nû Ad Sinin?, Nû An wurde sin gelerti?	Adın ne? Ne zaman geldin?
194	Man'lı Pasif Cümlesi	o, tum, ge..tet	Man war yazo lâ Betik. Ya Bala wurde man geyontet.	Kitap yazıldı. Çocuk tıraş ettirildi.
195	Şart-Koşul Cümlesi	us	Ef min sahapusa çok Paray, werde min kiřînaltaç ya ey Barq.	Çok param olursa iyi bir ev satın alacağım.
196	Yan Cümle	x	Min wurde ranımerti ey güneneleska, wen wurde min görerti bu ya İztüretnuriyan.	Bu fotoğafı gördüğümde eski günleri hatırladım.
197	Relatif Cümle	olwan	Min wurde görerti gızıl olwan el Arayba	Kırmızı olan arabayı gördüm.
198	İki Fiilli Cümle	x	Min war uma Betikokua. Min war Betikpojola. Min war uma ki, werde sin geltaç mit min zu lâ Kalrayyut erteki.	Kitap okumayı umuyorum. Kitap yayınlamaya çalışıyorum. Umarım ki yarın benimle sinemaya gelirsin-geleceksin.

199	Modal Cümle	x	Min mus eşlemerti çox za sin.	Senin için çok çalışmalıydım.
200	Sayı Oluşum	x	21: Keyokber, 56: Baseokalte	Yirmibir, Ellialtı
201	Belirtin-Tanınan	Ya - Ye	Ya Adam	Bilinen, tanınan insan
202	Tanınmayan	Lâ - Lê	Lâ Adam, Lê Elem	Bilinmeyen, herhangi bir insan
203	Bilinen-Özel	El - Al	El Adam	Önemli, bahsedilen insan
204	Ululaştırılan	Ey - Ay	Ey Adam	Vugulanılan, tanıtılmak istenen, eylemin asıl mucidi olduğu belirtilmek istenen insan
205	Bilinmeyen-Duyulan	Ol	Ol Adam	Bilinmeyen, sadece duyulan ve olduğu bile meçhul olan insan
206	Nesneleştirilen	iy / -riy / -siy	Adamıy	Nesnel yapıya sahip olan belirli insan
207	Hiç Yapısı	jo	Gibs jo lâ Barq burayfi.	Burada hiç ev yok.
208	Bağlam - Ki / Relatif ki	kio	Min wurde görerti sin kio ist ya Bargfin.	Eve geldiğini gördüm. / Gördüm ki, eve gelmişsin.
209	Alıntılama	alû	Alûmail, Alûcheck-in, Alûfly	eposta, kontrol, uçuş
210	Kötücül	bed	Bednazaru, Bedduv, Bedsev	Kem Göz, Beddua, Artniyetli Sevmek
211	Abartı	ip	ipağo, iphüsnü	Apacı, Güpgüzel
212	Olumsuz	yo	min werde yo gedtac zu lâ Barq.	Aslında eve gitmeyeceğim
213	Gerçeksiz	wêm	Wêmâem	Ütopya
214	Çevrili	şed	Suşed, Araybaşed	Su ile çevrili, Araba ile çevirili
215	Kendiliğinden	zaw	Devinzaw	Kendi Kendine Hareket, Oto Hareket
216	Tesadüfi	pa	Pagör	Tesadüfen Görmek, Rastgörmek,
217	nın Neticesinde	baçfi	Baçfi ya Barq	Ev neticesinde
218	nın Aksine	bilakes řiy, zonderen, bilakes	Bilakes Řiybarq	Evin aksine
219	Sonuç Olarak	aksbaç	Aksbaç werde min geltaç	Sonuç olarak gideceğim.
220	Sonuç Olarak	em	Em war min bila bu.	Sonuç olarak bunu ben biliyorum.
221	Bağlı olmak	ulamup zu	Ol ist ulamup zu min.	O bana bağlıdır.
222	Uzun zaman, uzun zamandır	lenge	Lenge Aan war min warta Siniy.	Uzun zamandır seni bekliyorum.
223	aslında, aslına bakılırsa, asıl olarak	özaks	Özaks war min seving siniy.	Aslında seni seviyorum.
224	En azından, Hiç olmazsa	Joñalus	Joñalus têmine kio war sin siving miniy.	En azından bana, beni sevdiğini söyle.
225	sağ ile yapmak, yazmak, gerçekleştirmek	sağlen…	Min war sağlenyazing.	Ben sağ elimle yazarım.
226	sol ile yapmak, yazmak, gerçekleştirmek	sollen..	Ol war sollenyazing.	O sol eliyle yazar.
227	Sağdan gitmek, almak, gerçekleştirmek	sağfin…	Miz werden sağfinzörtaç zu İstanbul.	İstanbul'a sağ yönden gideceğiz.
228	Soldan gitmek, almak, gerçekleştirmek	solfin…	Miz werden solfinzörtaç zu İstanbul.	İstanbul'a sol yönden gideceğiz.
229	nın farkına varmak	esle řiy…	Min wurde eslerti řiysin.	Senin farkına vardım.
230	den yapılmış, menşei …	dotkuî …fin	Ol ist dotkuî ya Cermenyafin.	Onun menşei, yapıldığı yer, kaynağı Almanyadır.
231	Ulus Yapma	ña	Lil Türkña, Lil Doyçña	Türk, Alman

232	Bilinen, tanınan insan	ya - ye	Ya Adam	Tanınan insan
233	Bilinmeyen, herhangi bir insan	lâ - lê	Lâ Adam, Lê Elem	Bilinmeyen herhangi bir kişi, ilim
234	Önemli, bahsedilen insan	el - al	El Adam	Belirli, önemli ve bilinen kişi
235	Vugulanılan, tanıtılmak istenen, eylemin asıl mucidi olduğu belirtilmek istenen insan	ey - ay	Ey Adam	Tanıtılacak, vurgulanan kişi
236	Bilinmeyen, sadece duyulan ve olduğu bile meçhul olan insan	ol	Ol Adam	Herhangi önemsiz bir kişi
237	Nesnel yapıya sahip olan belirli insan	iy / -riy / -siy	Adamıy	Belirli nesnesel kişi
238	Ulus isimlerinden önce getirilen artikeldir.	lil	Lil Türkña, Lil Doyçña	Ulus adı
239	Organ belirtme, -nın organı	oms	Zulloms, Dıyoms	Burun (Nefes alma organı), Duyma organı (kualk)
240	Tür, çeşit, soy, köken belirtme	gêânî	İtgêânî, Pisigêânî, Kuçgırgêânî	Köpekgiller, Kedigiller, Kuşgiller
241	Balık türü, çeşiti belirtme	çabak	Çabaklizavrat,	Altınbaş Kefal Balığı,
242	Bir şey yapmaya çalışmak	Ol	Min war yazola. Miz waren Betikpojola.	Yazmaya çalışıyorum. Kitap yayınlamaya çalışıyoruz.
243	Virüs, bakteri, Böcek ve etkin bilinmeyen yabancı kökenli canlıların uyarlanması	alû + ... +gır	Alûmetastrongır, Alûpumonatagır	Metastrongylidae (Akciğer Kıl Kurdu), Pumonata (Akciğerli Salyangoz)
244	Sıfat çok olma durumu	mol	Molnow, Molulu, Molhüsnû	Çok yeni, çok büyük, çok güzel
245	Olup Olmadığını	kuhi	Min nar bila, kuhi sin wurde maxerti.	Senin yapıp yapmadığını bilmiyorum.
246	Eskiden olup artık olmayan	Bax	Min wurde baxgederti zu Kalrayluk.	Ben eskiden sinemaya giderdim.
	Eskiden vardı ama artık yok	Baxgibs	Baxgibs ber Kalrayluk Burayfi.	Eskiden burada bir sinema vardı.
247	Edebi yazılaştırma	nâme	Geznâme	Edebi gezi, seyahat yazısı

15.2. Örnek Cümle ve İfadeler

Al Bakiyye	Türkçe
tu lâ Uhdeman	İlgili Kişiye,
Min war yaza tu siz za têlam ...	Size … söylemek için yazıyorum.
Min war yaza tu siz ...wû.	… hakkında için size yazıyorum.
Min war yaza tu siz anşıtat ...	… adına size yazıyorum.
Min war yaza size diçe bilkual ...wû.	… hakkında bilgi almak için yazıyorum.
Miz waren yaza size aks ulkunup mit ...	… ile bağlantılı olarak size yazıyoruz.
Miz waren yaza size ...wû.	… konusunda size yazıyoruz.
Aylabñâfiku Řiymiz ist ...	Niyetimiz şu ki …
Za lâ Gavsuray...	Kısa bir süre için …
Min es niltaveriyana 5 Emsalu.	5 kopya sipariş etmek istiyorum.

Kan siz konbetgeça tu min lâ Baçuat Kirîneş-imutaaru?	Satış araştırma sonuçlarını fakslayabilir misiniz?
Miz waren iliga tu menç lâ ...	…'ı elde etmek/ almak ile ilgileniyoruz.
Kan siz zenda tu lâ Domutay asfi.	Lütfen …'ı aşağıdaki adrese gönderebilir misiniz?
Min wurde okerti ol ... or tinşierti mi es min matuna ol.	…'ı okudum/ duydum ve …'ı öğrenmek istiyorum.
Nû ist Tizcalu imdi za ...?	… için şu anki liste fiyatınız nedir?
Kan siz zendusa tu min lâ Bilku, war libawmin.	Bana bu bilgiyi gönderebilirseniz çok sevinirim.
Agar unertmin lâ Tanhubbasfin Řiysiz, waren siz üreta ...	Reklamınızdan anladığım kadarıyla … üretiyorsunuz.
Beruk yokla lâ İnfiku Andofi!	Lütfen ekteki kataloğu inceleyiniz.
Min war yaza za size tu ukutr.	Size bildirmek için yazıyorum.
Min es zeşbilkua tu siz ...wû.	Size … hakkında bilgi vermek istiyorum.
Ukutramin şadınçlen kio ...	Size memnuniyetle bildiriyorum ki ..
Ukutramiz bişadınçlen kio ...	Size üzülerek bildiriyoruz ki ..
Lâ Afdavu wurde zeşonğaerti.	Fon talebiniz onaylandı.
Beruk bilkuawsiz kio ...	Bilginiz olsun ki…
Min war yaza za onğalam lâ ...	…'ı onaylamak için yazıyorum.
Min war yaza za onğalam lâ Putku kio miz wurden mugörerti lâ Tün.	Geçen hafta görüştüğümüz konuyu onaylamak için yazıyorum.
Min war yaza za onğalam lâ Putku kio miz wurden mugörerti.	Görüştüğümüz temel konuları onaylamak için yazıyorum.
Ef siz iligusa bu lâ Putkulen têz, mağumin nança.	Bu konuyla olabildiğince çabuk ilgilenirseniz, çok minnettar kalırım.
Beruk tecveriyan têz! Jor ...	Lütfen olabildiğince çabuk cevap verin. Çünkü …
Ef siz vam Tecurak, yo domkurevite mit min.	Daha fazla sorunuz olursa, lütfen benimle iletişime geçmek için tereddüt etmeyin.
Ef siz vam Yarku, domkur mit min!	Eğer yardıma ihtiyacınız olursa lütfen benimle kontak kurun.
Umamin lâ Yukfi ken yarola. Jedox ef siz zorawusa, kaytar tu min!	Umarım yukarıdakiler yardımcı olur. Ancak yine de zorluk yaşarsanız e-mail gönderin.
Beruk esiteçet miniy.	Lütfen benimle direkt telefon numaramla kontak kurun.
Bayarmin za ol Yarku.	Yardımlarınız için teşekkür ederim.
Bayarmin za ol Yarku lâ bu Putkuwu.	Bu konudaki yardımlarınız için teşekkür ederim.
Bayarmin akab.	Şimdiden teşekkür ederim.
Nâmulen	Saygılarımla
Nâmulen	Saygılarımızla
Nâmulen	Saygılar
Eney Delkulen	En iyi dileklerimle,
Min wurde lombarderti. Jedox ...	Elimden geleni yaptım, ama …
Obwohl minin Diqu, ...	En iyi çabalarıma rağmen, …
Min ken nar göra nûçikol...	Nasıl olduğunu göremiyorum …
Min ist Hazin, jedox ol değel minin Rukfi.	Üzgünüm ama bu benim elimde değil.
Xefamin, ken min nar.	Korkarım ki yapamayacağım …
Min ist Hazin mert wurde têerti bu.	Bunu söylediğim için üzgünüm …

Bay rüzawran waren ukutramiz kio ...	Üzülerek bildiririz ki …
Bay rüzawran waren ukutramiz kio ...	Üzülerek bildirmek isterim ki (… nedeniyle) …
Miz wurden yargveriyanerti dinbeřiy ya İzaberelteru.	Dikkatli bir değerlendirmeden sonra karar verdik (yapmamaya) karar verdik …
Züate, ken miz nar amalawa.	Maalesef yapamıyoruz / yapamıyoruz …
Xefamin, bu ist Gayriolawung.	Korkarım bu mümkün olmayacak …
Züate, min zoll têa lû ...	Maalesef size şunu söylemeliyim …
Ef sin amalawusa, war mağumin hegget.	Yapabilirsen gerçekten minnettar olurum …
Ef sin amalawusa, war mağumin nança.	Yapabilirsen çok minnettar olurum …
Ya İnanat, tayançet! Govin lâ Yağmanat. Berayol or Ayılku za al Avestu. Or Evite Metdir tu ya Hay kio ken siz zeşvirata.	Ey iman edenler! Sabredin. Sabır yarışında düşmanlarınızı geçin. Cihat için hazırlıklı ve uyanık olun ve Allah'a karşı gelmekten sakının ki kurtuluşa eresiniz.
Ad Nû?	Adın Ne?
Matut ya Al Bakiyye junhûranç! Al Bakiyye ist za Jarka.	Özgürlük için Al Bakiyye öğrenin. Al Bakiyye herkes içindir.
Lâ çuluk eşe war Elbiz karaşing.	Acele işe şeytan karışır.
Amranç war kuting.	Aşk mutlu eder.
Minin Ad ist...	Benim Adım…
Ber gibs, ber nar	Bir varmış, bir yokmuş.
He, Min ist ya Edige	Evet, Öğretmenim.
Mu ist sin lâ Edige?	Öğretmen misin?
Yaş nic?	Yaşın kaç
Nûrayfin Sin?	Nerelisin
Oğur nic?	Saat kaç
Sizin oğur nic?	Saatiniz kaçtır?
Min war amraman.	Aşığım
Min werde yaptaç Eneyi.	Elimden geleni yapacağım.
Ayelramazan	Ramazan Ayı
Ya Ramazan-ikutku	Ya Şehr-i Ramazan
Mu ist lâ Konur kio ken sin kutet ol Jarkal?	Sen kahve misin ki herkesi mutlu edebilesin.
Nû deertisin?	Ne dedin?
Nû	Ne
Nûkal hüsnû, Min wurde admirkalerti.	Ne kadar güzel, ben buna hayran kaldım.
Nû kut têmen kio ist min ya Türk.	Ne mutlu Türk'üm diyene.
Min war matuna el Til-ibakiyye.	Ben Bakiyye dili öğreniyorum.
Beruk ñâunat kio vam miz 1000 Bet-ibat paguvenç za bu lâ Olunç.	Bu dava için 1000 Avro ödeme teminatına ihtiyacımız olduğunu lütfen unutmayın.
El Til-ibakiyye ist ber 5 konuşmen olwan Suntil. Bu til or damğaluk wurde man geleşo bay Mevlüt Baki Tapan. El İcaazet ist bical mi mert ol Yekademiyan.	Al Bakiyye dili, +5 kişinin konuştuğu bir yapay dildir. Bu dil ve alfabesi Mevlüt Baki Tapan tarafından oluşturulmuştur. Lisansı ücretsiz ve tüm insanlar içindir.
Kutolay sinin Tuvgun.	Doğum günün kutlu olsun.
Olay olüzen Hayın Eydilek or Esselam.	Allah'ın dua ve selamı onun üzerine olsun

Min es nuklaw.	Taşınmak istiyorum.
Olın Ad nû?	Onun adı ne?
Tormukam Öziy.	Kendine iyi bak.
Zu Re, Rea	Geriye
Nû têo man?	Nasıl denir, ne denir?
Nû têo man?	Ne demektir
Ey Yutjakay	Bol Kazançlar
Ya Glavmenat ist lâ Toldaş jedox. Êleki tüzet Xıraw olwan Toldaşen sizin or öd el Hayfin kio ken siz zeşkamawa.	Müminler ancak kardeştirler. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin ve Allah'tan korkun ki esirgenesiniz.
El Türken waren konaşa ya Til-itürk or ollar waren têa özi "Türk". Nança têo man "Türk" efi Al Bakiyye tağu.	Türkler Türkçe konuşurlar ve onlar kendilerine "Türk" derler. Böylelikle Al Bakiyye'de de "Türk" olarak nitelendirilirler.
Ya Kün war aluna.	Güneş parlar
Ya Kün war aluning.	Güneş parlıyor.
Ya Kün wurde alunerti.	Güneş parladı.
Ya Kün werde aluntaç.	Güneş doğacak.
Ya Kün wurde alunerti.	Güneş parlıyordu.
Ya Kün war nowaluna.	Güneş yeniden parlıyor.
Ya Kün werde aluntaç erteki.	Güneş yarın parlayacak.
Ya Kün war aluna ippak.	Güneş pırıl pırıl parlıyor.
Ya Alunkukün war aluna.	Parlak güneş parlıyor.
İmdi war ya Kün boring.	Güneş şimdi doğuyor.
Tüm İnsat wurden cargerti.	Bütün insanlar bağırdı.
Badhi İnsat wurden cargerti.	İnsanlardan bazıları bağırdı.
Ber çox İnsat wurden cargerti keykez.	İnsanların çoğu iki kez bağırdı.
Kutupmanat waren carga sıkja.	Mutlu insanlar sık sık bağırır.
Pisizade wurde famerti.	Yavru kedi ayağa fırladı.
Pisizade wurde famerti zu lâ Yudruk.	Yavru kedi masaya atladı.
Mini Tifuxpisi wurde goldirerti.	Küçük kedim uzaklaştı.
Ol Muru war mura.	Yağmur yağıyor.
Ol Muru wurde murerti.	Yağmur yağdı.
Pisizade war oynuming un el Mur.	Yavru kedi yağmurda oynuyor.
al Mur wurde darerti.	Yağmur durdu.
Nezhatfin werde Mur dartaç.	Yakında yağmur duracak.
Umamin kio ya Mur werde dartaç nezhatfin.	Umarım yağmur yakında durur.
Lâ Yadgırat wurden liwerti burayfi.	Bir zamanlar vahşi hayvanlar burada yaşıyordu.
Ol wurde nazarerti Olın manaya.	Yavaşça etrafına baktı.
Golir	Çekip gitmek!
Êyâlla, moj Geda	Hadi gidelim!
Sin mus geda.	Gitmelisin.
Min werde kutoltaç.	Gitmekten mutlu olacağım.

Nezhatfin Taç	Yakında gelecek.
Lâ Yuvu Řiybala wurde zeşduğerti.	Bebeğin topu yuvarlandı.
Key Bala waren coeşlema.	İki çocuk birlikte çalışıyor.
Bu Mıncır werde fantaç olkensu.	Bu sis muhtemelen yok olacak.
Gayutfi el hüsn-izehrat waren uluawing.	Her yerde güzel çiçekler büyüyor.
Miz zol yea ralanrak.	Daha yavaş yemeliyiz.
Sin wurde gelerti çox Êřu.	Çok erken geldin
Sin mus yaza tüzrak.	Daha düzgün yazmalısın.
Akab gibs ber Mutaud Aançamanîbarq oppozfi olın.	Hemen karşısında harika bir saray duruyor.
Ol İt Řiyhanrry wurde yitolerti.	Henry'nin köpeği kayboldu.
Minin Pisi ist garay.	Kedim siyah.
Lâ Çağa Midriyin wurde haşatawerti.	Küçük kızın bebeği kırıldı.
Çoxkez war min uyğing bromo.	Genelde mışıl mışıl uyurum.
Çağalar wurden raynerti akabfin Řiyjack.	Çocuklar Jack'in peşinden koştu.
Min ken oynuma akab sonru ya Okul.	Okuldan sonra oynayabilirim.
Miz wurden gederti ya Avula jungöret.	Köye ziyaret için gittik.
Miz wurden vulerti ya Aksuğa.	Nehre vardık.
Min wurde warterti Siniy.	Seni bekliyordum.
Çergumanat wurden zetzerti manay Řiyod.	Kampçılar ateşin etrafında oturdu.
Pisizade sahap olwan ber Midriy wurde zetzerti lâ Çipa minin.	Yavru kedisi olan küçük bir kız yanıma oturdu.
Ya Çağa wurde warterti Olın Atasıy.	Çocuk kapıda babasını bekledi.
Tün Enolag Riy wurde yiteterti Pisisiy Řiyol.	Dün köydeki en yaşlı kız kedisini kaybetti.
Mu wurde sin meverti bu ya Avulfi?	Bu köyde mi doğdun?
Ken sinin Ertoldaş yaydakdevina ey?	Kardeşin iyi dans edebilir mi?
Mu wurde ol Adam gederti?	Adam gitti mi?
War sinin Riytoldaş gela za sin?	Kız kardeşin senin için mi geliyor?
Kan sin gela erteki?	Yarın gelebilir misin?
Mu wurden Corunarat goldirerti jungışın?	Komşular kış için uzaklaştı mı?
Mu war Robin lida in ya Muru?	Robin yağmurda şarkı mı söylüyor?
Mu war sin geda mit miz zu ya Codebu.	Bizimle konsere gidiyor musun?
Mu wurde sin gezerti jo ya Çomratayfi?	Hiç ormanda gezdin mi?
Miz wurde cerüzerti ya Aksufi ber nic Berbinfi.	Nehirde birkaç mil yelken açtık.
Jarkal war bila Beçlam.	Herkes avlanmayı bilir.
Akab ya Kündurnungfin ber künup Ayılgâh wurde miz çukyukřiy doru ya Bergen.	Gündönümünden sonra güneşli bir sabah dağlara doğru yola çıktık.
Tom wurde jilerti lâ Oynum Řiymaygır.	Tom, maymunun numaralarına güldü.
Ber aasaup Ğuşman war daring çip el Ça.	Çitin yanında bastonlu yaşlı bir adam duruyordu.
Japgırtay wurde zeşğurerti mit ya pavulku Çomradalat.	Sincap yuvası sarkık dallarla gizlenmişti.
Midzuksat wurde warterti unter lâ Lapu ya isibu cayku Künsıy.	Küçük tohumlar ılık bahar güneşini kar altında sabırla bekledi.
Ya Çeleng-izehra Başenfi Olların olwan ber çox Midriy wurden muçoğanerti junodtay.	Başlarında çiçek çelenkleri olan birçok küçük kız şenlik ateşinin etrafında dans etti.

Kludgaç Řiynuklugaç wurde yeretüşerti.	Sepetin kapağı yere düştü.
İvung Forçağa wurde darerti ya Giryutfi.	Sıradaki ilk çocuk girişte durdu.
Lâ Uçrukfi Řiyuçruk in lit Barq wurde ber Ğuşmançe liwerti.	Tepenin tepesinde küçük bir kulübe içinde bilge bir yaşlı kadın yaşıyordu.
Alsen miz wurden orunerti ya Ülkefi, wurden miz çirerti sıkja in ol Ceyyut.	Ülkedeki ikametimiz sırasında sık sık otlaklarda yürürdük.
Nû Aan werden sizin Konukat geltaç ya İlfik?	Şehirden misafirleriniz ne zaman gelecek?
Efi lâ Bama Řiyaksu nezhat olwan ber Yer war olın Foran durning doru ya Tuvu aks ber Kescan.	Nehrin ağzına yakın bir yerde, yönü keskin bir şekilde doğuya doğru döner.
Gibs lâ payarup Toğay arayfi ya key yürgü Berg.	İki yüksek dağ arasında bereketli bir vadi uzanıyordu.
Arayfi Ğa wurden ya lavu al Meğzehrat uluawerti.	Buğdayın arasında uzun boylu kırmızı gelincikler yetişiyordu.
Lâ batup Çomrazuksuat Řiysalungçomra wurden zeşyulkerti yerfik.	Meşe ağaçlarının güçlü kökleri yerden koparıldı.
Ya Kün wurde nazarasřiyerti arayfin Řiyçomradalen ya Çağalar kio waren oynuma.	Güneş dalların arasından aşağıya, oyun oynayan çocuklara baktı.
El Yel-ibatu wurde yelsalqerti minin ya Sufata keymen ber Dokkurung dostja.	Batı rüzgarı yüzüme dostça bir okşama gibi esti.
Lâ Neşar wurde duğawerti yüzeltufi.	İplik makarası zeminde yuvarlandı.
Çip ya Açkugaç wurde uluawerti olwan Bulumatın ver Kab war daring.	Pencerede büyüyen bitkilerden bir kutu duruyordu.
Çox kutmin.	Çok mutluyum.
Bu Turunçnemişat ist suup.	Bu portakallar sulu.
Ya Ulusuyut ist duzup.	Deniz suyu tuzludur.
Lâ Yolğat ist Toşu mit İnsat.	Sokaklar insanlarla dolu.
Lâ Tatu ist ya Tansu.	Şekerin tadı tatlıdır.
Lâ Od ist çox issi.	Ateş çok sıcak.
Lâ tıfux Riy wurde ayanerti aks Saltız.	Küçük kız yalnız görünüyordu.
Lâ Ata Řiyçağa-ıtıfux ist ber Ulusuyutman eskafik.	Küçük çocuğun babası bir zamanlar denizciydi.
Min wurde yitolerti minin Şuğlaqıy.	Battaniyemi kaybettim.
Lâ ber Alwivuçgır wurde kurerti olın Tay un lâ Epilçomra.	Bir kızılgerdan, elma ağacında yuvasını kurdu.
Miz wurde yeerti mizin Êvlenaş Yolçafi.	Öğlen öğle yemeğimizi yol kenarında yedik.
Er Jones wurde yaperti ber Kesgaç za ya olın Ul-ıtıfux.	Bay Jones küçük oğlu için bir bıçak yaptı.
Lâ Sesat waren dıying aks çox kutup.	Sesleri çok mutlu geliyor.
Mu ist bugün el Başgün?	Bugün Pazartesi mi?
Mu wurden tüm Bladen yeretüşerti ya Çomrafik?	Ağaçtan bütün yapraklar düşmüş mü?
İst sin Barayu Naxırtayfi?	Zamanında hazır mısın?
Kan sin zenda bu ya Vilu Junmin?	Bu mesajı benim için gönderir misin?
War sin warta ya min?	Beni mi bekliyorsun?
Ist bu ya Forpisi Řiyol?	Bu onun ilk kedisi mi?
Ist bu Çarağayn çox Ulu za Sin?	Bu ayakkabılar senin için çok mu büyük?
Nû kal lim ist ya Aksu?	Nehir ne kadar geniş?
Tın!	Dinle.
Zetz buray minçip!	Buraya yanıma otur.

Ğur lâ bu akal erteki!	Bunu yarına kadar gizli tut.
Gel wit miz!	Bizimle gel.
Geter lâ Fridaşat Řiysiz çip sizin tum!	Arkadaşlarınızı da yanınızda getirin.
Ehteyat!	Dikkatli ol.
İç ya Çay beraz!	Biraz çay iç.
El Pip or Olın İt eymutaud Fridaşerti.	Pip ve köpeği harika arkadaşlardı.
El John mi Elizabeth ist Er or Riytoldaş.	John ve Elizabeth erkek ve kız kardeşler.
Sin or Min werden mugedtaç.	Sen ve ben birlikte gideceğiz.
Ollar wurden açerti tüm ya Bab or Açkugaç.	Bütün kapıları ve pencereleri açtılar.
Ol ist tıfux ajer batup.	O küçük ama güçlü.
Mu ist bu el Salungçomra narsa Tıqırçomra?	Bu ağaç meşe mi yoksa akçaağaç mı?
Mu ist Gökyut ya Gök narsa ya Boz?	Gökyüzü mavi mi yoksa gri mi görünüyor?
Gel wit sinin ya Ata vam Ana!	Baban veya annenle gel.
Min ist Yorku ajer çox kutmin.	Yorgunum ama çok mutluyum.
Mit olın mutaud Zullupçalgaç wurde ol çalerti ber Debung.	Harika flütüyle bir melodi çaldı.
Doru sonruğa Řiyay-ikırkar werden ya Günen gavawtaç çoxrak.	Ağustos ayının sonuna doğru günler çok daha kısalıyor.
Ber Keyseik Çeřiy wurden çirerti sureb ya Şoşland usrufin ya Bergzade.	Bir grup asker tepenin üzerinden çayır boyunca yürüdü.
Lâ Forbolşay Řiyumaq ist lâ çox Diu.	Hikayenin ilk kısmı çok ilginç.
Ol Gaggır wurde ştarertiber nic lâ Taşcux zu lâ Süleykusuğa or wurde ol yuberti ya Su akal ya Bam.	Karga sürahiye birkaç çakıl taşı attı ve suyu ağzına kadar kaldırdı.
Lâ Bala wurde keberti lâ Rukeyn mi wurde ol jilerti aks ohu.	Bebek ellerini çırptı ve neşeyle güldü.
Dartum ya Oynumku or abzazol!	Oyununuzu durdurun ve sessiz olun.
Lâ Ses Lililuatın wurde üsugerti aşaran.	Davulların sesi gittikçe yükseldi.
Mu war sin liba ya Yazın narsa ya Gışın aşaran?	Yazı mı yoksa kışı mı daha çok seviyorsun?
Ol Başa werde yolyaptaç aks mutaud.	O çocuk harika bir yolculuk yapacak.
Ollar wurden zeşgümerti ya Cuğur, muçoğanerti or yeerti.	Mısır patlattılar, ateşin etrafına oturdular ve yediler.
For key Comelceku wurden ollar yuterti jedox yitolerti ya Zırring.	İlk iki maçı kazandılar ancak sonuncuyu kaybettiler.
Al bu lâ Bell, apar zu ya Ana sinin or wart ber ya Tecu!	Bu notu al, annene taşı; ve bir cevap bekleyin.
Min wurde uperti, geyawerti aks çuluk or gedasřiy ya Ayıljakğa.	Erken kalktım, aceleyle giyindim ve kahvaltıya indim.
Aha! Min wurde lomserti Sınıy.	Aha! Seni yakaladım
Bu lâ İvu ist çox gavu.	Bu dizi çok kısa!
Ah minin Tormu! Lâ Yel wurde uçtumerti minin ya Kaflok!	Ah hayatım! rüzgar şapkamı uçurdu!
Eyvah! Lâ bu Çav ist rüzup hegget!	Eyvah! bu haber gerçekten üzücü!
Vaycani! Ol buzzi Yel war minin Zulloms zemxertuming!	Vay canına! o soğuk rüzgar burnumu donduruyor!
Mu ist issi aks keyvup imdi?	Şimdi yeterince sıcak mısın?
Ollar wurden dıyerti lâ Bagu aks çox wapku.	Uyarıyı çok geç duydular.
Miz ist ya Alpmanat or waren miz liwa ya Ülke mizin.	Biz cesur insanlarız ve ülkemizi seviyoruz.
Tüm Çağalar wurden gelerti haric Mary.	Mary hariç bütün çocuklar geldi.
Jack wurde lomserti ber caju Taşcux mi xollerti ya Suyuta.	Jack, bir avuç çakıl taşı yakaladı ve onları göle attı.

Bu Litbarq ist beraz vibu ya Avulfin or ol war daring un ber apbergzade.	Bu kulübe, köyden biraz uzakta alçak bir tepenin üzerinde duruyordu.
El hüsnû yazın okşay, key Ehteyarleyn wurden zetzerti onru lâ Bab Řiylitbarq olların.	Güzel bir yaz akşamı, iki yaşlı, kulübelerinin kapısının önünde oturuyorlardı.
Mizin Kuçgır Ad ist Jacko.	Kuşumuzun adı Jacko.
Lâ Aksu war biling ol Yol kio war geding zu lâ Ulusuyut.	Nehir denize giden yolu biliyor.
Lâ Litdenvaslam war goldiring keymen ber Kuçgır ya Kebğakufi.	Tekne kanattaki bir kuş gibi uzaklaşıyor.
Ollar wurden bakerti ehteyatlen ajer görerti jo ber Şay.	Dikkatle baktılar ama hiçbir şey görmediler.
El Barq-itıfux sahap uc Zêmra, ber Zetzzêmra, ber Yatzêmra or ber tıfux Aşhane.	Küçük evde üç oda, bir oturma odası, bir yatak odası ve küçük bir mutfak vardı.
Miz wurden göreterti ya enulu olwan Avul Řiyemi minin.	Dünyanın en büyük köyü olan amcamın köyünü ziyaret ettik.
Ergün wurden miz matuning lâ ber Şay-iteze.	Her gün yeni bir şeyler öğreniyoruz.
Lâ Alvertay war fanga Êřu aks başe Oğrayuk za bu lâ Wik.	Piyasa bu hafta beş dakika erken başlıyor.
Mu wurden Siz bolerti ya Vibku aks çox?	Mesafeyi çok mu büyük buldunuz?
Çuluket ya Çağat!	Acele edin çocuklar.
Ya Ece, werde min ruzula ya Çarıta Řiysiz.	Madam, emrinize itaat edeceğim.
Lû, altru lâ bu Çomra wurden ollar zaberti aks mutaud za ya Konukat.	İşte bu ağacın altında misafirlerine muhteşem bir ziyafet verdiler.
Min war ayanvid yatkuleyn in Gışın geying in ya sayrıy Nur-işemfi.	Kışın geceleri kalkıp sarı mum ışığında giyiniyorum.
Redem ol Zırrbolşay Řiyumaqın!	O hikayenin son bölümünü tekrar anlatın.
Êwu narsa werde sin waptaç çox.	Çabuk ol yoksa çok geç kalacaksın.
Mu war sin geltaç mit miz narsa warttaç burayfi?	Bizimle gelecek misin yoksa burada mı bekleyeceksin?
Er aan ist ol Gexar, sıkja Bihuy or Biyumerti çox in lâ Buzzigünen.	Her zaman, perişan, sık sık huysuz ve soğuk günlerde çok rahatsızdı.
Bertal aylab or akab devinkıld!	Önce düşünün ve sonra harekete geçin.
Min wurde darerti un çafi Řiyaçkugaç olwan ber Zetzgaç aks ber Riydek or wurde min seyreterti ya Tüşlapzümru.	Pencerenin kenarındaki bir sandalyede biraz daha kız gibi durdum ve düşen kar tanelerini izledim.
Ey Ull, ah zu konukat ya bu Fantumjakat or tê ollarğa lâ Tüğük Řiyfantumjakat.	Konuklara bu mermileri göster oğlum ve onlara garip tarihlerini anlat.
Nar Keyvaw mit joberşay ander ya Lombardlam!	Elinizden gelenin en iyisini yapmaktan başka hiçbir şeyle yetinmeyin.
Miz waren aruting aks eydost ya ollar.	Onları sadık dostlarımız olarak görüyoruz.
Miz werden yapa buray mizin ya Barq.	Burayı evimiz yapacağız.
Lâ Japgırat waren yaping lâ Japgırtay aks issi or yum mit lâ lopu Sublum.	Sincaplar yuvalarını yumuşak yosun ve yapraklarla sıcak ve rahat yapar.
Lidriy özi wurde yaperti lâ Geyu Řiymevu.	Küçük kız bebeğin elbisesini kendisi yaptı.
Min wurde keerti ya Özi.	Kendimi incittim.
Ol wurde têzawerti.	Kendi kendine konuşuyordu.
Ol wurde arkierti kio ist ya Zeşgüvencan.	Güvenilir olduğunu kanıtladı.
Miz wurden görerti zaw lâ Sufi.	Kendimizi suda görebiliyorduk.
Yapzaw!	Kendin Yap.
Min war dowing ya Bizaatihfik.	Kendimden utanıyorum.
Zetz buray aks Saltız!	Buraya tek başına otur.

Lâ Geyu Řiyhanzadeçe-itıfux wurde zeşbehçerti mit lâ ulusîzehra řiyülke olwan Gülat.	Küçük prensesin elbisesi, ülkenin milli çiçeği olan güllerle süslendi.
Ollar wurden vakerti ya İm Řiyhûranç olwan Biçakafgeyu-ial.	Özgürlüğün sembolü olan kırmızı bere taktılar.
Masura ist ol mizin ya Kamar, nar miz öding jober Okrayfin.	Koruyucumuz olduğu için, hiçbir tehlikeden korkmuyoruz.
Tüm ya Görk, Daxneşuten, Litneşluk, Şalu or Tüwuat Řiyol wurden zeşpujerti in ber Kobruğa.	Tüm şıklığı, dantelleri, kurdeleleri ve tüyleri bir sandıkta paketlenmişti.
Er Cay or Güz waren mizin Tumalar göreting miziy.	Her bahar ve sonbaharda kuzenlerimiz bize uzun bir ziyarette bulunur.
İn mizin Kalığdepat lâ Şoşuat waren yeşelkaling sureb ya Gışın.	İklimimizde çimler tüm kış yeşil kalır.
Lâ Betikiy Geterçağa wurden gederti.	Kitabı getiren çocuk gitti.
Bular ist lâ Zehraat kio wurde siz niltaveriyanerti.	Bunlar sipariş ettiğiniz çiçekler.
Min wurde yitolerti ol Betik kio wurde sin bererti mine.	Bana verdiğin kitabı kaybettim.
Ya Çabakgırman kio sahapa lâ Litdenvaslam wurde pagimayerti imdi.	Teknenin sahibi olan balıkçı şimdi ödeme talep etti.
Wen war sin zeşsesing, gel!	Çağrıldığında gel.
Ef murolus, werde min kaltaç lâ Barqfin.	Yağmur yağarsa evde kalacağım.
Ol wurde darerti, alu görerti miniy.	Beni görünce durdu.
Nar jil mine za min wurde tayfaungdekawa çox.	Bana gülme çünkü çok dalgın görünüyorum.
Min werde zerveriyantaç lâ Betikatyad bay Sin.	İhtiyacın olan kitapları sana ödünç vereceğim.
Meşaolawung gel êřu za Taçbaşgün.	Mümkünse önümüzdeki Pazartesi erken gelin.
Ef siz gelusa êřu, wart in ya Zêmra!	Erken gelirseniz, salonda bekleyin.
Min sahapa ber Ertoldaş kio war zeşading aks Antonio	Antonio adında bir erkek kardeşim vardı.
Lâ Cılızmanat ist Tıfuxmanat kio waren liwing unter lâ Yer.	Cüceler yerin altında yaşayan küçük adamlardır.
Man libo ol bay Jarkal za ol ist Nezudek.	Nazik bir eğilimi olduğu için herkes tarafından seviliyor.
Alsen war rayna min, keype lâ Tata or al minin Kafgeyu!	Ben koşarken atı tut ve şapkamı al.
Bolertimin ol Duğungvaku-iyitung minin.	Kaybettiğim yüzüğü buldum.
Çal! Or min werde lidtaç.	Çal ve ben şarkı söyleyeceğim.
Bu ist lâ enjilinç Umaq kio dıyertimin efi lâ Tormu minin.	Bu hayatımda duyduğum en komik hikaye.
Ol ist lavurak ya Ertoldaşfin Řiyol.	Kardeşinden daha uzun.
Ollar nar usuprak mizfik.	Bizden daha akıllı değiller.
Lâ Nur war akting tezrak ya Sesufik.	Işık sesten daha hızlı hareket eder.
Miz sahapa ya Aanrak ollarfik.	Onlardan daha fazla vaktimiz var.
Ol sahapa ya Fridaş çoxrak lâ Yağımanfik.	Düşmandan çok arkadaşı var.
Ol avezerti or ollar wurden liwerti mit ya Eş or başe Çağa efi ya Aplitbarq kio ist dotkuî Taşfin or Newufin.	Çok fakirdi ve karısı ve beş çocuğuyla birlikte, tomruk ve taşlardan oluşan alçak bir kulübede yaşıyordu.
Wen ol war yelsalka, lâ Yolmanat waren xuing sıkurak ya Üsrugeyu özinin zu özi.	Rüzgar estiğinde, yolcu mantosunu etrafına daha sıkı sarıyordu.
Min war dora kio miz ken geda.	Gidebileceğimize eminim.
Miz wurde redurn ya Yer kio görertimiz ya Gülen.	Gülleri gördüğümüz yere geri döndük.
Ya Bahçaman têerti; "Bu lâ Çomra ist on tençu Yürgüfi.	Bahçıvan, "Bu ağaç on metre yüksekliğinde," dedi.

Ukumřiymen war bu Rayvaslam upa bugün êřurak başe Oğrayuk.	Sanırım bu tren bugün beş dakika erken kalkıyor.
Mince, ya İlteber werde aftaç olıy.	Benim fikrim, valinin onu affedeceği yönünde.
Ol ist Bilawñuz kio masura nû wurde terkerti ol lâ İl.	Şehri neden terk ettiği ise bir muamma.
Lâ Barq war daring ol Yer kio uc Yol waren mukesing.	Ev, üç yolun kesiştiği yerde duruyor.
Ol sahapa aşaran Paray ya Anungfik olın.	Beyninden çok daha fazla parası var.
Baçu ol Bab nar ñû zeşaç, za ya Lavşoşular or Blumcüsseler waren uluaw nezhat ya Ola.	Belli ki o kapı asla açılmıyor, çünkü uzun otlar ve büyük baldıranlar ona yakın büyüyor.
Min wurde mutanerti ber Bernariylen kio war deing ol Uli ist sekey.	Sekiz yaşında olduğunu söyleyen genç bir kızla tanıştım.
Ya Umlam kio Zeynîatfin lâ Yarku war gela, war ranımñuza minin Usa.	Başkalarından yardım geleceğini ümit etmek aklıma gelmez benim.
Elem nar lâ Amramanfi. Ol Satranç ist za Adamat-iolğan jedox.	Aşıkta keder olmaz. Gam sadece sıradan insanlar içindir.
Kangı Til war man têo efi ya Çili?	Şili'de hangi dil konuşulur.
Wen Zekeriya wurde Mutaviratkılerti efi lâ Anyut, wurden ol Ayaçıat sesawerti ola kio; ya Hay Allah war libçavin ay Yahya aks ber Nêbji kio ist Kırıkî, Kültig, Tonyuk or kio war dorua ya Hayfin olwan ber Söziy (İsa).	Zekeriya mescitte namaz kılarken melekler ona seslendi ki, Allah Yahyayı salih ve nefsine hakim peygamber ve Allah'tan olan bir sözü (İsa'yı) doğrulayıcı olarak müjdeledi.
Kutay ya Aratteberutay Mizin! (29 Bulğan)	Cumhuriyet bayramımız kutlu olsun! (29 Ekim)
Mîmay Mizin ya İzmir! Miz del Mîm za İzmir-Türkiye deshalb lâ Zelzelu/Depru.	İzmir'imizin başı sağ olsun! Deprem yüzünden İzmir-Türkiye için baş sağlığı diliyoruz.
Kutay ya Kutgün Řiyâlem-islam!	Tüm İslam aleminin Kandili mübarek olsun.
El Hay war biling ey Nazar-ixayn Řiygözeyn or lâ Şay kio war ya Âvkuat Ğura.	Allah, gözlerin hâin bakışını ve kalplerin gizlediğini bilir.
Batulen Bahîřiykuday!	Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla
Ey Âvku! Ef sin esus zeşviral ol Elemfin, gordir zu ber Ça or vibudar lâ Menfin. (Sehâbî)	Ey gönül! Gam çekmekten kurtulmak istiyorsan tek başına bir köşeye çekil, insanlardan uzak dur.
Minin Řiyana Ad ist Ayşe. Ol wurde in Çorum 1970'fi borerti. Ol sahap uç Riytoldaş mi uç Ertoldaş. Ol nar eşlema. Ol ber Barqkatundır. Minin Řiyata Ad ist Ayhan. 1961'fi wurde ol efi Çorum borerti. Ol sahap uç Riytoldaş. Minin Ata ber Midimalveriyanerti. Ol wurde gexarerti 1996'fi.	Benim annemin adı Ayşe. 1970'de, Çorum'da doğdu. Onun üç kız ve üç erkek kardeşi var. O çalışmıyor. O bir ev hanımı. Babamın adı Ayhan. 1961 yılında, Çorum'da doğdu. Onun üç kız kardeşi var. Babam esnaf adamdı. Babam 1996 yılında öldü.
Gexar lâ Ranımungatlan, nar mit Umsurat Řiysiz!	Hatıralarla ölün, hayallerinizle ölmeyin!
Wen lâ Od nar jaqa Odıy, wen lâ Su nar cibituma Suıy, lâ İnsat waren gebera ya İnsatıy.	Ateş ateşi yakmazken, su suyu ıslatmazken insan insanı öldürüyor.
Davkaf ist Davcüssefi	Sağlam Baş, Sağlam Vücutta Bulunur.
Lâ İnsat nar meda Řiyşay kio kennar ereşa.	İnsanlar ulaşamadıkları şeyin kıymetini bilmezler.
Min war göra jo ya Tanawman.	Tanınan Adamı ben hiç görmedim.
Gatiltajkâr nar ber Suntilman or Gasuntilman nar ber Tiltajkâr tum.	Her dil bilim uzmanı yapay dilci değildir, her yapay dilci de dil bilim uzmanı değildir.
Olay Duvu or Esselam!	Salat ve Selam Olsun!
O.D.E.	S.A.V.
Ol Nur-ijaqerti bay Sin nar ñû biçoğtaç.	Yaktığın ışık hiç sönmeyecek.
Al Baldakşedacıril reakıra mert ya Esrayel.	Kudüs yine ağlıyor İsrail yüzünden.
Lâ Budang ist ol Dang kio hayup or kutup, nança daay!	Bugün mübarek ve hayırlı olan o gün, öyleyse hayırlı olsun.
Lâ Çizukalrayat waren zarveriyana tu lâ Çağalar.	Çizgi filmler çocuklara zarar veriyor

Al Baldakşedacıril reakıra mert ya Esrayel. El Esrayel wurde eşgâlerti ya Efelesten forjılat. Ol wurde geberterti çox Biçermenen in ya Efelesten. Er jıl el Esrayel war ılgara tu Efelesten or canaga tu Biçermenen lil Arabña mi ya Efelestenyal. Al Baldakşedacıril war reakıra mert ya Esrayel er jıl in Ayelramazan. Miz, Türken or Musumanen ken nar maxa berşay tu ya Esrayel or ken nar dartuma bu lâ Ezev.	Kudüs yine ağlıyor İsrail yüzünden.İsrail yıllar önce Filistin'i işgal etti. Çok sayıda Filistinli masumu öldürd. Her yıl İsrail Filistin'e saldırıyor ve Arap ve Filistinli masumlara zulmediyor. Kudüs her yıl ramazan ayında İsrail yüzünden tekrar ağlıyor. Biz Türk ve müslümanlar birşey yapamıyoruz ve bu zulmü durduramıyoruz.
El İnkaat ist ulu Çiziner or Tençmen. Eney Êmsali Mutatençmenwûsnobkuatın ist Machu Picchu kio wurde izabawerti aks beriy Mutaudfin Řiyyertenç.	İnkalar büyük mimarlar ve mühendislerdi. Olağanüstü mühendislik yeteneklerinin en iyi örneği, Dünyanın Yeni Yedi Harikasından biri olarak seçilen Machu Picchu'dur
Kutay ya Ramazantay.	Ramazan Bayramı Mübarek Olsun.
Wen lâ Turugend war mutkludtuma, Hulg war zevtuma. Sin nar xûba ya İnçu, lâ Eryutku kio war sin taylâ pûra. Ya Turugend ist lâ Od, war ol jaqa qula. Wen lâ war quleta, war ol kuteta. Lâ Bexuat war isstuming ya Turugend. Ey Turugend ist İssi. Lâ Uğma un biuğma waren ştarodjaqa ola. Sin war güda ya Od lâ Odjaqlen. Wen ya Od war güdawa, jaqgenda, wen ol güdawa, War ol yiytema lâ Tarmu. Ol war yiytema Özî řiyadam ajer na toka.	İhtiras gözü bürüdüğü zaman, hırslı olmak keyif verir. Gözün görmez sükûneti, tek gördüğün hedeftir. İhtiras bir ateştir, yakar kül eder. Kül ettikçe mutlu eder. Güler yüzler ihtiras ısıtıcıdır. İhtiras sıcaktır. Pozitif ve negatifler ona odun atar. Ateşi beslersin odunlarla. Bu ateş beslendikçe kavurur, beslendikçe ömürden yer. insanın benliğini yer ama doymaz.
Min nar es yazollam bulan.	Bununla yazmaya çalışmak istemiyorum.
Lâ Avestu kio qrajtaç el Yekavestu	Tüm savaşları bitirecek (olan) savaş
Min wurde ğuptumerti. Min mus naret. Garayung war toştuma minin İge. Konhe ken unerta minin Ağo. Ey Ca! Sin ist tek Fridaş. Bu İnk ist minin Tamuru, minin Tormu. Or Garayung werde noytaç akalbaki.	Ben yutuldum. Yok etmeliyim. Karanlık ruhumu dolduruyor. Acımı kimse anlayamaz. Ey şiir! Tek arkadaşım. Bu mürekkep benim kanım, benim hayatım. Ve Karanlık sonsuza kadar hüküm sürecek.
Ya Tormu dörettuming aks Cadunç. Gaşay ist Cadu keymen ya Til, Tüğünk, Paray or Coukum mb.	Hayat uydurmasyon üzerine kurulu. Dil, tarih, para ve görüş vb. gibi her şey uydurma.
Miz let maxa.	Yapalım
Al Bakiyye Suntil kio wurde zeşvais bay Mevlüt Baki Tapan jun Hûr ist ber Suntil keymen Esperanto, Toki Pona, Ro, Urupi, Elf, Sindarin, Klingon or Na'vi. Sureb lâ Tormu werde ol geleştaç olıy.	Al Bakiyye yapay dili Mevlüt Baki Tapan tarafından özgürlük için oluşturulmuş Esperanto, Toki Pona, Ro, Urupi, Elf, Sindarin, Klingon ve Na'vi gibi yapay dildir. Yaşamı boyunca da geliştirecektir.
Min wurde okerti lâ Nowçav sinwû tünyatku. Sin wurde Gêne ayterti ol Zeşadelbimedtêkufin VARLIK.	Yeni bir haber okudum dün gece senin hakkında. Yine aynı VARLIK isimli masaldan bahsediyordun.
Varlık ist ber Kuram kio ber Keyseik wurden caderti or ol nar zeşunerterti ey.	Varlık, masalı bir grubun uydurduğu ve pek anlaşılmamış bir kuram ve ön görüdür
Faust Betikelzeşad wurde J. Wolfgan von Goethe yazerti, kio ist tayhe ber ulu Ulrukman	Faust adlı kitabı J. Wolfgang von Goethe yazmıştır ki kendisi aynı zamanda büyük bir devlet adamıdır

16. Ek Kaynak ve Bağlantılar

16.1. Temel Kaynaklar

Resmi Web Site (Standart)	http://albakiyye.rastgelelik.com
Resmi Web Site (Klasik)	http://artlitartinglang.rastgelelik.com
Wiki Site (tr)	https://albakiyye.miraheze.org/wiki/Anasayfa
Rastgelelik Sözlük	http://www.rastgelelik.com/albakiyyesozluk
Fandom Wiki (en)	https://conlang.fandom.com/wiki/Al_Bakiyye
Rastgelelik Wiki	http://wb.rastgelelik.com/albakiyye-portali
Linguifex Wiki (en)	https://linguifex.com/wiki/Al_Bakiyye
Google Sites	http://sites.google.com/view/huraycaconlang/ana-sayfa
Blog (Al Bakiyye)	https://baki.do.am/
Blogger (tr)	https://albakiyye-tr.blogspot.com/
Blogger (en)	https://albakiyye.blogspot.com/
Wordpress Blog	http://albakiyye.wordpress.com/
Wix Website	https://gencmevtoo.wixsite.com/albakiyye
Otag Wiki	http://otag.wikidot.com/albakiyye
Facebook Sayfası	http://www.facebook.com/albakiyye
Facebook Grup	https://www.facebook.com/groups/albakiyye
Twitter Hesabı	https://twitter.com/albakiyye
CLCR Kodu	http://www.kreativekorp.com/clcr/
Glosbe Sözlük	https://glosbe.com/bki/en/
English <> Al Bakiyye	https://lingojam.com/AlBakiyyeWordandPhraseDictionary
Turkish <> Al Bakiyye	https://lingojam.com/AlBakiyye-T%C3%BCrk%C3%A7eS%C3%B6zl%C3%BCk
German <> Al Bakiyye	https://lingojam.com/AlBakiyye-Deutsch
Al Bakiyye <> Latin Yazım	https://lingojam.com/AlBakiyyeAlphabet
İngilizce <> Klasik Al Bakiyye (eski)	https://lingojam.com/AlBakiyye
Türetek Listesi	http://albakiyye.rastgelelik.com/albakiyye_turetweb.html
Ulu Sözlük (Eski)	http://albakiyye.rastgelelik.com/lugat.html

Büyük Karma Sözlük	http://albakiyye.rastgelelik.com/dics/greatmixdic.html
Öğretim Kitabı	http://albakiyye.rastgelelik.com/dir/kutuphane_materyaller/ogretim_kitaplari/2
Fontlar	http://albakiyye.rastgelelik.com/dir/kutuphane_materyaller/fontlar/al_bakiyye_yapay_dili_fontlari/5-1-0-3
İngilizce Dilinde Öğretim Kitabı (G. Doc)	https://docs.google.com/document/d/e/2PACX-1vQ6uz0R9NiMsavmoY79xen1N0SDdp_4PRu6rWLwoOq20UCPAu1w-pzG0yxPDbi4E7TEjc4fhdVIY-I6/pub
Türkçe Dilinde Öğretim Kitabı	https://docs.google.com/document/d/e/2PACX-1vSv7Ad1uQf2PtMfjUloDsFF9AVcwjN2zeg71FAoT_1qm3bZ9dYofK0PjAVYMnjtyTNHeljvKxR6XMOq/pub
Türkçe Dilinde Öğretim Kitabı (PDF)	http://albakiyye.rastgelelik.com/_dr/0/1_Adan_Zye_Standa.pdf
İngilizce Dilinde Öğretim Kitabı (PDF)	http://albakiyye.rastgelelik.com/_dr/0/5_The_Standard_Al.pdf
Al Bakiyye Blog	http://albakiyye.rastgelelik.com/blog/
Online Klavye	http://albakiyye.rastgelelik.com/Keyboard/albakiyye.html
Online Standart Latin Bakiyye Klavye	http://albakiyye.rastgelelik.com/Keyboard/albakiyye-kilavye.html
Online Ful Latin al Bakiyye Klavye	http://albakiyye.rastgelelik.com/Keyboard/albakiyye-latin.html
Al Bakiyye Klasik Harf Çeviri Motoru	http://artlitartinglang.rastgelelik.com/index/cevrim_i_ci_al_bakiyye_ceviri_donusum_uygulamasi/0-33
Al Bakiyye Harf Çeviri Klavyesi	http://albakiyye.rastgelelik.com/index/yazgac_klavye/0-19
Çevrim İçi Tüm Klavyeler	http://albakiyye.rastgelelik.com/index/tum_sanal_klavyeler/0-18
Google Kitaplar	https://play.google.com/books/reader?id=4SgEEAAAQBAJ&hl=tr&printsec=frontcover&pg=GBS.PA1
Rastgelelik Çeviri	http://www.rastgelelik.com/english-bakiyye-translate
Cals Info	https://cals.conlang.org/language/al-bakiyye/
Academia	https://www.academia.edu/44376666/Adan_Zye_Standart_Al_Bakiyye_TR
Frathwiki	https://www.frathwiki.com/Al_Bakiyye
Conlang-Fandom Wiki	https://conlang.fandom.com/wiki/Al_Bakiyye
Blog Wiki	https://albakiyye.miraheze.org/wiki/Özel:ArticlesHome
Conlang Database	https://database.conlang.org/view/?conlang=31
Yapaydil.net	https://www.yapaydil.net/al-bakiyye-yapay-dili/
Al Bakiyye Seslendirme	https://youtu.be/SXgpYS9aAtg

Ulu Sözlük Yapay Dil	https://www.ulusozluk.yapaydil.net
Glosbe Al Bakiyye Sözlük	https://glosbe.com/mis_qab/en
Al Bakiyye - Nomuli Sözlük	https://lingojam.com/AlBakiyye-NomuliSözlük
Viki Sözlük (Wikipedia)	https://tr.wiktionary.org/wiki/al_bakiyye
Al Bakiyye Fontu 1	http://artlitartinglang.rastgelelik.com/keyboard/AlBakiyye.otf
Al Bakiyye Fontu 2	http://artlitartinglang.rastgelelik.com/keyboard/guncelfont/albakiyye.otf
Wiki İndex	https://wikiindex.org/Al_Bakiyye
Al Bakiyye	https://lingojam.com/edit/f6f5e49336460709c8bb52882608dfd0
Klasik Al Bakiyye = English	https://lingojam.com/edit/f6f5e49336460709c8bb52882608dfd0
Al Bakiyye Alfabe	https://lingojam.com/edit/864e822e76b9b369bfd4cda7cd8cfe2d
Al Bakiyye Kavram	https://lingojam.com/edit/1cf05be2a328cb5923938841b513cc18
Al Bakiyye = DE	https://lingojam.com/edit/4dfda43c516a1ee8d672a30e580904bd
Al Bakiyye = TR	https://lingojam.com/edit/991fef2aa9e1e73ff29dac74d63b412b
Al Bakiyye = EN	https://lingojam.com/edit/ce30f1cffeb02306722e71a0fb5d9efa
Al Bakiyye = TR	https://lingojam.com/edit/fe933c0b76552b84e92d9c898f9f34ff
Al Bakiyye = Nomuli	https://lingojam.com/edit/34b98d5bed283307e4bf5840f0361466
Al Bakiyye = Osmanlıca	https://lingojam.com/edit/33bdcbae6e413ea6e303fa1e79684700
Al Bakiyye = Esperanto	https://lingojam.com/edit/cf700f17c5594b8593ebc93ef079b1d6
Al Bakiyye = Klingon	https://lingojam.com/edit/e770bf67e79cf93a854e9d6e0ed50cfa
Al Bakiyye = Bayën	https://lingojam.com/edit/d35a4344c1914b6552fe088a6d44ea59
Al Bakiyye = Baleybelen	https://lingojam.com/edit/81303e2fffc9aebc5c3fad4ae45de139
Al Bakiyye = Urupi	https://lingojam.com/edit/097ed0c20a673aa9cab671bc3ae99e46
Al Bakiyye = Tarkça	https://lingojam.com/edit/bc0b226c0cf98572b497cca62de3605a

16.2. Diğer Kaynaklar

- **Al Bakiyye Klasörü:** https://drive.google.com/drive/folders/1FggeozvEovTKximzqHPfAl85IX32EeCJ?usp=sharing
- **Güncel Ulu Sözlük:** https://docs.google.com/spreadsheets/d/e/2PACX-1vRlz-YL9m4d3NyOpRnAxkPVs0T_Tl_M7hYzxlGVPgO73TeJi6xr6Hw6eyNZHE1DajZI4doD1do3V4QN/pubhtml
- **Transfer-Turizm Terimler Sözlüğü**: https://www.bestviptransfer.com/glossarywiki/

- **2020 – 2025 Al Bakiyye Takvimi:** https://docs.google.com/spreadsheets/d/1LY7xZOPDY0pxqKwyi2aD5vVYfk49K1QOSk-9WvrLJ9o/edit?usp=sharing

16.3. Dış Bağlantılar

- **Sponsor**: Hemen Tasarım Web Site Çözümleri – www.hementasarim.com
- **Sağlayıcı**: Rastgelelik Arama Motoru & Wiki – www.rastgelelik.com
- **Yayıncı**: Yapay Dil Geliştirme Topluluğu – www.yapaydil.net

S O N

Teşekkürler

Al Bakiyye yapay dilinin gelişim ve temel verilerinin oluşumunda destek sağlayan Rastgelelik Arama Motoru ve Wiki Geliştirme Ekibime, sponsorluğunu sağlayan Hemen Tasarım Web Site Çözümleri platformuna ve tüm tanıtım ve ek materyallerin yayınlanmasında destek sunan Yapay Dil Geliştirme ve Tanıtma Topluluğu'na teşekkürlerimi sunuyorum.

Al Bakiyye diline yeni sözcükler ekleyerek, türetimler yaparak gelişimine ek katkı sağlayan biricik eşim Ayşegül Ç. T.'a özel olarak teşekkür ediyorum.

Ayrıca bu eseri ele almamda kaynak olarak destek olan diğer uzman dil bilimcilere, akademik çalışma yapan öğretmen ve yazarlarıma teşekkürü bir borç bilirim.

Yazar

2015 Erzurum Atatürk Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü mezunudur. 1 yıl Almanya'nın Jena kentinde Friedrich Schiller Üniversitesinde Germanistik & DAF eğitimi aldı. Birkaç Türkçe kitap, makale ve deneme çalışmalarının yanı sıra Almanca ve İngilizce çeviriler yaptı. Erzurum Atatürk Üniversitesi'nde sahnelenen Türk – Alman eserlerinden ortaya "Arama Tarama Yanılgısı" adlı bir tiyatro eseri çıkardı. (Bu tiyatro çalışmasında en önemli desteği ise Doç. Dr. Fatma ÖZTÜRK DAĞABAKAN, Doç. Dr. Ahmet SARI ve Öğr. Gör. Selim CİNİSLİ sağlamıştır.)

Şu anda da aktif olarak Bizimkose.com, Kaliteliyasa.com, Rastgelelik Wiki, Milliyet Blog gibi platformlarda yazarlık yapmaktadır. Ayrıca Hemen Tasarım Web Site Çözümleri'nin sahibi, Yapay Dil Geliştirme ve Tanıtma Topluluğu'nun kurucusu ve yöneticisidir.

Yazar Web Sitesi: https://hementasarim.com

Bazı Kitap Çalışmaları:

- Dilimce (Almanca, Türkçe, İngilizce Karşılaştırmalı Dil Bilgisi)
- Tiyatroya Giden Yol
- Arama Tarama Yanılgısı (Drama)
- Periler ve Efsaneler (Uzun Öykü)
- Görünmeyen Bilinmez (Roman)
- Damlayan Gölge (Roman)
- Gizemli Kitap (Kısa Öykü)
- Almanca Sözlük (Almanca-Türkçe Yapı, Kalıp ve Kavram Sözlüğü)
- Web Site Hazırlama uCoz CMS (Baştan Sona uCoz CMS ile Web Site Hazırlama)
- Hermann Hesse - Siddhartha (Roman İncelemesi)
- Damlahatname Rehber Kitabı (Damlahatname Edebi Tür Bilgisi)
- Meçhul Adam Kayıp Irk (Kısa Öykü)
- Das Radio in Jena (Radyo Sunum)

Çevirileri: Wolfgan Borchert, Carl von Linde, Franz Kafka-Das Stadtwappen, Überkandidelt, Thomas Bernhard-Boyacı, Rudolf Diesel, Kurt Kusenberg-Verächtlicher blick, Hans Peter Richter-Im Schwimmbad.